آسان

لغات القرآن

آسان
لُغاتُ القرآن

تلاوت کی ترتیب سے

عربی، اُردو

مؤلفہ

الحاج مولانا عبدالکریم پاریکھ صاحب
مدظلہٗ العالی

ایجوکیشنل پبلشنگ ہاؤس
۳۱۰۸ گلی عزیزالدین وکیل، کوچہ پنڈت لال کنواں دہلی ۱۱۰۰۰۶

LUGHAAT-UL-QURAN
By
ABDUL KARIM PAREKH

Price Rs. 50/-

مؤلفہ	الحاج مولانا عبدالکریم پاریکھ لکڑگنج ناگپور ۸ (انڈیا)
پہلا ایڈیشن تاریخ اشاعت	مارچ ۱۹۵۲ء
نیا ایڈیشن	۱۹۹۵ء
قیمت	۵۰ روپے
مطبع	عقیف پرنٹرس لال کنواں دہلی ۶

ISBN 81 - 85360 - 23 - 5

ملنے کے پتے

۱:- الحاج مولانا عبدالکریم پاریکھ لکڑگنج ناگپور ۸ (انڈیا)
۲:- حنیف بک ڈپو مومن پورہ ناگ پور ۱۸
۳:- مکتبہ ندوۃ العلماء ندوہ۔ لکھنؤ ۷
۴:- تاج آفس محمد علی روڈ بمبئی ۳
۵:- محمود اینڈ کمپنی ۹ میونسپل کوارٹرس مرول پائپ لائن۔ بمبئی۔ ۵۹

عالمِ اسلام کے مشہور مفکر

حضرت مولانا سید ابوالحسن علی ندوی مدظلہ العالی کا ارشادِ گرامی

الحمد للہ وسلام علی عبادہ الذین اصطفیٰ

امابعد! قرآن مجید آخری آسمانی کتاب اور انسانیت کے نام اللہ کا آخری پیغام ہے اور اس لحاظ سے قیامت تک کے لیے آنے والی انسانی نسلوں کی اخروی سعادت و نجات اور دُنیاوی صلاح و فلاح اسی سے متعلق و وابستہ ہے یا دوسرے لفظوں میں یہ کہ تمام انسانوں کی دینی و دُنیوی کامیابی اور انسانیت کی تقدیر اس عظیم کتاب سے وابستہ و منسلک ہے۔ اس لیے اس کی شرح و تفسیر، اس کے معانی و مطالب کا افہام و تفہیم اور اس کے ابدی پیغام کی طرف دعوت اور اس کی تبلیغ ایک دائمی ضرورت ہے۔

مُبارک ہیں وہ لوگ جن سے قرآن کریم کی کوئی خدمت لے لی جائے اور اس خدمت کو دُنیا میں بھی قبولِ عام حاصل ہو جائے، اور قرآن کے پڑھنے والے اس سے مستفید ہوں اور قرآن فہمی میں انہیں آسانی حاصل ہو۔

قرآن کے خدمت گزاروں میں ایک نام محبّی الحاج عبدالکریم صاحب پاریکھ کا بھی ہے جن کو لوگ ان کی طویل خدمات کے سبب ایک مبلغ اسلام اور داعیٔ قرآن کی حیثیت سے عرصہ سے جانتے اور ان کی تقریروں سے مستفید ہوتے ہیں۔ ناگپور کے علاقہ میں ان کے درسِ قرآن نے مسلم نوجوانوں اور جدید تعلیم یافتہ طبقہ کو بہت متاثر کیا اور اُن میں دین کا شوق اور قرآن کا ذوق پیدا کر دیا۔ اور وہ اپنی تجارتی مصروفیتوں کے ساتھ ساتھ اب بھی یہ دینی خدمت انجام دے رہے ہیں۔

اُن کی کتاب "لغات القرآن" بھی اسی سلسلے کی کڑی ہے جسے انھوں نے قرآن کو عوام و خواص تک پہنچانے اور اس سے استفادہ کو آسان بنانے کے لیے لکھا تھا۔ اسکی مقبولیت کا کچھ اندازہ اس سے بھی ہوتا ہے کہ ۱۵، ۲۰ سال کے عرصہ میں اس کے تقریبًا ایک درجن ایڈیشن بڑی تعداد میں نکل گئے۔ انھوں نے مستند اُردو تراجم کو سامنے رکھ کر ہر پارے کے مشکل الفاظ کا ترجمہ موقع محل کے لحاظ سے کر دیا ہے۔ افعال کے سامنے ان کے حروف اصلی بھی لکھ دیئے ہیں اور انگریزی داں طبقہ کی سہولت کے لیے کہیں کہیں الفاظ کے انگریزی معانی بھی دے دیئے ہیں اور کتاب کے شروع میں مختصر طور پر نحوی قواعد بقدرِ ضرورت آگئے ہیں۔ اس طرح یہ کتاب قرآن مجید کی کلید اور "گائیڈ بک" بن گئی۔ یہاں یہ وضاحت ضروری ہے کہ مصروفیات کے سبب کتاب پر جستہ جستہ نظر ہی ڈالنے کا موقع مل سکا۔ اللہ تعالیٰ مؤلف کو جزائے خیر دے اور کتاب کی افادیت و مقبولیت میں مزید اضافہ فرمائے۔ آمین

(حضرت مولانا) سیّد ابوالحسن علی ندوی
ناظمِ
ندوۃ العلماء لکھنؤ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نقشِ اوّل تا نقشِ ثانی

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ جَعَلَ لِکُلِّ شَیْءٍ سَبَبًا * وَاَنْزَلَ عَلٰی عَبْدِهٖ کِتَابًا عَجَبًا !!
فِیْهِ مِنْ کُلِّ شَیْءٍ حِکْمَةً وَّنَبَأً وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی مُحَمَّدٍ اَشْرَفِ الْخَلِیْقَةِ عَجَمًا وَّعَرَبًا

اللہ تعالیٰ کا بہت بڑا فضل واحسان ہے کہ زمانہ حال میں مسلمانوں کے بہت سے طبقے قرآن پاک کو سمجھ کر پڑھنے کی طرف مائل ہو رہے ہیں۔ الحمدللہ کہ ان لوگوں کی تعداد برابر بڑھتی جا رہی ہے۔ ان حضرات کی سہولت کے پیشِ نظر احقر نے "آسان لُغات القرآن" کے نام سے ایک مجموعہ قرآنی الفاظ کا تلاوت کی ترتیب پر جمع کر کے مارچ ۱۹۵۲ء میں شائع کیا تھا۔ ربِّ اکبر کا فضل واحسان ہی تھا کہ یہ مجموعہ مقبول ہُوا۔

پہلا ایڈیشن ختم ہوتے ہی دوسرے ایڈیشن کی ضرورت محسوس ہوئی اور اسی دَوران میں جو مخلص دوست اس کتاب سے فائدہ اٹھا چکے تھے اور ہند وپاک کے بعض دینی رسائل جو اس کتاب پر ناقدانہ تبصرہ کر چکے تھے اور بعض علماء کرام کے مشورے اور تجربات جو اَب تک آ چکے تھے ان سب مفید اور مخلصانہ اصلاحی اشارات کو سامنے رکھتے ہوئے دوسرا ایڈیشن ۱۹۵۴ء میں نظرِ ثانی کے بعد تیار کیا گیا۔ پہلے ایڈیشن میں بہت سے الفاظ جو عام طور پر اچھے اُردوداں لوگ جانتے ہیں، انھیں چھوڑ دیا گیا تھا مثلاً عَوْرَةٌ، قَمِیْصٌ، تِجَارَةٌ، زِیَادَةٌ، اِحْسَانٌ، حُسْنٌ، عَجِیْبٌ، وَالِدٌ، طَعَامٌ، اِمْسَاکٌ وغیرہ۔ اسیطرح نِعْمَتٌ، اَسْبَابٌ، غَالِبٌ، وَالِدَیْنِ، تَاوِیْلٌ جیسے الفاظ بھی زائد مان کر چھوڑ دے گئے تھے کہ اُردو زبان میں یہ الفاظ روزمرّہ استعمال

میں آتے ہیں۔ لیکن علماء کرام کے مشورے سے اس ایڈیشن میں اصلاح کر لی گئی اور تقریباً تمام الفاظ کو جمع کرنے کی کوشش کی گئی۔ یہ مجموعۂ الفاظ بھی قرآن کے نازل کرنے والے نے عوام میں مقبول کرا دیا اور دوسرا ایڈیشن بھی ہاتھوں ہاتھ نکل گیا۔ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَالشُّکْرُ لِلّٰهِ

اللہ تعالیٰ کی بے پایاں رحمت کے صدقے اب یہ تجربہ حاصل ہُوا کہ سینکڑوں کی تعداد میں کاروباری، تاجر پیشہ، کم پڑھے لکھے لوگوں کے ساتھ خواتین کا ایک مخصوص طبقہ اور مزدور پیشہ بھائیوں کے ساتھ ساتھ کالج کے طلبہ اور دینی مدارس کے فارغین تک کتاب اللہ کی تلاوت حَقَّ تِلَاوَتِهٖ سے مستفیض ہوتے، اور یہ سب نہایت ہی کم وقت میں سہل الحصول کے طریق پر عربی کے گرامر کے بعد قرآن پاک کے لفظی معنیٰ یاد کر کے ترجمہ کرنے کے قابل ہو گئے اور ساتھ ہی ساتھ نماز اور تراویح و تلاوت میں لوگوں کی دلچسپی بھی بہت سے علاقوں میں بڑھنے لگی کہ نماز اور تلاوت میں جو کچھ کلام پاک پڑھا جاتا ہے اسے اگر کسی درجہ میں سمجھا جائے تو عبادت کا لطف کچھ اور ہی آنے لگتا ہے۔

پھر اس کتاب کے ذریعہ الحمدللہ ایک خاص طبقہ وجود میں آیا جو مختلف مسلک کے لوگوں کا مجموعہ ہونے کے باوجود عقائد میں بُنْیَانٌ مَّرْصُوْصٌ بن کر قرآن مجید کی مرکزی دعوت توحید و رسالت، حشر وحساب اور جنّت و دوزخ کا پختہ یقین لے کر داعیانہ کردار ادا کرنے کے لیے باہم مربوط ہونے لگا۔ جو آگے چلکر "مَجْلِسِ تَعْلِیْمِ الْقُرْاٰن" بن کر اللہ کی کتاب کی خدمت انجام دینے میں خالص رضائے الٰہی کے کام میں جُٹ گیا۔ اور بہنوں بھائیوں کا ایک سیلِ رواں قرآن سیکھنے سکھانے میں لگ گیا۔ نیز فرقہ واریت، گروہی عصبیت، شرک بدعات اور رسمی دین داری کے بالمقابل توحید، حُبّ اللہ، حقیقی دین داری، وحدتِ اُمّت، صاحبِ قرآن سیّدنا محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سے سچی محبت واطاعت کی صفات، تقویٰ، خشیتِ الٰہی، خوفِ یوم الحساب، امر بالمعروف، نہی عن المنکر اور عام انسانوں کی بھلائی کے کام کے لیے ایک گروہ علم اور عمل کی وادی میں آ گیا۔

احقر کے ناقص خیال میں یہ بات تجربہ کے بعد بیٹھ سی گئی کہ بہت سے مخلص دوست بھائی اور بہنیں جو مہینوں گرامر کے تمام اصول جان لینے کے چکر میں رہے اور جب کوئی نتیجہ نہیں نکلا تو مایوس ہو کر بیٹھ گئے۔ اس لیے طالب علم کو دماغی کشمکش میں ڈالے بغیر ۱۹۶۶ء کے تیسرے ایڈیشن میں عربی کے نو سبق بھی تیار کیے گئے۔ اور ان اسباق میں پوری کوشش کی گئی کہ دماغی الجھن کے بغیر فطرت کے طریقۂ تعلیم پر الفاظ کی ڈھلائی کا طریقہ بتا کر سادہ ڈھنگ پر گرامر کے چند اصولوں کو شامل کیا جائے اور اب الحمدللہ یہ کتاب بڑی حد تک لوگوں کو تعلیم القرآن سے قریب ہونے کا ذریعہ بنتی رہی اور مسلسل ۱۹۷۳ء تک اس کے نو ایڈیشن شائع ہوئے۔ یہ محض قرآن کے بھیجنے والے اور نازل کرنے والے کے فضل و کرم سے ہوا اور سارا کریڈٹ CREDIT اللہ کے رسول کی لائی ہوئی کتاب کا اللہ کے رسول کے لیے ہی مخصوص ہے۔ ہم عاصیوں خاطیوں سے جو کچھ ہو جائے وہ ہماری کسی فضیلت کی وجہ نہیں بن سکتا۔ بلکہ محض اللہ تعالیٰ کا فضل و کرم ہی کہنا چاہیئے۔

یہ بات تو سب لوگ جانتے ہیں کہ قدرتی طور پر بچہ ابتدا میں صرف و نحو اور گرامر نہیں سیکھتا بلکہ الفاظ بولتا اور یاد کرتے جاتا ہے۔ پھر ماحول سے الفاظ کو لیتا ہے یہاں تک کہ الفاظ کی ڈھلائی کا علم بھی اسے بکثرت الفاظ کے یاد ہونے پر خود بخود آنے لگتا ہے۔ چند ماہ میں بچہ جب اپنی مادری زبان بولنے لگتا ہے تب بھی اسے گرامر کی اتنی شدید ضرورت نہیں پڑتی جتنی کہ بول چال میں حصہ لینے اور الفاظ کا ذخیرہ بنانے کی ہوتی ہے۔

ذو معنیٰ الفاظ کا محل بھی آدمی جب بول چال میں حصہ لیتا ہے تب معلوم ہوتا ہے بعض الفاظ ہر زبان میں کئی کئی معنیٰ میں استعمال ہوتے ہیں لیکن بول چال میں حصہ لینے اور عبارت میں ان الفاظ کو دیکھ کر ہر آدمی اس کے معنیٰ سمجھنے میں دشواری محسوس نہیں کرتا۔ البتہ عبارت سے ذو معنیٰ لفظ کی علیٰحدگی اور بول چال کے ماحول سے دُوری میں ہر شخص کو پریشانی ہونا قدرتی بات ہے۔ اسی ضرورت کے پیش نظر اس لغات القرآن

میں کوئی لفظ اگر ایک جگہ ایک معنیٰ میں اور دوسری جگہ دوسرے معنیٰ میں آیا ہے تو دوسری تیسری بار اسے لکھ کر عبارت کے لحاظ سے معنیٰ لکھ دئے گئے ہیں۔

مثال کے طور پر قرآن مجید میں بہت سے الفاظ دو یا تین معنیٰ میں استعمال ہوئے ہیں۔ تو وہاں اس عبارت اور پوری آیت کے (سیاق و سباق) میں ایسا لفظ دیکھنے پر معلوم ہو جاتا ہے کہ کس معنیٰ میں یہ لفظ استعمال ہوا ہے۔ مثلاً ما، تَوَلّٰی، حُسْن، اِحْسَان، حِسَان وغیرہ ٹھیک اسی طرح ہماری زبان میں لفظ خلاص یا ختم ہو گیا ہم کہتے ہیں تو عبارت سے اس لفظ کے تعلق کی بنیاد پر ہی معنیٰ کا تعین ہوگا۔ جیسے کہ پانی خلاص ہو گیا، مریض خُلاص ہو گیا یا ختم ہو گیا، کاروبار ختم ہو گیا۔ اب فیصلہ فرمائیں کہ ہمارے روزمرّہ کے معاملات میں ہم لوگ ایک لفظ خلاص اور ختم کو کبھی واقعی پانی کے ختم یا خلاص ہونے کو بولتے ہیں، لیکن یہی لفظ موت اور دیوالہ کے لیے بھی استعمال ہوتا ہے اسی طرح کھانا پینا، چغلی کھانا، رشوت کھانا، مار کھانا، رحم کھانا، قسم کھانا، خوف کھانا اب اگر کسی دیہاتی سے بھی ہم یہ کہیں کہ رحم کھاؤ تو وہ اس کا مطلب روٹی کھاؤ کیطرح نہیں لیگا۔

لفظ سونا کو لیجئے یہ نیند لینے کے لیے بھی بولا جاتا ہے اور سونے کے زیورات کے لیے بھی۔ اور کون نہیں جانتا کہ ہم کسی سے کہیں کہ جائیے تو وہ اس کا مطلب چلے جائیے لے گا۔ لیکن اندر آجائیے، بیٹھ جائیے کا مطلب تو تشریف لائیے ہوگا یہاں "جائیے" کا مطلب کوئی بھی چلے جائیے نہیں لے گا۔ اسی پر قیاس کرنا چاہیئے کہ ہر زبان میں ذو معنیٰ لفظ ہوتے ہیں اور عبارت کے اعتبار سے اس کے معنیٰ متعین کرنا دیہاتی گنوار بھی جانتے ہیں۔ اور یہ بات تمام انسانی زبانوں میں پائی جاتی ہے۔ عبارت سے الگ لفظ کے معنیٰ بھی کچھ اور ہوتے ہیں اور کسی ایک عبارت میں آنے پر اس کے معنیٰ خاص اور متعین طور پر ہوتے ہیں اور دوسری عبارت میں دوسرے معنیٰ ہوتے ہیں۔ پس عاجز کا مقصد اس بحث سے یہ ہے کہ قرآن پاک کے معاملہ میں پوری عبارت دیکھنے کی مشق کرائی جائے یہ طریقہ فطرت کے موافق ہوگا۔ ایسا اس احقر کا خیال ہے۔

اس مجموعۂ الفاظ قرآنی میں حسب ذیل تراجم، تفاسیر، حدیث و لغات سے

استفادہ کیا گیا ہے، تفسیر جلالین، تفسیر قادری، موضح القرآن شاہ عبدالقادر صاحبؒ، ترجمہ شاہ رفیع الدین صاحبؒ، تفسیر بیان القرآن مولانا اشرف علی تھانویؒ۔ ترجمہ مولانا احمد رضا خاں صاحب بریلوی اور نعیم الدین صاحب مراد آبادی کی تفسیر، ترجمہ فتح محمد خاں صاحب جالندھری، تفہیم القرآن از مولانا سیّد ابوالاعلیٰ مودودی صاحب، مولانا عبدالماجد صاحب دریابادی کی تفسیر ماجدی، ترجمہ مولانا ثناء اللہ صاحب امرتسری ترجمہ ڈپٹی نذیر احمد صاحب، گجراتی میں غلام محمد صاحب صادق، ہندی میں بشیر احمد صاحب اور محمد فاروق خاں صاحب، انگریزی میں علامہ عبداللہ یوسف علی صاحب اور محمد مارماڈیوک پکتھال صاحب۔

احادیث رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم میں خاص طور پر بخاری شریف، اور صحاح ستّہ کی تمام تر وہ حدیث جو قرآن کی کسی آیت یا جملہ کی شرح میں حضور صاحب قرآن محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سے منقول ہیں، انھیں بھی ہر جگہ سامنے رکھا گیا ہے۔ لغات القرآن میں قاضی زین العابدین صاحب سجاد میرٹھی کی قاموس القرآن اور اس لغات القرآن میں قریب قریب ہر معروف لُغت کا نچوڑ سامنے رکھا گیا اسی طرح کسی ایک لفظ میں بھی معنیٰ کے لحاظ سے مطلق آزادی نہیں برتی گئی اور تمام علماء کرام کے تراجم، تفاسیر اور لغات کا ایک سنگم یا حسین امتزاج جمع کیا گیا۔ باقی کسی لفظ کا آزاد ترجمہ ہرگز نہیں کیا گیا، بلکہ کسی نہ کسی عالم ربّانی کے ترجمہ و تفسیر میں سادہ اور قرآن کے مزاج سے قریب، عمدہ، اچھے اور مناسب معنیٰ کا انتخاب کیا گیا۔ استفادہ کرتے وقت علماء اُمّت کے کئے ہوئے عظیم کام میں الفاظ کا یہ انتخاب عام فہم، فصیح اور طاقتور نیز موجودہ زمانہ میں زبان کی ترقی کا خیال رکھ کر کیا گیا ہے، تاہم کسی بھی بشری کام کو مکمل اور سو فی صد کامیاب کہنا صحیح نہیں ہے اور یہ کسی علمی کام کی برائی بھی نہیں بلکہ بندہ بشر ہے، بھول چوک ہونا اس کی فطرت میں شامل ہے، آپ کہیں کسی غلطی کی نشاندہی کریں گے تو میں عمر بھر شکر گزار اور دُعا گو رہوں گا کہ اس علمی خدمت میں آپ نے بھی میرا ہاتھ بٹایا۔ جزاکم اللہ۔

اب الحمدللہ کہ کتاب کا اٹھارواں ایڈیشن آپ کے ہاتھ میں ہے اور خدا کا شکر ہے کہ اس کتاب کا ہندی ایڈیشن جناب نندکمار صاحب اوستھی نے لکھنؤ میں شائع کیا ہے۔ آپ چاہیں تو اس پتہ پر منگا سکتے ہیں:-

BHUWAN VANI TRUST
MAUSAM BAGH (SITAPUR ROAD),
L U C K N O W - 226 020. (U.P).

اسی طرح اس لغات القرآن کا خالص انگریزی ایڈیشن عربی کے متن کیساتھ تکمیل کے مرحلوں سے گزر رہا ہے۔ اب ہندی انگریزی اُردو عربی زبانوں میں یہ کتاب الحمدللہ دستیاب ہونے کے امکانات بن گئے ہیں۔

نئے ایڈیشن میں ناظرین کی سہولت کے لیے ہر لفظ کا سلسلہ وار نمبر دیا گیا ہے۔ کسی نمبر کا لفظ بار بار آیا ہو تو اس میں دو مقصد سامنے رکھے گئے ہیں، ایک تو ذو معنیٰ ہونے پر الگ الگ لکھنا ضروری تھا، دوسرے بار بار کی تکرار سے یاد دہانی خوب اچھی طرح ہوگی اور ہمّت بھی بڑھے گی کہ یہ لفظ تو ہمیں یاد ہے اسی طرح ہر رکوع کے خاتمے پر ع کا نشان آپ دیکھیں گے۔ یہ سلسلہ بیس پاروں تک ہے اس کے بعد پاؤ آدھے اور پون کے نشان آپ کو ملیں گے۔ سورتوں کے نمبر بھی ترتیب وار دیئے گئے ہیں۔

ناظرین سے خصوصی گذارش ہے کہ ابتدا میں عربی کے نو سبق اچھی طرح حفظ یاد کر لینے کے بعد اس لفظی مجموعے کو ایک ایک رکوع تک یا جیسے سہولت ہو یاد کرتے رہیں۔ پھر ترجمہ از خود کریں۔ اور اطمینان کے لیے اپنے کسی بھی مستند اور پسندیدہ عالم کے ترجمہ سے ملا کر دیکھ لیں، انشاء اللہ ہمّت خوب بڑھ جائے گی اور دل میں وسعت پیدا ہوگی۔ اسی طرح کثرتِ مطالعہ سے ایک وقت ایسا بھی آجائے گا کہ آپ بغیر کسی ترجمہ قرآن کے قرآن کو اسی کی زبان میں سمجھتے چلے جائیں گے۔ تب آپ کو تلاوت کی حلاوت کا اندازہ ہوگا کہ کتنی بڑی نعمت سے اب تک ہم انجان تھے۔ آگے اللہ رب العزت عمل کی توفیق بھی عطا فرمائے گا۔ محنت کے ساتھ ساتھ اللہ سے دُعا بھی کرنی چاہیے کہ وہی عَلَّمَ الْقُرْاٰن یعنی قرآن کا علم دینے والا اور اس کی نسبت اپنی طرف کرنے والا ہے۔

اگراس کی مدد شامل حال نہیں تو لاکھ کوشش کے بعد بھی کچھ حاصل نہ ہوگا۔ ہدایت کی طلب اور جستجو اسی کی بارگاہ میں کرتے رہنے سے وہ سمیع العلیم ہر کسی کی پکار کو سنتا ہے۔

انڈیکس کی مدد سے یا اشاریہ میں آیتوں کے اگلے پچھلے حصے دیکھ کر اپنے سابقہ اور طے شدہ خیالات کی تائید میں جو لوگ قرآن کے بارے میں بات کرتے ہیں، انھیں اصل کلام اللہ کی چاشنی اور حلاوت سے محرومی ہے اور ایسے لوگ علم کی دُنیا میں دیانتدار نہیں مانے جاسکتے اور دراصل قرآن کے بھیجنے والے اور لانے والے کی عظمت سے انھیں واقفیت ہی نہیں۔ اسی لیے بعض ایسے لوگوں نے انکار سنّت یا انکار حدیث کا فتنہ بھی کھڑا کیا کہ عمل صالح اور نمونے سے چھُٹی ملے۔ دماغی عیّاشی کے لیے، بحث و مباحثہ کے لیے تک بندی کرنے والے ان اصحاب کو بعض سادہ لوح مفکّرین نے اہلِ قرآن جیسے عظمت والے خطاب سے نواز دیا۔ حالانکہ ایسے افراد کو قرآن کی ہوَا بھی نہیں لگی۔ پھر چونکہ یہ نام نہاد اہلِ قرآن حدیث کا استخفاف اور انکار کرکے سنّت کو بیچ سے ہٹا دینا چاہتے تھے اس لیے ان کی مدافعت کیلئے اہلِ حق صالح علماء ربّانی کا ایک بڑا گروہ حدیث کی مدافعت پر کھڑا ہوا۔ لیکن بحث و تکرار میں کبھی کبھی حدِّ اعتدال سے آگے بڑھ جانا ایک فطری کمزوری ہے (جس سے صرف اللہ کے نبی ہی محفوظ رہتے ہیں) جس کی وجہ سے اہلِ حق کی بعض محترم ہستیوں نے قرآن کے پڑھنے پڑھانے والوں کو بھی پست ہمّت کر دیا کہ یہ ہر ایک کا کام نہیں۔ اس طرح شیطان کو دوہرا مقصد حاصل ہوگیا کہ قرآن کی مدافعت کرنے والے بے عمل اور جاہل نکلے اور جو لوگ حدیث و سنّت کی مدافعت کرنے والے تھے انھوں نے قرآن پڑھنا، سمجھنا بہت مشکل اور دُور کی بات بتانا شروع کیا۔ اور اس راہ کے بے شمار خیالی خطرات کا تذکرہ ہونے لگا۔

میرا یہ تجربہ ہے کہ جو شخص بھی پورا قرآن سمجھ کر پڑھے گا وہ کبھی بھی رسول ؐ کی اطاعت اور ذخیرۂ احادیث تو کیا اہلِ ایمان کی مجموعی علمی و اسلامی تاریخ کو بھی نظر انداز نہیں کرسکتا تفسیر، حدیث، فقہ، تزکیہ اور احسان (تصوف) یہ سب تمامتر قرآن ہی کا خلاصہ، شرح اور تفصیل ہیں۔ پھر سنّت یا حدیثِ رسول تو واقعی قرآن کی چلتی

پھرتی تفسیر ہے۔ اس کا استخفاف اور اس سے لاپرواہی کوئی بے وقوف و غبی شخص ہی کرسکتا ہے اَعَاذَنَا اللہ۔

اس لیے اس عاجز کا مشورہ یہ ہے کہ جو لوگ قرآن کی کسی آیت کا اگلا پچھلا لفظ کھینچ تان کر کسی نئے فلسفے کے موجد بنے ہیں یا ان کی تصنیفات سے لوگوں نے فہم قرآن حاصل کیا ہے، ان سے گذارش کروں گا کہ قرآن کی عربی زبان سے قرآن کو سمجھنے کی کوشش کریں انہیں چند ہی دن میں پتہ چل جائے گا کہ انھیں ان کے نفس نے یا دوسروں نے کس آیت میں اور کس لفظ میں کہاں کہاں دھوکہ اور مغالطہ دیا تھا۔

اسی طرح جو علماء حق حدیث و سنّت کی مدافعت میں کوشاں ہیں، انہیں انکی مساعی پر مبارک باد دیتے ہوئے بڑے ادب سے یہ گذارش کروں گا کہ قرآن کو عوامی ہونے میں آپ حسبِ سابق اپنا تعاون جاری رکھیں اور عوام الناس میں علم قرآن کو کھُل جانے دیں، کیونکہ ہر علم کے جاننے والے جب لاکھوں کروڑوں کی تعداد میں ہو جاتے ہیں تب اس علم میں دھوکہ بازی کسی کی بھی نہیں چل سکتی۔ مغالطہ یا غلط تاویلات اور من مانی وہیں چل پاتی ہے جہاں کسی کتاب کے جاننے والے دس ۱۰ پانچ ۵ ہوں اور بقیہ جہل میں مبتلا ہوں۔ اسے ایک سادہ مثال کے ذریعہ یوں سمجھا جاسکتا ہے کہ جب دُنیا میں پہلی بار موٹر کار تیار ہوئی تو بتایا جاتا ہے کہ موٹر بیچنے والی کمپنی خریدار کو ایک ایسا آدمی بھی ساتھ کر دیتی تھی جو موٹر کے تمام پرزوں کے بارے میں جانکاری رکھتا تھا اور موٹر چلانا بھی جانتا تھا۔ مگر کبھی کبھی ایسے آدمیوں نے موٹر مالک کی لاعلمی کے سبب پانی کی ٹنکی میں تیل کی ضرورت بتا کر خوب رقم وصول کر لی۔ لیکن آج تو کسی بھی شہر میں سینکڑوں مستری، ڈرائیور اور بہت سے خود موٹر کار کے مالک بھی اس فن سے واقف ہیں۔ اور اب کوئی کسی کو دھوکہ دے کر موٹر میں پانی کی ٹنکی میں تیل ڈالنے کا مشورہ ہرگز نہ دے گا۔ لیکن یہ سب اس وقت ہوتا ہے جب کوئی علم عام ہو جائے۔

پس میری یہ گذارش ہے کہ قرآن کی تلاوت میں ہر جگہ متن کے ساتھ معنیٰ بھی بتائے جائیں تاکہ یہ کتاب عوام الناس میں علم و عمل کے لحاظ سے پھیل جائے۔

قرآن سیکھنے سکھانے والوں سے درخواست ہے کہ اُردو زبان میں سب سے بہتر اور مستند اور متفق علیہ ترجمہ شاہ ولی اللہ محدّث دہلوی رحمۃ اللہ علیہ کے صاحبزادے حضرت شاہ عبدالقادر محدّث دہلوی رحمۃ اللہ علیہ کا ہے اور موصوف کی مختصر تفسیر موضح القرآن جو عام طور پر مترجم قرآن مجید کے حاشیوں پر پائی جاتی ہے نیز انہیں کے برادر مولانا شاہ رفیع الدین دہلوی رحمۃ اللہ علیہ کا لفظی ترجمہ۔ اگر آپ انہیں بنیاد بناکر چلیں گے تو فہم قرآن میں انشاء اللہ کبھی بھی دھوکہ نہ ہوگا۔ اس لغات القرآن میں بھی اس کی حدبندی کا خوب خیال رکھا گیا ہے۔

انگریزی ایڈیشن میں پکتھال صاحب اور علامہ عبداللہ یوسف علی صاحب کے ترجمے سامنے رکھے گئے۔ اور جناب عبدالرشید خاں صاحب اور جناب آدم عیسیٰ صاحب B.Com. Alig. نے کافی محنت سے یہ کام کیا ہے۔ عاجز نے بھی مفہوم کے لحاظ سے خوب اچھی دیکھ بھال کی ہے۔ اللہ نے چاہا تو انگریزی داں طبقہ بھی فیض یاب ہوگا۔

۱۹۵۲ء میں پہلا ایڈیشن نقش اوّل سے چلا تھا۔ اب ۱۹۸۷ء کا نقش ثانی لکھا گیا پینتیس ۳۵ سال دیکھتے دیکھتے گزر گئے۔ پتہ نہیں نقش ثالث لکھنے کی کسی اور ایڈیشن میں نوبت آئے گی یا نہیں یا پھر حشر کے دن ہم آپس میں ملیں گے، جب تَرٰی کُلَّ اُمَّۃٍ جَاثِیَۃً اور کُلُّ اُمَّۃٍ تُدْعٰی اِلٰی کِتَابِھَا کا منظر سامنے ہوگا۔ تب معلوم ہوگا کہ احقر کی خدمت، محنت کہاں تک ٹھکانے لگی اور کتنے انسان اس کتاب کے ذریعہ قرآن مجید کو پاکر علم و عمل کے لحاظ سے اس یَوْمُ الدِّیْن کے موقع پر کامیاب ہوکر دُنیا میں آنے کا اپنا مقصد حاصل کرچکے تھے۔

قرآن مجید عقیدۂ آخرت اس کے لوازمات آئندہ پیش آنے والے واقعات اور انسان کو کن کن منزلوں سے گزر کر کہاں تک سفر کرتے کرتے کس مقام پر پہنچنا ہے اس کی تفصیل سے بھرا پڑا ہے اور یہی اس کے نزول کا مقصد ہے کہ انسان مرنے سے پہلے اس راہِ ہدایت کو اختیار کرے جو قرآن اس کے سامنے رکھتا ہے۔

اِنَّ ھٰذَا الْقُرْاٰنَ یَھْدِیْ لِلَّتِیْ ھِیَ اَقْوَمُ

خادم

عبدالکریم پاریکھ

ناگپور-۸

۳ شوال ۱۴۰۷ھ

مُطابق یکم جون ۱۹۸۷ء

بروز پیر بوقت بعد عصر

بسم اللہ الرحمن الرحیم

گذارشِ ناشر

الحمدللہ کہ ان دنوں ہم لوگوں میں قرآن فہمی کا ذوق بڑھتا جا رہا ہے۔ ترجمے کے ذریعہ قرآن کو سمجھنے کی پہل شاہ ولی اللہ دہلوی رحؒ نے کی ہے۔ انکے بعد شاہ عبدالقادر صاحب رحؒ و حضرت شاہ رفیع الدین صاحب رحؒ نے اُردو زبان میں ترجمہ فرما کر ہمارے لیے اللہ کی رحمت کے دروازے کھولدئے۔

"لغات القرآن" شروع کرنے سے پیشتر یہ جان لینا ضروری ہے کہ یہ لُغات صرف نظریاتی کتاب نہیں ہے، بلکہ یہ ایک عملی کتاب ہے۔ اس کے مطالعہ کے ساتھ ہی ساتھ ترجمے والا قرآن شریف پڑھتے جائیے، انشاء اللہ چند ماہ کے قلیل عرصے میں آپ خود بخود ترجمہ کرنے لگ جائیں گے اور سچ تو یہ ہے کہ اسی وقت آپ کو اس چھوٹی سی کتاب کی اہمیت واضح ہو گی۔ اگر لغات کے لفظ و معانی حفظ کرلیئے جائیں اور تلاوت شروع کردی جائے تو یوں محسوس ہوتا ہے، گویا ہمارے سینوں کی تاریکی اور تشنگی کو اللہ نے دُور کر دیا ہے۔ اور اپنے نور سے منوّر کر دیا ہے۔ اللہ تعالیٰ کا شکر و احسان ہے کہ اُس نے ہمیں قرآن شریف کو سمجھنے کا ذوق

عطا فرمایا ہے۔ دعا ہے کہ اللہ تعالیٰ مرتّبِ لغات کی محنت کو قبول فرمائے۔ اور ذخیرۂ آخرت بنائے۔

اَللّٰهُمَّ اٰنِسْ وَحْشَتِیْ فِیْ قَبْرِیْ۔ اَللّٰهُمَّ ارْحَمْنِیْ بِالْقُرْاٰنِ الْعَظِیْمِ وَاجْعَلْهُ لِیْ اِمَامًا وَّنُوْرًا وَّهُدًی وَّرَحْمَةً۔ اَللّٰهُمَّ ذَكِّرْنِیْ مِنْهُ مَا نَسِیْتُ وَعَلِّمْنِیْ مِنْهُ مَا جَهِلْتُ وَارْزُقْنِیْ تِلَاوَتَهٗ اٰنَآءَ الَّیْلِ وَالنَّهَارِ وَاجْعَلْهُ لِیْ حُجَّةً یَّا رَبَّ الْعٰلَمِیْنَ (اٰمین)

محمد عبدالرشید خانؒ صاحب (مرحوم) کامٹی

انتساب

سرورِ عالم خاتم النبیین صاحبِ قرآن
حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
کے نام جن کے ذریعہ عالمِ انسانیت
کو ہدایت عنایت فرمائی گئی۔

إِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَهْدِيْ لِلَّتِيْ هِيَ اَقْوَمُ
وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِيْنَ
الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ
اَجْرًا كَبِيْرًا ۝۹

(سورۃ بنی اسرائیل)

بے شک یہ قرآن ہدایت پر چلنے کی وہ راہ دکھاتا ہے جو سب راستوں سے سیدھی راہ ہے۔ جو بہت بند و بست سے بھرپور حفاظت والا راستہ ہے۔ اور یہ قرآن ایمان والوں کو بشارت دالا حکم سُناتا ہے۔ ایمان والو نیک عمل کئے جاؤ۔ تب خوب بڑا اجر اور مرتبہ تم کو مل کر رہے گا۔ ۝۹

سبق (۱)

مبتدا ۔ اور ۔ خبر

SUBJECT PREDICATE

اللہ خالق ہے　　محمدؐ نبی ہیں　　طارق مجاہد ہے

اِس طرح کے الفاظ کو عربی میں مبتدا اور خبر کہا جاتا ہے، ان الفاظ کی عربی بنانا ہو تو ہر لفظ کو دٌو دٌو پیش دیدیجئے۔

اَللّٰہُ خَالِقٌ　　مُحَمَّدٌ نَبِیٌّ　　طَارِقٌ مُجَاھِدٌ

کتنی آسان بات ہے اور ہاں اس سبق کے آخر میں جو الفاظ اور اس کے معنیٰ دئے گئے ہیں اُنھیں اچھی طرح یاد کر لیجئے، پھر ان جُملوں کا جو ذیل میں درج ہیں ترجمہ کیجئے۔

اَلْعَبْدُ صَالِحٌ　　اَلْاِبْنُ صَغِیْرٌ　　اَلْجُنْدُ کَبِیْرٌ
اَلرَّجُلُ ذَکِیٌّ　　حَامِدٌ عَالِمٌ　　خَالِدٌ قَوِیٌّ

-: اُردو سے عربی میں ترجمہ کیجئے :-

راستہ سیدھا ہے　　ماموں نیک ہے　　گھر بڑا ہے
دوست نیک ہے　　بیٹا سچّا ہے　　بھائی عبادت گذار ہے
خالد بیٹا ہے　　حامد چچا ہے

یہ تمام الفاظ مذکّر تھے۔ اب مؤنث کی علامتیں ذہن نشین کر لیجئے، آسان بات یہ ہے کہ جس طرح ہم اُردو میں آدمی کے لئے جمیل اور عوت کیلئے جمیلہ استعمال

کرتے ہیں اُسی طرح عربی میں بھی کوئی مؤنث ہو تو اس کی علامت "ۃ" لگائی جاتی ہے جیسے :-

رَاشِدٌ　　رَاشِدَۃٌ　　صَالِحٌ　　صَالِحَۃٌ
خَالِدٌ　　خَالِدَۃٌ　　عَابِدٌ　　عَابِدَۃٌ

مشق کیجئے

اَلْاِبْنُ جَمِیْلٌ　　اَلْبِنْتُ جَمِیْلَۃٌ　　اَلْاَبُ صَالِحٌ　　اَلْاُمُّ صَالِحَۃٌ
اَلْاَخُ ذَکِیٌّ　　اَلْاُخْتُ ذَکِیَّۃٌ　　اَلْخَالُ ذَکِیٌّ　　اَلْخَالَۃُ ذَکِیَّۃٌ

اس سبق کی ایک خاص بات یاد رکھئے وہ یہ کہ کسی لفظ میں خصوصیت پیدا کرنے کے لئے "ال" استعمال کیا جاتا ہے ٹھیک اسی طرح جس طرح انگریزی میں THE کا استعمال ہوتا ہے اور کسی لفظ میں "ال" کے لگا دینے سے دو پیش کی جگہ ایک پیش باقی رہے گا۔ مثال کے طور پر ان الفاظ پر غور کیجئے بات سمجھ میں آجائے گی۔

حَمْدٌ　　اَلْحَمْدُ　　اِنْسَانٌ　　اَلْاِنْسَانُ
رَسُوْلٌ　　اَلرَّسُوْلُ

مشق ۲

اَلْاَبُ صَالِحٌ　　اَلرَّجُلُ قَوِیٌّ　　اَلْمَوْتُ حَقٌّ　　اَلْمَسْجِدُ کَبِیْرٌ
اَلْبَیْتُ رَفِیْعٌ　　اَلْاِسْلَامُ دِیْنٌ　　اَلرَّسُوْلُ صَادِقٌ　　نُوْحٌ نَبِیٌّ

اوپر کے جملوں میں دکھایا گیا ہے کہ "ال" کے لگنے سے دو پیش کی جگہ ایک پیش باقی رہتا ہے۔

نوٹ :- پہلا لفظ یعنی مبتدا اگر مؤنث ہے تو اس کی خبر بھی مؤنث ہوگی مثال کے طور پر

اَلْاَبُ صَالِحٌ　　اَلْاُمُّ صَالِحَۃٌ

ایک ضروری یاددہانی

مُبتد اخبر کا سبق الحمدللہ آپ نے پڑھ لیا اس سے ملتا جُلتا ایک چھوٹا سا سبق اور یاد کر لیجئے جسے **صفت موصوف** کہتے ہیں ہم نے اس سبق کو الگ سے نہیں لکھا بلکہ مبتد اخبر کے سبق کے ساتھ اس کی الگ سے پہچان کرادی یہ اس لئے کہ اس میں دونوں الفاظ پر دو دو پیش لگتے ہیں اور اگر پہلے لفظ پر "ال" آیا تو دوسرے لفظ پر بھی آجائے گا اور دو پیش کی جگہ ایک پیش کا استعمال ہوگا لیکن مبتدا خبر میں پہلے لفظ پر "ال" ہوگا تو دوسرے لفظ پر "ال" نہیں آئے گا۔ مبتدا خبر اور صفت موصوف دونوں طرح کے جملوں میں اگر پہلا لفظ مؤنث ہوگا تو دوسرا بھی مؤنث ہوگا اور اگر پہلا لفظ مذکر ہے تو دوسرا بھی مذکر ہوگا۔

"صفت" تعریف اور موصوف جس کی تعریف کی جائے مثلاً "بڑا گھر" میں بڑا صفت ہے اور گھر موصوف ہے۔

ہم نے طالب علم (SHORT CUT) آسان طریقے سے قرآن مجید کی عربی زبان سکھانے کی غرض سے **صفت موصوف** کے لئے چند اشارے دیئے ہیں اس پر غور کریں۔

سچّا مسلمان، نیک آدمی، بڑی مسجد، چھوٹی کتاب، امانت دار چچا

یہ سب جملے صفت موصوف کہلاتے ہیں ان کا اگر عربی میں ترجمہ کرنا ہو تو اُردو کی ترتیب اُلٹ دیجئے یعنی پہلے والا لفظ بعد کو اور بعد والا لفظ پہلے لکھئے، پھر دونوں کو دو دو پیش دیجئے مثلاً "سچا مسلمان" کا عربی میں ترجمہ کرنا ہو تو پہلے اُردو کی ترتیب اُلٹ کر لکھی جائے گی یعنی پہلے مسلمان کی عربی مُسْلِمٌ لکھی جائے گی پھر سچّا کی عربی صَادِقٌ لکھی جائے گی اس کے بعد دونوں پر پیش لگا دیں تو پورا جملہ یوں ہوگا: مُسْلِمٌ صَادِقٌ۔

رَجُلٌ صَالِحٌ مَسْجِدٌ کَبِیْرٌ کِتَابٌ صَغِیْرٌ عَمٌّ اَمِیْنٌ

سبق نمبر (۱) کے اَلفاظ کے معنیٰ

خَالِقٌ	پیدا کرنے والا	صَادِقٌ	سچّا
عَبْدٌ	بندہ	اَخٌ	بھائی
صَالِحٌ	نیک	عَابِدٌ	عبادت کرنے والا
اِبْنٌ	بیٹا	عَمٌّ	چچا
صَغِیْرٌ	چھوٹا	عَمَّۃٌ	پھوپھی
صَغِیْرَۃٌ	چھوٹی	جَمِیْلٌ	خوبصورت
کَبِیْرٌ	بڑا	جَمِیْلَۃٌ	خوبصورت (مؤنث کیلئے)
کَبِیْرَۃٌ	بڑی	بِنْتٌ	بیٹی
جُنْدٌ	لشکر	اَبٌ	باپ
رَجُلٌ	آدمی	اُمٌّ	ماں
ذَکِیٌّ	ذہین	اُخْتٌ	بہن
قَوِیٌّ	قوی، طاقت والا	حَمْدٌ	تعریف
صِرَاطٌ	راستہ	رَفِیْعٌ	اونچا
مُسْتَقِیْمٌ	سیدھا	دِیْنٌ	بدلہ، انصاف، قانون
خَالٌ	ماموں	مَجِیْدٌ	بزرگی والا
خَالَۃٌ	خالہ	عَابِدَۃٌ	عبادت کرنے والی
بَیْتٌ	گھر	اِبْنٌ	بیٹا
صَدِیْقٌ	دوست	نَبِیٌّ	خبر دینے والا

سبق نمبر (۲)

مضاف POSSESSED اور POSSESSOR مضاف الیہ

قرآن کا حکم	ہود کی قوم	رسول کی دعوت

اس طرح کے الفاظ کی عربی بناتے وقت ترتیب کو اُلٹ دیجئے اور پھر پہلے لفظ کے آخری حرف کو ایک پیش اور دوسرے لفظ کے آخر میں دو زیر لگا دیجئے "کا" اور "کی" کے معنیٰ پیدا ہو جائیں گے۔

حُكْمُ الْقُرْاٰنِ	قَوْمُ هُوْدٍ	دَعْوَةُ الرَّسُوْلِ
قرآن کا حکم	ہود کی قوم	رسول کی دعوت
عِبَادُ اللهِ	بَيْتُ اللهِ	خَلْقُ اللهِ
اللہ کے بندے	اللہ کا گھر	اللہ کی مخلوق

اب اسی قاعدے کے تحت الفاظ بنانے کے لئے پہلے اس سبق کے آخر میں درج شدہ الفاظ معنی کے ساتھ یاد کر لیجئے، پھر ترجمہ کی مشق کیجئے، دورانِ مطالعہ جہاں "ال" کا استعمال ہوگا، پہلے سبق کی طرح یہاں بھی "ال" کے آنے سے دو زیر کی جگہ ایک زیر کا خیال رکھئے۔

ترجمہ کیجئے

كِتَابُ اللهِ	كَلَامُ اللهِ	سُنَّةُ الرَّسُوْلِ
رَيْبُ الْاِنْسَانِ	ذِكْرُ الرَّحْمٰنِ	فَضْلُ اللهِ
يَوْمُ الدِّيْنِ	اِقَامَةُ الصَّلٰوةِ	رَحْمَةُ اللهِ

اِطَاعَةُ الْوَالِدَيْنِ

اُردو الفاظ کی عربی بنائیے:-

اللہ کی زمین	لوگوں کی سرکشی	آخرت کا گھر
گنہ گار کا کھانا	حامد کا گھر	

نوٹ:-

۱ مضاف کو انگریزی میں POSSESSED اور مضاف الیہ کو POSSESSOR کہتے ہیں

۲ کا۔ کے۔ کی کے معنیٰ پیدا کرنے کے لئے پہلے لفظ کے آخری حرف پر ایک پیش اور دوسرے حرف کے آخر میں دو زیر لگائے جاتے ہیں۔

۳ "ال" کے استعمال سے مضاف الیہ کے نیچے صرف ایک زیر باقی رہے گا۔

الفاظ کے معنیٰ:-

اَلصَّلٰوةُ	نماز	طُغْيَانٌ	سرکشی
		اُخْرٰةٌ	آخرت
اَلنَّاسُ	لوگوں	دَارٌ	گھر
		اَثِيْمٌ	گناہ گار
لَبَنٌ	دُودھ	طَعَامٌ	کھانا
بَقَرٌ	گائے	خَيْلٌ	گھوڑا
رَيْبٌ	شک	وَالِدَيْنِ	ماں باپ
اِقَامَةٌ	قائم کرنا	سُنَّةٌ	عادت، طریقہ
اِطَاعَةٌ	اطاعت کرنا، کہا ماننا	يَوْمٌ	دن
اَرْضٌ	زمین		

نوٹ:۔

مرتب کے نظریۂ تعلیم قرآن کے تحت پہلے الفاظ کا بھرپور ذخیرہ ہو ساتھ میں مختصر گرامر کی معلومات بھی ہوتی رہے اور ایک بچے کی طرح پہلے الفاظ کے معنیٰ ذہن نشین ہوتے رہیں پھر قواعد و ضوابط کی طرف ابتدائی دور میں ضروری ہو اُسی قدر توجّہ دی جائے اس مقصد کے تحت ان اسباق میں عربی زبان سے ابتدائی مناسبت پیدا کرنے کے لیۓ بعض الفاظ کو جوڑنے میں ایک حد تک کچھ گرامر کے نکات کو نظرانداز کر کے سادگی برتی گئی ہے تاکہ طالبِ علم کو پہلی ہی منزل پر الجھن محسوس نہ ہو ہاں جو حضرات مزید تحقیق کے مشتاق ہوں تو وہ گرامر کی دوسری مفصّل کتابیں بعد میں دیکھ لیں یہاں تو آپ کو کسی بھی طرح عربی اور وہ بھی قرآن پاک کی عربی سے رُوشناس کرانے کیلئے ایک سادہ طریقہ اختیار کیا گیا ہے۔

ناشِر

سبق (۳)

مَاضی PAST TENSE

فَعَلَ	اُس ایک مرد نے کیا	فَعَلَتْ	اُس ایک عورت نے کیا
فَعَلَا	اُن دو مردوں نے کیا	فَعَلَتَا	اُن دو عورتوں نے کیا
فَعَلُوْا	اُن سب مردوں نے کیا	فَعَلْنَ	اُن سب عورتوں نے کیا
فَعَلْتَ	تو ایک مرد نے کیا	فَعَلْتِ	تو ایک عورت نے کیا
فَعَلْتُمَا	تم دو مردوں یا تم دو عورتوں نے کیا	فَعَلْتُمَا	تم دو عورتوں نے کیا
فَعَلْتُمْ	تم سب مردوں نے کیا	فَعَلْتُنَّ	تم سب عورتوں نے کیا
فَعَلْتُ	میں نے کیا		
فَعَلْنَا	ہم نے کیا		

ان تمام صیغوں کو خوب اچھی طرح یاد کریں، لفظ "فعل"، یعنی کرنا" پر تمام صیغوں کی ڈھلائی بتائی گئی ہے۔ اب کسی لفظ کو فعل ماضی بنانا ہو تو اس کے لفظی معنیٰ فعل کی جگہ پر لاتے جائیں گے اس کی مثال وزن کے خانوں میں بتائی گئی ہے۔

وزن		افعال			
فَعَلَ اُس ایک مرد نے کیا	کَتَبَ اُس ایک مرد نے لکھا	قَرَأَ اُس ایک مرد نے پڑھا	نَصَرَ اُس ایک مرد نے مدد کی	ضَرَبَ اُس ایک مرد نے مارا	طَلَبَ اُس ایک مرد نے مانگا
فَعَلَا اُن دونوں نے کیا	کَتَبَا	ضَرَبَا	طَلَبَا	ذَهَبَا	فَتَحَا
فَعَلُوْا اُن سب نے کیا	کَتَبُوْا	طَلَبُوْا	ذَهَبُوْا	فَتَحُوْا	ضَرَبُوْا
فَعَلْتَ تو نے کیا	طَلَبْتَ	نَصَرْتَ	ذَهَبْتَ	فَتَحْتَ	طَلَبْتَ
فَعَلْتُمَا تم دو مردوں نے کیا یا تم دو عورتوں نے کیا	نَصَرْتُمَا	ذَهَبْتُمَا	فَتَحْتُمَا	طَلَبْتُمَا	کَتَبْتُمَا
فَعَلْتُمْ تم سب نے کیا	ذَهَبْتُمْ	نَصَرْتُمْ	فَتَحْتُمْ	طَلَبْتُمْ	کَتَبْتُمْ

حسب ذیل الفاظ کا ترجمہ کیجئے

وزن				
فَعَلْتُ	دَخَلْتُ	نَصَرْتُ	شَرِبْتُ	وَجَدْتُ
فَعَلْتُمْ	نَصَرْتُمْ	کَفَرْتُمْ	وَصَلْتُمْ	ذَهَبْتُمْ
فَعَلْتَ	کَفَرْتَ	شَرِبْتَ	دَخَلْتَ	نَصَرْتَ

یہ تو آپ کو معلوم ہے کہ " فَعَلَ " کے معنیٰ ہیں اُس نے کیا اب اگر اس لفظ کو فُعِلَ

پڑھیں گے تو مطلب ہوگا " وہ کیا گیا "، اسے فعل مجہول کہا جاتا ہے۔

فعل ماضی معروف		فعل ماضی مجہول	
خَلَقْتُمْ	تم نے پیدا کیا	خُلِقْتُمْ	تم پیدا کیے گئے
قَتَلَ	اُس ایک مرد نے قتل کیا	قُتِلَ	وہ ایک مرد قتل کیا گیا
جَعَلْتُ	میں نے بنایا	جُعِلْتُ	میں بنایا گیا

مزید مشق کیجئے ۔ سہولت کے لئے ترجمہ دیا گیا ہے

طَلَبُوْا	انھوں نے طلب کیا	طُلِبُوْا	وہ طلب کئے گئے
بَعَثَ	اس نے بھیجا	بُعِثَ	وہ بھیجا گیا
بَعَثْتُ	میں نے بھیجا	بُعِثْتُ	میں بھیجا گیا
رَزَقْنَا	ہم نے رزق دیا	رُزِقْنَا	ہم رزق دئے گئے
رَزَقُوْا	انھوں نے رزق دیا	رُزِقُوْا	وہ رزق دئے گئے

زیر زبر کی ترتیب کو ہمیشہ دھیان میں رکھیں، محض ذرا سی زیر زبر کی تبدیلی میں ایک لفظ کے معروف کے بجائے مجہول کے معنیٰ پیدا ہونے کا امکان ہے۔

نوٹ :۔

(۱) ماضی گذرے ہوئے زمانے کو کہتے ہیں یعنی جو کام کسی نے کر دیا ہو۔
(۲) ماضی مجہول گذرے ہوئے زمانے میں کوئی فعل جس کی نسبت مفعول کی طرف ہو اور اس کے ساتھ فاعل کا ذکر نہ ہو۔

اَلفَاظُ کے معنیٰ سبق نمبر (۳)

فَعَلَ	کرنا	فَتَحَ	کھولنا
کَتَبَ	لکھنا	دَخَلَ	داخل ہونا
قَرَأَ	پڑھنا	شَرِبَ	پینا
نَصَرَ	مدد دینا	وَجَدَ	پانا
ضَرَبَ	مارنا۔ بیان کرنا (ف)	کَفَرَ	انکار کرنا
طَلَبَ	مانگنا	وَصَلَ	ملنا
ذَهَبَ	جانا	خَلَقَ	پیدا کرنا
قَتَلَ	قتل کرنا	بَعَثَ	بھیجنا
جَعَلَ	بنانا	رَزَقَ	رزق دینا

ف:۔

آپ کو یہ دیکھ کر تعجّب ہوگا کہ ضَرَبَ کے معنیٰ مارنا بھی ہے اور بیان کرنا بھی بظاہر یہ بات متضاد معلوم ہوتی ہے لیکن خود ہماری زبان میں بھی اس طرح کے ایک لفظ کے دو معنیٰ ہوتے ہیں مثال کے طور پر ہم کہتے ہیں جائیے تو اس کا مطلب ہوا چلے جاؤ لیکن اگر آپ کسی کو یہ کہیں کہ اندر آجائیے، بیٹھ جائیے، سو جائیے تو اب جائیے کے معنیٰ چلے جائیے نہیں ہو سکتے۔

قرآن پاک میں ضَرَبَ کے معنیٰ مارنا آیت نمبر ۶۰ سورۃ البقرہ " فَقُلْنَا اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ (پس ہم نے کہا مار اپنا عصا پتھر پر) اور آیت نمبر ۱۳ سورۃ یٰسین میں وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلًا اَصْحٰبَ الْقَرْيَةِ (اور بیان کر ان کے لئے مثال بستی والوں کی) دونوں آیات میں " ضَرَبَ " کا لفظ بیان ہوا ہے لیکن عبارت خود بتا رہی ہے کہ ایک جگہ مارنا اور دوسری جگہ بیان کرنے کے معنیٰ میں یہ لفظ استعمال ہُوا ہے

سَبق نمبر (۴)

فعل VERB	**فاعل** SUBJECT	**مفعول** OBJECT

عربی میں پہلے فعل پھر فاعل اور بعد میں مفعول آتا ہے، فاعل کو دو پیش اور مفعول کو دو زبر لگائے جاتے ہیں۔

حمید نے قرآن پڑھا

اس جملے میں پڑھنا فعل ہے، حمید فاعل ہے، اس لئے کہ اس نے قرآن پڑھنے کا فعل کیا ہے۔ قرآن مفعول ہے، اس لئے کہ اسے پڑھا گیا ہے۔ یہ جملہ اس طرح ہوگا۔

فعل	فاعل	مفعول
قَرَأَ	حَمِيْدٌ	قُرْاٰنًا

کَتَبَ	اِقْبَالٌ	کِتَابًا

ترجمہ کیجئے:۔

خَلَقَ اللّٰهُ النَّاسَ　　خَدَعَ الشَّيْطَانُ الْاِنْسَانَ
جَعَلَ اللّٰهُ مُحَمَّدًا رَسُوْلًا　　شَرِبَ طَارِقٌ مَاءً
اَنْزَلَ اللّٰهُ كِتَابًا　　فَرَقْنَا الْبَحْرَ　　جَمَعَ مَالًا

نوٹ:۔

"ال" کے بعد ایک پیش کم ہوتا ہے یہ قاعدہ اس سبق میں بھی یاد رکھیے ــ جیسے آپ دیکھ رہے ہیں کہ رَسُوْلًا پر دو زبر ہیں تو اَلْبَحْرَ پر ایک زبر ہے۔ طَارِقٌ پر دو پیش ہیں تو اَلشَّيْطَانُ پر ایک پیش، یہ وجہ ہے "ال" کے لگنے کی۔

اَلفَاظْ کے مَعنی سَبَق نمبر (۴)

قَرَأَ	پڑھنا	بَحْرٌ	سمندر
كَتَبَ	لکھنا	مَاءٌ	پانی
خَدَعَ	دھوکہ دینا	خَلَقَ	پیدا کرنا
جَعَلَ	بنانا	جَمَعَ	جمع کرنا
فَرَقَ	پھاڑنا	مَالٌ	مال، اسباب
اَنْزَلَ	اُتارنا		

حُروفِ جر سَبَق نمبر (۵)

حروفِ جر		طریقۂ استعمال	
فِيْ	میں، بیچ	فِيْ بَيْتٍ	گھر میں
مِنْ	سے	قَرَأْنَا مِنَ الْقُرْاٰنِ	پڑھا ہم نے قرآن میں سے
عَلٰى	اوپر	عَلٰى جَبَلٍ	پہاڑ کے اوپر
كَ	مثل، مانند	كَرَجُلٍ	مرد کے جیسا، مانند
عَنْ	متعلق	سَمِعْتُ عَنِ الصَّلٰوةِ فِي الْمَسْجِدِ	سُنا میں نے مسجد میں نماز کے متعلق
ب	ساتھ	دَخَلْتُ بِسَلَامٍ	داخل ہُوا میں سلام کے ساتھ
ل	لیے	لِلنَّاسِ	لوگوں کے لئے
اِلٰى	طرف	اِلٰى بَلَدٍ	شہر کی طرف

حروفِ جر		طریقۂ استعمال	
حَتّٰى	یہاں تک کہ	حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ	یہاں تک کہ طلوع ہو فجر
و	قسم	وَاللّٰهِ	قسم اللہ کی

(۱) اِن حروف کا استعمال صلہ کے طور پر ہوتا ہے۔
(۲) اور یہ حروف جب کسی لفظ کے پہلے آتے ہیں تو اس کے آخری حرف کو زیر لگا دیتے ہیں۔
(۳) اوپر کے خانے میں دیکھئے تمام الفاظ کے آخری حروف کے نیچے زیر لگا ہُوا ہے۔
(۴) جہاں "ال" کا استعمال ہوتا ہے وہاں ایک زیر اور باقی مقامات پر دو زیر۔

ترجمہ کیجئے :۔

مِنَ الْكُفْرِ اِلَى الْاِسْلَامِ، مِنَ الْبَيْتِ اِلَى الْمَسْجِدِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، بِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا، كَتَبْتُ بِالْقَلَمِ، مَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ
عَلٰى اَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ، اٰمَنَّا بِاللّٰهِ، نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا، هٰذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ

عربی بنائیے :۔

(۱) قرآن میں ہدایت ہے لوگوں کے لئے (۲) میں نے آدمی کو دیکھا مسجد پر۔
(۳) عِلم کا طلب کرنا فرض ہے اوپر تمام مسلم مرد اور مسلم عورت کے۔

اَلفَاظ کے معنی سَبَق نمبر (۵)

حَمْدٌ	تعریف	اَبْصَارٌ	آنکھیں
وَالِدَيْنِ	ماں باپ	غِشَاوَةٌ	پردہ
اِحْسَانًا	اچھا سلوک	بَيَانٌ	بیان

مَتَاعٌ	فائدہ	اَلنَّاسُ	لوگ
حِيْنٌ	وقت	هُمْ	ان کا، ان کو
هُدًى	ہدایت	فَرِيْضَةٌ	فرض
رَاٰى	دیکھنا	مُسْلِمٌ	مسلم مرد
رَجُلٌ	آدمی	مُسْلِمَةٌ	مسلم عورت
طَلَبٌ	طلب کرنا	كُلٌّ	تمام، کُل
اٰمَنَ	ایمان لانا		

اِس سبق میں آپ پڑھ چکے ہیں کہ مسلمان مرد کے لیے مُسْلِمٌ اور مسلمان عورت کے لئے مُسْلِمَةٌ استعمال کیا گیا ہے عربی زبان میں واحد، تثنیہ اور جمع کی ایک خاص ترتیب بھی ہے جس کو سمجھنا ضروری ہے اسے درج کیا جارہا ہے اس پر قیاس کرکے دوسرے الفاظ بنا کر دیکھئے۔

	واحد	تثنیہ	جمع
پیش کی صورت	مُسْلِمٌ ایک مسلم	مُسْلِمَانِ دو مسلم	مُسْلِمُوْنَ سب مسلم
زبر کی صورت	مُسْلِمًا	مُسْلِمَيْنِ	مُسْلِمِيْنَ
زیر کی صورت	مُسْلِمٍ	مُسْلِمَيْنِ	مُسْلِمِيْنَ

یوں خانوں میں دیکھنے پر الفاظ کا کوئی خاص فرق محسوس نہیں ہوتا لیکن یہ بات آپ کو معلوم ہوگی کہ فاعل اور مفعول کی حالت میں الفاظ پر پیش و زبر لگائے جاتے ہیں۔ فاعلی حالت زَيْدٌ مفعولی حالت زَيْدًا

اس طرح حرفِ جر بھی کسی لفظ کے پہلے آکر آخری حرف کو زیر دیدیتا ہے۔ مثال کے طور پر عَلٰى مُسْلِمٍ

سبق نمبر (۶)

ضمیریں PRONOUNS

ضمیریں		طریقۂ استعمال	
هٗ	اس ایک مرد کا، کو	كِتَابُهٗ	اُس کی کتاب
هُمَا	اُن دو مردوں کا یا اُن دو عورتوں کا	بَيْتُهُمَا	اُن دونوں کا گھر
هُمْ	اُن سب مردوں کا	اِيْمَانُهُمْ	اُن کا ایمان
هَا	اس ایک عورت کا	اُمُّهَا	اُس ایک عورت کی ماں
هُنَّ	اُن سب عورتوں کا	بَيْتُهُنَّ	اُن سب عورتوں کا گھر
كَ	تیرا۔ تجھکو (مرد)	كِتَابُكَ	تیری کتاب
كُمَا	تم دو مردوں کا یا تم دو عورتوں کا	بَيْتُكُمَا	تم دونوں کا گھر
كُمْ	تم سب مردوں کا	رَسُوْلُكُمْ	تمہارا رسول
كِ	تو ایک عورت کا	بَيْتُكِ	تو ایک عورت کا گھر
كُنَّ	تم سب عورتوں کا	بَيْتُكُنَّ	تم سب عورتوں کا گھر
ى	میرا	رَبِّىْ	میرا رب
نِىْ	مجھے	رَزَقَنِىْ	رزق دیا اُس نے مجھے
نَا	ہمارا، ہمکو	كِتَابُنَا	ہماری کتاب

اس طرح جملے بناکر مزید مشق کیجئے، چند جملوں کا ترجمہ مزید سہولت کے لئے دیا جاتا ہے۔ بعد میں درج شدہ الفاظ کا ترجمہ خود کیجئے۔

لِسَانُكُمْ تمہاری زبان	اِبْنِیْ میرا بیٹا	نَصَرْتُهٗ مدد دی میں نے اسکو	مِنْكَ تجھ سے	اِلَيْنَا ہماری طرف
اِلَيْكُمْ تمہاری طرف	لَهٗ لئے اس کے	اِلَيَّ میری طرف	اِلَيْهِمْ ان کی طرف	لَنَا ہمارے لئے۔ ہمکو
	اِنَّكُمْ بے شک تم		اِنَّنَا بے شک ہم	

ترجمہ کیجئے:۔

سَمْعُكُمْ، رَبُّكُمْ، دُكَّانُنَا، بَيْتُنَا، رَسُوْلُنَا، قَوْمُنَا، مِلَّتُكُمْ

اَصْحَابُنَا مِنْكَ مِنْكِ لَهُمَا اِمَامُكُمْ اَهْلِیْ

خَلَقَ لَكُمْ مَا فِی الْاَرْضِ جَمِيْعًا۔ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ۔ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ

الفاظ کے معنی سبق نمبر (۶)

سَمِعَ	سُننا	عِنْدَ	نزدیک پاس
مِلَّتٌ	دین، ملّت	رَبٌّ	پالنے والا
لَقَدْ	البتہ۔ تحقیق	اَهْلٌ	گھر والے
اِنَّ	بے شک	اَصْحَابٌ	ساتھی۔ رفیق (جمع)
دُكَّان	دُکان	وَ	اور
جَمِيْعًا	سب	لِ	البتہ۔ کے۔ لئے
		اَجْرٌ	بدلہ، اجر

سبق نمبر (۷)

فاعلی ضمیریں

هُوَ	وہ ایک مرد
هُمَا	وہ دو مرد یا دو عورتیں
هُمْ	وہ سب مرد
هِیَ	وہ ایک عورت
هُنَّ	وہ سب عورتیں
اَنْتَ	تو ایک مرد
اَنْتُمَا	تم دو مرد یا دو عورتیں
اَنْتُمْ	تم سب مرد
اَنْتِ	تو ایک عورت
اَنْتُنَّ	تم سب عورتیں
اَنَا	میں ایک مرد یا عورت
نَحْنُ	ہم سب

فاعلی ضمیروں کو اچھی طرح یاد کر لیجئے آئندہ استعمال کے مواقع آئیں گے۔

طریقۂ استعمال

هُوَ مُسْلِمٌ	اَنْتَ عَالِمٌ	اَنَا عَبْدٌ
وہ مسلم ہے	تو عالم ہے	میں بندہ ہوں

سبق نمبر (۸)

فِعلِ مُضَارِع

يَفْعَلُ	وہ ایک کرتا ہے یا کرے گا
يَفْعَلَانِ	وہ دو مرد کرتے ہیں یا کریں گے
يَفْعَلُوْنَ	وہ سب مرد کرتے ہیں یا کریں گے
تَفْعَلُ	تو ایک مرد یا وہ ایک عورت کرتی ہے یا کرے گی
تَفْعَلَانِ	تم دو مرد، تم دو عورتیں یا وہ دو عورتیں کرتی ہیں یا کریں گی
يَفْعَلْنَ	وہ سب عورتیں کرتی ہیں یا کریں گی
تَفْعَلُوْنَ	تم سب مرد کرتے ہو یا کرو گے
تَفْعَلِيْنَ	تو ایک عورت کرتی ہے یا کرے گی
تَفْعَلْنَ	تم سب عورتیں کرتی ہو یا کرو گی
اَفْعَلُ	میں کرتا ہوں میں کروں گا۔ کرتی ہوں یا کروں گی
نَفْعَلُ	ہم سب کرتے ہیں یا کریں گی

فعلِ مضارع کو اچھی طرح یاد کیجئے، ہر لفظ کو ذہن میں محفوظ کر لیجئے یہ جس قدر آپ کو اچھی طرح یاد ہوں گے اسی قدر آپ کی ہمّت عربی سیکھنے میں بڑھے گی یہ تمام گردان "فَعَلَ" پر بنائی گئی ہے وسعت کے لئے مزید الفاظ فَعَلَ کی جگہ رکھ کر ترجمہ کیجئے ہر لفظ کا وزن بھی معلوم کیجئے کہ یہ کس وزن پر ہے۔ طوالت کے خوف سے صرف چند مثالیں دی جا رہی ہیں۔

مِثَالیں :-

يَفْعَلُ	يَشْرَبُ	يَفْتَحُ	يَجْمَعُ
وہ کرتا ہے	وہ پیتا ہے	وہ کھولتا ہے	وہ جمع کرتا ہے
اَفْعَلُ	اَفْتَحُ	اَشْرَبُ	اَجْمَعُ
میں کرتا ہوں	میں کھولتا ہوں	میں پیتا ہوں	میں جمع کرتا ہوں
يَفْعَلُوْنَ	يَجْعَلُوْنَ	يَسْمَعُوْنَ	يَكْرَهُوْنَ
وہ کرتے ہیں	وہ بناتے ہیں	وہ سنتے ہیں	وہ ناپسند کرتے ہیں

اُوپر کی مِثالوں کو سامنے رکھ کر حسبِ ذیل الفاظ کا ترجمہ کریں

يَشْكُرُوْنَ ، يَكْفُرُوْنَ ، يَتْلُوْنَ ، تَتْلُوْنَ ، يَعْلَمُوْنَ ، هُوَ يَكْتُبُ كِتَابًا
يَقْرَءُوْنَ الْقُرْاٰنَ ، نَعْبُدُ ، اَعْبُدُ ، لَا نَسْمَعُ ، لَا اَكْفُرُ ، لَا يَعْلَمُوْنَ ، اَعْلَمُ
تَعْلَمُ ، يَعْمَهُوْنَ

سبق نمبر ۳ میں آپ کو بتایا جا چکا ہے کہ فَعَلَ کو فُعِلَ کرنے سے "کیا گیا" معنیٰ ہوتے ہیں، اسی طرح يَفْعَلُ کے معنیٰ وہ کرتا ہے، لیکن اس لفظ کو يُفْعَلُ کر دیا جائے تو معنیٰ ہوں گے "وہ کیا جاتا ہے"

چند الفاظ پر غور کیجئے :-

يَقْتُلُ	وہ قتل کرتا ہے یا کرے گا	يُقْتَلُ	وہ قتل کیا جاتا ہے یا کیا جائے گا
يَنْصُرُوْنَ	وہ مدد کرتے ہیں	يُنْصَرُوْنَ	وہ مدد کئے جاتے ہیں یا کئے جائیں گے
تَسْأَلُ	تو سوال کرتا ہے	تُسْأَلُ	تو سوال کیا جاتا ہے یا کیا جائے گا

ترجمہ کیجئے :۔

وَلَاهُمْ يَحْزَنُوْنَ ، يَسْمَعُوْنَ كَلَامَ اللّٰهِ ، لَانَعْبُدُ اِلَّا اللّٰهَ
يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ، يَكْتُبُوْنَ الْكِتَابَ بِاَيْدِيْهِمْ ثُمَّ يَقُوْلُوْنَ هٰذَا
مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ، لَا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُوْنَ ، لَا تُسْأَلُوْنَ ۔ يَقْطَعُوْنَ ، يَفْقَهُوْنَ
يَجْهَلُوْنَ ، تَخْلُدُوْنَ ، تَسْخَرُوْنَ

عربی بنائیے :۔

تم سمجھتے ہو۔
تم جانتے ہو۔
وہ نہیں کاٹتے ہیں۔
وہ نہیں ڈرتے ۔
وہ پوچھے جاتے ہیں۔
وہ کھولا جاتا ہے۔
وہ قتل کئے جاتے ہیں۔
وہ رزق دئے جاتے ہیں۔

الفاظ کے معنی سبق نمبر (۸)

سَمِعَ	سُننا	شَکَرَ	شکر کرنا
عَمِهَ	بھٹکتے پھرنا	عَلِمَ	جاننا، علم رکھنا
سَأَلَ	پوچھنا	اِلَّا	مگر
نَصَرَ	مدد دینا	اِیْمَانَ	ایمان لانا (ا۔م۔ن)
حَزِنَ	غمگین ہونا	مَا	جو کچھ
أَيْدِيْ	ہاتھ	لِمَا	کیوں۔ کس لئے
ثُمَّ	پھر	قَطَعَ	کاٹنا
قَوْلٌ	کہنا	حَذَرَ	ڈرنا
هٰذَا	یہ	فَقِهَ	سمجھنا
مِنْ	سے	جَهِلَ	جہالت، ناسمجھی
عِنْدَ	نزدیک، پاس	سَخِرَ	ہنسنا
كَرِهَ	ناپسند کرنا	تِلَاوَةَ	تلاوت کرنا (تلو)
جَمَعَ	جمع کرنا	لَا	نہیں
خَلَدَ	ہمیشہ رہنا		

سَبق نمبر (۹)

امر اور نہی

اِفْعَلْ	تو ایک مرد کر	لَاتَفْعَلْ	تو ایک مرد مت کر
اِفْعَلَا	تم دو مرد یا دو عورتیں کرو	لَاتَفْعَلَا	تم دو مرد یا دو عورتیں مت کرو
اِفْعَلُوْا	تم سب مرد کرو	لَاتَفْعَلُوْا	تم سب مرد مت کرو
اِفْعَلِیْ	تو ایک عورت کر	لَاتَفْعَلِیْ	تو ایک عورت نہ کر
اِفْعَلْنَ	تم سب عورتیں کرو	لَاتَفْعَلْنَ	تم سب عورتیں نہ کرو

اوپر دی ہوئی گردانیں کسی کام کے کرنے کے لئے کہنا یا کسی کام کو منع کرنے کے معنیٰ بتا رہی ہیں۔

طَرِیقۂ اِستعمال

اِذْهَبْ	تو جا	لَاتَذْهَبْ	تو مت جا
اِعْمَلُوْا	تم عمل کرو	لَاتَسْمَعُوْا	تم مت سُنو
اِعْلَمُوْا	تم جانو	لَاتَحْزَنْ	تو مت غم کر
لَاتَفْعَلْ	تو مت کر	لَاتَجْعَلْ	تو مت بنا
اِفْعَلْ	تو کر	اِشْرَحْ	تو کھول
لَاتَفْعَلُوْا	تم مت کرو	لَاتَفَرَّقُوْا	تم مت تفرقہ کرو

ترجمہ کیجئے:۔

لَاتَقْرَبَا، لَاتَسْأَلْنِیْ، اِشْرَحْ لِیْ، اِشْرَبُوْا، وَاسْمَعُوْا
وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ، اِرْكَبُوْا

الفاظ کے معنیٰ سَبق نمبر (۹)

عمل	عمل کرنا، کام کرنا
علم	جاننا
شرح	کھولنا۔ کشادہ کرنا
فرق	تفرقہ ڈالنا
قرب	قریب ہونا
سئل	پوچھنا۔ سوال کرنا
شرب	پینا
عَذَابٌ اَلِيْمٌ	دردناک عذاب
رکب	سوار ہونا

قرآنِ پاک میں ہر رکوع کے خاتمے پر نشان ع لگا ہُوا ہوتا ہے اسکے معنیٰ ہیں یہاں پر ایک رکوع پورا ہو گیا۔

ع :۔ رکوع کے نشان پر اوپر کا نمبر سورۃ کے رکوع کا نمبر گنا جائے گا۔

ع :۔ اور نیچے درج شدہ نمبر پارے کی ترتیب پر ہے جو پارے کا رکوع نمبر بتا رہا ہے۔

ع :۔ بیچ کا عدد دو نمبروں کے درمیان یعنی ایک رکوع میں کتنی آیات ہیں اس کا نشان ہے۔

اگر آپ سورۂ بقرہ کا ۳۸ واں رکوع دیکھنا چاہتے ہیں تو ع (۳۸ / ۸ / ۶) کا نمبر نکالیں یہاں اوپر ۳۸ کا ہندسہ بتا رہا ہے کہ یہ سورۃ بقرہ کا رکوع ۳۸ ہے، باقی نیچے کا نمبر ۶ پارہ تین کا چھٹا رکوع ہے۔ رہ گیا بیچ کا عدد ۸ تو یہ صرف ۱۳۷ اور ۳۸ کے درمیان کی عبارت کے اندر کتنی آیات ہیں اس کا پتہ دیتا ہے یعنی اس رکوع میں ۸ آیات ہیں۔

زیادہ تر سورتوں کے رکوع پر توجّہ دی جائے تو مناسب ہو گا اس لئے کہ مطالعہ قرآن کے لئے سورتوں کا نمبر دیکھ کر اس میں رکوع تلاش کر لینا نہایت آسان ہے۔ روزانہ ایک رکوع کے الفاظ اچھّی طرح یاد کر لیجئے پھر غیر مترجم قرآنِ پاک کی تلاوت کر کے دیکھ لیں کہ آپ اس رکوع کو سمجھ سکے یا نہیں۔؟ کہیں اگر دقّت پیش آئے تو ترجمہ والا قرآن شریف دیکھ کر اطمینان کر لیں۔

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

سُوۡرَۃُ الۡفَاتِحَۃِ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱	عَوۡذٌ	پناہ مانگنا
		(ع و ذ)
۲	اَعُوۡذُ	مَیں پناہ مانگتا ہوں
۳	بِ	ساتھ
۴	مِنۡ	سے
۵	رَجِیۡمٌ	لعنت کیا گیا
		(ر ج م)
۶	اِسۡمٌ	نام
۷	اَلرَّحۡمٰنُ	بڑا مہربان
۸	اَلرَّحِیۡمُ	خوب رحم کرنیوالا
۹	اَلۡحَمۡدُ	ہر قسم کی تعریف
۱۰	لِ	کیلئے
۱۱	رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ	پالنے والا تمام جہانوں کا
۱۲	مٰلِكِ	مالک
۱۳	یَوۡمُ	دن
۱۴	اَلدِّیۡنُ	انصاف، قانون
۱۵	اِیَّاكَ	تیری ہی، تجھکو، صرف تجھے
۱۶	نَعۡبُدُ	ہم عبادت کرتے ہیں

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۷	نَسۡتَعِیۡنُ	ہم مدد چاہتے ہیں
		(ع و ن)
۱۸	اِسۡتَعَان	مدد چاہنا
۱۹	اِهۡدِ	ہدایت دے
		(ھ د ی)
۲۰	نَا	ہم کو (ہمارا)
۲۱	صِرَاطٌ	راستہ
۲۲	مُسۡتَقِیۡمٌ	سیدھا، مضبوط
۲۳	اَلَّذِیۡنَ	وہ لوگ
۲۴	اَنۡعَمۡتَ	انعام کیا تونے
		(ن ع م)
۲۵	عَلَیۡهِمۡ	ان کے اوپر
۲۶	غَیۡرِ	سوا
۲۷	مَغۡضُوۡبٌ	غضب کئے گئے
		(غ ض ب)
۲۸	لَا	نہیں
۲۹	اَلضَّآلِّیۡنَ	گمراہ، بہکے ہوئے، بھٹکے ہوئے
		(ض ل ل)

پارہ نمبر (۱)
سُورَۃُ البَقَرَۃ (۲)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۰	ذَالِكَ	یہ۔ وہ
۳۱	لَا رَیْبَ	نہیں شک
۳۲	فِیْهِ	اس میں، بیچ اس کے
۳۳	مُتَّقِیْنَ	پرہیزگار
۳۴	یُؤْمِنُوْنَ	ایمان لاتے ہیں
		(ا م ن)
۳۵	غَیْب	پوشیدہ، چھپی ہوئی
۳۶	وَ	اور
۳۷	یُقِیْمُوْنَ	قائم کرتے ہیں (اقامتؐ)
۳۸	اَلصَّلٰوۃُ	نماز
۳۹	مِمَّا	مِنْ: سے مَا: جو کچھ۔ اس سے جو کچھ کہ مِنْ اور ما کا مرکّب
۴۰	رَزَقْنَا	رزق دیا ہم نے
۴۱	نَا	ہم نے
۴۲	هُمْ	وہ
۴۳	یُنْفِقُوْنَ	خرچ کرتے ہیں
		(ن ف ق)
۴۴	بِمَا	ساتھ، جو کچھ ب اور ما کا مرکّب
۴۵	اُنْزِلَ	اتارا گیا، نازل کیا گیا
		(ن ز ل)
۴۶	اِلَیْكَ	طرف تیرے
۴۷	مَا	جو کچھ
۴۸	قَبْلِكَ	قبل تیرے، پہلے تجھ سے
۴۹	اٰخِرَۃُ	آخرت
۵۰	یُوْقِنُوْنَ	یقین رکھتے ہیں
		(ی ق ن)
۵۱	اُولٰٓئِكَ	یہ لوگ، یہی لوگ ۔ ذالِكَ کی جمع ہے
۵۲	عَلٰی	اوپر
۵۳	هُدًی	ہدایت
۵۴	مُفْلِحُوْنَ	فلاح پانیوالے، کامیاب ہونیوالے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۵	اِنَّ	بے شک، یقیناً
۵۶	کَفَرُوْا	کفر کیا
۵۷	سَوَآءٌ	برابر
۵۸	ءَ	کہ
۵۹	اَنْذَرْتَ	ڈرائے تو
		(ن ذ ر)
۶۰	اَمْ	یا
۶۱	لَمْ	نہیں
۶۲	لَا یُؤْمِنُوْنَ	نہیں ایمان لائیں گے
		(ا م ن)
۶۳	خَتَمَ	مہر لگا دی
۶۴	قُلُوْبُ	دل (جمع ہے قَلْبُ کی)
۶۵	سَمْعِهِمْ	ان کی سماعت، ان کے کان
۶۶	اَبْصَارُ	آنکھیں، بصیرت
۶۷	غِشَاوَۃٌ	پردہ
۶۸	وَلَهُمْ	اور لئے ان کے
۶۹	عَذَابٌ	عذاب
۷۰	عَظِیْمٌ	بڑا
	ع	
۷۱	اَلنَّاسُ	لوگ
۷۲	مَنْ	جو شخص، بعض شخص
۷۳	یَقُوْلُ	کہتا ہے ۔ قَالَ: کہا قَوْلُ: کہنا
۷۴	اٰمَنَّا	ایمان لائے ہم
۷۵	مَا هُمْ	نہیں وہ
۷۶	یُخٰدِعُوْنَ	دھوکہ دیتے ہیں
		(خ د ع)
۷۷	اِلَّا	مگر
۷۸	اَنْفُسَهُمْ	نفس اُن کے۔ جانیں اُن کی
		(ن ف س)
۷۹	مَا یَشْعُرُوْنَ	نہیں شعور رکھتے ہیں نہیں سمجھتے
۸۰	مَرَضٌ	مرض، روگ
۸۱	فَ	پس
۸۲	زَادَ	زیادہ کیا
۸۳	اَلِیْمٌ	دردناک
۸۴	بِمَا	ساتھ، جو کچھ
۸۵	کَانُوْا	تھے
		(کَانَ: تھا)

نمبر شمار عربی اردو

۸۶ - یَکْذِبُوْنَ جھوٹ بولتے
(ک ذ ب)
۸۷ - اِذَا جب
۸۸ - قِیْلَ کہا جاتا ہے۔ کہا گیا
۸۹ - لَہُمْ لئے اُن کے
۹۰ - لَاتُفْسِدُوْا مت فساد کرو
(ف س د)
۹۱ - فِی الْاَرْضِ بیچ زمین کے
۹۲ - قَالُوْا کہا انھوں نے
۹۳ - اِنَّمَا صرف، درحقیقت
۹۴ - نَحْنُ ہم
۹۵ - مُصْلِحُوْنَ اصلاح کرنیوالے
(ص ل ح)
۹۶ - اَلَآ یاد رکھو، خبردار، خوب سمجھ لو
۹۷ - مُفْسِدُوْنَ فساد کرنے والے
(ف س د)
۹۸ - لٰکِنْ لیکن
۹۹ - اٰمِنُوْا ایمان لاؤ
۱۰۰ - کَمَا جیسے کہ، جسطرح
۱۰۱ - اَ کیا؟

نمبر شمار عربی اردو

۱۰۲ - سُفَہَآءُ بے وقوف
۱۰۳ - لَقُوْا ملاقات کی
(ل ق ی)
۱۰۴ - اٰمَنَّا ایمان لائے ہم
۱۰۵ - خَلَوْا خلوت میں ہوئے تنہائی میں ہوئے
(خ ل و)
۱۰۶ - شَیَاطِیْنَ شیطان صفت سردار
۱۰۷ - مُسْتَہْزِءُوْنَ ہنسی کرتے ہیں۔ ٹھٹھا کرتے ہیں
(ھ ز ء)
۱۰۸ - یَمُدُّ مدّت دیتا ہے، بڑھاتا ہے، کھینچتا ہے
۱۰۹ - طُغْیَان شرارت، سرکشی
۱۱۰ - یَعْمَھُوْنَ اندھے ہو کر بہک رہے ہیں۔
(ع م ہ)
۱۱۱ - اِشْتَرَوُا خریدا انھوں نے
(ش ر ی)
۱۱۲ - ضَلَالَۃٌ گمراہی
۱۱۳ - ھُدٰی ہدایت

نمبر شمار عربی اُردو

۱۱۴ - فَمَا پس نہیں
۱۱۵ - رَبِحَتْ فائدہ مند
مَارَبِحَتْ:- نہ فائدہ مند ہوئی)
۱۱۶ - تِجَارَۃٌ کاروبار، تجارت
۱۱۷ - مُھْتَدِیْنَ ہدایت والے
۱۱۸ - مَثَلٌ مثال
۱۱۹ - کَ جیسے کہ
۱۲۰ - اَلَّذِیْ وہ شخص جو
۱۲۱ - اِسْتَوْقَدَ جلائی، سلگائی، روشن کی (و ق د)
۱۲۲ - نَارٌ آگ
۱۲۳ - فَلَمَّا پس جب
۱۲۴ - اَضَآءَتْ روشن ہوئی
(ض و ء)
۱۲۵ - حَوْلَہٗ اس کے اِردگرد
۱۲۶ - ذَھَبَ لے گیا، چھین لیا
۱۲۷ - تَرَکَ چھوڑ دیا
۱۲۸ - فِیْ بیچ، میں
۱۲۹ - ظُلُمَاتٌ اندھیاری
۱۳۰ - لَایُبْصِرُوْنَ نہیں دیکھتے (ب ص ر)

نمبر شمار عربی اُردو

۱۳۱ - صُمٌّ بہرے
۱۳۲ - بُکْمٌ گونگے
۱۳۳ - عُمْیٌ اندھے
۱۳۴ - فَھُمْ پس وہ
۱۳۵ - لَایَرْجِعُوْنَ نہیں رجوع ہونگے
(ر ج ع)
۱۳۶ - اَوْ یا
۱۳۷ - کَ جیسے کہ
۱۳۸ - صَیِّبٌ بارش
۱۳۹ - سَمَآءُ آسمان
۱۴۰ - رَعْدٌ گرج
۱۴۱ - بَرْقٌ بجلی
۱۴۲ - یَجْعَلُوْنَ ڈالے لیتے ہیں
۱۴۳ - اَصَابِعَ اُنگلیاں
(واحد:- اِصْبَعٌ)
۱۴۴ - اٰذَانٌ کان
(واحد:- اُذُنٌ)
۱۴۵ - صَوَاعِق کڑک
(واحد:- صَاعِقَۃٌ)
۱۴۶ - حَذَرٌ ڈر
۱۴۷ - مَوْتٌ موت

نمبرشمار عربی	اُردو
۱۴۸ - مُحِيْطٌ	گھیرنے والا
۱۴۹ - يَكَادُ	قریب ہے
۱۵۰ - يَخْطَفُ	اُچک لیتا ہے
	(خ ط ف)
۱۵۱ - كُلَّمَا	جب بھی
۱۵۲ - مَشَوْا	چل پڑے
	(م ش ی)
۱۵۳ - إِذَا	جب
۱۵۴ - أَظْلَمَ	اندھیرا ہُوا
	(ظ ل م)
۱۵۵ - قَامُوْا	کھڑے ہوتے
۱۵۶ - لَوْ	اگر
۱۵۷ - شَآءَ	چاہنا
	(ش ی ء)
۱۵۸ - كُلِّ شَيْءٍ	ہر چیز
۱۵۹ - قَدِيْرٌ	قادر ہے
	ع
۱۶۰ - يَآ اَيُّهَا النَّاسُ	اے لوگو!
۱۶۱ - اعْبُدُوْا	عبادت کرو
۱۶۲ - رَبَّ	پالنے والا
	(جمع: اَرْبَابٌ)

نمبرشمار عربی	اُردو
۱۶۳ - كُمْ	تمہارا
۱۶۴ - اَلَّذِیْ	وہ جس نے
۱۶۵ - خَلَقَ	پیدا کیا
۱۶۶ - لَعَلَّكُمْ	تاکہ تم، شاید تم
	(لَعَلَّ: شاید، تاکہ)
۱۶۷ - تَتَّقُوْنَ	ڈرو تم
	(و ق ی)
۱۶۸ - جَعَلَ	بنایا
۱۶۹ - لَكُمْ	تمہارے لئے
۱۷۰ - اَرْضٌ	زمین
۱۷۱ - فِرَاشًا	بچھونا، فرش
۱۷۲ - بِنَآءٌ	عمارت
۱۷۳ - اَنْزَلَ	اُتارا
	(ن ز ل)
۱۷۴ - مَآءٌ	پانی
۱۷۵ - اَخْرَجَ	نکالا
	(خ ر ج)
۱۷۶ - بِهٖ	ساتھ اس کے
۱۷۷ - مِنْ	سے

نمبرشمار عربی	اُردو
۱۷۸ - ثَمَرَاتٌ	پھل
	(واحد: ثَمَرَةٌ)
۱۷۹ - فَلَا تَجْعَلُوْا	پس مت بناؤ
	(جَعَلَ: بنانا)
۱۸۰ - اَنْدَادًا	مقابل، برابر، ہم صفت
۱۸۱ - اَنْتُمْ	ہو تم
۱۸۲ - تَعْلَمُوْنَ	تم جانتے ہو
	(عَلِمَ: جاننا)
۱۸۳ - اِنْ	اگر
۱۸۴ - كُنْتُمْ	ہو تم
۱۸۵ - فِیْ	میں، بیچ
۱۸۶ - رَيْبٌ	شک
۱۸۷ - نَزَّلْنَا	اُتارا ہم نے
	(ن ز ل)
۱۸۸ - عَلٰی	اوپر
۱۸۹ - عَبْدٌ	بندہ
۱۹۰ - فَاْتُوْا	پس لے آؤ
۱۹۱ - سُوْرَةٌ	سورت (قرآن کی)
	جمع، سُوَرٌ
۱۹۲ - مِثْلِهٖ	اسکی مثال، اسکے مثل

نمبرشمار عربی	اُردو
۱۹۳ - وَادْعُوْا	اور پکارو
۱۹۴ - شُهَدَآءُ	گواہ، حمایتی
	(واحد: شَهِيْدٌ)
۱۹۵ - مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ	سوائے اللہ کے
۱۹۶ - صٰدِقِيْنَ	سچے (واحد: صَادِقٌ مادّہ: ص د ق)
۱۹۷ - فَ	پس
۱۹۸ - اِنْ	اگر
۱۹۹ - لَمْ	نہیں
۲۰۰ - تَفْعَلُوْا	تم کر سکو گے
	(ف ع ل)
۲۰۱ - لَنْ	نہیں، ہرگز نہیں۔
۲۰۲ - اَلَّتِیْ	وہ جو مؤنث کیلئے
۲۰۳ - وُقُوْدٌ	ایندھن
۲۰۴ - هَا	اس کا (مونث کیلئے)
۲۰۵ - حِجَارَةٌ	پتھر
۲۰۶ - اُعِدَّتْ	تیار کردی گئی
۲۰۷ - كَافِرِيْنَ	حق کا انکار کرنیوالے
	(واحد كَافِرٌ)
۲۰۸ - بَشِّرْ	بشارت دے
	(بَشَارَةٌ: خوشخبری)

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۰۹	عَمِلُوْا	عمل کیا اُنھوں نے
۲۱۰	صَالِحَاتُ	نیک اچھے (مذکّر: صَالِحُوْنَ)
۲۱۱	اَنَّ	کہ
۲۱۲	لَهُمْ	لئے اُن کے
۲۱۳	جَنّٰتٍ	جنّت، باغات (واحد: جَنَّةٌ)
۲۱۴	تَجْرِیْ	بہتی ہیں، چلتی ہیں
۲۱۵	تَحْتَ	نیچے
۲۱۶	اَنْهَارُ	نہریں (واحد: نَهْرٌ)
۲۱۷	كُلَّمَا	جب کبھی
۲۱۸	رُزِقُوْ	رزق دئے گئے یا رزق دئے جائینگے
۲۱۹	ثَمَرَةٌ	میوہ، پھل (جمع: ثَمَرَاتٌ)
۲۲۰	هٰذَا	یہ
۲۲۱	اُتُوْا	دیئے گئے
۲۲۲	مُتَشَابِهًا	مِلتا جُلتا
۲۲۳	اَزْوَاج	جوڑے، بیویاں
۲۲۴	مُطَهَّرَةٌ	پاک، صاف، ستھرے۔

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۲۵	خٰلِدُوْنَ	ہمیشہ رہنے والے
۲۲۶	لَا يَسْتَحْيِیْ	نہیں شرماتا
۲۲۷	يَضْرِبُ مَثَلًا	بیان کرے گا کوئی بھی مِثال۔
۲۲۸	بَعُوْضَةً	مچھّر
۲۲۹	فَمَا فَوْقَهَا	یا پھر اس سے بھی بڑھ کر۔
۲۳۰	فَاَمَّا	پس جو
۲۳۱	اَنَّهٗ	کہ وہ
۲۳۲	حَقُّ	حق ٹھیک بات
۲۳۳	مَاذَا	کیا؟
۲۳۴	اَرَادَ	ارادہ کیا
۲۳۵	يُضِلُّ	گمراہ کرتا ہے
۲۳۶	يَهْدِیْ	ہدایت کرتا ہے
۲۳۷	كَثِيْرٌ	بہت سے
۲۳۸	اِلَّا	مگر
۲۳۹	فَاسِقِيْنَ	فاسق لوگ (ف س ق)
۲۴۰	يَنْقُضُوْنَ	توڑتے ہیں (ن ق ض)
۲۴۱	عَهْدَ	اقرار۔ وعدہ

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۴۲	مِنْ بَعْدِ	اس کے بعد
۲۴۳	مِيْثَاق	مضبوط عہد کی پختگی
۲۴۴	يَقْطَعُوْنَ	قطع کرتے ہیں، کاٹتے ہیں۔ (ق ط ع)
۲۴۵	اَمَرَ	حکم دیا
۲۴۶	يُوْصَل	جوڑنا تعلقات کا (و ص ل)
۲۴۷	خٰسِرُوْنَ	خسارہ پانے والے (خ س ر)
۲۴۸	كَيْفَ	کسطرح، کیوں کر؟
۲۴۹	اَمْوَاتًا	مُردے، بے جان (مادّہ: م و ت)
۲۵۰	فَاَحْيَاكُمْ	پس جِلایا تم کو، زندہ کیا۔
۲۵۱	ثُمَّ	پھر
۲۵۲	تُرْجَعُوْنَ	لوٹائے جاؤ گے تم (ر ج ع)
۲۵۳	خَلَقَ	بنایا
۲۵۴	لَكُمْ	لئے تمہارے
۲۵۵	جَمِيْعًا	سب

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۵۶	اِسْتَوٰی	متوجّہ ہوا، قصد کیا
۲۵۷	اِلٰی	طرف
۲۵۸	سَوّٰی	ٹھیک، درست کیا
۲۵۹	هُنَّ	ان کو (مؤنث کیلئے)
۲۶۰	سَبْعَ	سات
۲۶۱	سَمٰوٰت	آسمان (واحد: سَمَاءٌ)
۲۶۲	عَلِيْمٌ	جاننے والا (ع ل م)

ع ۳

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۶۳	رَبُّكَ	تیرا رب
۲۶۴	لِ	لئے
۲۶۵	مَلٰٓئِكَةِ	فرشتے
۲۶۶	اِنِّیْ	بے شک میں
۲۶۷	جَاعِلٌ	بنانے والا
۲۶۸	خَلِيْفَةٌ	نائب
۲۶۹	يَسْفِكُ	بہائے گا
۲۷۰	دِمَاءٌ	خون، لہو
۲۷۱	نُسَبِّحُ	ہم پاکی بیان کرتے ہیں۔ (س ب ح)

نمبرشمار عربی	اردو
۲۷۲-نُقَدِّسُ	ہم تقدیس بیان کرتے ہیں۔
	(ق د س)
۲۷۳-لَكَ	تیرے لئے
۲۷۴-عَلَّمَ	سکھایا
۲۷۵-اَسْمَآءَ	نام
	(واحد: اِسْمٌ)
۲۷۶-كُلَّهَا	سارے، سب
۲۷۷-عَرَضَ	پیش کیا
۲۷۸-اَنْۢبِـُٔوْنِىْ	خبر دو
	(ن ب ء)
۲۷۹-نِىْ	مجھے
۲۸۰-هٰۤؤُلَآءِ	یہ سب
۲۸۱-سُبْحٰنَكَ	پاک ہے تو
۲۸۲-لَنَآ	لئے ہمارے
۲۸۳-عَلَّمْتَ	سکھایا تو نے
۲۸۴-اِنَّكَ	بے شک تو
۲۸۵-اَنْتَ	تو
۲۸۶-عَلِيْمُ حَكِيْمُ	جاننے والا، حکمت والا
۲۸۷-فَلَمَّآ	پس، جب

نمبرشمار عربی	اردو
۲۸۸-اَلَمْ اَقُلْ	کیا نہیں کہا میں نے
۲۸۹-اَعْلَمُ	جانتا ہوں میں
۲۹۰-تُبْدُوْنَ	ظاہر کرتے ہو تم
	مادّہ: ب د ء
۲۹۱-تَكْتُمُوْنَ	تم چھپاتے ہو
	(ك ت م)
۲۹۲-اُسْجُدُوْا	سجدہ کرو
	(س ج د)
۲۹۳-اِبْلِيْسَ	شیطان کا نام
۲۹۴-اَبٰى	انکار کیا
۲۹۵-اِسْتَكْبَرَ	تکبر کیا
۲۹۶-كَانَ	ہُوا، ہو گیا
۲۹۷-اُسْكُنْ	سکونت کر، رہ
	(س ك ن)
۲۹۸-كُلَا	کھاؤ تم دونوں
۲۹۹-رَغَدًا	بافراغت، سیر ہو کر
۳۰۰-حَيْثُ	جہاں کہیں جس جگہ
۳۰۱-شِئْتُمَا	چاہو تم دونوں
	شَاءَ: چاہنا
۳۰۲-لَا تَقْرَبَا	مت قریب جاؤ
	(ق ر ب)

نمبرشمار عربی	اردو
۳۰۳-هٰذِهِ	اِس، یہ
۳۰۴-شَجَرَةٌ	درخت
۳۰۵-تَكُوْنَا	ہو جاؤ گے تم دونوں
۳۰۶-اَزَلَّ	پھسلا دیا
۳۰۷-هُمَا	اُن دونوں کو
۳۰۸-عَنْ	متعلق
۳۰۹-هَا	اس کے (مؤنث کیلئے)
۳۱۰-اَخْرَجَ	نکالا
	(خ ر ج)
۳۱۱-كَانَا	تھے وہ دونوں
	واحد کے لئے كَانَ
۳۱۲-هَبَطَ	اُترنا
۳۱۳-بَعْضَ	بعض
۳۱۴-عَدُوٌّ	دشمن
۳۱۵-مُسْتَقَرٌّ	ٹھکانہ
۳۱۶-مَتَاعٌ	فائدہ
۳۱۷-حِيْنَ	وقت
۳۱۸-فَتَلَقّٰى	پس سیکھ لئے
۳۱۹-كَلِمٰتٍ	فرمان، لفظ، کلام
۳۲۰-تَابَ	متوجہ ہُوا، توبہ قبول کی

نمبرشمار عربی	اردو
۳۲۱-تَوَّابٌ	توبہ قبول کرنے والا۔ توّاب، یا توبہ کا لفظ قرآن میں جہاں اللہ تعالیٰ کے لئے استعمال ہُوا ہے وہاں توبہ قبول کرنا۔ اور اگر بندہ کے لئے استعمال ہُوا ہے تو توبہ کرنا، پلٹ آنا، معافی چاہنا کے ہونگے
۳۲۲-فَاِمَّا	پس پھر کبھی، جب بھی
۳۲۳-يَاْتِيَنَّكُمْ	آوے تمہارے پاس
۳۲۴-مِنِّىْ	میری طرف سے
	(مِن سے ی میرا)
	ان دو لفظ کا مرکب ہے
۳۲۵-تَبِعَ	اتباع کرے
۳۲۶-هُدَاىَ	ہدایت میری
۳۲۷-خَوْفٌ	خوف
۳۲۸-عَلَيْهِمْ	اُوپر ان کے
۳۲۹-حَزَنَ	غم

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۳۰	کَفَرُوْا	انکار کیا انھوں نے
		مادّہ (ک ف ر)
۳۳۱	کَذَّبُوْا	جھٹلایا انھوں نے
		(ک ذ ب)
۳۳۲	اٰیٰتِنَا	ہماری آیات
۳۳۳	اَصْحٰبُ النَّارِ	لوگ دوزخ کے
		ع ۴
۳۳۴	یَا	اے
۳۳۵	بَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ	اسرائیل کے بیٹو بیٹے
۳۳۶	اُذْکُرُوْا	یاد کرو
۳۳۷	اَوْفُوْا	پورا کرو
۳۳۸	عَھْدَ	اقرار
۳۳۹	اُوْفِ	مَیں پورا کروں گا
۳۴۰	اِیَّایَ	مجھ ہی سے
۳۴۱	فَارْھَبُوْنِ	پس ڈرو مجھ سے
		مادّہ (ر ہ ب)
۳۴۲	اَنْزَلْتُ	اُتارا مَیں نے
۳۴۳	مُصَدِّقًا	تصدیق کرنے والے
۳۴۴	لِمَا	اس کے لئے جو
۳۴۵	مَعَکُمْ	ساتھ تمہارے
۳۴۶	لَاتَکُوْنُوْا	مت ہو جاؤ

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۴۷	اَوَّلَ	پہلے، اوّل
۳۴۸	لَاتَشْتَرُوْا	مت خریدنا،
		مت مول لینا
		مادّہ (ش ر ی)
۳۴۹	اٰیٰتِیْ	میری آیات
۳۵۰	ثَمَنًا	مول
۳۵۱	قَلِیْلًا	تھوڑا
۳۵۲	لَاتَلْبِسُوْا	مت مشکوک کرو،
		خلط ملط مت کرو
۳۵۳	بَاطِل	جھوٹ
۳۵۴	کَتَمَ	چھپانا
۳۵۵	اَقِیْمُوْا	قائم کرو
۳۵۶	وَارْکَعُوْا	رکوع کرو
۳۵۷	رَاکِعِیْنَ	جھکنے والے،
		رکوع کرنے والے
۳۵۸	اَ	کیا؟
۳۵۹	تَاْمُرُوْنَ	حکم دیتے ہو تم
		مادّہ (ا م ر)
۳۶۰	بِرّ	نیکی
۳۶۱	تَنْسَوْنَ	بھولتے ہو
		(ن س ی)

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۶۲	اَنْفُسَکُمْ	جانوں تمہاری کو
		مادّہ (ن ف س)
۳۶۳	تَتْلُوْنَ	پڑھتے ہو تم
		مادّہ (ت ل و)
۳۶۴	اَفَلَا	کیا پس نہیں
۳۶۵	تَعْقِلُوْنَ	تم عقل رکھتے ہو
		مادّہ (ع ق ل)
۳۶۶	اِسْتَعِیْنُوْا	سہارا حاصل کرو
۳۶۷	لَکَبِیْرَۃٌ	البتّہ۔ بہت بڑی،
		بھاری۔
۳۶۸	خٰشِعِیْنَ	ڈرنے والے
		(خ ش ع)
۳۶۹	یَظُنُّوْنَ	خیال کرتے ہیں
		مادّہ (ظ ن)
۳۷۰	اَنَّھُمْ	کہ وہ
۳۷۱	مُلٰقُوْا	ملنے والے
۳۷۲	رٰجِعُوْنَ	رجوع ہونیوالے
		واپس جانیوالے
		مادّہ (ر ج ع)

ع ۵

الربع

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۳	اَنِّیْ	یہ کہ مَیں نے
۳۷۴	فَضَّلْتُ	فضیلت دی میں نے
		مادّہ (ف ض ل)
۳۷۵	وَاتَّقُوْا	اور ڈرو
۳۷۶	یَوْمًا	دن
۳۷۷	لَاتَجْزِیْ	نہیں جزا دلاسکے گا
		مادّہ (ج ز ع)
۳۷۸	نَفْسٌ	جی، نفس، جان
۳۷۹	عَنْ	متعلق
۳۸۰	لَایُقْبَلُ	نہیں قبول کیا جائیگا
۳۸۱	شَفَاعَۃٌ	شفاعت
۳۸۲	یُنْصَرُوْنَ	مدد دیے جائیں گے
		مادّہ (ن ص ر)
۳۸۳	لَایُؤْخَذُ	نہیں لیا جائے گا
۳۸۴	عَدْلٌ	بدلہ، معاوضہ
۳۸۵	نَجَّیْنٰکُمْ	نجات دی ہم نے تمکو
		مادّہ (ن ج و)
۳۸۶	اٰلَ	پیروکار، متعلقین
۳۸۷	فِرْعَوْنَ	دورِ موسیٰؑ میں ایک
		مفسد بادشاہ کا نام
۳۸۸	یَسُوْمُوْنَ	سخت تکلیف پہنچائی

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۸۹	سُوْءَ	بُرا، سخت، بُرائی
۳۹۰	عَذَاب	سزا، عذاب
۳۹۱	ذَبْح	ذبح کرنا
۳۹۲	اَبْنَاءَ	بیٹے
۳۹۳	یَسْتَحْیُوْنَ	زندہ چھوڑ دیتے تھے
۳۹۴	نِسَاء	عورتیں
۳۹۵	وَفِیْ ذَالِکُمْ	اور تمہارے اس واقعہ میں۔
۳۹۶	بَلَاءٌ	آزمائش، امتحان
۳۹۷	رَبُّکُمْ	تمہارا رب
۳۹۸	عَظِیْمٌ	بڑا، زبردست
۳۹۹	اِذْ	جب
۴۰۰	فَرَقْنَا	پھاڑا ہم نے
		مادّہ (ف ر ق)
۴۰۱	بِکُمْ	ساتھ تمہارے، یا تمہارے لئے،
۴۰۲	بَحْرٌ	سمندر
۴۰۳	اَغْرَقْنَا	غرق کردیا ہم نے
۴۰۴	تَنْظُرُوْنَ	تم دیکھ رہے تھے
		مادّہ (ن ظ ر)
۴۰۵	وَاعَدْنَا	وعدہ کیا ہم نے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۰۶	اَرْبَعِیْنَ	چالیس ۴۰
۴۰۷	لَیْلَۃ	رات (جمع: لَیَالِی)
۴۰۸	ثُمَّ	پھر
۴۰۹	اِتَّخَذْتُمْ	پکڑا تم نے
		مادّہ (ا خ ذ)
۴۱۰	عِجْلٌ	بچھڑا
۴۱۱	مِنْ بَعْدِہٖ	اس کے بعد سے
۴۱۲	ظٰلِمُوْنَ	ظلم کرنے والے
۴۱۳	عَفَوْنَا	معاف کیا ہم نے
۴۱۴	مِنْ بَعْدِ ذَالِکَ	اس کے بعد
۴۱۵	فُرْقَانُ	حق و باطل میں فرق کرنے والی کتاب۔
۴۱۶	تُوْبُوْا	توبہ کرو
۴۱۷	بَارِئُ	پروردگار، پیدا کرنے والا
۴۱۸	حَتّٰی	یہاں تک کہ
۴۱۹	نَرٰی	ہم دیکھ لیں
۴۲۰	جَھْرَۃً	ظاہر، سامنے، کھلّم کھلاّ
۴۲۱	صَاعِقَۃٌ	بجلی، کڑک

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۲۲	بَعْثٌ	دوبارہ زندہ کرنا، بھیجنا
۴۲۳	ظَلَّلْنَا	سایہ کیا ہم نے
		مادّہ (ظ ل ل)
۴۲۴	غَمَام	بادل، بدلی
۴۲۵	اَلْمَنّ	اس کے لفظی معنی احسان کے ہیں لیکن یہاں بنی اسرائیل کو مصر سے نکلنے کے بعد خدا کی طرف سے آسمان سے ایک قسم کا کھانا دیا گیا تھا اس کی طرف اشارہ ہے جو مانند دھنیا تھا۔
۴۲۶	سَلْوٰی	بٹیر
۴۲۷	کُلُوْا	کھاؤ
۴۲۸	طَیِّبَاتِ	پاک، صاف ستھری
		(ط ی ب)
۴۲۹	ظَلَمُوْا	ظلم کیا، نقصان کیا

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۳۰	لٰکِنْ	لیکن
۴۳۱	ھٰذِہٖ	اس، یہ
۴۳۲	قَرْیَۃٌ	بستی، گاؤں، قریہ
۴۳۳	حَیْثُ	جہاں کہیں، جس جگہ
۴۳۴	شِئْتُمْ	چاہو تم
۴۳۵	رَغَدًا	بافراغت، سیر ہو کر
۴۳۶	بَابٌ	دروازہ
۴۳۷	سُجَّدًا	سجدہ کرتے ہوتے
۴۳۸	قُوْلُوْا	کہو تم
۴۳۹	حِطَّۃٌ	معاف کر
۴۴۰	نَغْفِرْ	ہم معاف کردیں گے
۴۴۱	خَطَایَاکُمْ	خطائیں تمہاری
۴۴۲	س	عنقریب، جلدی
۴۴۳	نَزِیْدُ	ہم زیادہ دیں گے
		(ز ی د)
۴۴۴	مُحْسِنِیْنَ	نیک لوگ، احسان کرنیوالے
۴۴۵	فَ	پس
۴۴۶	بَدَّلَ	بدل دیا
۴۴۷	رِجْزًا	عذاب

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۴۸	يَفْسُقُوْنَ	بے حکمی کرتے ہیں (ف س ق)
		ع
۴۴۹	اِسْتَسْقٰى	پانی مانگا
۴۵۰	اِضْرِبْ	مار (مصدر: ضَرْبٌ)
۴۵۱	عَصَا	لکڑی، لاٹھی
۴۵۲	حَجَرٌ	پتھر
۴۵۳	اِنْفَجَرَت	بہ نکلے (ف ج ر)
۴۵۴	اِثْنَتَاعَشْرَةَ	بارہ (۱۲) عدد
۴۵۵	عَيْنًا	چشمہ (جمع: عُيُوْنٌ)
۴۵۶	قَدْ	تحقیق
۴۵۷	عَلِمَ	جان لیا (ع ل م)
۴۵۸	كُلٌّ	سب
۴۵۹	اُنَاسٌ	لوگ
۴۶۰	مَشْرَبٌ	پانی پینے کی جگہ، گھاٹ۔
۴۶۱	كُلُوْا	کھاؤ
۴۶۲	اِشْرَبُوْا	پیو (ش ر ب)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۶۳	لَاتَعْثَوْا	مت نکلو، مت پھرو (ع ث و)
۴۶۴	طَعَامٌ	کھانا
۴۶۵	وَاحِدٌ	ایک (عدد)
۴۶۶	فَادْعُ	پس پکار (د ع و)
۴۶۷	لَنَا	لئے ہمارے
۴۶۸	يُخْرِجْ	نکالے (خ ر ج)
۴۶۹	تُنْبِتُ	اُگاتی ہے (ن ب ت)
۴۷۰	بَقْلٌ	ساگ، ترکاری
۴۷۱	قِثَّاءٌ	ککڑی
۴۷۲	فُوْمٌ	گیہوں
۴۷۳	عَدَسٌ	مسور (دال)
۴۷۴	بَصَلٌ	پیاز
۴۷۵	تَسْتَبْدِلُوْنَ	تبدیلی چاہتے ہو (ب د ل)
۴۷۶	اَدْنٰى	ادنیٰ، کمتر
۴۷۷	خَيْرٌ	بہتر

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۷۸	مِصْرٌ	شہر
۴۷۹	سَاَلْتُمْ	سوال کیا تم نے
۴۸۰	ضُرِبَتْ	ماری گئی، ڈالی گئی
۴۸۱	ذِلَّةٌ	پستی، ذلت
۴۸۲	مَسْكَنَةٌ	بے چارگی، محتاجی
۴۸۳	بَآءُوْا	مستحق ہوئے
۴۸۴	يَقْتُلُوْنَ	قتل کرتے تھے
۴۸۵	نَبِيّٖنَ	نبی: اَنْبِيَاءٌ (واحد: نَبِيٌّ)
۴۸۶	عَصَوْا	نافرمانی کی (مصدر: عِصْيَانٌ)
۴۸۷	يَعْتَدُوْنَ	زیادتی کرتے تھے (ع د و)
		ع
۴۸۸	هَادُوْا	یہودی ہوئے
۴۸۹	نَصٰرٰى	نصرانی:
۴۹۰	صَابِئِيْنَ	بے دین، ستارہ پرست
۴۹۱	يَوْمُ الْاٰخِرَةِ	دن آخرت کا
۴۹۲	عَمِلَ	عمل کیا
۴۹۳	صَالِحًا	نیک

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۹۴	اَجْرُهُمْ	اجر اُن کا
۴۹۵	عِنْدَ	نزدیک
۴۹۶	حَزِنَ	غمگین ہونا
۴۹۷	اَخَذْنَا	لیا ہم نے
۴۹۸	مِيْثَاقٌ	اقرار
۴۹۹	رَفَعْنَا	بُلند کیا ہم نے (ر ف ع)
۵۰۰	فَوْقَ	اوپر
۵۰۱	طُوْرٌ	پہاڑ
۵۰۲	تَوَلَّيْتُمْ	پھر گئے تم
۵۰۳	لَوْ	اگر
۵۰۴	لَقَدْ	البتہ، تحقیق
۵۰۵	اِعْتَدُوْا	حد سے نکلے
۵۰۶	اَلسَّبْتُ	ہفتہ کا دن
۵۰۷	قِرَدَةٌ	بندر
۵۰۸	خَاسِئِيْنَ	ذلیل، دھتکارے ہوئے
۵۰۹	نَكَالًا	عبرت، دہشت
۵۱۰	بَيْنَ يَدَيْ	سامنے، آگے
۵۱۱	خَلْفَ	پیچھے

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۱۲	مَوْعِظَۃٌ	نصیحت
	(و ع ظ)	
۵۱۳	یَأْمُرُ	حکم دیتا ہے
	(ا م ر)	
۵۱۴	اَنْ	کہ
۵۱۵	بَقَرَۃٌ	گائے بیل
۵۱۶	ھُزُوًا	مذاق، مضحکہ
۵۱۷	اَعُوْذُ	میں پناہ چاہتا ہوں
۵۱۸	اُدْعُ	پکار تو
۵۱۹	یُبَیِّنْ	بیان کرے
۵۲۰	مَاھِیَ	کیسی ہو؟
۵۲۱	یَقُوْلُ	وہ کہتا ہے
۵۲۲	لَافَارِضٌ	نہ بوڑھی ہو
۵۲۳	بِکْرٌ	بن بیاہی
۵۲۴	عَوَانٌ	درمیانی
۵۲۵	اِفْعَلُوْا	کرو
۵۲۶	مَا	جو کچھ
۵۲۷	تُؤْمَرُوْنَ	تم حکم دیے جاتے ہو
۵۲۸	لَوْنُھَا	اس کا رنگ
	(جمع: اَلْوَانٌ)	
۵۲۹	صَفْرَاءُ	زرد رنگ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۳۰	فَاقِعٌ	گہرا، بہت گہرا
۵۳۱	تَسُرُّ	خوش لگتا، سرور
		(س ر ر)
۵۳۲	نٰظِرِیْنَ	دیکھنے والے
		(ن ظ ر)
۵۳۳	تَشَابَہَ	مشتبہ ہونا، کسی ایک معاملہ میں ایک سے زیادہ معنیٰ لینے کی گنجائش ہو، تب بولا جاتا ہے۔
۵۳۴	شَآءَ	چاہا
۵۳۵	ذَلُوْلٌ	کام کاج کرنیوالی
۵۳۶	تُثِیْرُ الْاَرْضَ	زمین جوتی ہوئی
		(ث و ر)
۵۳۷	تَسْقِیْ	پانی دینے والی، سینچنے والی۔
۵۳۸	حَرْثٌ	کھیتی
۵۳۹	مُسَلَّمَۃٌ	ٹھیک، صحیح، سالم، بے عیب
۵۴۰	لَاشِیَۃَ	بے داغ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۴۱	اَلْئٰنَ	اب
۵۴۲	جِئْتَ	آیا تو، لایا تو
۵۴۳	مَاکَادُوْا	نہ قریب تھے، لگتے نہیں تھے
	ع	
۵۴۴	قَتَلْتُمْ	قتل کیا تم نے
		(ق ت ل)
۵۴۵	اِدّٰرَءْتُمْ	ٹالا تم نے، ایک دوسرے پر ٹالنا
		(د ر ء)
۵۴۶	مُخْرِجٌ	نکالنے والا
۵۴۷	تَکْتُمُوْنَ	تم چھپاتے ہو
		(ک ت م)
۵۴۸	بِبَعْضِھَا	ساتھ بعض اسکے
۵۴۹	کَذٰلِکَ	اسی طرح
۵۵۰	یُحْیِیْ	زندہ کرتا ہے
۵۵۱	مَوْتٰی	مردے
		(واحد: مَیِّتٌ)
۵۵۲	یُرِیْکُمْ	دکھاتا ہے تم کو
		(ر ء ی)
۵۵۳	اٰیٰتٌ	نشانیاں

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۵۴	تَعْقِلُوْنَ	تم سمجھو
۵۵۵	ثُمَّ	پھر
۵۵۶	قَسَتْ	سخت ہوگئے
		(مصدر: قَسَاوَۃٌ)
۵۵۷	قُلُوْبٌ	دل
۵۵۸	فَ	پس
۵۵۹	ھِیَ	وہ
۵۶۰	کَ	جیسے کہ
۵۶۱	حِجَارَۃٌ	پتھر
		(واحد: حَجَرٌ)
۵۶۲	اَوْ	یا
۵۶۳	اَشَدُّ	زیادہ سخت
۵۶۴	قَسْوَۃٌ	سخت
		(ق س و)
۵۶۵	لَمَا	البتہ، جو کہ
۵۶۶	یَتَفَجَّرُ	پھٹ نکلتی ہے
۵۶۷	اَنْھَارُ	نہریں
		(واحد: نَھْرٌ)
۵۶۸	یَشَّقَّقُ	چاک ہونا، ٹکڑے ٹکڑے ہونا
		(ش ق ق)

نمبر شمار عربی اُردو

۵۶۹۔ یَهْبِطُ گر پڑتا ہے،
لُڑھک جاتا ہے

۵۷۰۔ خَشْيَةِ اللّٰهِ ڈر اللہ کا

۵۷۱۔ اَفَتَطْمَعُوْنَ کیا پس تم چاہتے ہو
(ط م ع)

۵۷۲۔ طَمَعَ چاہنا

۵۷۳۔ اَنْ کہ

۵۷۴۔ قَدْ تحقیق

۵۷۵۔ فَرِيْقٌ گروہ، ٹولی

۵۷۶۔ يُحَرِّفُوْنَ بدل ڈالتے ہیں،
تحریف کرتے ہیں۔

۵۷۷۔ عَقَلُوْا سمجھا اُنھوں نے

۵۷۸۔ لَقُوْا ملاقات کرتے ہیں

۵۷۹۔ قَالُوْا کہا اُنھوں نے
(مصدر: قَوْلٌ)

۵۸۰۔ اٰمَنَّا ایمان لائے ہم

۵۸۱۔ خَلَا خلوت میں ہُوا
(مصدر: خَلْوَةٌ)

۵۸۲۔ تُحَدِّثُوْنَ تم بیان کرتے ہو

۵۸۳۔ بِمَا ساتھ جو کچھ

۵۸۴۔ فَتَحَ کھولا

نمبر شمار عربی اُردو

۵۸۵۔ عَلَيْكُمْ اوپر تمہارے

۵۸۶۔ يُحَاجُّوْنَ جھگڑیں وہ، حجّت کریں

۵۸۷۔ يُسِرُّوْنَ چُھپاتے ہیں
(سِرٌّ: راز: واحد
جمع: اَسْرَارٌ)

۵۸۸۔ يُعْلِنُوْنَ ظاہر کرتے ہیں
(مصدر: اِعْلَانٌ)

۵۸۹۔ اُمِّيُّوْنَ اَن پڑھ لوگ

۵۹۰۔ اِلَّا مگر

۵۹۱۔ اَمَانِيَّ آرزوئیں، باطل خیالا

۵۹۲۔ اِنْ نہیں، اسکے بعد اِلَّا
آئے تو معنی ہونگے نہیں،
ورنہ عام طور پر معنیٰ
اگر کے ہوتے ہیں۔

النصف

۵۹۳۔ وَيْلٌ ہلاکت، بربادی

۵۹۴۔ يَكْتُبُوْنَ لکھتے ہیں (ک ت ب)

۵۹۵۔ اَيْدِيْهِمْ ہاتھ اُن کے
(واحد: يَدٌ)

۵۹۶۔ ثَمَنًا قیمت،
مول

نمبر شمار عربی اُردو

۵۹۷۔ يَكْسِبُوْنَ کماتے ہیں
(ك س ب)

۵۹۸۔ لَنْ ہرگز نہیں

۵۹۹۔ تَمَسَّنَا چھوئے گی ہم کو
(م س س)

۶۰۰۔ اَيَّامًا دن
(واحد: يَوْمٌ)

۶۰۱۔ مَعْدُوْدَةً گنتی کے دن

۶۰۲۔ قُلْ کہہ دے

۶۰۳۔ عَهْدٌ قول، معاہدہ

۶۰۴۔ يُخْلِفَ خلاف کرے گا

۶۰۵۔ اَمْ یا

۶۰۶۔ بَلٰى ہاں، کیوں نہیں،
ضرور

۶۰۷۔ مَنْ جو شخص

۶۰۸۔ كَسَبَ کمایا
(ك س ب)

۶۰۹۔ سَيِّئَةً بُرائی، بدی
(جمع: سَيِّئَات)

۶۱۰۔ اَحَاطَتْ گھیرے میں لے چکی
(مصدر: اِحَاطَةٌ)

نمبر شمار عربی اُردو

۶۱۱۔ خَطِيْئَةٌ خطائیں
(جمع: خَطِيْئَاتٌ)

ع ۹ (۱)

۶۱۲۔ وَالِدَيْنِ ماں باپ

۶۱۳۔ ذِي الْقُرْبٰى قرابت والے

۶۱۴۔ يَتَامٰى یتیموں
(واحد: يَتِيْمٌ)

۶۱۵۔ مَسٰكِيْنُ مسکین

۶۱۶۔ قُوْلُوْا کہو

۶۱۷۔ حُسْنًا اچھّی بات

۶۱۸۔ اَقِيْمُوْا قائم رکھو

۶۱۹۔ اٰتُوْا دو

۶۲۰۔ زَكٰوةَ زکوٰۃ

۶۲۱۔ تَوَلَّيْتُمْ پھر گئے تم

۶۲۲۔ قَلِيْلًا تھوڑا، تھوڑے

۶۲۳۔ مِنْكُمْ تم میں سے

۶۲۴۔ اَنْتُمْ ہو تم

۶۲۵۔ مُعْرِضُوْنَ منہ پھیرنے والے

۶۲۶۔ دِيَارٌ گھر
(واحد: دَارٌ)

۶۲۷۔ اَقْرَرْتُمْ اقرار کیا تم نے

نمبر شمار عربی اُردو

۶۲۸۔ تَشۡهَدُوۡنَ تم گواہ ہو
۶۲۹۔ هٰٓؤُلَآءِ یہ لوگ
۶۳۰۔ تَظٰهَرُوۡنَ مددگاری کرتے ہو، ایکا کرتے ہو
(ظ ہ ر)
۶۳۱۔ اِثۡمٌ گناہ
۶۳۲۔ عُدۡوَان زیادتی
۶۳۳۔ یَاۡتُوۡکُمۡ آتے ہیں تمہارے پاس۔
۶۳۴۔ اُسٰرٰی قیدی
۶۳۵۔ تُفٰدُوۡ فدیہ دیتے ہو
(ف د ی)
۶۳۶۔ مُحَرَّمٌ حرام کیا گیا
۶۳۷۔ فَمَا پس کیا
۶۳۸۔ جَزَآءُ بدلہ، جزا، سزا
۶۳۹۔ مَنۡ جو شخص
۶۴۰۔ یَفۡعَلُ کرے (یہ فعل)
۶۴۱۔ خِزۡیٌ رُسوائی
۶۴۲۔ حَیٰوۃ زندگی
۶۴۳۔ یُرَدُّوۡنَ پھیرے جائیں گے
۶۴۴۔ اِلٰی طرف

نمبر شمار عربی اُردو

۶۴۵۔ اَشَدّ بہت سخت
۶۴۶۔ وَمَا اور نہیں
۶۴۷۔ عَمَّا اس چیز سے جو کہ
۶۴۸۔ یُخَفَّفُ ہلکا کیا جائے گا
۶۴۹۔ یُنۡصَرُوۡنَ مدد دئے جائیں گے
ع
۶۵۰۔ لَقَدۡ اَلبتہ، تحقیق، بلاشبہ، یقیناً
۶۵۱۔ اٰتَیۡنَا دیا ہم نے
۶۵۲۔ قَفَّیۡنَا پیچھے لائے ہم
(ق ف ی)
۶۵۳۔ اِبۡنَ مَرۡیَمَ بیٹا مریم کا
۶۵۴۔ بَیِّنٰتِ رَوشن دلائل، واضح، صاف صاف نشانیاں۔
۶۵۵۔ اَیَّدۡنَا تائید کی ہم نے، مدد کی ہم نے
۶۵۶۔ رُسُلُ رسول کی جمع، بہت سے رسول
۶۵۷۔ رُوۡحُ الۡقُدُسِ روحِ پاک (حضرت جبرئیل علیہ السّلام)

نمبر شمار عربی اُردو

۶۵۸۔ اَفَ کیا پس
۶۵۹۔ کُلَّمَا جب کبھی، جب بھی
۶۶۰۔ جَآءَ آیا
۶۶۱۔ رَسُوۡل پیغمبر علیہ السّلام
(جمع: رُسُلٌ)
۶۶۲۔ لَاتَهۡوٰی نہیں چاہتا تھا
۶۶۳۔ اَنۡفُسُکُمۡ جی تمہارا
(ن ف س)
۶۶۴۔ اِسۡتَکۡبَرۡتُمۡ تکبّر کیا تم نے
۶۶۵۔ فَرِیۡقًا ایک گروہ کو
۶۶۶۔ تَقۡتُلُوۡنَ قتل کیا تم نے
(ق ت ل)
۶۶۷۔ قَالُوۡا کہا اُنھوں نے
۶۶۸۔ قُلُوۡب دل
(واحد: قَلۡبٌ)
۶۶۹۔ غُلۡفٌ غلاف میں ہیں، محفوظ ہیں
۶۷۰۔ بَلۡ بلکہ
۶۷۱۔ لَعَنَ لعنت کیا
۶۷۲۔ هُمۡ ان کو
۶۷۳۔ لَمَّا جب

نمبر شمار عربی اُردو

۶۷۴۔ مُصَدِّقٌ تصدیق کرنے والی
۶۷۵۔ لِمَامَعَهُمۡ لئے اس چیز کے جو ہے ساتھ ان کے
۶۷۶۔ یَسۡتَفۡتِحُوۡنَ فتح چاہتے تھے
مادّہ (ف ت ح)
۶۷۷۔ مَاعَرَفُوۡا جو کچھ پہچانا
۶۷۸۔ بِئۡسَمَا کیا بُرا، بہت بُرا
۶۷۹۔ اِشۡتَرَوۡا بیچا انھوں نے
۶۸۰۔ اَنۡ کہ
۶۸۱۔ یَکۡفُرُوۡا انکار کیا انھوں نے
۶۸۲۔ بَغۡیًا سرکشی، بغاوت
۶۸۳۔ بَآءُوۡ مستحق ہوتے
۶۸۴۔ مُهِیۡنٌ رُسوا کرنے والا
۶۸۵۔ وَرَآءَ سوائے
۶۸۶۔ لِمَ کیوں؟
۶۸۷۔ اَنۡۢبِیَآءَ اللّٰهِ انبیا اللہ کے
(واحد: نَبِیٌّ)
۶۸۸۔ عِجۡلَ بچھڑا
۶۸۹۔ رَفَعۡنَا بلند کیا ہم نے
مادّہ (ر ف ع)
۶۹۰۔ فَوۡقَ اوپر

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۹۱	طُوْر	پہاڑ
۶۹۲	خُذُوْا	تو پکڑو
۶۹۳	بِقُوَّۃٍ	ساتھ قوّت کے
۶۹۴	وَاسْمَعُوْا	اور سُنو (س م ع)
۶۹۵	عَصَیْنَا	نہ مانا ہم نے، نہ ہو سکے گا ہم سے
۶۹۶	اُشْرِبُوْا	پلا دئے گئے، پلادی گئی۔ (ش ر ب)
۶۹۷	یَاْمُرُ	حکم دیتا ہے
۶۹۸	اِنْ کَانَتْ	اگر ہے
۶۹۹	اَلدَّارُ الْاٰخِرَۃُ	گھر آخرت کا
۷۰۰	عِنْدَ اللّٰہِ	نزدیک اللہ کے
۷۰۱	خَالِصَۃً	خالص
۷۰۲	مِنْ دُوْنِ النَّاسِ	سوائے اور لوگوں کے
۷۰۳	تَمَنَّوُا	تمنّا کرو
۷۰۴	اَبَدًا	کبھی
۷۰۵	قَدَّمَتْ	آگے بھیجا
۷۰۶	اَیْدِیْھِمْ	ہاتھ ان کے
۷۰۷	عَلِیْمٌ	جاننے والا

نمبر شمار	عربی	اُردو
۷۰۸	لَتَجِدَنَّ	البتّہ پائے گا تُو
۷۰۹	اَحْرَصَ	بہت حریص
۷۱۰	حَیٰوۃ	زندگی
۷۱۱	اَشْرَکُوْا	جنھوں نے شرک کیا
۷۱۲	یَوَدُّ	چاہتا ہے
۷۱۳	اَحَدُھُمْ	ایک ایک ان میں کا، ہر ایک ان کا
۷۱۴	لَوْ	اگر
۷۱۵	یُعَمَّرُ	عمر دیا جائے، مادّہ (ع م ر)
۷۱۶	اَلْفَ	ہزار
۷۱۷	سَنَۃ	برس
۷۱۸	مَا ھُوَ	نہیں وہ
۷۱۹	مُزَحْزِحٌ	دُور کرنا، ہٹانا
۷۲۰	بَصِیْرٌ	دیکھنے والا
		ع
۷۲۱	عَدُوٌّ	دشمن
۷۲۲	اِذْنٌ	حکم
۷۲۳	بُشْرٰی	بشارت، خوشخبری
۷۲۴	جِبْرِیْلَ	جبرئیل علیہ السّلام فرشتوں کے سردار

نمبر شمار	عربی	اُردو
۷۲۵	مِیْکَالَ	ایک عظیم المرتبت فرشتہ، میکائیل
۷۲۶	فَاسِقُوْنَ	بدکار، فاسق لوگ (واحد: فَاسِقٌ)
۷۲۷	نَبَذَ	پھینک دیا (ن ب ذ)
۷۲۸	اُوْتُوْا	دئے گئے
۷۲۹	وَرَآءَ	پیچھے (خَلْفَ کے معنی ہیں)
۷۳۰	ظُھُوْر	پیٹھ (واحد: ظَھْرٌ)
۷۳۱	کَاَنَّھُمْ	جیسے کہ وہ، گویا کہ وہ
۷۳۲	لَا یَعْلَمُوْنَ	نہیں جانتے ہیں
۷۳۳	اتَّبَعُوْا	اور اتباع کیا
۷۳۴	مَا	جو کچھ (مَا موصولہ ہے)
۷۳۵	تَتْلُوْا	پڑھتے تھے (تِلَاوَۃٌ مصدر)
۷۳۶	مُلْکٌ	بادشاہی، حکومت
۷۳۷	لٰکِنْ	لیکن
۷۳۸	یُعَلِّمُوْنَ	سِکھاتے تھے (مصدر: تَعْلِیْمٌ)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۷۳۹	سِحْرٌ	جادُو
۷۴۰	مَلَکَیْنِ	دو فرشتے (تثنیہ) (واحد: مَلَکٌ)
۷۴۱	بَابِلَ	ایک شہر کا نام
۷۴۲	ھَارُوْتَ وَمَارُوْتَ	دو فرشتوں کے نام
۷۴۳	مَا	جو کچھ (موصولہ)
۷۴۴	مِنْ اَحَدٍ	کسی ایک کو
۷۴۵	حَتّٰی	یہاں تک کہ
۷۴۶	یَقُوْلَا	کہا اُن دونوں نے (مصدر: قَوْلٌ)
۷۴۷	اِنَّمَا	دراصل
۷۴۸	نَحْنُ	ہم
۷۴۹	فِتْنَۃٌ	آزمائش
۷۵۰	لَا تَکْفُرْ	کُفر مت کر (فعل نہی)
۷۵۱	یَتَعَلَّمُوْنَ	سیکھتے تھے وہ (مصدر: تَعَلُّمٌ)
۷۵۲	مِنْھُمَا	ان دونوں سے
۷۵۳	یُفَرِّقُوْنَ	جدائی ڈالتے ہیں (مصدر: تَفْرِیْقٌ)
۷۵۴	بِہٖ	ساتھ اس کے

نمبرشمار عربی	اُردو
۷۵۵۔ بَیْنَ	درمیان، بیچ
۷۵۶۔ اَلْمَرْءِ	آدمی
۷۵۷۔ زَوْجٌ	جوڑا، بیوی
۷۵۸۔ مَاھُمْ	نہیں وہ
۷۵۹۔ ضَآرِّیْنَ	ضرر پہنچانے والے
	(واحد : ضَآرٌّ)
۷۶۰۔ مَا	جو کچھ
۷۶۱۔ یَضُرُّ	نقصان پہنچاتی ہے اُن کو۔
	(ض ر ر)
۷۶۲۔ تَنْفَعُ	نفع دینا
	(ن ف ع)
۷۶۳۔ عَلِمُوْا	جانا اُنھوں نے
۷۶۴۔ لَمَنْ	البتہ جو
۷۶۵۔ اِشْتَرٰی	خریدا، مول لیا
۷۶۶۔ مَالَہٗ	نہیں لئے اُس کے
۷۶۷۔ خَلَاقٌ	حصّہ
۷۶۸۔ لَبِئْسَ	البتہ بُرا ہے
۷۶۹۔ شَرَوْا	بیچا اُنھوں نے
۷۷۰۔ اَنَّھُمْ	کہ وہ
۷۷۱۔ مَثُوْبَۃٌ	ثواب

نمبرشمار عربی	اُردو
۷۷۲۔ خَیْرٌ	بہتر
	ع ۱۲
۷۷۳۔ رَاعِنَا	رعایت کر ہماری کسی بات کو سمجھنے کیلئے بات کہنے والے کے سامنے کہا جاتا ہے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم کے سامنے بوقت تقریر، یہودی لوگ جب اس لفظ کو شرارت سے زبان دبا کر رَاعِیْنَا کہتے تھے، جس کے معنیٰ ہوتے ہیں ہمارا چرواہا۔ تب اللہ تعالیٰ نے مسلمانوں کو حکم دیا کہ بجائے اس لفظ کے وہ اُنْظُرْنَا کہا کریں تاکہ یہودیوں کو شرارت کا موقع نہ ملے اور معنیٰ بھی دونوں لفاظ کے قریب قریب ایک ہی ہیں

نمبرشمار عربی	اُردو
۷۷۴۔ اُنْظُرْنَا	انتظار کرو ہمارا، ذرا ٹھہر جاؤ (اصل معنیٰ: دیکھنا)
۷۷۵۔ مَایَوَدُّ	نہیں چاہتا ہے، نہیں دوست رکھتا ہے۔
۷۷۶۔ یَخْتَصُّ	خاص کرتا ہے، مخصوص کرتا ہے
	(خ ص ص)
۷۷۷۔ مَنْ یَّشَآءُ	جس کو چاہتا ہے
۷۷۸۔ ذُوالْفَضْلِ	فضل والا
۷۷۹۔ عَظِیْمٌ	بڑا زبردست
۷۸۰۔ نَنْسَخْ	ہم موقوف کرتے ہیں
	(ن س خ)
۷۸۱۔ اَوْ	یا
۷۸۲۔ نَاْتِ	ہم لے آتے ہیں (اَتٰی کے صلہ میں ب آئے تو لانے کے معنیٰ ہوتے ہیں ورنہ آنے کے معنیٰ ہوتے ہیں)
۷۸۳۔ اَلَمْ	کیا نہیں؟
۷۸۴۔ تَعْلَمْ	جانتا تُو
۷۸۵۔ دُوْنِ اللّٰہِ	سوا اللہ کے
۷۸۶۔ وَلِیٌّ	دوست
	(جمع : اَوْلِیَآءَ)
۷۸۷۔ نَصِیْرٌ	مددگار
	(نَصَرَ یَنْصُرُ)
۷۸۸۔ اَمْ تُرِیْدُوْنَ	کیا ارادہ کرتے ہو
۷۸۹۔ تَسْئَلُوْا	سوال کرو
۷۹۰۔ کَمَا	جیسا کہ
۷۹۱۔ سُئِلَ	سوال کیا گیا
۷۹۲۔ یَتَبَدَّلُ	بدل ڈالا، تبدیل کر دیا
	(ب د ل)
۷۹۳۔ سَوَآءَ السَّبِیْلِ	سیدھی راہ
۷۹۴۔ وَدَّ	چاہا
۷۹۵۔ کَثِیْرٌ	بہت
۷۹۶۔ لَوْ	اگر
۷۹۷۔ تَبَیَّنَ	ظاہر ہُوا، بیان ہُوا
	(ب ی ن)

نمبرشمار عربی	اُردو
۷۹۸-عَفْوٌ	درگذرکرنا،
	خیال میں نہ لانا
	(ع ف و)
۷۹۹-صَفَحَ	کنارہ کش ہونا
۸۰۰-یَأْتِیَ	لادے
۸۰۱-أَمْرٌ	حکم
	(جمع اُمُوْر: اَوَامِرُ)

الثلٰثة

نمبرشمار عربی	اُردو
۸۰۲-تُقَدِّمُوْا	آگے بھیجو تم
۸۰۳-تَجِدُوْا	پاؤگے
۸۰۴-عِنْدَ	نزدیک (پاس)
۸۰۵-تِلْكَ	یہ (اصل معنیٰ وہ)
۸۰۶-اَمَانِیُّهُمْ	آرزوئیں اُن کی
	(واحد: اُمْنِیَّةٌ)
۸۰۷-هَاتُوْا	لاؤ، لے آؤ
۸۰۸-بُرْهَانٌ	دلیل
	(جمع: بَرَاهِیْن)
۸۰۹-بَلٰی	کیوں نہیں
۸۱۰-اَسْلَمَ	سونپ دے،
	جھک جائے
	(س ل م)

نمبرشمار عربی	اُردو
۸۱۱-وَجْهَهٗ	چہرہ اپنا
	(جمع: وُجُوْهٌ)
۸۱۲-مُحْسِنٌ	نیکی کرنے والا
	(جمع: مُحْسِنُوْنَ،
	مُحْسِنِیْنَ)
۸۱۳-اَجْرٌ	بدلہ، ثواب
۸۱۴-حُزْنٌ	غمگین ہونا
	ع ۱۳
۸۱۵-قَالَتِ الْیَهُوْدُ	کہا یہودیوں نے
۸۱۶-لَیْسَتْ	نہیں ہے
	(مذکر کیلئے لَیْسَ)
۸۱۷-كَذٰلِكَ	اسی طرح
۸۱۸-اَظْلَمُ	زیادہ ظالم،
	بہت ظالم
	(اسم تفضیل)
۸۱۹-مَنَعَ	منع کیا
۸۲۰-مَسَاجِدَ	مسجدیں
	(واحد: مَسْجِدٌ)
۸۲۱-یُذْكَرُ	ذکر کیا جائے
۸۲۲-سَعٰی	کوشش کرے
۸۲۳-خَرَابٌ	ویرانی، اُجڑنا

نمبرشمار عربی	اُردو
۸۲۴-دَخَلَ	داخل ہونا
۸۲۵-خَائِفِیْنَ	ڈرتے ہوئے
	خوف کھاتے ہوئے
	(خ و ف)
۸۲۶-خِزْیٌ	رُسوائی
۸۲۷-اَیْنَمَا	جہاں کہیں
۸۲۸-تُوَلُّوْا	تم رُخ کرو
۸۲۹-ثَمَّ	وہاں
۸۳۰-وَجْهُ اللّٰهِ	رُخ اللہ کا
۸۳۱-وَلَدًا	لڑکا
	(جمع: اَوْلَادٌ)
۸۳۲-سُبْحَانَهٗ	پاکی اس کو،
	بےعیب ہے وہ
۸۳۳-قَانِتٌ	فرمانبردار
	(جمع قَانِتُوْنَ قَانِتِیْنَ)
۸۳۴-بَدِیْعٌ	موجد،
	بے نمونہ بنانیوالا
۸۳۵-اِذَا	جب
۸۳۶-قَضٰی	فیصلہ کرتا ہے
	(اسم فاعل: قَاضِیْ)
۸۳۷-اَمْرًا	کام، حکم

نمبرشمار عربی	اُردو
۸۳۸-كُنْ	ہوجا (فعل امر
	كَانَ یَكُوْنُ سے)
۸۳۹-یَكُوْنُ	ہوجاتا ہے
۸۴۰-لَوْلَا	کیوں نہیں
۸۴۱-تَشَابَهَتْ	یکساں ہوتے،
	ملتے جلتے
۸۴۲-بَیَّنَّا	بیان کیا ہم نے
۸۴۳-بَشِیْرٌ	خوشخبری دینے والا
	(مصدر: بَشَارَةٌ)
۸۴۴-نَذِیْرٌ	ڈرانے والا
۸۴۵-لَا تُسْئَلُ	نہیں پوچھا جائے گا
۸۴۶-اَصْحَابُ الْجَحِیْمِ	دوزخ والے
۸۴۷-لَنْ	ہرگز نہیں
۸۴۸-تَرْضٰی	راضی ہوں گے
	(اسم فاعل: رَاضِیْ)
۸۴۹-عَنْكَ	تجھ سے
۸۵۰-حَتّٰی	یہاں تک کہ
۸۵۱-تَتَّبِعَ	تو اتباع کرے
۸۵۲-مِلَّةَ	دین، ملّت
۸۵۳-اَهْوَاءٌ	خواہشات
	(واحد: هَوٰی

نمبرشمار عربی	اُردو
۸۵۴ - جَاءَكَ	آیا تیرے پاس
۸۵۵ - مَالَكَ	نہیں تیرے لئے
	ع ۱۴
۸۵۶ - عَدْلٌ	بدلہ، برابری
۸۵۷ - اِبْتَلٰی	آزمایا
	(مصدر: اِبْتِلَاءٌ)
۸۵۸ - اَتَمَّ	پورا کیا، تمام کیا
۸۵۹ - جَاعِلٌ	بنانے والا
۸۶۰ - اِمَامًا	پیشوا
۸۶۱ - ذُرِّيَّةٌ	اولاد
	(جمع: ذُرِّيَّاتٌ)
۸۶۲ - لَايَنَالُ	نہیں پہنچے گا، نہیں حاصل ہوگا
	(ن ی ل)
۸۶۳ - عَهْدٌ	وعدہ
۸۶۴ - جَعَلْنَا	بنایا ہم نے
۸۶۵ - اَلْبَيْتَ	گھر، کعبہ
	(بیت اللہ مراد ہے)
۸۶۶ - مَثَابَةً	جائے ثواب
۸۶۷ - اِتَّخِذُوْا	بناؤ، مقرر کرو

نمبرشمار عربی	اُردو
۸۶۸ - مَقَامِ اِبْرَاهِيْمَ	کھڑے رہنے کی جگہ حضرت ابراہیمؑ کی
۸۶۹ - مُصَلًّى	جائے نماز
۸۷۰ - طَهِّرَا	پاک رکھو تم دونوں
۸۷۱ - طَّآئِفِيْنَ	طواف کرنے والے
	(ط و ف)
۸۷۲ - عَاكِفِيْنَ	اعتکاف کرنے والے
۸۷۳ - رُكَّعِ السُّجُوْدِ	رکوع سجدہ کرنیوالے
۸۷۴ - اٰمِنًا	امن والا
۸۷۵ - اُرْزُقْ	رزق دے
۸۷۶ - اَهْل	رہنے والے
۸۷۷ - اُمَتِّعُ	فائدہ دے گا
	(م ت ع)
۸۷۸ - اَضْطَرُّ	بے بس کردوں گا، مجبور کردوں گا
	(ض ر ر)
۸۷۹ - رَفَعَ	اُونچا اُٹھایا
۸۸۰ - قَوَاعِدَ	دیواریں
	(واحد: قَاعِدَةٌ)
۸۸۱ - تَقَبَّلْ	قبول کرلے
۸۸۲ - اُمَّةٌ	جماعت، اُمّت (جمع: اُمَمٌ)

نمبرشمار عربی	اُردو
۸۸۳ - اَرِنَا	دکھا ہم کو (اَرَیٰ سے فعل امر)
۸۸۴ - مَنَاسِكَ	حج کے احکام، بندگی کے احکام، طریقۂ عبادت
۸۸۵ - تُبْ	متوجہ ہونا
۸۸۶ - اِبْعَثْ	بھیج، کھڑا کر
۸۸۷ - اَلْحِكْمَةَ	دانشمندی، حکمت
۸۸۸ - يُزَكِّيْ	پاک کرے، ستھرا کرے، صاف کرے۔
	(ز ک ی)
	ع ۱۵
۸۸۹ - رَغِبَ (عَنْ)	اعراض کرنا، ناپسند کرنا۔ رَغِبَ (اِلٰی) رغبت کرنا، چاہنا پسند کرنا، راغب ہونا۔ لیکن اگر اس کے بعد عَنْ ہو تو معنیٰ ہوں گے "اعراض کرنا"، یہاں چونکہ رَغِبَ

نمبرشمار عربی	اُردو
	کے بعد عَنْ کا استعمال ہُوا ہے اس لئے معنیٰ ہونگے "اعراض کرنا"
۸۹۰ - سَفِهَ	بے وقوف ہُوا، نادان ہُوا
	(جمع: سُفَهَآءُ)
۸۹۱ - اِصْطَفَيْنَا	ہم نے پسند کیا (چُن لینا، پسند کرنا)
۸۹۲ - اَسْلِمْ	مطیع ہوجا، مسلم ہوجا
۸۹۳ - وَصّٰى	وَصیّت کی
۸۹۴ - بَنِيْ	بیٹے
۸۹۵ - يٰبَنِيَّ	اے بیٹو میرے
۸۹۶ - اِذْحَضَرَ	جب آئی
۸۹۷ - اِلٰهٌ	معبود
۸۹۸ - اٰبَآءَ	باپ دادا
	(واحد: اَبٌ)
۸۹۹ - خَلَتْ	ہوگزری
۹۰۰ - عَمَّا	اس چیز سے
۹۰۱ - كُوْنُوْا	ہوجاؤ

نمبرشمار عربی — اردو

۹۰۲ - تَهْتَدُوْا — ہدایت پاجاؤ گے
۹۰۳ - حَنِيْفًا — یکسو
(جمع : حُنَفَاءُ)
۹۰۴ - اَلْاَسْبَاطُ — اولادِ یعقوب
۹۰۵ - اُوْتِیَ — دیئے گئے
۹۰۶ - نَبِيُّوْنَ — نبی
(واحد: نَبِیٌّ)
۹۰۷ - فَرَّقَ — فرق کرنا، جُدائی ڈالنا
(مصدر : تَفْرِيْقٌ)
۹۰۸ - بَيْنَ — درمیان
۹۰۹ - اَحَدٍ — کسی ایک، کوئی ایک
۹۱۰ - تَوَلَّوْا — پھر جاویں وہ
۹۱۱ - شِقَاقٌ — اختلاف
۹۱۲ - فَ — پس
۹۱۳ - سَ — قریب عنقریب
۹۱۴ - يَكْفِیْ — کافی ہوگا
(مصدر : كِفَايَةٌ)
۹۱۵ - كَ — تجھکو

نمبرشمار عربی — اردو

۹۱۶ - هُمُ اللهُ — اُن کے مقابلے میں اللہ
(فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللهُ)
۹۱۷ - صِبْغَةٌ — رنگ
۹۱۸ - مَنْ — کون، کس کا
۹۱۹ - اَحْسَنَ — زیادہ اچھا، زیادہ بہتر
۹۲۰ - عٰبِدُوْنَ — بندگی کرنے والے
(واحد: عَابِدٌ)
۹۲۱ - فِی اللهِ — اللہ کے بارے میں
۹۲۲ - مُخْلِصُوْنَ — مخلص ہوکر بندگی کرنے والے۔
۹۲۳ - اَعْلَمُ — زیادہ واقف
۹۲۴ - كَتَمَ — چُھپانا
۹۲۵ - شَهَادَةٌ — گواہی
(جمع : شَهَادَات

ع ۱۶ / ۱۲ / ۱۶

نمبرشمار عربی — اردو

پارہ نمبر (۲)

۹۲۶ - س — عنقریب، بس اب
۹۲۷ - مَا وَلّٰهُمْ — کس چیز نے پھیر دیا اُن کو
۹۲۸ - قِبْلَةَ — قبلہ
۹۲۹ - اُمَّةً وَّسَطًا — اُمّت درمیانی، بیچ کی راہ
۹۳۰ - كَذٰلِكَ — اسی طرح
۹۳۱ - مَا جَعَلْنَا — نہیں بنایا ہم نے
۹۳۲ - مِمَّنْ — کون سا (مِنْ اور مَنْ کا مرکب ہے)
۹۳۳ - يَنْقَلِبُ — پھر جاتا ہے
(مصدر : اِنْقِلَابٌ)
۹۳۴ - عَقِبٌ — ایڑی
۹۳۵ - عَقِبَيْهِ — اپنی ایڑیوں پر (اُلٹے پھرنے کے لئے بولا جاتا ہے)
۹۳۶ - اِنْ كَانَتْ — اگرچہ تھی

نمبرشمار عربی — اردو

۹۳۷ - لَ — البتّہ، ضرور
۹۳۸ - كَبِيْرَةٌ — بڑی بات
۹۳۹ - يُضِيْعَ — ضائع کرے
(ض ی ع)
۹۴۰ - رَءُوْفٌ — شفقت رکھنے والا
۹۴۱ - قَدْ — تحقیق
۹۴۲ - نَرٰی — ہم دیکھتے ہیں
۹۴۳ - تَقَلُّبَ — پھرنا، پلٹنا
(ق ل ب)
۹۴۴ - وَجْهِكَ — تیرا چہرہ
۹۴۵ - فَلَنُوَلِّيَنَّكَ — پس البتہ پھیریں گے ہم تجھ کو۔
(سہولت کیلئے نیچے الگ الگ دیکھئے)
۹۴۶ - فَ — پس
۹۴۷ - لَ — البتّہ، ضرور
۹۴۸ - نُوَلِّیَ — ہم پھیر دیں گے
(و ل ی)
۹۴۹ - اَنَّ — ضرور (بیشک)
۹۵۰ - وَلِّ — پھیر دے
(فعل امر)
۹۵۱ - شَطْرَ — طرف

نمبرشمار عربی — اُردو

۹۵۲ اَلْمَسْجِدِ الْحَرَامِ — مکّہ مکرّمہ کی مسجد،
جہاں کعبہ ہے۔
۹۵۳۔ حَیْثُ — جہاں کہیں، جس جگہ
۹۵۴۔ اُوْتُوا الْکِتٰبَ — دئے گئے کتاب
۹۵۵۔ مَا — نہیں
(ابتک مَا لفظ کی
کافی مشق کرائی جاچکی
ہے اس لئے کہ یہ لفظ
کبھی تو ہاں جو کچھ،
کیا وغیرہ کے معنیٰ
میں آتا ہے اور کبھی
نہیں کے معنیٰ میں۔
لیکن عبارت میں
جس لفظ کیساتھ یہ ہوتا
ہے خود پتہ لگ جاتا
ہے کہ کس معنی میں
استعمال ہُوا ہے۔
مثلاً اب اس آیت
میں ہی دیکھ لیں
وَمَا اللّٰہُ بِغَافِلٍ
آیا ہے یعنی "اور
نہیں ہے اللہ بے خبر"
اسطرح جملوں کے
آگے پیچھے غور کرنے
سے صاف سمجھ میں
آجائیگا۔ مزید مشق
کیلئے ترجمہ لفظی دیکھ
لیں تو بہتر ہے)

نمبرشمار عربی — اُردو

۹۵۶۔ لَئِنْ — البتّہ، اگر
۹۵۷۔ اَتَیْتَ — لادے تو
۹۵۸۔ یَعْرِفُوْنَ — پہچانتے ہیں
(مصدر: مَعْرِفَۃٌ)
۹۵۹۔ اَبْنَاءُ — بیٹے
(واحد: اِبْنٌ)
۹۶۰۔ کَتَمَ — چھپانا
۹۶۱۔ مُمْتَرِیْنَ — شک لانے والے
ع
۹۶۲۔ وِجْھَۃٌ — رُخ
۹۶۳۔ مُوَلِّیْ — پھیرنے والا
۹۶۴۔ اِسْتَبِقُوْا — سبقت چاہو،
آگے بڑھو
۹۶۵۔ خَیْرَاتُ — نیکیاں

نمبرشمار عربی — اُردو

۹۶۶۔ اَیْنَمَا — جہاں کہیں
۹۶۷۔ وَلِّ — پھیردے
۹۶۸۔ لِئَلَّا — تاکہ نہ (اصل لفظ:
لِ بمعنیٰ کے لئے
اَنْ (کہ)، لَا (نہیں)
لِئَلَّا تینوں کا
مُرکّب ہے)
۹۶۹۔ حُجَّۃٌ — دلیل، حُجّت
۹۷۰۔ اُتِمَّ — تمام کروں میں
۹۷۱۔ لَعَلَّ — شاید، تاکہ
۹۷۲۔ تَھْتَدُوْنَ — تم ہدایت پاؤ
۹۷۳۔ کَمَا — جیساکہ
۹۷۴۔ اَرْسَلْنَا — بھیجا ہم نے
۹۷۵۔ فِیْکُمْ — بیچ تمہارے
۹۷۶۔ یَتْلُوْا — تلاوت کرتا ہے
(مصدر: تِلَاوَۃٌ)
۹۷۷۔ ذِکْرٌ — یاد کرنا
۹۷۸۔ شُکْرٌ — شکر کرنا
ع ۱۸
۹۷۹۔ مَعَ — ساتھ
۹۸۰۔ سَبِیْلِ اللّٰہِ — اللہ کی راہ (مضاف مضاف الیہ)

نمبرشمار عربی — اُردو

۹۸۱۔ اَمْوَات — مردے
(واحد: مَیِّتٌ)
۹۸۲۔ اَحْیَاءٌ — زندے
(واحد: حَیٌّ)
۹۸۳۔ نَبْلُوُ — ہم آزمائیں گے
۹۸۴۔ جُوْعٌ — بھوک
۹۸۵۔ نَقْصٌ — نقصان
۹۸۶۔ اَمْوَالٌ — مَالٌ کی جمع
۹۸۷۔ ثَمَرَاتٌ — پھل
(واحد: ثَمَرَۃٌ)
۹۸۸۔ اَصَابَتْ — پڑی، پہنچی
۹۸۹۔ مُصِیْبَۃٌ — مصیبت
۹۹۰۔ صَلَوٰتٌ — رحمت
۹۹۱۔ صَفَا وَمَرْوَۃَ — دو پہاڑیوں کے نام
جو مکّہ میں مسجدِ حرام
کے قریب ہیں
۹۹۲۔ شَعَائِرُ — نشانیاں
۹۹۳۔ حَجَّ — حج کرنا
۹۹۴۔ اِعْتَمَرَ — عُمرہ کرنا
(عمرہ طواف کعبہ اور

نمبر شمار عربی	اُردو
	صفا و مروہ کی سعی کرنے کو کہتے ہیں ، یہ ایّامِ حج کے علاوہ بھی کیا جاتا ہے۔ ایک طرح سے چھوٹا حج کہ عرفات کے میدان میں حاضری ضروری نہیں۔
۹۹۵ - جُنَاحٌ	گناہ
۹۹۶ - تَطَوَّعَ	خوشی سے کیا
۹۹۷ - شَاكِرٌ	قدرداں
۹۹۸ - عَلِيْمٌ	جاننے والا
۹۹۹ - اَجْمَعِيْنَ	سب
۱۰۰۰ - خَفَّفَ	ہلکا کرنا
۱۰۰۱ - يُنْظَرُوْنَ	مہلت دیئے جائیں گے (ن ظ ر)

ع ۱۹

نمبر شمار عربی	اُردو
۱۰۰۲ - خَلَقَ	پیدائش، پیدا کرنا
۱۰۰۳ - اِخْتِلَافُ	بدلتے آنا آگے پیچھے
۱۰۰۴ - لَيْل	رات (جمع : لَيَالِي)

نمبر شمار عربی	اُردو
۱۰۰۵ - نَهَارٌ	دن
۱۰۰۶ - فُلْكٌ	کشتی
۱۰۰۷ - تَجْرِيْ	چلتی ہے
۱۰۰۸ - بَحْرٌ	سمندر
۱۰۰۹ - بَثَّ	پھیلایا
۱۰۱۰ - دَابَّةٌ	جاندار (جمع : دَوَابٌّ)
۱۰۱۱ - تَصْرِيْفِ	پھیرنا، الگ کرنا
۱۰۱۲ - رِيَاحٌ	ہوائیں (واحد : رِيْحٌ)
۱۰۱۳ - سَحَاب	بادل
۱۰۱۴ - مُسَخَّرٌ	قابو میں کیا ہُوا
۱۰۱۵ - بَيْنَ	درمیان
۱۰۱۶ - دُوْنِ اللهِ	سوائے اللہ کے
۱۰۱۷ - اَنْدَادًا	برابر، شریک ، ہم صفت، مدِّمقابل
۱۰۱۸ - حُبٌّ	محبّت
۱۰۱۹ - اَشَدُّ	زیادہ مضبوط
۱۰۲۰ - تَبَرَّءَ	الگ ہو جانا ، براءت کا اظہار کرنا (ب ر ء)

نمبر شمار عربی	اُردو
۱۰۲۱ - تُبِعُوْا	اِتّباع کئے گئے (فعل مجہول)
۱۰۲۲ - اِتَّبَعُوْا	اِتّباع کیا اُنھوں نے
۱۰۲۳ - قَطَعَ	کاٹنا
۱۰۲۴ - اَسْبَابُ	وسیلے، رشتے ، ڈور ، تعلقات
۱۰۲۵ - لَوْاَنَّ لَنَا	کاش ہوتی ہمارے لئے
۱۰۲۶ - كَرَّةً	واپسی دوبارہ
۱۰۲۷ - حَسَرَاتُ	افسوس، حسرت
۱۰۲۸ - خَارِجِيْنَ	نکلنے والے
۱۰۲۹ - نَار	آگ

ع ۲۰

نمبر شمار عربی	اُردو
۱۰۳۰ - طَيِّبًا	طیّب، پاک، ستھرا
۱۰۳۱ - خُطُوَاتُ	قدم (واحد : خُطُوَةٌ)
۱۰۳۲ - سُوْءٌ	بُرائی
۱۰۳۳ - فَحْشَآءِ	بے حیائی
۱۰۳۴ - اَلْفَيْنَا	پایا ہم نے
۱۰۳۵ - اَوَلَوْ	کیا اگرچہ
۱۰۳۶ - نَعَقَ	چلّانا
۱۰۳۷ - دُعَاءٌ	بُلانا

نمبر شمار عربی	اُردو
۱۰۳۸ - نِدَاءٌ	پُکارنا
۱۰۳۹ - اِيَّاهُ	اُسی کی
۱۰۴۰ - حَرَّمَ	حرام کیا
۱۰۴۱ - مَيْتَةٌ	مُردار
۱۰۴۲ - دَمٌ	خون، لہو
۱۰۴۳ - لَحْمٌ	گوشت
۱۰۴۴ - خِنْزِيْرٌ	سؤر
۱۰۴۵ - اُهِلَّ	پکارا جائے ، نامزد کیا جائے۔
۱۰۴۶ - اُضْطُرَّ	بے بس ہو جائے
۱۰۴۷ - بَاغٍ	بے حکمی کرنے والا
۱۰۴۸ - عَادٍ	زیادتی کرنے والا
۱۰۴۹ - اِثْمٌ	گناہ
۱۰۵۰ - بُطُوْنٌ	پیٹ (واحد : بَطْنٌ)
۱۰۵۱ - فَمَآ اَصْبَرَهُمْ	کیسا صبر ہے ان کو
۱۰۵۲ - شِقَاقٌ	ضد (حق سے علیحدہ ہو کر پھٹ جانا)
۱۰۵۳ - بَعِيْدٌ	دُور

ع ۲۱

اَلربع

نمبرشمار	عربی	اردو
۱۰۵۴	لَيْسَ	نہیں ہے
۱۰۵۵	بِرٌّ	نیکی، بھلائی
۱۰۵۶	قِبَلَ	طرف
۱۰۵۷	اٰتَى	دیا
		(مصدر: اِيْتَآءٌ)
۱۰۵۸	ذَوِى الْقُرْبٰى	قرابت والے
۱۰۵۹	يَتٰمٰى	یتیم
		(واحد: يَتِيْمٌ)
۱۰۶۰	مَسٰكِيْنَ	مسکین کی جمع
		(واحد: مِسْكِيْنٌ)
۱۰۶۱	اِبْنَ السَّبِيْلِ	راہ چلتے مسافر
۱۰۶۲	سَآئِلِيْنَ	سوال کرنے والے
۱۰۶۳	رِقَابُ	گردن (جمع ہے واحد: رَقَبَةٌ)
۱۰۶۴	مُوْفُوْنَ	پورا کرنے والے
۱۰۶۵	بَأْسَآءِ	سختی، شدّت، فقر و فاقہ، تنگدستی
۱۰۶۶	ضَرَّآءُ	مرض کی تکلیف، بیماری
۱۰۶۷	حِيْنَ الْبَأْسِ	لڑائی کے وقت
۱۰۶۸	صَدَقُوْا	سچ ہوئے
		(ص د ق)

نمبرشمار	عربی	اردو
۱۰۶۹	مُتَّقُوْنَ	پرہیزگار، گناہوں سے بچنے والے
۱۰۷۰	كُتِبَ	لکھا گیا
۱۰۷۱	قِصَاصٌ	برابر کا بدلہ
۱۰۷۲	قَتْلٰى	مارے گئے لوگ
۱۰۷۳	اَلْحُرُّ	آزاد
۱۰۷۴	عَبْدٌ	غلام
۱۰۷۵	اُنْثٰى	عورت
۱۰۷۶	عُفِىَ	معاف رکھا جاتے
۱۰۷۷	اَخِيْهِ	بھائی اس کا
۱۰۷۸	اِتِّبَاعٌ	اِتّباع کرنا
۱۰۷۹	مَعْرُوْفٌ	بھلائی دستور کے موافق
۱۰۸۰	اَدَآءٌ	ادا کرنا
۱۰۸۱	اِحْسَانٌ	نیکی، اچھائی
۱۰۸۲	تَخْفِيْفٌ	آسانی
۱۰۸۳	اِعْتَدٰى	زیادتی کرے
۱۰۸۴	حَيٰوةٌ	زندگی
۱۰۸۵	اُولِى الْاَلْبَابِ	عقل والے

نمبرشمار	عربی	اردو
		لُبٌّ بمعنیٰ عقل)
		(اُولی، اُولُو: والے)
۱۰۸۶	حَضَرَ	حاضر، موجود
۱۰۸۷	تَرَكَ	چھوڑا
		(ت ر ك)
۱۰۸۸	خَيْرٌ	مال
۱۰۸۹	وَصِيَّةٌ	وصیّت
۱۰۹۰	سَمِعَ	سُنا اس نے
		(س م ع)
۱۰۹۱	اِثْمٌ	گناہ
۱۰۹۲	خَافَ	خوف کیا
۱۰۹۳	مُوْصٍ	وصیّت کرنے والا
۱۰۹۴	جَنَفًا	کجی، ٹیڑھا پن ع ۲۲ ۶
۱۰۹۵	صِيَامُ	روزے
		(واحد: صَوْمٌ)
۱۰۹۶	كَمَا	جیسے کہ
۱۰۹۷	اَيَّامُ	دن
		(واحد: يَوْمٌ)
۱۰۹۸	مَعْدُوْدَةٌ	گنتی کے، گنے ہوئے
۱۰۹۹	عِدَّةٌ	گنتی

نمبرشمار	عربی	اردو
۱۱۰۰	تُكَبِّرُوْا	بڑائی بیان کرو
۱۱۰۱	سَاَلَ	سوال کرنا
		(مصدر: سُؤَالٌ)
۱۱۰۲	عَنِّىْ	میرے متعلق
		(عَنْ ى)
۱۱۰۳	اُجِيْبُ	پہنچتا ہوں، قبول کرتا ہوں
۱۱۰۴	دَعْوَةٌ	پکار
۱۱۰۵	دَاعِ	پکارنے والا
		(دَعَا يَدْعُوْ سے اسم فاعل)
۱۱۰۶	دَعَانِ	پکارا مجھے (نِىْ اصل میں نِىْ ہے لیکن اس کا مخفف فقط نِ رہ گیا دونوں کے معنیٰ ایک ہی ہیں یعنی مجھے یا میرے لئے قرآن میں ایسے بہت سے مقامات ہیں جہاں نِىْ نہ لکھتے ہوتے

نمبر شمار عربی اُردو

صرف نِ لکھا گیا ہے
مثال کے طور پر
فَاتَّقُوْنِ پس
ڈرو مجھ سے۔ اِس میں
بھی نِیْ کا ی ختم
کرکے نِ کے نیچے
زیر لگا دیا گیا۔
۱۱۰۷۔ فَلْیَسْتَجِیْبُوْا پس چاہیئے کہ قبول
کریں وہ۔
(ج و ب)
۱۱۰۸۔ لِیْ میرے لئے یا مجھکو
۱۱۰۹۔ رَشَدَ بھلائی
۱۱۱۰۔ اُحِلَّ حلال کیا گیا
۱۱۱۱۔ لَیْلَۃَ الصِّیَامِ رات روزوں کی
۱۱۱۲۔ رَفَثَ مباشرت کرنا،
بے پردہ ہونا
۱۱۱۳۔ نِسَآءُکُمْ بیویاں تمہاری
۱۱۱۴۔ ھُنَّ وہ (مؤنث کیلئے)
۱۱۱۵۔ لِبَاسٌ پوشاک
۱۱۱۶۔ اَنَّکُمْ کہ تم
۱۱۱۷۔ تَخْتَانُوْنَ خیانت کرتے

نمبر شمار عربی اُردو

تھے تم (خ و ن)
۱۱۱۸۔ عَفَا معاف کیا
۱۱۱۹۔ اَلْئٰنَ اب
۱۱۲۰۔ بَاشِرُوْا میل رکھو
(مصدر: مُبَاشَرَۃٌ)
۱۱۲۱۔ اِبْتَغُوْا چاہو، ڈھونڈو
۱۱۲۲۔ خَیْطٌ دھاری
۱۱۲۳۔ اَبْیَضُ سفید
۱۱۲۴۔ اَسْوَدُ سیاہ
۱۱۲۵۔ تُدْلُوْا پہنچانا، کھینچ لیجانا
(د ل ی)
(اصل معنیٰ کنویں
میں ڈالدینے کے
آتے ہیں۔ حکام
کے پاس بیجا شکایت
پہنچا کر اپنے آپ کو
اور دوسروں کو
کنویں میں ڈالنے
کے برابر ہی ہے)
ع ۲۳
۱۱۲۶۔ اَھِلَّۃ چاند کا نیا نکلنا

نمبر شمار عربی اُردو

۱۱۲۷۔ مَوَاقِیْت وقت معلوم کرنے
کا ذریعہ۔
(واحد: مِیْقَاتٌ)
۱۱۲۸۔ بُیُوْت گھر (جمع ہے اس کا
واحد: بَیْتٌ)
۱۱۲۹۔ اَبْوَاب دروازے
(واحد: بَابٌ)
۱۱۳۰۔ قَاتِلُوْا لڑو
۱۱۳۱۔ ثَقِفَ پانا
۱۱۳۲۔ ثَقِفْتُمُوْا پاؤ تم
(ث ق ف)
۱۱۳۳۔ اِنْتَھَوْا باز رہیں وہ
(مصدر: اِنْتِھَاءٌ)
۱۱۳۴۔ عُدْوَانٌ زیادتی
۱۱۳۵۔ شَھْرُالْحَرَامِ حرمت والا مہینہ
۱۱۳۶۔ حُرُمَاتٌ قابلِ ادب،
قابلِ احترام
۱۱۳۷۔ تَھْلُکَۃ ہلاکت
۱۱۳۸۔ اُحْصِرْتُمْ گھیر لئے جاؤ تم
(ح ص ر)
۱۱۳۹۔ اِسْتَیْسَرَ میسّر ہو، ہو سکے

نمبر شمار عربی اُردو

۱۱۴۰۔ اَلْھَدْیُ قربانی
۱۱۴۱۔ لَاتَحْلِقُوْا مت منڈاؤ،
حجامت نہ کراؤ
(ح ل ق)
۱۱۴۲۔ رُءُوْس سر کی جمع
(واحد: رَأْسٌ)
۱۱۴۳۔ لِیَبْلُغَ پہنچے (ب ل غ)
۱۱۴۴۔ مَحِلَّہٗ ٹھکانے اپنے
۱۱۴۵۔ اَذًی تکلیف
۱۱۴۶۔ نُسُكٍ قربانی
۱۱۴۷۔ اَمِنْتُمْ امن میں ہو جاؤ تم
۱۱۴۸۔ تَمَتَّعَ فائدہ اٹھایا
(م ت ع)
۱۱۴۹۔ ثَلٰثَۃٌ تین ۳
۱۱۵۰۔ سَبْعَۃٌ سات ۷
۱۱۵۱۔ عَشَرَۃٌ دس ۱۰
۱۱۵۲۔ رَجَعْتُمْ لوٹو تم، پلٹو تم
(ر ج ع)
۱۱۵۳۔ اَھْل گھر والے
۱۱۵۴۔ حَاضِرِیْ رہنے والے
(حَاضِرِیْ اصل میں

نمبر شمار عربی اُردو

حَاضِرِیْنَ تھا
لیکن مضاف ہونے کی
وجہ سے نَ گر گیا)
۱۱۵۵۔ شَدِیْدُ الْعِقَابِ سخت عذاب دینے
والا۔
ع ۲۴ ۸
۱۱۵۶۔ اَشْهُرٌ مہینے
(واحد: شَهْرٌ)
۱۱۵۷۔ مَعْلُوْمَاتٌ معلوم، جانے ہوئے
۱۱۵۸۔ فَرَضَ لازم کیا، فرض مقرر
۱۱۵۹۔ فُسُوْقٌ گناہ، نافرمانی
(واحد: فِسْقٌ)
۱۱۶۰۔ جِدَالٌ جھگڑا کرنا
۱۱۶۱۔ تَزَوَّدُوْا خرچی ساتھ لو،
زادِ راہ، (فعل امر،
مادّہ: ز و د)
۱۱۶۲۔ خَیْرَ الزَّادِ بہتر زاد (سفر)
۱۱۶۳۔ اَلتَّقْوٰی تقویٰ
۱۱۶۴۔ اَفَضْتُمْ لَوٹنا، پلٹنا
۱۱۶۵۔ عَرَفَاتٌ حج کے میدان کا
نام، جہاں ذِالحجہ کی

نمبر شمار عربی اُردو

نو تاریخ کو حجاج
کرام جمع ہوتے ہیں،
جو مکّہ سے چند میل
کے فاصلے پر ہے،
۱۱۶۶۔ مَشْعَرِ الْحَرَامِ مقام مزدلفہ،
جہاں عرفات سے
واپسی پر حجاج ایک
رات گزارتے ہیں،
یہاں ایک عالیشان
مسجد بھی ہے۔
۱۱۶۷۔ قَضَیْتُمْ پورا کر چکو
۱۱۶۸۔ مَنَاسِكُ حج کے کام، ارکانِ حج
(واحد: مَنْسِكٌ)
۱۱۶۹۔ اٰتِنَا دے ہم کو
۱۱۷۰۔ قِ بچا (وَقٰی یَقِیْ
سے فعل امر)
۱۱۷۱۔ قِنَا ہم کو بچا
۱۱۷۲۔ نَصِیْبٌ حصّہ
۱۱۷۳۔ سَرِیْعٌ جلد لینے والا

اَلنِّصْفُ

نمبر شمار عربی اُردو

۱۱۷۴۔ تَعَجَّلَ جلدی چلا گیا،
جلدی کی۔
عُجْلَتٌ سے بنا ہے
۱۱۷۵۔ یَوْمَیْنِ دو دن (تثنیہ)
۱۱۷۶۔ تَاَخَّرَ پیچھے رہا، مؤخر کیا
۱۱۷۷۔ عَجَبَ عجیب، تعجّب لگنا
(ع ج ب)
۱۱۷۸۔ قَوْلٌ بات
(جمع: اَقْوَال)
۱۱۷۹۔ اَلَدُّ الْخِصَامِ سخت جھگڑالو
۱۱۸۰۔ تَوَلّٰی حاکم ہوتا ہے،
متولّی ہوتا ہے،
پیٹھ پھیرتا ہے
۱۱۸۱۔ سَعٰی کوشش کرے
(مصدر: سَعْیٌ)
۱۱۸۲۔ حَرْثٌ کھیتی
۱۱۸۳۔ اَلنَّسْلَ جاندار، جانیں
۱۱۸۴۔ عِزَّةِ غلبہ، طاقت
۱۱۸۵۔ حَسْبُ کافی
۱۱۸۶۔ مِهَادٌ بچھونا، ٹھکانا
۱۱۸۷۔ یَشْتَرِیْ بیچتا ہے

نمبر شمار عربی اُردو

۱۱۸۸۔ اِبْتِغَاءَ چاہا
(چاہنا، ڈھونڈنا)
۱۱۸۹۔ مَرْضَاتِ رضامندی
۱۱۹۰۔ دَخَلَ داخل ہونا
۱۱۹۱۔ اَلسِّلْمُ فرمانبرداری، اسلام
۱۱۹۲۔ کَافَّةً پورے پورے
۱۱۹۳۔ زَلَلَ پھسل جانا
(ڈگمگا جانا)
۱۱۹۴۔ ظُلَلٌ سائبان،
سایہ کرنے والے
۱۱۹۵۔ غَمَامٌ بادل
۱۱۹۶۔ قُضِیَ الْاَمْرُ پورے ہوں کام،
فیصل ہو جائیں
سب کام۔
ع ۲۵ ۹
۱۱۹۷۔ سَلْ پوچھ
۱۱۹۸۔ کَمْ کتنا، کتنی
۱۱۹۹۔ زُیِّنَ زینت دی گئی
(ز ی ن)
۱۲۰۰۔ سَخِرَ ہنسنا، ٹھٹھا کرنا
(س خ ر)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۲۰۱	وَاحِدَةٌ	ایک
۱۲۰۲	بَعَثَ	بھیجنا، اُٹھانا
۱۲۰۳	حَسِبْتُمْ	گمان کیا تم نے
۱۲۰۴	يَحْكُمُ	فیصلہ کیا جاوے (مصدر: حُكْمٌ بمعنی فیصلہ کرنا)
۱۲۰۵	لَمَّا	ابھی نہیں
۱۲۰۶	مَثَلَ	حالت، مثال
۱۲۰۷	مَسَّ	چھونا، لگنا
۱۲۰۸	زُلْزِلُوْا	ہلا دئے گئے (مصدر: زَلْزَلَةٌ)
۱۲۰۹	مَتٰى	کب
۱۲۱۰	نَصْرُ اللّٰهِ	مدد اللہ کی
۱۲۱۱	مَاذَا	کیا، کتنا
۲۱۱۲	اَقْرَبِيْنَ	قرابت والے
۱۲۱۳	قِتَال	لڑنا
۱۲۱۴	كُرْهٌ	ناپسند
۱۲۱۵	عَسٰى	ممکن، شاید
۱۲۱۶	خَيْرٌ	بہتر
۱۲۱۷	شَرٌّ	بُرا

ع ۲۶ ۱۰

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۲۱۸	صَدٌّ	روکنا، بند کرنا
۱۲۱۹	اَكْبَرُ	زیادہ بڑا (اسم تفضیل)
۱۲۲۰	لَايَزَالُوْنَ	نہیں باز آئیں گے
۱۲۲۱	يَرُدُّوْا	پھیریں وہ (ر د د)
۱۲۲۲	اِسْتَطَاعُوْا	مقدور پاویں (مصدر: اِسْتِطَاعَةٌ)
۱۲۲۳	يَرْتَدِدْ	پھر جاوے گا (مصدر: اِرْتِدَادٌ بمعنی مُرتد ہونا)
۱۲۲۴	حَبِطَ	غارت ہونا، ضائع ہونا
۱۲۲۵	هَاجَرُوْا	ہجرت کی (ھ ج ر)
۱۲۲۶	جَاهَدُوْا	جہاد کیا (ج ھ د)
۱۲۲۷	يَرْجُوْنَ	اُمیدوار ہیں (ر ج و)
۱۲۲۸	خَمْرٌ	شراب
۱۲۲۹	مَيْسِرٌ	جُوا
۱۲۳۰	عَفْوٌ	ضرورت سے زیادہ

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۲۳۱	تَتَفَكَّرُوْنَ	تم دھیان کرو، تفکر کرو، سمجھو
۱۲۳۲	اِصْلَاحٌ	سنوارنا، درست کرنا
۱۲۳۳	خَيْرٌ	بہتر
۱۲۳۴	تُخَالِطُوْا	ملاؤ تم، ساتھ رکھو تم (مخلوط)
۱۲۳۵	مُفْسِدٌ	خرابی کرنے والا
۱۲۳۶	مُصْلِحٌ	سنوارنے والا، اصلاح کرنے والا۔
۱۲۳۷	اَعْنَتَ	مشقت میں ڈالنا
۱۲۳۸	لَاتَنْكِحُوْا	نکاح میں مت لاؤ، نکاح مت کرو۔
۱۲۳۹	مُشْرِكٰتِ	مشرک عورت (واحد: مُشْرِكَةٌ)
۱۲۴۰	اَمَةٌ	لونڈی
۱۲۴۱	اَعْجَبَ	بھلا معلوم ہُوا، عجیب، تعجّب (ع ج ب)
۱۲۴۲	لَاتُنْكِحُوْا	نکاح میں نہ دو
۱۲۴۳	عَبْدٌ	غلام
۱۲۴۴	يَدْعُوْنَ	پکارتے ہیں

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۲۴۵	مَغْفِرَةٌ	بخشش
۱۲۴۶	يَتَذَكَّرُوْنَ	نصیحت حاصل کریں، تذکیر حاصل کرنا۔

ع ۲۷ ۱۱

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۲۴۷	مَحِيْضٌ	حیض
۱۲۴۸	اَذًى	تکلیف، ضرر، نجاست
۱۲۴۹	فَاعْتَزِلُوْا	پس الگ رہو (ع ز ل)
۱۲۵۰	نِسَاءٌ	عورتیں
۱۲۵۱	يَطْهُرْنَ	پاک ہوجائیں (ط ھ ر)
۱۲۵۲	تَوَّابِيْنَ	توبہ کرنے والے
۱۲۵۳	مُتَطَهِّرِيْنَ	ستھرائی کرنے والے
۱۲۵۴	حَرْثٌ	کھیتی
۱۲۵۵	اَنّٰى شِئْتُمْ	جب تم چاہو
۱۲۵۶	قَدِّمُوْا	آگے بھیجو
۱۲۵۷	مُلٰقُوْا	ملنے والے
۱۲۵۸	لَاتَجْعَلُوْا	مت بناؤ
۱۲۵۹	عُرْضَةٌ	نشانہ، ہتھکنڈہ، آڑ
۱۲۶۰	اَيْمَانٌ	قسمیں (واحد: يَمِيْنٌ)

نمبرشمار عربی	اردو
۱۲۶۱۔ تَبَرُّوْا	نیک سُلوک
۱۲۶۲۔ لَغْوٌ	فضول، بے کار
۱۲۶۳۔ حَلِیْمٌ	تحمل والا
۱۲۶۴۔ یُؤْلُوْنَ	قسم کھاتے ہیں
	مصدر: اِیْلَاءٌ
	بمعنی قسم کھانا)
۱۲۶۵۔ تَرَبُّصُ	انتظار کرنا
۱۲۶۶۔ اَرْبَعَۃِ اَشْھُرٍ	چار مہینے
۱۲۶۷۔ فَآءُوْا	لَوٹ آویں
۱۲۶۸۔ عَزَمُوْا	ارادہ کیا، عزم کیا
	(ع ز م)
۱۲۶۹۔ مُطَلَّقَاتُ	طلاق دی جانے والی عورتیں۔
۱۲۷۰۔ ثَلٰثَۃَ	تین۳
۱۲۷۱۔ قُرُوْءٍ	حیض
	(واحد: قُرُءٌ)
۱۲۷۲۔ اَرْحَام	پیٹ
۱۲۷۳۔ بُعُوْلٌ	شوہر
	(بَعْلٌ واحد)
۱۲۷۴۔ اَحَقُّ	زیادہ حقدار

نمبرشمار عربی	اردو
۱۲۷۵۔ رَدَّ	لَوٹانا
۱۲۷۶۔ فِیْ ذَالِكَ	اس مدّت میں
۱۲۷۷۔ رِجَال	مرد
	(واحد: رَجُلٌ)

ع ۲۸/۱۲

نمبرشمار عربی	اردو
۱۲۷۸۔ طَلَاقٌ	طلاق دینا
۱۲۷۹۔ مَرَّتَانِ	دومرتبہ
۱۲۸۰۔ اِمْسَاكٌ	روکنا تھام لینا
۱۲۸۱۔ مَعْرُوْفٌ	بھلا اچّھا، بہتر ٹھیک
۱۲۸۲۔ تَسْرِیْحٌ	رخصت کرنا
۱۲۸۳۔ اِحْسَانٌ	اچھّی طرح، احسان کے ساتھ، نیک سلوک کے ساتھ
۱۲۸۴۔ لَایَحِلُّ	نہیں حلال ہے
۱۲۸۵۔ اَلَّا	کہ نہیں
	اَنْ، لَا)
۱۲۸۶۔ یُقِیْمَا	قائم رکھیں گے وہ دونوں،
	(مصدر: اِقَامَۃٌ)
۱۲۸۷۔ حُدُوْدَ اللہِ	حدیں اللہ کی
۱۲۸۸۔ جُنَاحٌ	گناہ

نمبرشمار عربی	اردو
۱۲۸۹۔ یَتَعَدَّ	حد سے گزر جائے
	(تَعَدّٰی، یَتَعَدّٰی)
۱۲۹۰۔ غَیْرَہٗ	سوائے اس کے
۱۲۹۱۔ یَتَرَاجَعَا	پھر آئیں، لوٹ آئیں وہ دونوں
۱۲۹۲۔ بَلَغْنَ	پہنچے (مؤنث)
۱۲۹۳۔ اَجَل	وقت، مدّت
۱۲۹۴۔ اَمْسِکُوْا	روکے رکھو، رہنے دو
۱۲۹۵۔ سَرِّحُوْا	رخصت کردو
۱۲۹۶۔ ضِرَارٌ	ایذا دینا
۱۲۹۷۔ یَعِظُ	نصیحت کرتا ہے
	(مصدر: وَعْظٌ)
	(و ع ظ)

ع ۲۹/۱۳

الثلثة

نمبرشمار عربی	اردو
۱۲۹۸۔ لَاتَعْضُلُوْا	مت روکو
	(ع ض ل)
۱۲۹۹۔ اَزْکٰی	زیادہ پاکیزہ
۱۳۰۰۔ اَطْهَرَ	بہت پاک نہایت ستھرا

نمبرشمار عربی	اردو
۱۳۰۱۔ وَالِدَات	مائیں
	(واحد: وَالِدَۃٌ)
۱۳۰۲۔ یُرْضِعْنَ	دُودھ پلاویں
	(ر ض ع)
۱۳۰۳۔ حَوْلَیْنِ	ڈیڑھ برس
۱۳۰۴۔ کَامِلَیْنِ	پورے مکمل ڈیڑھ
۱۳۰۵۔ اَلرَّضَاعَۃُ	دُودھ پلانا (مصدر)
۱۳۰۶۔ مَوْلُوْد	بچّہ
۱۳۰۷۔ مَوْلُوْدٌ لَّہٗ	بچّہ والا، لڑکے والا
۱۳۰۸۔ رِزْقٌ	کھانا
۱۳۰۹۔ کِسْوَۃٌ	پہناوا
۱۳۱۰۔ لَاتُکَلَّفُ	نہیں تکلیف دی جاتی، مکلف نہیں بنایا گیا۔
	(نہیں پابند کی جاتی)
۱۳۱۱۔ وُسْعَهَا	اس کی وسعت، طاقت۔
۱۳۱۲۔ لَاتُضَارَّ	نہ ضرر پہنچایا جائے
۱۳۱۳۔ وَالِدَۃٌ	ماں
۱۳۱۴۔ وَلَدٌ	لڑکا
۱۳۱۵۔ مِثْلُ ذَالِكَ	اسی طرح

پارہ نمبر (۲)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۱۶	فِصَالاً	دُودھ چھڑانا
۱۳۱۷	تَشَاوُرٍ	مشورہ
۱۳۱۸	تَسْتَرْضِعُوْٓا	دُودھ پلواؤ تم، رضاعت
۱۳۱۹	سَلَّمْتُمْ	پورا دے چکو تم
۱۳۲۰	يُتَوَفَّوْنَ	وفات پاتے ہیں
۱۳۲۱	يَذَرُوْنَ	چھوڑ جاتے ہیں
۱۳۲۲	اَرْبَعَةَ	چار
۱۳۲۳	عَشْرًا	دس
۱۳۲۴	عَرَّضْتُمْ	تم نے اشارے میں کہا، پیش کیا
۱۳۲۵	خِطْبَةِ النِّسَآءِ	منگنی عورتوں کی، بات چیت
۱۳۲۶	اَكْنَنْتُمْ	چُھپاؤ تم
۱۳۲۷	سِرًّا	چُھپا، پوشیدہ (راز)
۱۳۲۸	عَزْمٌ	ارادہ کرنا، عزم کرنا
۱۳۲۹	عُقْدَةَ النِّكَاحِ	گرہ باندھنا نکاح کی، پکّی کرنا
۱۳۳۰	حَذَرَ	ڈرنا، بچنا، خبردار رہنا

ع ۳۰/۱۴

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۳۱	مَسٌّ	چھُونا، ہاتھ لگانا

سورۂ بقرہ (۲)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۳۲	فَرِيْضَةٌ	مقرر کرنا
۱۳۳۳	مُوْسِعٌ	وسعت والا
۱۳۳۴	مُقْتِرٌ	تنگدست
۱۳۳۵	نِصْفُ	آدھا
۱۳۳۶	عَفْوٌ	درگذر کرنا
۱۳۳۷	اَقْرَبُ	زیادہ قریب ہے
۱۳۳۸	تَقْوٰى	پرہیزگاری
۱۳۳۹	لَا تَنْسَوُا	مت بھولو

(ن س ی)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۴۰	فَضْلٌ	بھلائی
۱۳۴۱	حَافِظُوْا	حفاظت رکھو

(ح ف ظ)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۴۲	صَلَوٰت	نمازیں

(واحد: صَلٰوۃٌ)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۴۳	صَلٰوةُ الْوُسْطٰى	بیچ کی نماز
۱۳۴۴	قُوْمُوْا	کھڑے ہو جاؤ
۱۳۴۵	قَانِتِيْنَ	باادب
۱۳۴۶	رِجَالًا	پیادہ، پیدل
۱۳۴۷	رُكْبَانًا	سوار
۱۳۴۸	مَتَاعًا	فائدہ، سامان
۱۳۴۹	اَلْحَوْلِ	ایک سال

پارہ نمبر (۲)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۵۰	غَيْرَ اِخْرَاجٍ	نہ نکالا جاتے، بے نکالے

(خ ر ج)

ع ۳۱/۱۵

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۵۱	اَلَمْ تَرَ	کیا نہیں دیکھا تو نے
۱۳۵۲	اُلُوْفٌ	ہزاروں

(اَلْف واحد ہے)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۵۳	حَذَرَ الْمَوْتِ	ڈر موت کا
۱۳۵۴	مُوْتُوْا	مر جاؤ

(م و ت)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۵۵	مَنْ ذَا الَّذِیْ	کون شخص ہے جو
۱۳۵۶	يُقْرِضُ	قرض دے گا
۱۳۵۷	اَضْعَافًا	دُگنا

(واحد: ضِعْفٌ)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۵۸	كَثِيْرَةٌ	بہت
۱۳۵۹	قَبْض	تنگی کرنا، کمی کرنا
۱۳۶۰	بَسْط	کُشادہ کرنا، پھیلانا
۱۳۶۱	مَلَاُ	سردار
۱۳۶۲	اِبْعَثْ	مقرر کر، کھڑا کر
۱۳۶۳	مَلِكًا	بادشاہ
۱۳۶۴	هَلْ	کیا

سورۂ بقرہ (۲)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۳۶۵	عَسَيْتُمْ	تم نزدیک ہو
۱۳۶۶	اِنْ	اگر
۱۳۶۷	اَلَّا	کہ نہیں (اَنْ لَا کا مرکّب ہے)
۱۳۶۸	وَمَا لَنَا	کیوں نہیں ہم کو
۱۳۶۹	قَدْ	تحقیق
۱۳۷۰	اُخْرِجْنَا	نکالے گئے ہم
۱۳۷۱	اَبْنَآءِ	بیٹے
۱۳۷۲	تَوَلَّوْا	پھر گئے وہ
۱۳۷۳	بَعَثَ	مقرر کیا
۱۳۷۴	طَالُوْتَ	ایک مومن سردار کا نام جو حضرت داؤد اور شموئیل کے زمانے میں گزرا ہے، باوجود غریب ہونے کے اللہ تعالیٰ نے اُنھیں تدبر، علم اور جسمانی طاقت اور فنِ جنگ سے نوازا تھا، اسی لئے انھیں بنی اسرائیل کا سردار مقرر کیا گیا۔

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۳۷۵	اَنّٰی	کہاں، کس طرح
۱۳۷۶	یَکُوْنُ	ہوگا
۱۳۷۷	یُؤْتَ	دیا گیا
۱۳۷۸	سَعَۃً	کُشادگی، وسعت
۱۳۷۹	اِصْطَفٰی	پسند کیا، منتخب کیا
۱۳۸۰	زَادَ	زیادہ کیا
۱۳۸۱	بَسْطَۃً	پھیلاؤ، کُشادگی
۱۳۸۲	تَابُوْت	ایک صندوق، جس میں حضرت موسیٰ کا عصا، عمامہ اور توریت کی تختیاں تھیں۔
۱۳۸۳	سَکِیْنَۃٌ	تسکین، آرام
۱۳۸۴	بَقِیَّۃٌ	باقی
۱۳۸۵	تَرَكَ	چھوڑا
۱۳۸۶	تَحْمِلُ	اُٹھائے ہوتے
۱۳۸۷	مَلٰٓئِکَۃُ	فرشتے

ع ۳۲ / ۱۶

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۳۸۸	فَصَلَ	چلا، جُدا ہُوا، باہر ہُوا
۱۳۸۹	جُنُوْد	لشکر
۱۳۹۰	مُبْتَلِیْکُمْ	آزمانیوالا ہے تم کو
۱۳۹۱	مُبْتَلِیْ	آزمانے والا
۱۳۹۲	نَهَرٌ	ندی، نہر (جمع: اَنْهَارٌ)
۱۳۹۳	شَرِبَ	پینا
۱۳۹۴	لَيْسَ	نہیں ہے
۱۳۹۵	طَعْمٌ	چکھنا، کھانا
۱۳۹۶	غُرْفَۃٌ	چلّو بھر
۱۳۹۷	يَدٌ	ہاتھ (جمع: اَيْدِيْ)
۱۳۹۸	شَرِبُوْ	پیا اُنھوں نے
۱۳۹۹	جَاوَزَ	پار اُترا
۱۴۰۰	جَالُوْت	ایک ظالم اور مشرک بادشاہ، جسکو حضرت داؤدؑ نے قتل کیا۔
۱۴۰۱	اَنَّهُمْ	کہ وہ
۱۴۰۲	مُلٰقُوْا	ملنے والے
۱۴۰۳	كَمْ	کتنے
۱۴۰۴	قَلِیْلَۃٌ	تھوڑے، تھوڑی
۱۴۰۵	غَلَبَ	غالب آنا
۱۴۰۶	فِئَۃٌ	ٹولی، گروہ، جماعت

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۴۰۷	بَرَزُوْا	ظاہر ہوتے، نکلے کھلّم کھلّا مقابلے کیلئے
۱۴۰۸	اَفْرِغْ	ڈالدے (ف ر غ)
۱۴۰۹	ثَبِّتْ	ثابت رکھ (ث ب ت)
۱۴۱۰	اَقْدَامُ	قدم (واحد: قَدَمٌ)
۱۴۱۱	نَصَرَ	مدد دینا
۱۴۱۲	هَزَمَ	شکست دینا
۱۴۱۳	دَفَعَ	دفع کرنا، ٹالنا، دُور کرنا، ہٹانا
۱۴۱۴	فَسَدَتْ	فساد سے بھر جاتی ہے
۱۴۱۵	اَرْضٌ	زمین
۱۴۱۶	ذُوْفَضْلٍ	فضل والا، صاحبِ فضل
۱۴۱۷	تِلْكَ	یہ (اصل معنیٰ: وہ)
۱۴۱۸	اِنَّكَ	بے شک تو
۱۴۱۹	لَمِنْ	البتّہ سے
۱۴۲۰	مُرْسَلِیْنَ	رسول (واحد: مُرْسَلُ)

پارہ نمبر (۳)

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۴۲۱	رُسُلُ	رسول کی جمع
۱۴۲۲	كَلَّمَ	کلام کیا
۱۴۲۳	اَیَّدْنَاهُ	تائید کی ہم نے اُسکی
۱۴۲۴	رُوْحُ الْقُدُسِ	روحِ پاک یعنی حضرت جبرئیل علیہ السلام
۱۴۲۵	اِقْتَتَلَ	لڑنا، جھگڑنا
۱۴۲۶	يَفْعَلُ	کرتا ہے
۱۴۲۷	يُرِيْدُ	اِرادہ کرتا ہے چاہتا ہے (مصدر: اِرَادَۃٌ)

ع ۳۳ / ۱

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۴۲۸	اَنْفِقُوْا	خرچ کرو
۱۴۲۹	بَيْعٌ	بیچنا، تجارت
۱۴۳۰	خُلَّۃٌ	دوستی
۱۴۳۱	شَفَاعَۃٌ	شفاعت، سفارش
۱۴۳۲	اَلْحَیُّ	زندہ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۴۳۳	قَیُّوم	قائم، ہمیشہ رہنے والا، بذاتِ خود قائم
۱۴۳۴	سِنَةٌ	اونگھ
۱۴۳۵	نَوْمٌ	نیند
۱۴۳۶	مَنْ ذَا	کون ہے
۱۴۳۷	اَلَّذِیْ	جو شخص (اسمِ موصول)
۱۴۳۸	اِذْنٌ	اجازت، حکم
۱۴۳۹	بَیْنَ	درمیان
۱۴۴۰	بَیْنَ اَیْدِیْهِمْ	درمیان، آگے انکے
۱۴۴۱	لَا یُحِیْطُوْنَ	نہیں گھیر سکتے (مصدر: اِحَاطَةٌ)
۱۴۴۲	كُرْسِیٌّ	کرسی
۱۴۴۳	اَوْدٌ	تھکانا
۱۴۴۴	لَا یَؤُدُ	نہیں تھکا سکے
۱۴۴۵	عَلِیٌّ	بلند، اعلیٰ
۱۴۴۶	اِكْرَاهٌ	زبردستی
۱۴۴۷	اَلدِّیْنُ	دینِ اسلام
۱۴۴۸	تَبَیَّنَ	ظاہر ہو گئی، ممتاز ہو گئی
۱۴۴۹	غَیٌّ	سرکشی، بغاوت، نافرمانی

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۴۵۰	طَاغُوْت	سرکش، ہر وہ چیز جو خدا کے مقابل ہو
۱۴۵۱	اِسْتَمْسَكَ	پکڑ رکھا
۱۴۵۲	عُرْوَةٌ	کڑا دستہ
۱۴۵۳	وُثْقٰی	مضبوط، بہت مضبوط
۱۴۵۴	لَا انْفِصَامَ	نہیں ٹوٹنا
۱۴۵۵	وَلِیٌّ	دوست (جمع: اَوْلِیَاءُ)
۱۴۵۶	ظُلُمَات	اندھیاری
۱۴۵۷	نُوْرٌ	روشنی
		ع ۳۴ ۲
۱۴۵۸	حَاجَّ	حجّت کی، جھگڑا کیا
۱۴۵۹	یُحْیِیْ	زندہ کرتا ہے
۱۴۶۰	یُمِیْتُ	مارتا ہے
۱۴۶۱	اَنَا	مَیں
۱۴۶۲	شَمْسٌ	سورج
۱۴۶۳	بُهِتَ	مبہوت ہو گیا، بھونچکا رہ گیا
۱۴۶۴	اَوْ	یا
۱۴۶۵	كَ	مانند، کیطرح

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۴۶۶	مَرَّ	گذرنا (مصدر: مُرُوْرٌ)
۱۴۶۷	قَرْیَةٌ	بستی، گاؤں (جمع: قُرًی)
۱۴۶۸	هِیَ	وہ، یہ
۱۴۶۹	خَاوِیَةٌ	گری ہوئی
۱۴۷۰	عُرُوْشٌ	چھتریاں، چھتیں
۱۴۷۱	هٰذِهٖ	اس کو
۱۴۷۲	اَمَاتَ	موت دی
۱۴۷۳	مِاْئَةٌ	ایک سَو
۱۴۷۴	عَامٌ	برس
۱۴۷۵	لَبِثْتَ	رہا تو
۱۴۷۶	طَعَامٌ	کھانا، کھانے کی چیز
۱۴۷۷	شَرَابٌ	پینا یا پینے کی چیز
۱۴۷۸	لَمْ یَتَسَنَّهْ	نہیں سڑا
۱۴۷۹	اُنْظُرْ	دیکھ
۱۴۸۰	حِمَار	گدھا
۱۴۸۱	عِظَام	ہڈیاں
۱۴۸۲	كَیْفَ	کیسے
۱۴۸۳	نُنْشِزُ	ہم چڑھاتے ہیں (ن ش ز)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۴۸۴	نَكْسُوْا	ہم پہناتے ہیں
۱۴۸۵	لَحْمًا	گوشت
۱۴۸۶	اَرِنِیْ	دکھا مجھے
۱۴۸۷	اَوَلَمْ	کیا نہیں
۱۴۸۸	یَطْمَئِنَّ	اطمینان پکڑے
۱۴۸۹	قَلْبِیْ	میرا دل (قَلْبٌ: واحد، قُلُوْبٌ: جمع)
۱۴۹۰	خُذْ	لے، پکڑ لے
۱۴۹۱	اَرْبَعَةَ	چار
۱۴۹۲	طَیْرٌ	پرند، اُڑتا جانور (جمع: طُیُوْرٌ)
۱۴۹۳	صُرْ	مانوس کر، پال لے، صورت پہچان لے۔
۱۴۹۴	جَبَل	پہاڑ (جمع: جِبَالٌ)
۱۴۹۵	جُزْءٌ	حصّہ، ٹکڑا
۱۴۹۶	سَعْیًا	دوڑ کر
		ع ۳۵ ۳
۱۴۹۷	حَبَّةٌ	دانہ
۱۴۹۸	اَنْبَتَتْ	اُگائی

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۴۹۹	سَبْعَ	سات
۱۵۰۰	سَنَابِلَ	بالیاں (سُنْبُلَۃٌ)
		(واحد بالی)
۱۵۰۱	یُضَاعِفُ	بڑھاتا ہے
		(مصدر: مُضَاعَفَۃٌ)
۱۵۰۲	یُنْفِقُوْنَ	خرچ کرتے ہیں
		(مصدر: اِنْفَاقٌ)
۱۵۰۳	اَمْوَال	مال (جمع)
۱۵۰۴	لَایُتْبِعُوْنَ	نہیں پیچھے لاتے
		(اِتْبَاعٌ پیچھے لانا)
۱۵۰۵	مَنًّا	احسان
۱۵۰۶	اَذًی	ستانا، تکلیف، اذیّت۔
۱۵۰۷	قَوْلٌ مَّعْرُوْفٌ	بات معقول
۱۵۰۸	مَغْفِرَۃٌ	درگذر
۱۵۰۹	صَدَقَۃٌ	خیرات
۱۵۱۰	غَنِیٌّ	غنی
۱۵۱۱	حَلِیْمٌ	تحمّل والا
۱۵۱۲	لَاتُبْطِلُوْا	مت باطل کرو
۱۵۱۳	کَالَّذِیْ	مانند اس شخص کے

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۵۱۴	رِئَآءَ	دکھلانا، ریا کرنا
۱۵۱۵	صَفْوَانٌ	صاف چکنا پتھّر
۱۵۱۶	تُرَاب	مٹّی
۱۵۱۷	اَصَابَ	پڑی، برسی
۱۵۱۸	وَابِلٌ	بارش زور کی
۱۵۱۹	صَلْدًا	چکنا صاف، سخت
۱۵۲۰	لَایَقْدِرُوْنَ	اختیار نہیں رکھتے یا اُن کے ہاتھ نہیں لگی
۱۵۲۱	اِبْتِغَاءٌ	چاہنا، ڈھونڈنا، تلاش کرنا۔
۱۵۲۲	مَرْضَاتِ اللّٰہِ	رضامندی، خوشی اللہ کی۔
۱۵۲۳	تَثْبِیْتًا	جمانا مضبوط، ثابت
۱۵۲۴	جَنَّۃٌ	باغ
		(جمع: جَنَّاتٌ)
۱۵۲۵	رَبْوَۃٌ	بُلندی، بُلند جگہ
۱۵۲۶	اُکُلٌ	میوہ، پھل
۱۵۲۷	ضِعْفَیْنِ	دوگنا
۱۵۲۸	طَلٌّ	شبنم، پھُوار

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۵۲۹	وَدَّ	چاہنا
۱۵۳۰	اَحَدُکُمْ	کوئی تمہارا، کوئی تم میں
۱۵۳۱	نَخِیْلٌ	کھجور
۱۵۳۲	اَعْنَابٌ	انگور
		(واحد: عِنَبٌ)
۱۵۳۳	کِبَرُ	بُڑھاپا
۱۵۳۴	ذُرِّیَّۃٌ	اولاد
۱۵۳۵	ضُعَفَآءُ	ضعیف، کمزور (جمع ہے ضَعِیْفٌ کی)
۱۵۳۶	اِعْصَارٌ	بگولہ
۱۵۳۷	اِحْتَرَقَتْ	جَل اُٹھا، جَل گیا
		(ح ر ق)
۱۵۳۸	تَتَفَکَّرُوْنَ	تفکّر کرو تم
	ع ۳۶ / ۴	
۱۵۳۹	طَیِّبٰتِ	پاک چیزیں
۱۵۴۰	لَاتَیَمَّمُوْا	مت نیت کرو، مت قصد کرو
۱۵۴۱	خَبِیْث	ناپاک، سڑی، گندی
۱۵۴۲	لَسْتُمْ	نہیں ہو تم
۱۵۴۳	اٰخِذِیْ	لینے والے

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۵۴۴	تُغْمِضُوْا	آنکھ موندلو
۱۵۴۵	غَمْض	آنکھ موندلینا، چشم پوشی کرنا۔
۱۵۴۶	حَمِیْدٌ	خوبیوں والا
۱۵۴۷	فَقْرٌ	تنگی
۱۵۴۸	فَحْشَاء	بے حیائی
۱۵۴۹	یُؤْتِیْ	دیتا ہے
۱۵۵۰	حِکْمَۃٌ	سمجھ
۱۵۵۱	یَذَّکَّرُ	نصیحت قبول کرتا ہے
۱۵۵۲	نَفَقَۃٌ	خیرات، راہِ خُدا میں خرچ کرنا
۱۵۵۳	نَذَرْتُمْ	نذر مانی تم نے یا منّت مانی
۱۵۵۴	اِنْ	اگر
۱۵۵۵	تُبْدُوْا	ظاہر کرو
		(ب د و)
۱۵۵۶	نِعِمَّا	اچّھا
۱۵۵۷	فُقَرَاءُ	حاجت مند
۱۵۵۸	یُکَفِّرُ	دُور کردے گا
۱۵۵۹	سَیِّاٰت	بُرائیاں
		(سَیِّئَۃٌ: بُرائی)

پارہ نمبر (۳)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۵۶۰	لَیْسَ	نہیں ہے
۱۵۶۱	لٰکِنْ	لیکن
۱۵۶۲	وَجْہِ اللّٰہِ	رضامندی اللہ کی
۱۵۶۳	یُوَفَّ	پورا دیا جائے گا
۱۵۶۴	اُحْصِرُوْا	روک لئے گئے۔ بند کئے گئے
		(ح ص ر)
۱۵۶۵	ضَرْبًا	چلنا
۱۵۶۶	یَحْسَبُ	گمان کرتا ہے
		(ح س ب)
۱۵۶۷	اَغْنِیَاءَ	دولت مند
		(واحد : غَنِیٌّ)
۱۵۶۸	تَعَفُّفُ	بےسوالی، سوال سے بچنا، خودداری
۱۵۶۹	تَعْرِفُ	پہچانتا ہے
		(ع ر ف)
۱۵۷۰	سِیْمَا	علامت، نشانی
۱۵۷۱	اِلْحَافًا	لپٹ کر

اَلرُّبُع

ع ۳۷/۵

سُورۃ بقرہ (۲)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۵۷۲	سِرًّا	چھُپے
۱۵۷۳	عَلَانِیَۃً	ظاہر، علانیہ
۱۵۷۴	اَلرِّبٰوا	سُود
۱۵۷۵	لَایَقُوْمُوْنَ	نہیں کھڑے ہونگے
۱۵۷۶	کَمَا	جیسے
۱۵۷۷	یَتَخَبَّطُ	باؤلا کردیا، خبطی کردیا۔
۱۵۷۸	مَسّ	چھُونا، لپٹ جانا
۱۵۷۹	بَیْعٌ	لین دین، تجارت
۱۵۸۰	جَاءَ	آیا
۱۵۸۱	مَوْعِظَۃٌ	نصیحت
۱۵۸۲	اِنْتَھٰی	باز رہا
۱۵۸۳	سَلَفَ	پہلے ہوچکا، ہوگزرا
۱۵۸۴	عَادَ	پھر کرنا
		(مصدر : عَوْدٌ)
۱۵۸۵	مَحَق	مٹانا
۱۵۸۶	یُرْبِی	بڑھاتا ہے
۱۵۸۷	کَفَّار	ناشکرا، کفر کرنیوالا
		(واحد : کافرٌ)
۱۵۸۸	اَثِیْمٌ	گنہ گار

پارہ نمبر (۳)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۵۸۹	ذَرُوْا	چھوڑدو
۱۵۹۰	بَقِیَ	باقی رہا ہو
۱۵۹۱	مُؤْمِنِیْنَ	ایمان لانیوالے
۱۵۹۲	فَاْذَنُوْا	پس خبردار ہوجاؤ اعلان سُن لو
		(اذن)
۱۵۹۳	حَرْبٌ	لڑائی
۱۵۹۴	اِنْ	اگر۔ اِنْ کے بعد اگر اِلَّا کا لفظ آئے تو معنیٰ نہیں کے ہونگے جیسا کہ لفظ نمبر ۵۹۲ پہلے پارہ میں وَاِنْ ھُمْ اِلَّا یَظُنُّوْنَ رکوع ۹ سورۃ بقرہ
۱۵۹۵	تُبْتُمْ	توبہ کرو تم
۱۵۹۶	رُءُوْس	اصل
۱۵۹۷	ذُوْ	والا
۱۵۹۸	عُسْرَۃٌ	تنگی
۱۵۹۹	نَظِرَۃٌ	مہلت، انتظار
۱۶۰۰	مَیْسَرَۃٌ	فراغت، آسانی
۱۶۰۱	اَنْ	کہ

سُورۃ بقرہ (۲)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۶۰۲	تَصَدَّقُوْا	تم صدقہ کرو
۱۶۰۳	تُرْجَعُوْنَ	تم لوٹائے جاؤ گے
۱۶۰۴	تُوَفّٰی	پورا دیا جائے گا

ع ۳۸/۶

نمبر شمار	عربی	اُردو
۱۶۰۵	تَدَایَنَ	قرض کا معاملہ کرنا
۱۶۰۶	دَیْنٌ	قرض، اُدھار
۱۶۰۷	اَجَلٌ مُسَمًّی	وقت مقرّر
۱۶۰۸	وَلْیَکْتُبْ	اور چاہیئے کہ لکھے
۱۶۰۹	کَاتِبٌ	لکھنے والا
۱۶۱۰	عَدْلٌ	انصاف
۱۶۱۱	لَایَاْبَ	انکار نہ کرے
۱۶۱۲	یُمْلِل	لکھادے، املا کرادے
۱۶۱۳	یَبْخَسْ	کم کرنا
۱۶۱۴	سَفِیْھًا	بےوقوف
۱۶۱۵	ضَعِیْفًا	ناتواں، کمزور، ضعیف
۱۶۱۶	وَلِیٌّ	وارث، والی
۱۶۱۷	اِسْتَشْھِدُوْا	شاہد کرلو، گواہ کرلو
۱۶۱۸	شَھِیْدَیْنِ	دو گواہ (تثنیہ)
۱۶۱۹	رِجَالٌ	مرد (واحد : رَجُلٌ)

پارہ نمبر (۳)

نمبرشمار عربی اُردو

۱۶۲۰۔ اِمْرَاَتٰنِ دو عورتیں
۱۶۲۱۔ تَرْضَوْنَ تم پسند کرتے ہو
۱۶۲۲۔ شُھَدَاۤءُ گواہ
۱۶۲۳۔ تَضِلَّ بھول جائے
۱۶۲۴۔ اِحْدٰھُمَا ایک اُن دونوں میں سے
۱۶۲۵۔ تُذَکِّرَ یاد دلائے
۱۶۲۶۔ اُخْرٰی دوسری
۱۶۲۷۔ اِذَا مَا دُعُوْا جب پُکارے جائیں، بُلائے جائیں
۱۶۲۸۔ لَا تَسْئَمُوْٓا مت کاہلی کرو
۱۶۲۹۔ سَاْمٌ سُستی کرنا، کاہلی کرنا، اُکتانا
۱۶۳۰۔ صَغِیْرًا چھوٹا
۱۶۳۱۔ کَبِیْرًا بڑا
۱۶۳۲۔ اَقْسَطُ بہت انصاف، اچھا انصاف
۱۶۳۳۔ اَقْوَمُ بہت دُرست، بہت سیدھا
۱۶۳۴۔ شَھَادَۃً گواہی
۱۶۳۵۔ اَدْنٰی بہت نزدیک

سورۃ بقرۃ (۲)

نمبرشمار عربی اُردو

۱۶۳۶۔ لَا تَرْتَابُوْٓا نہ شک کرو (رَیْبٌ: شک)
۱۶۳۷۔ حَاضِرَۃً ہاتھوں ہاتھ، حاضر ہیں
۱۶۳۸۔ تُدِیْرُوْنَ تم پھیر بدل کرتے ہو (د و ر)
۱۶۳۹۔ لَا یُضَآرَّ نہ ضرر پہنچایا جائے (ض ر ر)
۱۶۴۰۔ فُسُوْقٌ گنہ گاری
۱۶۴۱۔ یُعَلِّمُ سکھاتا ہے
۱۶۴۲۔ رِھٰنٌ گروی رکھنا، رہن رکھنا
۱۶۴۳۔ مَقْبُوْضَۃٌ قبضہ میں دی ہوئی
۱۶۴۴۔ اَمِنَ اعتبار کرنا، امین جاننا
۱۶۴۵۔ یُؤَدِّ ادا کرنے
۱۶۴۶۔ اٰثِمٌ گنہ گار
ع ۳۹/۷
۱۶۴۷۔ تُبْدُوْا تم ظاہر کرو
۱۶۴۸۔ یُحَاسِبْ محاسبہ کرے گا (ح س ب)
۱۶۴۹۔ سَمِعْنَا سُنا ہم نے

پارہ نمبر (۳)

نمبرشمار عربی اُردو

۱۶۵۰۔ اَطَعْنَا مانا ہم نے
۱۶۵۱۔ غُفْرَانَکَ تیری مغفرت درکار ہے
۱۶۵۲۔ مَصِیْرُ لَوٹنا
۱۶۵۳۔ لَا یُکَلِّفُ نہیں تکلیف دیتا (ک ل ف)
۱۶۵۴۔ نَسِیْنَآ ہم بھول گئے
۱۶۵۵۔ اَخْطَاْنَا ہم سے چوک ہو جائے
۱۶۵۶۔ وَاعْفُ اور درگذر کر
۱۶۵۷۔ مَوْلٰنَا دوست ہمارا
ع ۴۰/۸

سورہ آل عمران ۳

۱۶۵۸۔ نَزَّلَ اُتارا
۱۶۵۹۔ مُصَدِّقًا تصدیق کرنیوالی
۱۶۶۰۔ بَیْنَ یَدَیْہِ اِس کے پہلے
۱۶۶۱۔ ذُوانْتِقَامٍ انتقام لینے والا
۱۶۶۲۔ لَا یَخْفٰی نہیں چھُپی
۱۶۶۳۔ یُصَوِّرُ صورت بناتا ہے، تصویر (ص و ر)

سورۃ آلِ عمران (۳)

نمبرشمار عربی اُردو

۱۶۶۴۔ اَرْحَامُ پیٹ کا وہ حصّہ، جہاں بچہ شکمِ مادر میں رہتا ہے
۱۶۶۵۔ کَیْفَ جیسے، کیسے بھی
۱۶۶۶۔ مُحْکَمٰتٌ صاف معنیٰ، محکم، پکّی، مضبوط
۱۶۶۷۔ اُمُّ الْکِتٰبِ جڑ کتاب کی مراد اصل کتاب
۱۶۶۸۔ اُخَرُ دوسری
۱۶۶۹۔ مُتَشٰبِھٰتٌ ملتی جلتی کسی اَن دیکھی چیز کو کم علم شخص کو سمجھانے کے لئے اسکی سمجھ میں آنے والے اور مشاہدہ کے الفاظ کو استعمال کرکے ایسی بات سمجھانا جو اُس نے نہ دیکھی ہو، یا مثال کے ذریعہ سے پوشیدہ اور غیبی چیزوں کے

اُردو

مفہوم کو قریب لیجانے کے لئے ایسے الفاظ جو باہم مِلتے جُلتے ہوں استعمال کر کے سمجھانا۔ ایسی آیات جو متشابہات ہوں اُنکا حقیقی مفہوم تو اللہ تعالیٰ ہی جانتا ہے۔ ہاں انسان کو اُس کا ہلکا سا تصور دلانے کے لئے اور مفہوم کے قریب لیجانے کے لئے اِن آیات سے مدد ملتی ہے۔ باقی تاویل کے لئے، دَوڑ دھوپ کرنے کیلئے خود اِن مقامات پر منع کر دیا گیا ہے۔ مثال کے طور پر کرسی کا لفظ اللہ تعالیٰ کے بے پناہ اقتدار اور قدرت کے اندازے کے قریب لیجانے کیلئے استعمال فرمایا گیا ہے۔ اب یہ آیات ہم محدود معنیٰ میں نہیں لے سکتے یعنی ہمارے تصور میں کرسی کا ایک امکانی خاکہ اور تصور جو ہے، وہ نہیں لیں گے۔ بلکہ حقیقت سے قریب ہونے کے لئے اس طاقت کا ایک تصور پا سکیں گے، جو ناقص ضرور

نمبرشمار	عربی	اُردو
		ہوگا، لیکن حقیقت سے قریب حاصل کرنیکا ذریعہ بن جائیگا اسیطرح لفظ: شَدِیۡدُ الۡعِقَاب، حَیٌّ قَیُّوۡمٌ۔ بَلۡ یَدَاہُ مَبۡسُوۡطَتَانِ۔ یَوۡمَ یُکۡشَفُ عَنۡ سَاقٍ وغیرہ
۱۶۷۰	زَیۡغٌ	ٹیڑھاپن
۱۶۷۱	اِبۡتِغَاء	چاہنا، ڈھونڈنا
۱۶۷۲	فِتۡنَۃٌ	فتنہ
۱۶۷۳	تَاۡوِیۡلٌ	خُلاصہ کرنا، تعبیر کرنا نتیجہ نکالنا
۱۶۷۴	رَاسِخُوۡنَ	مضبُوط
۱۶۷۵	لَا تُزِغۡ	مت ٹیڑھا کرنا (ز ی غ)
۱۶۷۶	هَبۡ	دے، عنایت کر
۱۶۷۷	مِنۡ لَّدُنۡکَ	تیرے پاس سے
۱۶۷۸	وَهَّابُ	دینے والا، عنایت کرنیوالا
۱۶۷۹	جَامِعٌ	اِکٹھا کرنے والا، جمع کرنے والا۔

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۶۸۰	مِیۡعَادٌ	وعدہ (ع)
۱۶۸۱	وَقُوۡد	ایندھن
۱۶۸۲	کَ	مثل، جیسے کہ
۱۶۸۳	دَاۡبٌ	عادت، دستُور، طریقہ
۱۶۸۴	ذُنُوۡبٌ	گناہ
۱۶۸۵	شَدِیۡدٌ	سخت
۱۶۸۶	عِقَابٌ	عذاب کرنے والا
۱۶۸۷	تُغۡلَبُوۡنَ	تم مغلوب کئے جاؤ گے۔
۱۶۸۸	مِهَادٌ	ٹھکانا، بچھونا
۱۶۸۹	فِئَتَیۡنِ	دو جماعتیں (فِئَۃٌ ایک گروہ، ٹولی)
۱۶۹۰	اِلۡتَقَتَا	مِلے وہ دونوں (ل ق ی)
۱۶۹۱	تُقَاتِلُ	لڑائی کرتی تھی (ق ت ل)
۱۶۹۲	اُخۡرٰی	دوسری
۱۶۹۳	کَافِرَۃٌ	کافرہ
۱۶۹۴	یَرَوۡنَ	دیکھتے تھے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۶۹۵	مِثۡلَیۡهِمۡ	دو برابر، دوگنی اپنی سے
۱۶۹۶	رَاۡیٌ	دیکھنا
۱۶۹۷	عَیۡنٌ	آنکھ، نظر
۱۶۹۸	یُؤَیِّدُ	تائید کرتا ہے
۱۶۹۹	نَصۡرٌ	مدد
۱۷۰۰	عِبۡرَۃٌ	نصیحت، عبرت
۱۷۰۱	اُولِی	والے
۱۷۰۲	اَبۡصَارٌ	آنکھ (جمع)
۱۷۰۳	زُیِّنَ	زینت دی گئی
۱۷۰۴	حُبٌّ	محبّت
۱۷۰۵	شَهَوَاتٌ	خواہش (واحد: شَهۡوَۃٌ)
۱۷۰۶	نِسَاءٌ	عورتیں
۱۷۰۷	بَنِیۡنَ	بیٹے
۱۷۰۸	قَنَاطِیۡر	خزانے
۱۷۰۹	مُقَنۡطَرَۃ	ڈھیر لگے ہوئے
۱۷۱۰	ذَهَبٌ	سونا
۱۷۱۱	فِضَّۃٌ	چاندی
۱۷۱۲	خَیۡلٌ	گھوڑے
۱۷۱۳	مُسَوَّمَۃٌ	نشان لگے ہوئے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۷۱۴	اَنْعَامُ	مویشی، چوپاتے
۱۷۱۵	حَرْثُ	کھیتی
۱۷۱۶	حُسْنُ الْمَاٰب	اچھا ٹھکانا، اچھی جگہ
۱۷۱۷	اَزْوَاج	جوڑے، بیویاں
۱۷۱۸	مُطَهَّرَةٌ	پاک صاف، ستھری
۱۷۱۹	رِضْوَانٌ	رضامندی
۱۷۲۰	بَصِيْرٌ	دیکھنے والا (مصدر: بَصَارَةٌ)
۱۷۲۱	عِبَادٌ	بندے
۱۷۲۲	قِنَا	بچا ہم کو (ق بچا۔ نا ہم کو)
۱۷۲۳	صٰدِقِيْنَ	سچے
۱۷۲۴	قَانِتِيْنَ	فرمانبرداری کرنیوالے
۱۷۲۵	قَانِتٌ	فرمانبردار
۱۷۲۶	مُنْفِقِيْنَ	خرچ کرنیوالے
۱۷۲۷	مُسْتَغْفِرِيْنَ	بخشش مانگنے والے، مغفرت چاہنے والے
۱۷۲۸	اَسْحَار	رات کی آخری گھڑیاں، رات کا پچھلا حصہ
۱۷۲۹	شَهِدَ	گواہی دی
۱۷۳۰	اَنَّهٗ	کہ وہ

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۷۳۱	اُولُوالْعِلْمِ	علم والے
۱۷۳۲	قَائِمٌ	قائم
۱۷۳۳	قِسْطٌ	انصاف
۱۷۳۴	عَزِيْزٌ	غالب
۱۷۳۵	حَكِيْمٌ	حکمت والا

اَلنِّصْفُ

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۷۳۶	سَرِيْعُ الْحِسَاب	جلد حساب لینے والا
۱۷۳۷	اَسْلَمْتُ	میں تابع فرمان ہوگیا
۱۷۳۸	وَجْهِيَ	رُخ میرا
۱۷۳۹	مَنِ اتَّبَعَنِ	جس نے اتباع کی میری (اصل میں آخری حرف "ی" ہے یعنی میری۔ لیکن عبارت میں صرف "ن" مجھے اور میرا کی ترجمانی کرتا ہے۔
۱۷۴۰	تَوَلَّوْا	پھر گئے وہ
۱۷۴۱	بَلٰغ	پہنچا دینا
۱۷۴۲	يَاْمُرُوْنَ	حکم کرتے ہیں

ع ۲/۱۱

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۷۴۳	حَبِطَتْ	غارت ہوگئے (ح ب ط)
۱۷۴۴	غَرَّ	فریب دیا، دھوکہ دیا
۱۷۴۵	مَا يَفْتَرُوْنَ	جھوٹ بتاتے تھے جو کچھ۔
۱۷۴۶	كَيْفَ	کیسے، کس طرح
۱۷۴۷	وُفِّيَتْ	پورا دیا جائے گا
۱۷۴۸	اَللّٰهُمَّ	یا اللہ
۱۷۴۹	مَالِكَ	مالک
۱۷۵۰	مُلْكَ	سلطنت، مُلک
۱۷۵۱	تَشَآءُ	تو چاہتا ہے
۱۷۵۲	تَنْزِعُ	تو چھین لیتا ہے (ن ز ع)
۱۷۵۳	تُذِلُّ	تو ذلیل کرتا ہے
۱۷۵۴	يَدٌ	ہاتھ
۱۷۵۵	اِنَّكَ	بے شک تُو
۱۷۵۶	تُوْلِجُ	تو داخل کرتا ہے (و ل ج)
۱۷۵۷	لَيْلٌ	رات
۱۷۵۸	نَهَارٌ	دن
۱۷۵۹	اَوْلِيَآءُ	دوست

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۷۶۰	دُوْنَ	سوا
۱۷۶۱	فِيْ شَيْءٍ	کسی معاملہ میں، کسی شئی میں
۱۷۶۲	تُقٰىةً	بچاؤ کرنا
۱۷۶۳	يُحَذِّرُ	ڈراتا ہے (حذر)
۱۷۶۴	نَفْسَهٗ	اپنی ذات سے
۱۷۶۵	مُحْضَرًا	حاضر، موجود
۱۷۶۶	اَمَدًا بَعِيْدًا	مسافت دُور کی
۱۷۶۷	رَءُوْفٌ	شفقت کرنیوالا

ع ۳/۱۲

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۷۶۸	ذُرِّيَّةٌ	اولاد (جمع: ذُرِّيَاتٌ)
۱۷۶۹	اِمْرَاَتُ	بیوی، عورت
۱۷۷۰	بَطْنٌ	پیٹ
۱۷۷۱	مُحَرَّرًا	آزاد کیا ہُوا
۱۷۷۲	وَضَعَتْ	جنی (بچہ جنی)
۱۷۷۳	وَضَعَ	جننا
۱۷۷۴	الذَّكَرُ	مرد
۱۷۷۵	اُنْثٰى	عورت
۱۷۷۶	سَمَّيْتُ	نام رکھا میں نے (س م ی)

نمبرشمار عربی اُردو

۱۷۷۷۔ اُعِیْذُ پناہ میں دیا میں نے
(ع و ذ)
۱۷۷۸۔ اَنْبَتَ اُٹھایا، اگایا، بڑھایا
۱۷۷۹۔ نَبَاتًا اگانا، بڑھانا
۱۷۸۰۔ کَفَّلَ کفیل مقرر کیا،
پرورش کیلئے سونپا
۱۷۸۱۔ مِحْرَاب حجرہ، کمرہ (عبادت
گاہوں سے متصل سطح
زمین سے بلندی پر
بنائے جانیوالے کمرے
جو خدام اور علماء کیلئے
مخصوص ہوتے تھے
۱۷۸۲۔ اَنّٰی کہاں
۱۷۸۳۔ هُنَالِكَ اُسی جگہ، وہیں
۱۷۸۴۔ دَعَا پکارا
۱۷۸۵۔ هَبْ دے
۱۷۸۶۔ مِنْ لَّدُنْكَ تیری طرف سے
۱۷۸۷۔ مُصَدِّقًا تصدیق کرنیوالا
۱۷۸۸۔ کَلِمَةٍ فرمان، بات
۱۷۸۹۔ سَیِّدًا سردار
۱۷۹۰۔ حَصُوْرًا پارسا، معصوم

نمبرشمار عربی اُردو

۱۷۹۱۔ غُلٰمٌ لڑکا (جمع: غِلْمَانٌ)
۱۷۹۲۔ کِبَرُ بڑھاپا
۱۷۹۳۔ عَاقِرٌ بانجھ
۱۷۹۴۔ اَلَّا کہ نہیں (اَنْ لَا)
۱۷۹۵۔ رَمْزًا اشارہ
۱۷۹۶۔ سَبِّحْ پاکی بیان کر
۱۷۹۷۔ عَشِیِّ شام
۱۷۹۸۔ اِبْکَار صبح
ع ۴ ۱۲
۱۷۹۹۔ اُقْنُتِیْ فرمانبرداری کر
۱۸۰۰۔ اَنْبَاءِ خبریں (واحد: نَبَاٌ)
۱۸۰۱۔ نُوْحِیْ ہم وحی کرتے ہیں۔
۱۸۰۲۔ مَا کُنْتَ نہیں تھا تو
۱۸۰۳۔ لَدَیْهِمْ پاس اُن کے
۱۸۰۴۔ لَدَیْ نزدیک، پاس
۱۸۰۵۔ اِذْ یُلْقُوْنَ جب ڈالتے تھے
۱۸۰۶۔ اَقْلَام قلمیں (واحد: قَلَمٌ)
۱۸۰۷۔ اَیُّهُمْ کون اُن میں کا
۱۸۰۸۔ اَیُّ کون
۱۸۰۹۔ یَخْتَصِمُوْنَ جھگڑا کرتے تھے
۱۸۱۰۔ وَجِیْهًا ذی عزت، آبرو والا

نمبرشمار عربی اُردو

۱۸۱۱۔ مُقَرَّبِیْنَ قریب کئے ہوئے لوگ
۱۸۱۲۔ مَهْدٌ جھولا، گہوارہ، گود
۱۸۱۳۔ کَهْلًا ادھیڑ عمر
۱۸۱۴۔ بَشَرٌ آدمی
۱۸۱۵۔ قَضٰی فیصلہ کیا، مقرر کیا
۱۸۱۶۔ اَمْرًا کام
۱۸۱۷۔ اَخْلُقُ بناتا ہوں میں
۱۸۱۸۔ طِیْنٌ مٹی
۱۸۱۹۔ کَهَیْئَةِ جیسے، مانند، شکل
۱۸۲۰۔ طَیْرٌ پرند (جمع: طُیُوْرٌ)
۱۸۲۱۔ نَفَخَ پھونکنا
۱۸۲۲۔ اِذْنِ اللّٰهِ اللہ کا حکم
۱۸۲۳۔ اُبْرِئُ چنگا کرتا ہوں، اچھا کرتا ہوں
۱۸۲۴۔ اَکْمَهُ مادرزاد اندھا
۱۸۲۵۔ اَبْرَصَ کوڑھی
۱۸۲۶۔ مَوْتٰی مُردے
۱۸۲۷۔ تَدَّخِرُوْنَ جمع کرتے ہو،
ذخیرہ کرتے ہو
۱۸۲۸۔ اَحَسَّ دیکھا، احساس کیا۔
۱۸۲۹۔ اَنْصَار مددگار
۱۸۳۰۔ حَوَارِیُّوْنَ حضرت عیسیٰ کے صحابی

نمبرشمار عربی اُردو

یا کپڑے سفید کرنیوالے
۱۸۳۱ نَحْنُ ہم
۱۸۳۲۔ مَکْرٌ تدبیر کرنا، چال کرنا
ع ۵ ۱۳

الثلثه

۱۸۳۳۔ مُتَوَفِّیْكَ تجھکو واپس لینے والا ہوں
(کسی عہدیدار کو اسکے
منصب سے واپس بلانا
۱۸۳۴۔ رَافِعُ بلند کرنے والا ہوں
۱۸۳۵۔ یُوَفِّیْ پورا دے گا
۱۸۳۶۔ اُجُوْر (اجر کی جمع) بدلہ
۱۸۳۷۔ تُرَابٌ مٹی
۱۸۳۸۔ نَبْتَهِلْ ہم دل سے دعا کریں
۱۸۳۹۔ اِبْتِهَالٌ توجہ سے دُعا مانگنا
(ب ہ ل)
۱۸۴۰۔ قَصَص بیان (قَصَّ، یَقُصُّ،
قِصَّةً)
ع ۶ ۱۴
۱۸۴۱۔ سَوَاءٌ برابر
۱۸۴۲۔ تَعَالَوْا آؤ، آجاؤ
۱۸۴۳۔ اَرْبَابًا پالنے والے (رَبٌّ کی جمع)
۱۸۴۴۔ هَاَنْتُمْ ہاں تم ہو

نمبر شمار عربی اُردو

١٨٤٥۔ ھٰٓؤُلَآءِ یہ لوگ، وہ لوگ
١٨٤٦۔ حَاجَجْتُمْ جھگڑا کیا تم نے
١٨٤٧۔ اَوْلَی النَّاسِ نزدیک تر لوگوں سے

ع ١٥

١٨٤٨۔ طَآئِفَةٌ جماعت، ٹولی، گروہ
١٨٤٩۔ وَجْهَ النَّهَارِ دن کے اوّل حصّے میں
١٨٥٠۔ یَخْتَصُّ خاص کرتا ہے
١٨٥١۔ تَاْمَنْ امین جانے تو، بھروسہ کرے تو
١٨٥٢۔ قِنْطَار خزانہ
١٨٥٣۔ یُؤَدِّ لوٹا دے گا
١٨٥٤۔ دُمْتَ رہے تو
١٨٥٥۔ قَآئِمًا کھڑا
١٨٥٦۔ سَبِیْلٌ راہ (جمع : سُبُلٌ)
١٨٥٧۔ اَوْفٰی پورا کیا
١٨٥٨۔ اَیْمَانٌ قسمیں
١٨٥٩۔ خَلَاقٌ حصّہ
١٨٦٠۔ یَلْوٗنَ موڑتے ہیں، پیچ دیتے ہیں
١٨٦١۔ اَلْسِنَتَهُمْ زبانیں اُن کی (واحد : لِسَانٌ)
١٨٦٢۔ رَبّٰنِیّٖنَ اللہ والے، ربّ والے

نمبر شمار عربی اُردو

١٨٦٣۔ تُعَلِّمُوْنَ سکھاتے ہو تم
١٨٦٤۔ تَدْرُسُوْنَ پڑھتے ہو، درس دیتے ہو

ع ١٦

١٨٦٥۔ اِصْرِیْ عہد میرا
١٨٦٦۔ یَبْغُوْنَ چاہتے ہیں وہ
١٨٦٧۔ طَوْعًا خوشی سے
١٨٦٨۔ كَرْهًا ناخوشی سے
١٨٦٩۔ یَبْتَغِ چاہے گا
١٨٧٠۔ جَآءَ آیا (اسکے بعد بِ آئے تو اس کے معنیٰ لانے کے ہوں گے)
١٨٧١۔ لَا یُخَفَّفُ نہیں ہلکا کیا جائے گا
١٨٧٢۔ اَصْلَحُوْا سنور گئے، ٹھیک ہو گئے
١٨٧٣۔ اِزْدَادُوْا بڑھ گئے، زیادہ ہو گئے
١٨٧٤۔ مِلْءُ الْاَرْضِ زمین بھر کر
١٨٧٥۔ ذَهَبًا سونا
١٨٧٦۔ اِفْتَدٰی فدیہ دے، بدلہ دے
١٨٧٧۔ اَلِیْمٌ دردناک

ع ١٧

نمبر شمار عربی اُردو

پارہ نمبر (٤)

١٨٧٨۔ لَنْ ہرگز نہیں
١٨٧٩۔ تَنَالُوْا پاؤ گے
١٨٨٠۔ نَیْلٌ (مصدر) پانا
١٨٨١۔ اَلْبِرَّ نیکی
١٨٨٢۔ طَعَامٌ کھانے کی چیز
١٨٨٣۔ حِلًّا حلال
١٨٨٤۔ حَرَّمَ حرام کیا (مصدر)
١٨٨٥۔ اِفْتَرٰی گھڑ لیا، باندھ لیا
١٨٨٦۔ كَذِبَ جھوٹ
١٨٨٧۔ صَدَقَ سچ کہا
١٨٨٨۔ حَنِیْفًا یکسو
١٨٨٩۔ وُضِعَ مقرر کیا گیا
١٨٩٠۔ لَلَّذِیْ البتہ وہ
١٨٩١۔ بَكَّةَ مکہ (مکرمہ)
١٨٩٢۔ مَقَامُ اِبْرٰهِیْمَ ابراہیم علیہ السلام کے کھڑے ہونے کی

نمبر شمار عربی اُردو

جگہ عبادت کیلئے
١٨٩٣۔ اٰمِنًا امن والا، یا امن کی جگہ میں پہنچ جانے والا
١٨٩٤۔ حِجُّ الْبَیْتِ بیت اللہ کا حج
١٨٩٥۔ اِسْتَطَاعَ پا سکے، استطاعت رکھے۔
١٨٩٦۔ لِمَ کیوں
١٨٩٧۔ تَصُدُّوْنَ روکتے ہو (صَدٌّ)
١٨٩٨۔ تَبْغُوْنَ تم ڈھونڈتے ہو
١٨٩٩۔ عِوَجًا ٹیڑھاپن، کجی
١٩٠٠۔ یَرُدُّوْا پھیر دیں گے (رَدٌّ)
١٩٠١۔ تُتْلٰی پڑھی جاتی ہیں
١٩٠٢۔ یَعْتَصِمْ مضبوط تھام لے، اعتماد کرلے
١٩٠٣۔ اِعْتِصَام مضبوط تھامنا، اعتماد کرنا

ع ١٠

١٩٠٤۔ حَبْلٌ رسّی
١٩٠٥۔ جَمِیْعًا سب یا تمام ملکر

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۹۰۶	اَعْدَاءٌ	دشمن
۱۹۰۷	اَلَّفَ	اُلفت دی، محبت دی
۱۹۰۸	اَصْبَحْتُمْ	ہوگئے تم
۱۹۰۹	اِخْوَانًا	بھائی
	(واحد : اَخٌ)	
۱۹۱۰	شَفَا	کنارے
۱۹۱۱	حُفْرَةٌ	گڑھا
۱۹۱۲	اَنْقَذَ	چھڑایا، بچایا
۱۹۱۳	وَلْتَكُنْ	اور چاہیے کہ ہو
۱۹۱۴	اُمَّةٌ	ایک جماعت
۱۹۱۵	تَبْيَضُّ	سفید ہوں گے
	(ب، ی، ض)	
۱۹۱۶	وُجُوْهٌ	چہرے
	(واحد : وَجْهٌ)	
۱۹۱۷	تَسْوَدُّ	کالے ہوں گے
۱۹۱۸	تُرْجَعُ	رجوع کئے جائیں گے
۱۹۱۹	اَلْاُمُوْرُ	تمام اُمور، سب کام
	ع ۱۱ / ۸	
۱۹۲۰	خَيْرَ اُمَّةٍ	بہترین اُمّت
۱۹۲۱	اُخْرِجَتْ	نکالی گئی
۱۹۲۲	تَنْهَوْنَ	تم منع کرتے ہو

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۹۲۳	مُنْكَرُ	بُری بات
۱۹۲۴	اَذًى	تکلیف
۱۹۲۵	اَدْبَار	پیٹھیں
	(واحد : دُبُرٌ)	
۱۹۲۶	بَاءَ	مستحق ہُوا
۱۹۲۷	عَصَوْا	نافرمانی کی اُنھوں نے
۱۹۲۸	كَانُوْا يَعْتَدُوْنَ	زیادتی کرتے تھے
۱۹۲۹	اِعْتِدَاءٌ	زیادتی کرنا
۱۹۳۰	لَيْسُوْا	نہیں ہیں وہ
۱۹۳۱	سَوَاءٌ	برابر
۱۹۳۲	اٰنَاءَ	اوقات، گھڑی
۱۹۳۳	يُسَارِعُوْنَ	جلدی کرتے ہیں
۱۹۳۴	خَيْرَات	اچھے کام
۱۹۳۵	صَالِحِيْنَ	صالح لوگ
	(واحد : صَالِحٌ)	
۱۹۳۶	لَنْ يُّكْفَرُوْا	نہیں انکار کیا جائیگا اُن کا، نہیں ناقدری کی جائے گی اُن کی
۱۹۳۷	لَنْ تُغْنِيَ	نہیں کام آوے گا
۱۹۳۸	رِيَاح	ہَوا
۱۹۳۹	صِرٌّ	پالا، تیز سردی

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۹۴۰	حَرْثٌ	کھیتی
۱۹۴۱	بِطَانَةٌ	رازدار، دوست
۱۹۴۲	لَا يَاْلُوْنَ	نہیں کمی کریں گے
	(اُلُوٌّ)	
۱۹۴۳	خَبَالًا	تباہی
۱۹۴۴	وَدُّوْا	چاہا اُنھوں نے
۱۹۴۵	عَنِتُّمْ	تکلیف میں پڑو تم
	(ع ن ت)	
۱۹۴۶	بَدَتْ	ظاہر ہوگئی
۱۹۴۷	بَغْضَاءُ	بغض، ناراضی
۱۹۴۸	اَفْوَاهٌ	منھ
	(واحد : فُوْهٌ)	
۱۹۴۹	هٰاَنْتُمْ اُولَاءِ	تم وہ لوگ ہو
۱۹۵۰	عَضُّوْا	کاٹ کھایا اُنھوں نے
۱۹۵۱	عَضٌّ	کاٹ کھانا
۱۹۵۲	اَنَامِلَ	انگلیاں
۱۹۵۳	غَيْظ	غصّہ
۱۹۵۴	مُوْتُوْا	مرجاؤ
۱۹۵۵	بِذَاتِ الصُّدُوْرِ	سینے والی بات
۱۹۵۶	تَمْسَسْكُمْ	لگے، چھوئے تم کو
	(م، س، س)	

نمبر شمار	عربی	اردو
۱۹۵۷	تَسُؤْهُمْ	بُرا لگے ان کو
۱۹۵۸	فَرِحٌ	خوش ہونا
۱۹۵۹	كَيْدٌ	تدبیر، چال
	ع ۱۲ / ۳	
۱۹۶۰	غَدَوْتَ	سویرے چلا تُو
	(غ، د، و)	
۱۹۶۱	تُبَوِّئُ	جگہ بتائی تونے
۱۹۶۲	بَوَّاٌ	جگہ دینا
۱۹۶۳	مَقَاعِدَ	بیٹھنے کی جگہ
	(واحد : مَقْعَدٌ)	
۱۹۶۴	قِتَالٌ	جنگ، لڑائی
۱۹۶۵	هَمَّ	ارادہ کرنا، قصد کرنا
۱۹۶۶	طَائِفَتَان	دو جماعتیں
۱۹۶۷	تَفْشَلَا	پھسل جائیں، بزدل بنکر
۱۹۶۸	فَشْل	بزدلی کرنا، پھسل جانا
۱۹۶۹	بَدْر	جنگِ بدر
۱۹۷۰	اَذِلَّةٌ	ذلیل
	(واحد : ذَلِيْلٌ)	
۱۹۷۱	اَلَنْ	کیا نہیں

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۹۷۲	یُمِدَّ	مدد کرے
۱۹۷۳	ثَلٰثَةِ اٰلَافٍ	تین ہزار
۱۹۷۴	مُنْزَلِیْنَ	اُتارے ہوئے
۱۹۷۵	بَلٰی	بلکہ، کیوں نہیں
۱۹۷۶	فَوْرٌ	جوش
۱۹۷۷	خَمْسَة	پانچ ۵
۱۹۷۸	مُسَوِّمِیْنَ	نشان لگے ہوئے

الرّبع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۹۷۹	بُشْرٰی	خوشخبری
۱۹۸۰	تَطْمَئِنَّ	اطمینان ہوجائے
۱۹۸۱	قَطْعَ	کاٹنا
۱۹۸۲	طَرَفًا	بازو، حصّہ
۱۹۸۳	کَبَتَ	ذلیل کرنا
۱۹۸۴	یَنْقَلِبُوْا	پلٹ گئے
	(مصدر: اِنْقِلَاب)	
۱۹۸۵	خَائِبِیْنَ	نامُراد ۱۳ ع
۱۹۸۶	اَضْعَافًا	دُوگنا } بڑھتا
۱۹۸۷	مُضَاعَفَةً	کئی گنا } چڑھتا
۱۹۸۸	اُعِدَّتْ	تیار کی گئی

نمبرشمار	عربی	اُردو
۱۹۸۹	سَارِعُوْا	جلدی کرو
		(س ر ع)
۱۹۹۰	عَرْضٌ	چوڑائی، عرض
۱۹۹۱	سَرَّاءُ	خوشی
۱۹۹۲	ضَرَّاءُ	سختی
۱۹۹۳	کَاظِمِیْنَ	پی جانے والے
۱۹۹۴	غَیْظٌ	غصّہ
۱۹۹۵	عَافِیْنَ	معاف کرنیوالے
۱۹۹۶	فَاحِشَةٌ	بےحیائی
۱۹۹۷	ذُنُوْبٌ	گناہ
	(واحد: ذَنْبٌ)	
۱۹۹۸	لَمْ	نہیں
۱۹۹۹	یُصِرُّوْا	ہٹ، ضد کرنا
۲۰۰۰	نِعْمَ	بہت اچھا
۲۰۰۱	عَامِلِیْنَ	کام کرنے والے
۲۰۰۲	سُنَنٌ	راہیں
۲۰۰۳	سِیْرُوْا	سیر کرو
۲۰۰۴	عَاقِبَةٌ	انجام
۲۰۰۵	بَیَانٌ	بیان
۲۰۰۶	مَوْعِظَةٌ	نصیحت
۲۰۰۷	لَاتَهِنُوْا	مت سُستی کرو

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۰۰۸	اَعْلَوْنَ	بُلند ہوگے
	(واحد: اَعْلٰی)	
۲۰۰۹	قَرْحٌ	زخم
۲۰۱۰	مَسَّ	لگا، چھُوا
۲۰۱۱	اَیَّامُ	دن
۲۰۱۲	نُدَاوِلُ	ہم باری باری پھیرتے ہیں
		(دَوْلٌ: گردش دینا)
۲۰۱۳	یُمَحِّص	وہ خالص کرتا ہے
۲۰۱۴	تَمْحِیْصٌ	خالص کرنا
۲۰۱۵	مَحْقٌ	مٹانا
۲۰۱۶	تَمَنَّوْنَ	تم تمنّا کرتے تھے
۲۰۱۷	اَ	کیا؟
۲۰۱۸	فَ	پس
۲۰۱۹	اِنْ	اگر
۲۰۲۰	اَفَاِنْ	کیا پس اگر
۲۰۲۱	مَاتَ	مرجائے ۱۴ ع
۲۰۲۲	اِنْقَلَبْتُمْ	پھر جاؤ گے
۲۰۲۳	اَعْقَاب	ایڑیاں

نمبرشمار	عربی	اُردو
		(واحد: عَقَبٌ)
۲۰۲۴	کِتَابًا مُّؤَجَّلًا	وقت مقرّر
۲۰۲۵	کَاَیِّنْ	بہت سارے، کتنے ہی
۲۰۲۶	رِبِّیُّوْن	خداپرست لوگ
۲۰۲۷	وَهَن	سُست پڑنا ڈھیلا ہونا
۲۰۲۸	لِمَا	واسطے جو کہ، لئے جو کچھ
۲۰۲۹	اَصَابَ	پڑی (مصیبت پڑنا)
۲۰۳۰	ضُعْفٌ	کمزوری
۲۰۳۱	مَا اسْتَکَانُوْا	نہیں عاجز ہوئے
۲۰۳۲	اِسْرَافٌ	زیادتی
۲۰۳۳	ثَبِّتْ	ثابت رکھ
۲۰۳۴	حُسْنٌ	بہت اچھا، خوب ۱۵ ع
۲۰۳۵	نُلْقِیْ	ہم ڈالدیں گے
۲۰۳۶	رُعْبٌ	رعب، دھاک
۲۰۳۷	سُلْطَانًا	دلیل
۲۰۳۸	بِئْسَ	بُرا، بہت بُرا
۲۰۳۹	مَثْوٰی	ٹھکانہ

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۰۴۰	تَحُسُّوْنَ	تم کاٹ رہے تھے
		(حَسَّ : کاٹنا)
۲۰۴۱	فَشِلْتُمْ	پھسل گئے
		(ف ش ل)
۲۰۴۲	تَنَازَعْتُمْ	تنازعہ کیا تم نے
۲۰۴۳	عَصَيْتُمْ	نافرمانی کی تم نے
		(مصدر : مَعْصِيَةٌ عِصْيَانٌ)
۲۰۴۴	صَرَفَ	پھیر دیا
۲۰۴۵	تُصْعِدُوْنَ	تم چڑھے جاتے تھے
		(ص ع د)
۲۰۴۶	لَاتَلْوٗنَ	نہیں مڑے تم، نہیں پلٹے تم
۲۰۴۷	لِكَيْلَا	تاکہ نہیں
۲۰۴۸	فَاتَ	چوک گئی، نکل گئی
۲۰۴۹	نُعَاسًا	اونگھ
۲۰۵۰	يَغْشٰى	ڈھانکتی رہی، چھا گئی
		(غ ش ی)
۲۰۵۱	هَلْ لَنَا	کیا ہے ہمارے لئے؟
۲۰۵۲	هٰهُنَا	یہاں، اس جگہ
۲۰۵۳	بَرَزَ	نکلنا

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۰۵۴	مَضَاجِع	لیٹنے کی جگہ
۲۰۵۵	اِلْتَقَى	ملیں، بھڑ گئیں
۲۰۵۶	جَمْعٰنِ	دو جماعتیں
۲۰۵۷	اِسْتَزَلَّ	پھسلا دیا، ڈگمگا دیا۔
۲۰۵۸	عَفَا	معاف کر دیا
		ع ۱۶
۲۰۵۹	ضَرَبُوْا	چلے وہ
۲۰۶۰	غُزًّى	لڑنے والے
		(واحد : غَازِیْ)
۲۰۶۱	حَسْرَةٌ	پچھتاوا، حسرت
۲۰۶۲	لَ	البتّہ
۲۰۶۳	تُحْشَرُوْنَ	تم جمع کیے جاؤ گے
		(ح ش ر)
۲۰۶۴	فَبِمَا	پس ساتھ جو
۲۰۶۵	لِنْتَ	نرم ہُوا تو (ماضی مضارع : لَانَ يَلِيْنُ)
۲۰۶۶	فَظًّا	تند مزاج

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۰۶۷	غَلِيْظَ الْقَلْبِ	سخت دل
۲۰۶۸	اِنْفَضُّوْا	وہ منتشر ہو جاتے، بھاگ جاتے
۲۰۶۹	حَوْلِكَ	گرد تیرے، آس پاس تیرے
۲۰۷۰	شَاوِرْ	مشورہ کر لے (مُشَاوَرَةٌ سے فعلِ امر)
۲۰۷۱	عَزَمْتَ	قصد کیا تُو نے، عزم کیا
۲۰۷۲	مُتَوَكِّلِيْنَ	بھروسہ کرنیوالے
۲۰۷۳	خَذَلَ	چھوڑ دینا
۲۰۷۴	يَغُلَّ	خیانت کرے گا
۲۰۷۵	غَلَّ	خیانت کرنا، خیانت کیا۔
۲۰۷۶	تُوَفّٰى	پُورا دیا جائے گا
۲۰۷۷	سَخِطَ	ناراض، ناراضگی، غصّہ، غضب
۲۰۷۸	مَاْوٰ	ٹھکانہ، جگہ
۲۰۷۹	بِئْسَ	بُرا، خراب
۲۰۸۰	مَصِيْرُ	پھر جانے کی جگہ

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۰۸۱	مَنَّ	احسان کیا
۲۰۸۲	بَعَثَ	بھیجا، کھڑا کیا
۲۰۸۳	اَ	کیا
۲۰۸۴	وَ	اور
۲۰۸۵	لَمَّا	جب
۲۰۸۶	مِثْلَيْ	دوگنی، مثل
۲۰۸۷	اَنّٰى	کہاں
۲۰۸۸	نَافَقُوْا	مُنافق ہوئے وہ
۲۰۸۹	تَعَالَوْا	آؤ
۲۰۹۰	قَاتِلُوْا	لڑو
۲۰۹۱	اِدْفَعُوْا	دفع کرو، ہٹاؤ
۲۰۹۲	يَوْمَئِذٍ	اُس دن
۲۰۹۳	اَقْرَبُ	زیادہ قریب
۲۰۹۴	قَعَدُوْا	بیٹھ رہے
۲۰۹۵	لَوْ	اگر
۲۰۹۶	اَطَاعُوْا	کہا مانتے وہ
۲۰۹۷	فَادْرَءُوْا	پس ہٹا لو
۲۰۹۸	لَاتَحْسَبَنَّ	مت گمان کر کہ
۲۰۹۹	يُرْزَقُوْنَ	رزق دیئے جاتے ہیں۔
۲۱۰۰	فَرِحِيْنَ	خوش ہیں

نمبرشمار عربی اُردو

۲۱۰۱۔ یَسْتَبْشِرُوْنَ خوشی منارہے ہیں یا بشارت دے رہے ہیں

ع ۱۷

۲۱۰۲۔ لَمْ یَلْحَقُوْا نہیں ملحق ہوئے
۲۱۰۳۔ اِسْتَجَابُوْا قبول کیا انھوں نے
۲۱۰۴۔ حَسْبُنَا کافی ہے ہم کو
۲۱۰۵۔ نِعْمَ الْوَکِیْلُ اچھا کارساز
۲۱۰۶۔ اِنْقَلَبُوْا لوٹ آئے
۲۱۰۷۔ ذُوْفَضْلٍ فضل والا
۲۱۰۸۔ یُخَوِّفُ خوف دلاتا
۲۱۰۹۔ اَوْلِیَاءَ دوست
۲۱۱۰۔ خَافُوْنِ ڈرو مجھ سے (خَافُوْا : ڈرو ن : مجھ سے)
۲۱۱۱۔ یُسَارِعُوْنَ جلدی کرتے ہیں
۲۱۱۲۔ حَظًّا حصّہ
۲۱۱۳۔ نُمْلِیْ ہم ڈھیل دیتے ہیں، ہم مہلت دیتے ہیں
۲۱۱۴۔ مُهِیْنٌ رُسوا کرنے والا
۲۱۱۵۔ یَذَرَ چھوڑ دے گا

نمبرشمار عربی اُردو

۲۱۱۶۔ یَمِیْزُ جدا کردے گا، الگ کردے گا۔
۲۱۱۷۔ خَبِیْث ناپاک
۲۱۱۸۔ طَیِّب پاک، اچھا
۲۱۱۹۔ یُطْلِعَ اطلاع دیوے
۲۱۲۰۔ یَجْتَبِیْ پسند کرتا ہے، منتخب کرتا ہے،
۲۱۲۱۔ یَبْخَلُوْنَ بخیلی کرتے ہیں (ب خ ل)
۲۱۲۲۔ یُطَوَّقُوْنَ طوق پہنائے جائینگے

ع ۱۸

۲۱۲۳۔ سَمِعَ سُن لیا
۲۱۲۴۔ فَقِیْرٌ محتاج
۲۱۲۵۔ نَحْنُ ہم
۲۱۲۶۔ اَغْنِیَاءُ دولتمند (واحد : غَنِیٌّ)
۲۱۲۷۔ ذُوْقُوْا چکھو (ذائقہ)
۲۱۲۸۔ حَرِیْقٌ جلن، تیز آگ
۲۱۲۹۔ ظَلَّامٌ ظلم کرنے والا
۲۱۳۰۔ عَبِیْدٌ بندے (واحد : عَبْدٌ)

نمبرشمار عربی اُردو

۲۱۳۱۔ قُرْبَان نذر، قربانی
۲۱۳۲۔ تَاْکُلُ کھاتے، کھاجاتے
۲۱۳۳۔ فَلِمَ پس کیوں
۲۱۳۴۔ کُذِّبَ جُھٹلائے گئے
۲۱۳۵۔ اَلْمُنِیْر روشنی والی (ن و ر)
۲۱۳۶۔ ذَائِقَةٌ چکھنے والی
۲۱۳۷۔ تُوَفَّوْنَ تم پورا دئے جاؤ گے
۲۱۳۸۔ اُجُوْر (اجر کی جمع) بدلہ
۲۱۳۹۔ زُحْزِحَ دُور کر دیا گیا
۲۱۴۰۔ فَازَ کامیاب ہوا (فوز)
۲۱۴۱۔ مَتَاعٌ فائدہ
۲۱۴۲۔ غُرُوْر دھوکہ
۲۱۴۳۔ عَزْمِ الْاُمُوْرِ حوصلہ کے کام، ہمّت کے کام
۲۱۴۴۔ نَبَذَ پھینکنا
۲۱۴۵۔ وَرَاءَ پیچھے
۲۱۴۶۔ ظُهُوْر پیٹھ (جمع)
۲۱۴۷۔ اَتَوْا کرتے ہیں
۲۱۴۸۔ یُحْمَدُوْا تعریف کیجائے گی

نمبرشمار عربی اُردو

انکی (ح م د)

۲۱۴۹۔ مَفَازَةٌ خلاصی، چھٹکارہ، کامیابی

ع ۱۹

۲۱۵۰۔ اُولِی والے
۲۱۵۱۔ اَلْبَابُ عقل (واحد : لُبٌّ)
۲۱۵۲۔ یَذْکُرُوْنَ ذکر کرتے ہیں، یاد کرتے ہیں
۲۱۵۳۔ قِیَامًا کھڑے
۲۱۵۴۔ قُعُوْدًا بیٹھے
۲۱۵۵۔ جُنُوْب کروٹیں (واحد: جَنْبٌ)
۲۱۵۶۔ یَتَفَکَّرُوْنَ تفکر کرتے ہیں
۲۱۵۷۔ بَاطِلًا بے فائدہ، بے کار
۲۱۵۸۔ سُبْحٰنَكَ پاک ہے تو
۲۱۵۹۔ اَخْزَیْتَ رُسوا کر دیا تونے (خ ز ی)
۲۱۶۰۔ مُنَادِیًا مُنادی کرنے والا، اعلان کرکے پکارنے والا۔
۲۱۶۱۔ کَفِّرْ دُور کردے

نمبرشمار عربی اُردو

۲۱۶۲۔سَیِّاٰت بُرائیاں
۲۱۶۳۔تَوَفَّنَا مار ہم کو، وفات دے ہمیں۔
۲۱۶۴۔مَعَ ساتھ
۲۱۶۵۔اَبْرَار نیک لوگ
۲۱۶۶۔ذَکَر مرد
۲۱۶۷۔اُنْثٰی عورت
۲۱۶۸۔اُوْذُوْا تکلیف دیئے گئے
۲۱۶۹۔تَقَلُّبُ چلت، پھرت
۲۱۷۰۔بِلَاد شہر (واحد بَلَد)
۲۱۷۱۔مَاْوٰی ٹھکانہ
۲۱۷۲۔مِهَاد بچھونا
۲۱۷۳۔نُزُلًا مہمانی

الثّلثۃ

۲۱۷۴۔خَاشِعِیْنَ عاجزی کرنیوالے
۲۱۷۵۔اِصْبِرُوْا صبر کرو
۲۱۷۶۔صَابِرُوْا صبر کراؤ، ڈٹے رہو
۲۱۷۷۔رَابِطُوْا بندھے رہو، مضبوط رہو،
ع ۲۰ ۱۱

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ النساء (۴)

۲۱۷۸۔بَثَّ پھیلایا
۲۱۷۹۔رِجَالًا مرد (جمع)
۲۱۸۰۔تَسَاءَلُوْنَ تم سوال کرتے ہو
۲۱۸۱۔اَرْحَام قرابت، رحم کے رشتے
۲۱۸۲۔رَقِیْبًا نگہبان
۲۱۸۳۔یَتٰمٰی یتیم (یتیم لڑکیاں)
۲۱۸۴۔حُوْبًا گناہ
۲۱۸۵۔کَبِیْرًا بڑا
۲۱۸۶۔قِسْط انصاف
۲۱۸۷۔طَابَ خوش لگے، پسند آتے
۲۱۸۸۔مَثْنٰی دو دو
۲۱۸۹۔ثُلٰثَ تین تین
۲۱۹۰۔رُبٰعَ چار چار
۲۱۹۱۔عَدْلُ انصاف، برابری
۲۱۹۲۔مَلَکَتْ مالک ہوتے
رف، مَلَکَتْ اَیْمَان کا لفظ

نمبرشمار عربی اُردو

قرآن پاک میں اکثر جنگ میں پکڑی ہوئی عورتیں، جو مقابلہ میں آکر گرفتار ہو چکی ہوں، یا زرخرید کنیزوں کے لئے استعمال ہوا ہے۔ داہنا ہاتھ چونکہ آدمی کے مال پر قابض ہوتا ہے، اور اسے اختیار ہے کہ اپنا مال جائز استعمال میں لاتے، اِس لئے اکثر مَلَکَتْ اَیْمَان کا لفظ استعمال کیا گیا ہے۔

۲۱۹۳۔اَیْمَان داہنے ہاتھ (واحد: یَمِیْنٌ)
۲۱۹۴۔اَدْنٰی بہت نزدیک
۲۱۹۵۔اَلَّا تَعُوْلُوْا کہ بے انصافی نہ کرسکو گے

نمبرشمار عربی اُردو

۲۱۹۶۔صَدُقٰتٌ مہر (واحد: صُدَاقٌ)
۲۱۹۷۔نِحْلَۃٌ خوشی سے بخشش
۲۱۹۸۔هَنِیْٓـًٔا مزے دار
۲۱۹۹۔مَرِیْٓـًٔا خوشگوار
۲۲۰۰۔قِیٰمًا قائم، قیام (معیشت کیلئے)
۲۲۰۱۔اُکْسُوْا پہناؤ
۲۲۰۲۔کِسْوَۃٌ پہنانا
۲۲۰۳۔اِبْتَلُوْا آزمالو
۲۲۰۴۔یَتٰمٰی یتیم (جمع)
۲۲۰۵۔بَلَغُوْا پہنچے وہ
۲۲۰۶۔اٰنَسَ پانا
۲۲۰۷۔رُشْدًا ہوشیاری
۲۲۰۸۔اِدْفَعُوْا لوٹا دو
۲۲۰۹۔اِسْرَافًا زیادتی
۲۲۱۰۔بِدَارًا جلدی جلدی
۲۲۱۱۔یَسْتَعْفِفْ بچا رہے
۲۲۱۲۔دَفَعْتُمْ لوٹاؤ تم یا واپس کرو۔
۲۲۱۳۔نَصِیْبٌ حصّہ

نمبرشمار عربی اُردو

۲۲۱۴۔ وَالِدَانِ ماں باپ
۲۲۱۵۔ اَقْرَبُوْنَ قرابت والے
۲۲۱۶۔ قَلَّ تھوڑا، کم ہو
۲۲۱۷۔ کَثُرَ زیادہ، بہت ہو
۲۲۱۸۔ مَفْرُوْضًا مقرّرہ، طے شدہ
۲۲۱۹۔ قِسْمَۃ بانٹنا، تقسیم کرنا
۲۲۲۰۔ اُولُوا الْقُرْبٰی قرابت والے
۲۲۲۱۔ یَخْشَ ڈرے، خوف کرے
۲۲۲۲۔ سَدِیْدًا نرم، سیدھی، (ٹھیک)
۲۲۲۳۔ سَعِیْرًا بھڑکتی آگ

ع ۱۲

۲۲۲۴۔ حَظٌّ حصّہ
۲۲۲۵۔ اِثْنَتَیْنِ دو عورتیں (مؤنث)
۲۲۲۶۔ ثُلُثَا دو تہائی (تثنیہ) دو تہائیاں
۲۲۲۷۔ نِصْفُ آدھا
۲۲۲۸۔ سُدُسُ چھٹا (حصّہ)
۲۲۲۹۔ ثُلُثُ تیسرا (حصّہ)
۲۲۳۰۔ اِخْوَۃٌ بھائی بہن (بھائی)

نمبرشمار عربی اُردو

۲۲۳۱۔ دَیْنٌ قرض (جمع : دُیُوْنٌ)
۲۲۳۲۔ لَاتَدْرُوْنَ نہیں تم جانتے
۲۲۳۳۔ وَلَدٌ اولاد (لڑکا)
۲۲۳۴۔ رُبُعٌ چوتھائی
۲۲۳۵۔ ثُمُنٌ آٹھواں
۲۲۳۶۔ کَلٰلَۃٌ ایسی میّت جو اپنے پیچھے باپ اور اولاد نہ چھوڑے
۲۲۳۷۔ اَخٌ بھائی
۲۲۳۸۔ اُخْتٌ بہن
۲۲۳۹۔ کُلُّ وَاحِدٍ ہر ایک
۲۲۴۰۔ شُرَکَاءُ ساجھی، برابر کے
۲۲۴۱۔ غَیْرَ مُضَارٍّ ضرر پہنچایا جائے
۲۲۴۲۔ حُدُوْدُ اللّٰہِ حدیں اللہ کی
۲۲۴۳۔ یَتَعَدَّ ضابطہ سے نکل گیا، نافرمانی کرتا ہے

ع ۱۳

۲۲۴۴۔ اَلّٰتِیْ وہ عورتیں
۲۲۴۵۔ اَرْبَعَۃٌ چار
۲۲۴۶۔ اَمْسِکُوْا روک لو

نمبرشمار عربی اُردو

۲۲۴۷۔ اَلَّذَانِ دو آدمی
۲۲۴۸۔ اٰذُوْا تکلیف دو، ایذا دو
۲۲۴۹۔ اَعْرِضُوْا اعراض کرو
۲۲۵۰۔ تَوَّابًا رَّحِیْمًا توبہ قبول کرنیوالا، رحم کرنے والا۔
۲۲۵۱۔ جَهَالَۃٌ نادانی، جہالت
۲۲۵۲۔ کَرْهًا زبردستی
۲۲۵۳۔ لَاتَعْضُلُوْا مت روکو (ع، ض، ل)
۲۲۵۴۔ لِتَذْهَبُوْا اِس لئے کہ لے لو، وصول کرلو (جاؤ)
۲۲۵۵۔ مُبَیِّنَۃٍ ظاہر، صاف
۲۲۵۶۔ عَاشِرُوْا خوبی سے گزران رکھو۔
۲۲۵۷۔ عَسٰی ممکن
۲۲۵۸۔ اِسْتِبْدَالُ بدل لینا، ایک چھوڑ کر دوسری لانا
۲۲۵۹۔ مَکَان ٹھکانہ، جگہ
۲۲۶۰۔ قِنْطَارٌ خزانہ، مال کا ڈھیر
۲۲۶۱۔ اَفْضٰی مِل چکے

نمبرشمار عربی اُردو

۲۲۶۲۔ مِیْثَاقٌ قول
۲۲۶۳۔ غَلِیْظًا گاڑھا
۲۲۶۴۔ سَلَفَ ہوچکا (گزرنا)
۲۲۶۵۔ مَقْتًا نفرت کی بات، ناراضی

ع ۱۴

۲۲۶۶۔ اُمَّهَات مائیں (اُمٌّ: ماں)
۲۲۶۷۔ بَنٰت بیٹیاں (بِنْتٌ : بیٹی)
۲۲۶۸۔ اَخَوَات بہنیں (اُخْتٌ : بہن)
۲۲۶۹۔ عَمَّات پھوپیاں (عَمَّۃٌ : پھوپھی)
۲۲۷۰۔ بَنٰتُ الْاُخْتِ بیٹیاں بہنوں کی (بھانجیاں)
۲۲۷۱۔ اَرْضَعْنَ دودھ پلایا ان عورتوں نے
۲۲۷۲۔ مِنَ الرَّضَاعَۃِ دودھ شریک
۲۲۷۳۔ رَبَائِبُ بیوی کی وہ لڑکیاں جو پہلے خاوند سے ہوں۔

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۲۷۴	حُجُوْر	گودیاں
۲۲۷۵	فِیْ حُجُوْرِكُمْ	تمہاری گودیوں میں یا زیر پرورش
۲۲۷۶	حَلَائِل	بیویاں (حَلِیْلَةٌ) بیوی
۲۲۷۷	اَصْلَاب	نسل (پشت) (واحد: صُلْبٌ)
۲۲۷۸	اُخْتَیْنِ	دو بہنیں (تثنیہ) (واحد: اُخْتٌ)

پارہ نمبر (۵)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۲۷۹	مُحْصَنٰتِ (۱)	شادی شدہ عورتیں، شوہر والیاں۔
۲۲۸۰	مُحْصِنِیْنَ	پاکدامن مرد، حصار نکاح میں محفوظ رکھنے والے، یا نکاح کی ذمّے داریاں قبول کرنے والے۔
۲۲۸۱	مُسٰفِحِیْنَ	آزاد شہوت رانی کرنے والے۔
۲۲۸۲	اُجُوْر	مہر
۲۲۸۳	طَوْلًا	گنجائش، مقدور
۲۲۸۴	مُحْصَنٰتِ (۲)	باوقار شریف آزاد اور خاندانی مسلم عورتیں

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۲۸۵	فَتَیٰتِ	لونڈیاں، باندیاں (واحد: فَتَاةٌ)
۲۲۸۶	مُحْصَنٰتِ (۳)	حصارِ نکاح میں محفوظ رہنے والیاں، پارسا عورتیں (ف) مُحْصَنٰتِ کا لفظ اس رکوع میں تین ۳ معنیٰ میں استعمال فرمایا گیا ہے اور اس کے نمبر ۱،۲،۳ ملاحظہ فرمائیں (۱) شادی شدہ عورتیں، شوہر والی عورتیں، (۲) آزاد عورتیں یا باوقار شریف اور خاندانی مسلم خواتین، جو اپنے دامن عصمت کو محفوظ کئے ہوئے ہوں

نمبر شمار	عربی	اُردو
		(۳) پارسا عورتیں جو حصارِ نکاح میں محفوظ رہیں، مذکورہ بالا تینوں قسم کی عورتوں پر ایک ہی لفظ مُحْصَنٰتِ کا استعمال کچھ عجیب سا معلوم ہوتا ہے لیکن قرینہ اور پورے رکوع کی تقریر پڑھ لینے کے بعد معنیٰ میں آسانی ہو جاتی ہے، مزید سہولت کیلئے کوئی ترجمہ دیکھ کر اطمینان کر لیں تو معلوم ہوگا کہ تمام الفاظ کی اسپرٹ معنوی اعتبار سے قلعہ میں محفوظ رہنے کی ہے اسی لئے اس لفظ کے اصل معنیٰ حِصْنٌ یعنی قلعہ میں داخل کرنا ہے مُحْصَنٰتِ، اِحْصَان

نمبر شمار عربی اُردو

سے اسم مفعول، جمع مؤنث ہے۔

۲۲۸۷۔ غَیْرَ مُسٰفِحٰتٍ نہ ہوں علانیہ بدکاری کرنیوالیاں

۲۲۸۸۔ اَخْدَانٍ چوری چھپے آشنائی کرنا۔

۲۲۸۹۔ اُحْصِنَّ نکاح میں لی جائیں

۲۲۹۰۔ اَتَیْنَ کریں وہ (صیغہ مونث)

۲۲۹۱۔ عَنَتَ بدکاری

ع

۲۲۹۲۔ سُنَنَ راہیں (طریقے) (واحد: سُنَّۃٌ)

۲۲۹۳۔ شَھَوٰتِ خواہشات

۲۲۹۴۔ مَیْلًا جُھک جانا

۲۲۹۵۔ عَنْ تَرَاضٍ رضامندی سے

۲۲۹۶۔ عُدْوَانًا زیادتی سے

۲۲۹۷۔ نُصْلِیْہِ ہم داخل کریں گے اُس کو

۲۲۹۸۔ تَجْتَنِبُوْا بچو گے تم، اجتناب کرو گے تم

نمبر شمار عربی اُردو

(مصدر: اِجْتِنَاب)

۲۲۹۹۔ کَبَآئِرَ بڑا گناہ

۲۳۰۰۔ تُنْھَوْنَ منع کئے جاتے ہو

۲۳۰۱۔ نُکَفِّرْ ہم دُور کر دیں گے

۲۳۰۲۔ مُدْخَلًا داخل ہونے کی جگہ

۲۳۰۳۔ کَرِیْمًا باعزّت، معزّز

۲۳۰۴۔ لَاتَتَمَنَّوْا مت آرزو کرو، مت تمنّا کرو

۲۳۰۵۔ مَوَالِیَ وارث

۲۳۰۶۔ عَقَدَتْ عہد بندھے ہوئے

۲۳۰۷۔ اَیْمَانُکُمْ داہنے ہاتھ تمہارے

ع

۲۳۰۸۔ قَوّٰمُوْنَ قائم رہنے والے، منتظم

۲۳۰۹۔ صٰلِحٰت نیک عورتیں

۲۳۱۰۔ قٰنِتٰتٌ فرمانبردار عورتیں

۲۳۱۱۔ نُشُوْز بدماغی

۲۳۱۲۔ مَضَاجِعَ خوابگاہیں، لیٹنے کی جگہیں

۲۳۱۳۔ عَلِیًّا بُلند عَلِیٌّ اعلیٰ، اوپر، زبردست

نمبر شمار عربی اُردو

۲۳۱۴۔ حَکَمًا مُنصف، تصفیہ کرنے والا

۲۳۱۵۔ جَارٌ پڑوسی

۲۳۱۶۔ جَارِ الْجُنُبِ اجنبی پڑوسی، دُور کا پڑوسی

۲۳۱۷۔ صَاحِبِ بِالْجَنْبِ کروٹ کا ساتھی، نزدیک، ہم مجلس

۲۳۱۸۔ اِبْنَ السَّبِیْلِ راہ گیر، مُسافر

۲۳۱۹۔ مُخْتَالًا اِترانے والا

۲۳۲۰۔ فَخُوْرًا فخر کرنے والا، شیخی بگھارنے والا

۲۳۲۱۔ قَرِیْنًا ہم نشین، قرین، ساتھی مصاحب

۲۳۲۲۔ مَاذَا کیا ہو جاتا

۲۳۲۳۔ لَوْ اگر

۲۳۲۴۔ مِثْقَالُ بھر، وزن، برابر

۲۳۲۵۔ اِنْ اگر

۲۳۲۶۔ تَكُ ہو (تَكُ اصل میں تَکُنْ تھا)

۲۳۲۷۔ مِنْ لَّدُنْہُ اُس کے پاس سے

۲۳۲۸۔ جِئْنَا لائیں گے ہم

نمبر شمار عربی اُردو

۲۳۲۹۔ ھٰؤُلَاءِ یہ سب، ان سب

۲۳۳۰۔ تُسَوّٰی برابر ہو جائے

۲۳۳۱۔ حَدِیْثًا بات

ع

۲۳۳۲۔ لَاتَقْرَبُوْا مت قریب جاؤ (ق ر ب)

۲۳۳۳۔ سُکٰرٰی نشہ میں

۲۳۳۴۔ جُنُبًا حالتِ جنابت میں

۲۳۳۵۔ عَابِرِی گُذرنے والا (مسافر)

۲۳۳۶۔ تَغْتَسِلُوْا غسل کرلو، نہالو (غ س ل)

۲۳۳۷۔ مَرْضٰی بیمار، مریض (واحد: مَرِیْضٌ)

۲۳۳۸۔ غَآئِطٌ قضائے حاجت، جائے ضرورت

۲۳۳۹۔ لٰمَسْتُمْ صحبت کی ہو تم نے (چھُونا)

۲۳۴۰۔ تَیَمَّمُوْا تیمّم کرلو (قصد کرنا)

۲۳۴۱۔ صَعِیْدًا مٹّی

۲۳۴۲۔ طَیِّبًا پاک

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۲۴۳	اِمْسَحُوْا	مسح کرو، ہاتھ پھیرلو
۲۲۴۴	وُجُوْہٌ	چہرہ (جمع)
۲۲۴۵	عَفُوٌّ	معاف کرنے والا
۲۲۴۶	یُحَرِّفُوْن	پھیر دیتے ہیں، تحریف کردیتے ہیں
۲۲۴۷	مَوَاضِع	جگہ، موضوع (مَوْضِعٌ کی جمع)
۲۲۴۸	عَصَیْنَا	نہ مانا ہم نے یا نہیں مانتے ہم (نافرمانی کرنا)
۲۲۴۹	اِسْمَعْ	سُن (فعل امر)
۲۲۵۰	غَیْرَ مُسْمَعٍ	نہ سُنایا جائیو یہ ذومعنیٰ لفظ ہے، ایک معنیٰ تو اس کے یہ ہیں کہ آپ کے خلافِ مرضی کوئی بات آپ کو نہیں سُنائی جاسکتی۔ دوسرے معنیٰ یہ کہ تم اس قابل ہی نہیں ہو کہ کوئی تمہیں کچھ سنائے علاوہ اسکے ایک معنیٰ یہ بھی ہیں کہ تم بہرے ہوجاؤ۔ مخالفینِ قرآن نبیٔ اکرمؐ کے دورانِ تقریر میں کوئی بات سمجھنے کیلئے ٹھہرنے کو کہتے تو اِسْمَعْ کے ساتھ غَیْرَ مُسْمَعٍ بھی کہتے۔ یہ بات ٹھیک اسی طرح کی ہے جیسے رَاعِنَا کو موڑ دیکر رَاعِیْنَا کہنا
۲۲۵۱	لَیًّا	پیچ دیکر، مروڑ دیکر
۲۲۵۲	اَلْسِنَۃٌ	زبانیں (لِسَان: زبان)
۲۲۵۳	طَعْنًا	عیب لگانا، طعنہ کرنا
۲۲۵۴	اَقْوَمُ	بہت بہتر، بہت مضبوط، بہت سیدھا
۲۲۵۵	نَطْمِس	ہم مٹاڈالیں گے (ط م س)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۲۵۶	نَرُدَّ	ہم پھیر دیں گے (ر د د)
۲۲۵۷	اَدْبَار	پیٹھ (دُبُرٌ: پیٹھ)
۲۲۵۸	اَصْحَابَ السَّبْتِ	سنیچر والے، اُن کا قصہ سورۂ اعراف میں مذکور ہے۔
۲۲۵۹	مَفْعُوْلًا	کیا گیا، ہوکر رہے گا
۲۲۶۰	دُوْنَ ذٰلِكَ	سوا اس کے
۲۲۶۱	اِفْتَرٰی	باندھ لیا، گڑھ لیا، جھوٹ مُوٹ کا
۲۲۶۲	فَتِیْلًا	تاگے برابر

ع ۴

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۲۶۳	جِبْت	بے حقیقت، بے اصل جادُو، فال گیری، ٹونے ٹوٹکے، شگون، مُہورت اور دوسری وہمی چیزوں کیلئے استعمال کیا گیا ہے
۲۲۶۴	نَقِیْرًا	ذرا سا، تھوڑا
۲۲۶۵	نَضِجَتْ	گل جائینگی، جل جائینگی
۲۲۶۶	جُلُوْد	چمڑہ، کھال (جِلْدٌ: کی جمع)

الرّبع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۲۶۷	اَبَدًا	ہمیشہ
۲۲۶۸	ظِلًّا	سایہ، چھاؤں
۲۲۶۹	ظَلِیْلًا	گھنی چھاؤں
۲۲۷۰	تُؤَدُّوا	پہنچادو
۲۲۷۱	نِعِمَّا	بہت اچھی، خوب، نعمت سے بھرپُور
۲۲۷۲	اُولِی الْاَمْرِ	صاحبِ حکم
۲۲۷۳	تَاْوِیْلًا	انجام، خلاصہ

ع ۵

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۲۷۴	یَزْعُمُوْنَ	دعویٰ کرتے ہیں (ز ع م)
۲۲۷۵	یَتَحَاكَمُوْا	فیصلہ لیجائیں
۲۲۷۶	صُدُوْدًا	ہٹ رہنا، پہلوتہی کرنا
۲۲۷۷	یَحْلِفُوْنَ	حلف اٹھاتے ہیں، قسم کھاتے ہیں۔
۲۲۷۸	اِنْ	نہیں (معنیٰ اس لفظ کے "اگر" کے

نمبرشمار	عربی	اردو
		ہوتے ہیں لیکن اِس کے بعد اِلاَّ آنے سے معنیٰ ہونگے نہیں)
۲۳۷۹	تَوْفِيْقًا	موافقت، بھلائی
۲۳۸۰	اَعْرِضْ	اعراض کر
۲۳۸۱	عِظْ	نصیحت کر
۲۳۸۲	قَوْلًا بَلِيْغًا	بات پہنچی ہوئی
۲۳۸۳	فَلَا وَرَبِّكَ	پس قسم ہے تیرے رب کی (واؤ قسمیہ ہے)
۲۳۸۴	شَجَرَ	جھگڑا واقع ہُوا
۲۳۸۵	حَرَجًا	تنگی
۲۳۸۶	قَضَيْتَ	فیصلہ کیا تُو نے
۲۳۸۷	يُسَلِّمُوْا	مان لیں
۲۳۸۸	تَسْلِيْمًا	تابع فرمان بن کر
۲۳۸۹	تَثْبِيْتًا	ثابت رکھنے والا، پختہ کرنے والا۔
۲۳۹۰	صِدِّيْقِيْنَ	سچّے لوگ
۲۳۹۱	رَفِيْقًا	دوست

ع ۹ / ۱۱

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۳۹۲	خُذُوْا	لو
۲۳۹۳	حِذْرٌ	بچاؤ کا سامان

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۳۹۴	اِنْفِرُوْا	نکلو (ن ف ر)
۲۳۹۵	ثُبَاتٌ	متفرّق، الگ الگ دستوں کی شکل میں
۲۳۹۶	يُبَطِّئَنَّ	ہٹتا ہے، دیر کرتا ہے
۲۳۹۷	تَبْطِئَةٌ	(مصدر) دیر کرنا
۲۳۹۸	عَلَيَّ	مجھ پر
۲۳۹۹	مَوَدَّةٌ	دوستی
۲۴۰۰	يٰلَيْتَنِيْ	اے کاش کہ میں
۲۴۰۱	فَوْزٌ	کامیابی
۲۴۰۲	يَشْرُوْنَ	بیچتے ہیں
۲۴۰۳	مَا لَكُمْ	کیا ہُوا تم کو
۲۴۰۴	مُسْتَضْعَفِيْنَ	کمزور لوگ، ناتواں
۲۴۰۵	وِلْدَانٌ	لڑکے
۲۴۰۶	اَهْلُهَا	رہنے والے ہیں
۲۴۰۷	مِنْ لَّدُنْكَ	اپنے نزدیک سے
۲۴۰۸	كَيْدٌ	تدبیر

ع ۱۰ / ۶

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۴۰۹	كُفُّوْا	روک رکھو
۲۴۱۰	خَشْيَةٌ	ڈر، خوف
۲۴۱۱	لَوْلَا	کیوں نہیں

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۴۱۲	اَجَلٌ	وقت، مہلت
۲۴۱۳	فَتِيْلًا	تاگے برابر
۲۴۱۴	اَيْنَمَا	جہاں کہیں بھی
۲۴۱۵	يُدْرِكْ	پالے گی (د ر ك)
۲۴۱۶	بُرُوْجٌ	قلعے
۲۴۱۷	مُشَيَّدَةٌ	بلند، مضبوط
۲۴۱۸	فَمَالِ	پس کیا ہُوا
۲۴۱۹	لَا يَكَادُوْنَ	نہیں قریب ہوتے
۲۴۲۰	يَفْقَهُوْنَ	سمجھتے (مصدر: فِقْه)
۲۴۲۱	طَاعَةٌ	فرمانبرداری
۲۴۲۲	بَيَّتَ	رات کے وقت مشورہ کرنا
۲۴۲۳	يُبَيِّتُوْنَ	رات کو مشورہ کرتے ہیں، چھُپ کر
۲۴۲۴	يَتَدَبَّرُوْنَ	تدبیر کرتے ہیں غور کرتے ہیں
۲۴۲۵	لَوَجَدُوْا	البتہ پاتے وہ
۲۴۲۶	اَذَاعُوْا	پھیلاتے ہیں
۲۴۲۷	يَسْتَنْبِطُوْنَ	تحقیق کرتے ہیں

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۴۲۸	حَرِّضْ	رغبت دلا (تحْرِيْضٌ رغبت دلانا)
۲۴۲۹	عَسٰى	قریب
۲۴۳۰	يَكُفَّ	روک دے گا
۲۴۳۱	اَشَدُّ	بہت سخت
۲۴۳۲	بَأْسٌ	جنگ
۲۴۳۳	تَنْكِيْلًا	بند کرنے میں، سخت سزا دینے میں
۲۴۳۴	كِفْلٌ	حصّہ
۲۴۳۵	تَحِيَّةٌ	دُعا سلام

النصف

ع ۱۱ / ۸

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۴۳۶	اَرْكَسَ	اُلٹا پھیر دیا
۲۴۳۷	يَصِلُوْنَ	ملتے ہیں
۲۴۳۸	حَصِرَتْ	رُک گئے، منقبض ہو گئے
۲۴۳۹	سَلَّطَ	مُسلّط کرنا

ع ۱۲ / ۹

نمبرشمار	عربی	اردو
۲۴۴۰	تَحْرِيْرٌ	آزاد کرنا
۲۴۴۱	رَقَبَةٌ	گردن

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۴۲	دِيَةٌ	خون بہا
۲۴۴۳	مُسَلَّمَةٌ	پورا دیا جائے، سپرد کیا جائے
۲۴۴۴	شَهْرَيْنِ	دو ماہ (شَهْرٌ: واحد)
۲۴۴۵	مُتَتَابِعَيْنِ	لگاتار، مسلسل
۲۴۴۶	مُتَعَمِّدًا	قصداً، جان بوجھ کر
۲۴۴۷	ضَرَبْتُمْ	چلو تم، سفر کرو تم
۲۴۴۸	اَلْقٰى	ڈالا، ملاقات کیا
۲۴۴۹	لَسْتَ	نہیں ہے تو
۲۴۵۰	عَرَضَ	اسباب
۲۴۵۱	مَغَانِمَ	غنیمتیں
۲۴۵۲	لَا يَسْتَوِيْ	نہیں ہے برابر
۲۴۵۳	غَيْرُ اُولِي الضَّرَرِ	سوائے ضرر والے، علاوہ ضرر والوں کے، جنکو کوئی عذر نہ ہو

ع ۱۳ / ۱۰

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۵۴	تُوُفّٰى	وفات دی، جان قبض کی گئی
۲۴۵۵	فِيْمَا	کس چیز میں
۲۴۵۶	حِيْلَةٌ	بہانہ، حیلہ، تدبیر

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۵۷	مُرَاغَمًا	جگہ، بافراغت مکان
۲۴۵۸	دَرَكَ	پانا
۲۴۵۹	وَقَعَ	ثابت ہوگیا۔ واقع ہوگیا

ع ۱۴

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۶۰	تَقْصُرُوْا	کم کرو، قصر کرو (ق ص ر)
۲۴۶۱	يَفْتِنَ	فتنہ میں ڈالے (ف ت ن)
۲۴۶۲	كُنْتَ	ہو تو، ہوا تو
۲۴۶۳	تَقُمْ	کھڑے ہوئے، قائم ہوئے
۲۴۶۴	اَسْلِحَةٌ	ہتھیار (جمع: سَلَاحٌ کی)
۲۴۶۵	تَاْتِ	آوے
۲۴۶۶	حِذْرٌ	بچاؤ کا سامان
۲۴۶۷	اَمْتِعَتِكُمْ	اسباب تمہارا
۲۴۶۸	مَيْلَةٌ	جُھک جانا، آپڑنا، حملہ کرنا
۲۴۶۹	وَاحِدَةً	یکبارگی
۲۴۷۰	مَطَر	بارش
۲۴۷۱	اَنْ تَضَعُوْا	کہ رکھدو

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۷۲	اِطْمَاْنَنْتُمْ	اطمینان پاؤ تم
۲۴۷۳	تَاْلَمُوْنَ	تم رنج اٹھا رہے ہو (ا ل م)
۲۴۷۴	تَرْجُوْنَ	تم اُمّید رکھتے ہو

ع ۱۵ / ۱۲

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۷۵	اَرٰى	دِکھانا
۲۴۷۶	خَآئِنِيْنَ	خیانت کرنیوالے
۲۴۷۷	خَصِيْمًا	جھگڑا کرنے والا، طرفداری کرنے والا
۲۴۷۸	لَا تُجَادِلْ	مت جدال کر
۲۴۷۹	يَخْتَانُوْنَ	خیانت کرتے ہیں
۲۴۸۰	خَوَّانًا	خیانت کرنے والا
۲۴۸۱	اَثِيْمًا	گنہ گار
۲۴۸۲	يَسْتَخْفُوْنَ	چُھپتے ہیں
۲۴۸۳	يُبَيِّتُوْنَ	چوری چُھپے مشورہ کرتے ہیں
۲۴۸۴	يَرْمِ	تہمت لگائے گا، پھینکے گا
۲۴۸۵	بَرِيْئًا	بے گناہ
۲۴۸۶	اِحْتَمَلَ	اُٹھالیا

ع ۱۶ / ۸ / ۱۳

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۸۷	هَمَّتْ	ارادہ کرلیا
۲۴۸۸	عَلَّمَ	سکھایا

الثلثلۃ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۸۹	نَجْوٰى	سرگوشی، مجلس گفتگو کیلئے بیٹھنا
۲۴۹۰	يُشَاقِقِ	اِختلاف کرے گا
۲۴۹۱	نُصْلِهٖ	ہم اس کو داخل کریں گے۔

ع ۱۷ / ۳ / ۱۴

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۴۹۲	مَا دُوْنَ ذٰلِكَ	جو کچھ سوائے اسکے
۲۴۹۳	اِنٰثًا	دیویاں، زنانی چیز
۲۴۹۴	مَرِيْدًا	سرکش مردود
۲۴۹۵	يُبَتِّكُنَّ	تراشیں گے
۲۴۹۶	اٰذَانٌ	کان (واحد: اُذُنٌ)
۲۴۹۷	اَنْعَامٌ	چوپائے، مویشی (جمع نَعَمٌ کی)
۲۴۹۸	غُرُوْرًا	فریب، دھوکہ
۲۴۹۹	مَحِيْصًا	بھاگنے کی جگہ
۲۵۰۰	اَصْدَقُ	بہت سچّا
۲۵۰۱	قِيْلًا	قول، بات، وعدہ

نمبر شمار عربی اُردو

۲۵۰۲۔ نَقِیْرًا ذرا سا
۲۵۰۳۔ خَلِیْلًا دوست
ع ۱۸ ۱۵
۲۵۰۴۔ یَسْتَفْتُوْنَ فتویٰ پوچھتے ہیں، حکم دریافت کرتے ہیں۔
۲۵۰۵۔ تَرْغَبُوْنَ تم رغبت کرتے ہو
۲۵۰۶۔ بَعْلٌ شوہر
۲۵۰۷۔ اُحْضِرَتْ حاضر کی گئی
۲۵۰۸۔ اَلشُّحّ بخیل
۲۵۰۹۔ حَرَصْتُمْ حرص کرو تم
۲۵۱۰۔ مُعَلَّقَۃٌ اُدھر میں لٹکی ہوئی
۲۵۱۱۔ اِیَّاکُمْ تم کو بھی
۲۵۱۲۔ حَمِیْدًا تعریف کیا گیا
۲۵۱۳۔ یَاْتِ (ب) لائے گا (آئے گا)
ع ۱۹ ۸ ۱۴
۲۵۱۴۔ اَوْلٰی بہتر، لائق تر، خیر خواہ
۲۵۱۵۔ اَلْھَوٰی خواہش
۲۵۱۶۔ تَلْوٗ پیچ بیانی کرو گے ہیر پھیر کر بات کرو گے

نمبر شمار عربی اُردو

۲۵۱۷۔ اِزْدَادُوْا زیادہ ہو گئے، آگے بڑھ گئے۔
۲۵۱۸۔ یَخُوْضُوْا بات کریں، بحث کریں، حجّت بازی کرنا۔
۲۵۱۹۔ حَدِیْثٌ بات (جمع: اَحَادِیث)
۲۵۲۰۔ یَتَرَبَّصُوْنَ انتظار کرتے ہیں
۲۵۲۱۔ نَسْتَحْوِذْ غالب آتے ہم، حفاظت کی ہم نے
۲۵۲۲۔ نَمْنَعْکُمْ ہم نے بچا دیا تم کو (م ن ع)
ع ۲۰ ۱۷
۲۵۲۳۔ کُسَالٰی کاہلی سے کسمساتے ہوئے (کَسَلٌ) سُستی، کاہلی
۲۵۲۴۔ مُذَبْذَبِیْنَ مذبذب، ڈگمگاتے ہوئے
۲۵۲۵۔ سُلْطَانٌ غلبہ، حجّت
۲۵۲۶۔ سُلْطَانًا مُّبِیْنًا حجّت صریحہ

نمبر شمار عربی اُردو

۲۵۲۷۔ اَلدَّرْكُ درجہ
۲۵۲۸۔ اَسْفَلُ بہت نیچا
۲۵۲۹۔ اَخْلَصُوْا خالص کر لیا
۲۵۳۰۔ مَا یَفْعَلُ کیا کرے گا

نوٹ

ایک لفظ مختلف شکلیں بدل کر آتا ہے۔ تب اس کی ہر شکل سے واقفیت طالب علم کو اچھی طرح ہو جائے، اِس سہولت کے پیش نظر اب تک جو الفاظ دیے گئے ہیں، اُنھیں بار بار دہرایا بھی گیا ہے۔
(مرتّب)

نمبر شمار عربی اُردو

پارہ نمبر (۶)

۲۵۳۱۔ جَھْرٌ پکار کر کہنا، صاف کُھلّم کُھلّا
۲۵۳۲۔ قَدِیْرًا قدرت والا
۲۵۳۳۔ حَقًّا پکّے، سچّے، یقینی
ع ۲۱ ۱
۲۵۳۴۔ جَھْرَۃً ظاہر
۲۵۳۵۔ صٰعِقَۃٌ بجلی
۲۵۳۶۔ عَفَوْنَا ہم نے معاف کیا
۲۵۳۷۔ لَا تَعْدُوْا حد سے مت گزرو
۲۵۳۸۔ صَلَبُ سُولی دینا
۲۵۳۹۔ شُبِّہَ شبہ ڈال دیا گیا (ش ب ہ)
۲۵۴۰۔ مُؤْتُوْن دینے والے
ع ۲۲ ۲
۲۵۴۱۔ زَبُوْر وہ کتاب اللہ جو حضرت داؤد ؑ

نمبر شمار عربی اُردو

پرنازل کی گئی۔
۲۵۴۲۔ قَصَصْنَا ہم نے بیان کیا
(ق ص ص)
۲۵۴۳۔ تَکْلِیْمًا بات کرنا
۲۵۴۴۔ مُبَشِّرِیْن خوشخبری سُنانیوالے
۲۵۴۵۔ مُنْذِرِیْن ڈر، خوف سُنانے
والے، ڈرانیوالے
۲۵۴۶۔ حُجَّۃٌ عذر
۲۵۴۷۔ طَرِیْقٌ راہ
۲۵۴۸۔ یَسِیْرًا آسان
۲۵۴۹۔ لَاتَغْلُوْا غلو مت کرو
۲۵۵۰۔ کَلِمَۃٌ فرمان، حکم
۲۵۵۱۔ اَلْقٰی ڈالدیا، پہنچا دیا
۲۵۵۲۔ ثَلٰثَۃٌ تین ۳
۲۵۵۳۔ اِنْتَھُوْا باز آجاؤ، رُک جاؤ
ع ۲۳
۲۵۵۴۔ لَنْ یَّسْتَنْکِفَ نہ انکار کرے گا
(ن ك ف)
۲۵۵۵۔ اِسْتِنْکَافٌ (مصدر)
انکار کرنا، عار کرنا
۲۵۵۶۔ بُرْھَان دلیل

نمبر شمار عربی اُردو

۲۵۵۷۔ یَسْتَفْتُوْن سوال پوچھتے ہیں
۲۵۵۸۔ ثُلُثَان دوتہائی
(ثُلُثٌ ایک تہائی)
ع ۲۴

سُوْرَۃُ الْمَائِدَۃ (۵)

۲۵۵۹۔ عُقُوْدٌ عہد (واحد: عُقْدٌ)
۲۵۶۰۔ بَھِیْمَۃٌ چرنیوالے جانور، چوپائے۔
۲۵۶۱۔ اَنْعَامٌ چوپائے، مویشی
۲۵۶۲۔ غَیْرَ مُحِلِّی نہیں حلال، یعنی حلال نہ سمجھو
۲۵۶۳۔ صَیْدٌ شکار
۲۵۶۴۔ حُرُمٌ حالتِ احرام میں (احرام ایک تہبند اور ایک چادر بغیر سلی ہوئی، جو حج کے ایّام میں حاجی لوگ پہنتے ہیں)

نمبر شمار عربی اُردو

۲۵۶۵۔ لَاتُحِلُّوْا نہ حلال سمجھو، یعنی اللہ تعالیٰ کی نشانیوں کی بے حرمتی کرنا حلال نہ سمجھو۔
۲۵۶۶۔ شَعَائِر نشانیاں
۲۵۶۷۔ شَھْرُ الْحَرَام محترم مہینہ، ادب کے لائق مہینہ
۲۵۶۸۔ اَلْھَدْیَ قربانی کا جانور
۲۵۶۹۔ قَلَائِد قربانی کے وہ جانور جن کے گلے میں بطور نذرِ خداوندی کی علامت کے پٹے ڈالے گئے ہوں جمع ہے قِلَادَۃٌ کی۔
۲۵۷۰۔ اٰمِّیْنَ قصد کرنے والے
۲۵۷۱۔ بَیْتَ الْحَرَام محترم گھر، بیت اللہ شریف
۲۵۷۲۔ حَلَلْتُمْ حلال ہو تم، یعنی حالتِ احرام سے باہر آجاؤ۔
۲۵۷۳۔ اِصْطَادُوْا شکار کرو

نمبر شمار عربی اُردو

۲۵۷۴۔ اِصْطَاد شکار کرنا
(ص ی د)
۲۵۷۵۔ لَایَجْرِمَنَّکُمْ ہرگز نہ آمادہ کرے تمکو
۲۵۷۶۔ شَنَاٰنُ دُشمنی، بُغض
۲۵۷۷۔ تَعَاوَنُوْا تعاون کرو، مدد کرو
۲۵۷۸۔ عُدْوَانٌ زیادتی، ظلم

الربع

۲۵۷۹۔ مَیْتَۃُ مُردار
۲۵۸۰۔ دَمٌ خون
۲۵۸۱۔ لَحْم گوشت
۲۵۸۲۔ خِنْزِیْر سؤر
۲۵۸۳۔ اُھِلَّ پُکارا جائے، نامزد کیا جائے۔
۲۵۸۴۔ مُنْخَنِقَۃُ ایسا جانور جو گلا گھونٹنے سے مرگیا ہو
۲۵۸۵۔ مَوْقُوْذَۃُ ایسا جانور جو کسی ضرب یا لاٹھی مارنے سے مرگیا ہو۔
۲۵۸۶۔ مُتَرَدِّیَۃُ ایسا جانور جو کسی اونچی جگہ سے گرکر مرگیا ہو

پارہ نمبر (۶)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۵۸۷	نَطِيحَة	ایسا جانور جو کسی ٹکرّ سے یا سینگ مارنے سے مرگیا ہو
۲۵۸۸	اَلسَّبُعُ	درندہ
۲۵۸۹	ذَكَّيْتُمْ	پاک کرو تم، ذبح کرو تم
۲۵۹۰	ذُبِحَ	ذبح کیا جاتے
۲۵۹۱	نُصُبُ	پرستش گاہ، آستانے، تھان
۲۵۹۲	تَسْتَقْسِمُوْا	قسمت معلوم کرو
۲۵۹۳	اَزْلَام	قسمت معلوم کرنے کے پانسے، سٹّہ لاٹری وغیرہ جاہلیت جدیدہ کی پیداوار بھی اسی لفظ کے ہم معنیٰ ہیں۔
۲۵۹۴	يَئِسَ	مایوس ہو گئے
۲۵۹۵	اُضْطُرَّ	بے بس ہُوا
۲۵۹۶	مَخْمَصَةٌ	بھوک
۲۵۹۷	مُتَجَانِفٌ	جھکنے والا، مائل ہونے والا۔

سُورۃُ المائدۃ (۵)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۵۹۸	جَوَارِح	زخم دینے والے
۲۵۹۹	مُكَلِّبِيْنَ	شکار کی تعلیم لئے ہوتے شکاری جانور۔
۲۶۰۰	اَمْسَكْنَ	روکے رکھیں
۲۶۰۱	مُحْصَنٰتِ	پاکدامن عورتیں
۲۶۰۲	مُتَّخِذِيْ	پکڑنے والے (مُتَّخِذِيْنَ تھا، مضاف ہونیکی وجہ سے نَ گر گیا)

ع ۵

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۶۰۳	قُمْتُمْ	کھڑے ہو تم، اُٹھو تم
۲۶۰۴	اَيْدِيَ	دونوں ہاتھ
۲۶۰۵	مَرَافِق	کہنیاں
۲۶۰۶	رُءُوْس	سر (جمع)
۲۶۰۷	اَرْجُلُ	پیر (رِجْلٌ: واحد)
۲۶۰۸	كَعْبَيْنِ	دونوں ٹخنے
۲۶۰۹	جُنُبًا	حالتِ جنابت
۲۶۱۰	غَائِطٌ	جائے استنجا
۲۶۱۱	لٰمَسْتُمُ	صحبت کی ہو تم نے
۲۶۱۲	وَاثَقَ	قول لیا ہے اس نے

پارہ نمبر (۶)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۶۱۳	جَحِيْمُ	آگ کا ڈھیر
۲۶۱۴	هَمَّ	قصد کیا
۲۶۱۵	يَبْسُطُوْا	دراز کریں
۲۶۱۶	كَفَّ	بند کر دیا (روک دیا)

ع ۲/۶

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۶۱۷	اِثْنَيْ عَشَرَ	بارہ ۱۲
۲۶۱۸	نَقِيْبًا	سردار
۲۶۱۹	عَزَّرْتُمُوْا	قوّت سے ساتھ دو
۲۶۲۰	نَقْضٌ	توڑنا
۲۶۲۱	لَاتَزَالُ	نہیں فرصت پائیگا تو
۲۶۲۲	تَطَّلِعُ	اطلاع پاتا رہے گا
۲۶۲۳	اِصْفَحْ	درگزر کر
۲۶۲۴	اَغْرَيْنَا	لگادی ہم نے
۲۶۲۵	سَوْفَ	جلدی، عنقریب
۲۶۲۶	يَصْنَعُوْنَ	کرتے ہیں وہ
۲۶۲۷	سُبُلُ	راہیں (واحد: سَبِيْلٌ)
۲۶۲۸	سَلٰم	سلامتی
۲۶۲۹	مَنْ يَّمْلِكُ	کون اختیار رکھتا ہے؟
۲۶۳۰	يُهْلِكَ	ہلاک کرے وہ

سُورۃُ المائدۃ (۵)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۶۳۱	نَحْنُ	ہم
۲۶۳۲	اَبْنَاء	(اَبْنَاءُ) بیٹے (اِبْنٌ کی جمع)
۲۶۳۳	اَحِبَّاءُ	بہت محبوب
۲۶۳۴	فَلِمَ	پس کیوں
۲۶۳۵	بَشَرٌ	آدمی
۲۶۳۶	فَتْرَةٌ	سلسلہ موقوف، توڑا پڑے پیچھے، دو پیغبروں کے بیچ کا زمانہ جب کہ کوئی نبی موجود نہ ہو۔

ع ۷

نمبر شمار	عربی	اُردو
۲۶۳۷	لَمْ يُؤْتَ	نہیں دیا گیا
۲۶۳۸	مُقَدَّسُ	پاک
۲۶۳۹	لَاتَرْتَدُّوْا	مت الٹے پاؤں پھر جاؤ
۲۶۴۰	تَنْقَلِبُوْا	پلٹ جاؤ گے تم
۲۶۴۱	جَبَّارِيْنَ	زبردست
۲۶۴۲	رَجُلٰنِ	دو آدمی
۲۶۴۳	اَلْبَابُ	دروازہ باب
۲۶۴۴	اَبَدًا	کبھی بھی ہمیشہ ہمیشہ

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۶۴۵	مَادَامُوْا	جبتک وہ رہیں گے
۲۶۴۶	اِذْهَبْ	تو جا
۲۶۴۷	قَاتِلَا	لڑو تم دونوں
۲۶۴۸	هٰهُنَا	اسی جگہ پر
۲۶۴۹	لَا اَمْلِكُ	نہیں ہیں اختیار رکھتا
۲۶۵۰	نَفْسِىْ	میری جان
۲۶۵۱	اَخِىْ	میرا بھائی ۔
۲۶۵۲	اَفْرُقْ	جدائی ڈال، فیصلہ کر
۲۶۵۳	مُحَرَّمَةٌ	حرام کی گئی
۲۶۵۴	اَرْبَعِيْنَ	چالیس ۴۰
۲۶۵۵	سَنَةً	سال
۲۶۵۶	يَتِيْهُوْنَ	سرگرداں پھرینگے، مارے مارے پھرینگے
۲۶۵۷	لَا تَاْسَ	مت غم کر، مت افسوس کر،
		ع ۸
۲۶۵۸	وَاتْلُ	اور تلاوت کر،

النصف

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۶۵۹	نَبَاَ	خبر (جمع: اَنْبَاءٌ)
۲۶۶۰	اِبْنَىْ	دو بیٹے
۲۶۶۱	قَرَّبَا	پیش کی اُنھوں نے
۲۶۶۲	قُرْبَانًا	قربانی، نیاز
۲۶۶۳	تُقُبِّلَ	قبول کرلی گئی
۲۶۶۴	بَسَطْتَّ	دراز کرے گا تو
۲۶۶۵	اِلَىَّ	طرف میری
۲۶۶۶	يَدَكَ	تیرا ہاتھ
۲۶۶۷	بَاسِطٌ	دراز کرنے والا
۲۶۶۸	تَبُوْءَ	مستحق ہوجائیگا تو
۲۶۶۹	تَكُوْنَ	ہوجائے
۲۶۷۰	طَوَّعَتْ	رغبت دلائی
۲۶۷۱	اَصْبَحَ	ہوگیا
۲۶۷۲	بَعَثَ	بھیجا
۲۶۷۳	غُرَابٌ	کوّا
۲۶۷۴	يَبْحَثُ	کُریدتا ہے
۲۶۷۵	يُوَارِىْ	چھپائے، ڈھانک دے
۲۶۷۶	سَوْاَةَ	لاش
۲۶۷۷	يٰوَيْلَتٰى	افسوس میری حالت پر

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۶۷۸	اَعَجَزْتُ	عاجز ہوا ہیں
۲۶۷۹	اَكُوْنَ	ہوجاؤں ہیں
۲۶۸۰	اُوَارِىَ	چھپاؤں ہیں
۲۶۸۱	نَادِمِيْنَ	پشیمان (جمع) نادِم
۲۶۸۲	اَجْلِ ذٰلِكَ	اسی واسطے
۲۶۸۳	كَاَنَّمَا	جیساکہ
۲۶۸۴	مُسْرِفُوْنَ	زیادتی کرنیوالے
۲۶۸۵	يُحَارِبُوْنَ	لڑتے ہیں (ح، ر، ب)
۲۶۸۶	يَسْعَوْنَ	کوشش کرتے ہیں
۲۶۸۷	يُصَلَّبُوْنَ	سُولی دیے جائیں
۲۶۸۸	تُقَطَّعَ	کاٹ دے جائیں (ق ط ع)
۲۶۸۹	خِلَافٍ	مخالف جانب
۲۶۹۰	يُنْفَوْا	نکال دیے جائیں
۲۶۹۱	تَقْدِرُوْا	تم قدرت پاؤ
		ع ۵
۲۶۹۲	وَسِيْلَةَ	قرب
۲۶۹۳	سَارِقُ	چوری کرنے والا
۲۶۹۴	سَارِقَةُ	چوری کرنے والی

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۶۹۵	نَكَالًا	عبرت
۲۶۹۶	اَفْوَاهُ	منہ (جمع)
۲۶۹۷	سَمّٰعُوْنَ	جاسوسی کے لئے سننے والے
۲۶۹۸	اٰخَرِيْنَ	دوسرے
۲۶۹۹	اَكّٰلُوْنَ	خوب ڈٹ کر کھانیوالے
۲۷۰۰	سُحْتُ	مال حرام
۲۷۰۱	يُحَكِّمُوْنَ	فیصلہ چاہتے ہیں
		ع ۹
۲۷۰۲	اَحْبَارُ	علماء
۲۷۰۳	عَيْنٌ	آنکھ
۲۷۰۴	اَنْفٌ	ناک
۲۷۰۵	اُذُنٌ	کان
۲۷۰۶	سِنٌّ	دانت
۲۷۰۷	جُرُوْح	زخم (جمع)
۲۷۰۸	قِصَاصٌ	بدلہ
۲۷۰۹	كَفَّارَةٌ	گناہ کا کفّارہ، یا گناہ اُتارنا۔
۲۷۱۰	قَفَّيْنَا	پیچھے لائے ہم
۲۷۱۱	اٰثَارُ	نشان، پیچھے
۲۷۱۲	مُهَيْمِنًا	نگہبان

نمبر شمار عربی	اُردو
۲۷۱۳۔ شِرْعَۃً	شریعت
۲۷۱۴۔ مِنْھَاجًا	راہِ عمل
۲۷۱۵۔ خَیْرَات	بھلے کام، بہتر کام
ع ۱۱	
۲۷۱۶۔ یَتَوَلَّ	دوست رکھے گا
۲۷۱۷۔ دَائِرَۃٌ	گردش، چکّر
۲۷۱۸۔ اَقْسَمُوْا	قسم کھائی انھوں نے
۲۷۱۹۔ جَھْدَ	سخت
۲۷۲۰۔ اَیْمَانِھِمْ	قسمیں اُنکی
	الثلثۃ
۲۷۲۱۔ یَرْتَدَّ	پھر جائے گا
۲۷۲۲۔ اَذِلَّۃٌ	نرمی کرنے والے
۲۷۲۳۔ اَعِزَّۃٌ	سخت
۲۷۲۴۔ لَوْمَۃٌ	ملامت کرنا
۲۷۲۵۔ لَائِمٌ	ملامت کرنے والا
۲۷۲۶۔ حِزْبٌ	گروہ، جماعت
	(جمع: اَحْزَابٌ)
ع ۱۲	
۲۷۲۷۔ لَعِبًا	کھیل
۲۷۲۸۔ نَادَیْتُمْ	پکارتے ہو تم
۲۷۲۹۔ تَنْقِمُوْنَ	تم عیب پاتے ہو

نمبر شمار عربی	اُردو
۲۷۳۰۔ ھَلْ اُنَبِّئُکُمْ	کیا خبردوں میں تمکو
	(ن ب ء)
۲۷۳۱۔ مَثُوْبَۃً	جزا، ثواب
۲۷۳۲۔ قِرَدَۃٌ	بندر
	قِرْدٌ: بندر (واحد)
۲۷۳۳۔ خَنَازِیْر	سوّر (جمع)
۲۷۳۴۔ شَرٌّ مَّکَانًا	بُرا ٹھکانہ
۲۷۳۵۔ اَضَلُّ	بہت بھکے، گُمراہ
۲۷۳۶ لَوْلَا	کیوں نہیں
۲۷۳۷۔ رَبّٰنِیُّوْنَ	درویش لوگ
۲۷۳۸۔ اَحْبَار	علماء لوگ
۲۷۳۹۔ مَغْلُوْلَۃٌ	تنگ ہوئے، بندھ گئے۔
۲۷۴۰۔ غُلَّتْ	تنگ کردئے گئے، باندھ دئے گئے۔
۲۷۴۱۔ مَبْسُوْطَتٰنِ	کُھلے ہوتے، کُشادہ
۲۷۴۲۔ اَلْقَیْنَا	ڈالدیا ہم نے
۲۷۴۳۔ اَوْقَدُوْا	سُلگاتے ہیں
۲۷۴۴۔ حَرْبٌ	لڑائی
۲۷۴۵۔ اَطْفَاَ	بُجھا دیتا ہے
۲۷۴۶۔ کَفَّرْنَا	دُور کردیتے ہیں ہم

نمبر شمار عربی	اُردو
	معاف کردیتے ہیں ہم
۲۷۴۷۔ مُقْتَصِدَۃٌ	بیچ کی راہ والی
۲۷۴۸۔ سَآءَ	خراب، بُرا
ع ۱۳	
۲۷۴۹۔ یَعْصِمُ	بچائے گا
	(مصدر: عِصْمَۃٌ)
۲۷۵۰۔ لَسْتُمْ	نہیں ہو تم
۲۷۵۱۔ تُقِیْمُوْا	قائم کرو تم
۲۷۵۲۔ لَا تَاْسَ	مت غم کر
۲۷۵۳۔ ھَادُوْا	یہودی ہوگئے
۲۷۵۴۔ صَابِئُوْنَ	ستارہ پرست
	(فرقہ صابی)
۲۷۵۵۔ لَا تَھْوٰی	نہیں چاہتے تھے
۲۷۵۶۔ حَسِبُوْا	گمان کیا انھوں نے
۲۷۵۷۔ عَمُوْا	اندھے ہوتے
۲۷۵۸۔ صَمُّوْا	بہرے ہوتے
۲۷۵۹۔ ثَالِثُ ثَلٰثَۃٍ	تیسرا تین ؐ میں کا، یا تین میں سے ایک
۲۷۶۰۔ صِدِّیْقَۃٌ	بہت سچّی عورت ولی صفت خاتون
۲۷۶۱۔ کَانَا یَاْکُلٰنِ	دونوں کھاتے تھے

نمبر شمار عربی	اُردو
۲۷۶۲۔ اُنْظُرْ	دیکھ
۲۷۶۳۔ یُؤْفَکُوْنَ	اُلٹے گرائے جا رہے ہیں
ع ۱۴	
۲۷۶۴۔ لُعِنَ	لعنت کی گئی
	(فعل مجہول)
۲۷۶۵۔ عَلٰی لِسَانِ	زبان سے
۲۷۶۶۔ عَصَوْا	نافرمانی کی
۲۷۶۷۔ یَعْتَدُوْنَ	حد سے نکل گئے تھے
۲۷۶۸۔ اِعْتِدَاءٌ	حد سے نکلنا
۲۷۶۹۔ لَا یَتَنَاھَوْنَ	نہیں منع کرتے تھے
۲۷۷۰۔ لَبِئْسَ	البتہ بُرا، بہت بُرا۔
۲۷۷۱۔ تَرٰی	دیکھے گا تو
۲۷۷۲۔ یَتَوَلَّوْنَ	دوستی کرتے ہیں
۲۷۷۳۔ قَدَّمَتْ	آگے بھیجا
۲۷۷۴۔ سَخِطَ	ناراض ہُوا
۲۷۷۵۔ لَتَجِدَنَّ	البتہ پائے تو
۲۷۷۶۔ مَوَدَّۃٌ	دوستی، چاہت
۲۷۷۷۔ قِسِّیْسِیْنَ	پڑھے لکھے لوگ
۲۷۷۸۔ رُھْبَانًا	درویش لوگ

نمبرشمار	عربی	اُردو

پارہ نمبر (۷)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۷۷۹	سَمِعُوْا	سُنتے ہیں
۲۷۸۰	اَعْیُنَھُمْ	آنکھیں اُن کی
۲۷۸۱	تَفِیْضُ	بہتی ہیں
		(ف ی ض)
۲۷۸۱ (الف)	دَمْعٌ	آنسو (دُمُوْع
		جمع ہے)
۲۷۸۲	اَثَابَ	ثواب دیا، بدلہ دیا
		ع
۲۷۸۳	لَاتُحَرِّمُوْا	مت حرام کرو،
		مت حرام سمجھو۔
۲۷۸۴	طَیِّبٰتُ	پاکیزہ چیزیں
۲۷۸۵	لَغْوٌ	بیکار
۲۷۸۶	اَیْمَانٌ	قسمیں
۲۷۸۷	عَقَّدْتُّمْ	گرہ باندھی تم نے،
		مضبُوط باندھا
۲۷۸۸	اِطْعَامٌ	کِھلا دینا

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۷۸۹	اَوْسَط	بیچ کا
۲۷۹۰	حَلَفْتُمْ	حلف، قسم کھاؤ تم
۲۷۹۱	اَنْصَاب	تھان، آستانے،
		بُت
۲۷۹۲	رِجْسٌ	گندی، ناپاک
۲۷۹۳	یُوْقِعَ	ڈالدے گا،
		واقع کرے گا
۲۷۹۴	هَلْ	کیا
۲۷۹۵	مُنْتَھُوْنَ	باز آجانیوالے
		رُک جانیوالے
		ع
۲۷۹۶	تَوَلَّیْتُمْ	پھر جاؤ تم
۲۷۹۷	صَیْدٌ	شکار
۲۷۹۸	تَنَالُ	پہنچے گا
۲۷۹۹	رِمَاحٌ	نیزے
۲۸۰۰	نَعَمُ	جانور، چوپایہ
۲۸۰۱	ذَوَاعَدْلٍ	دو انصاف والے
		آدمی
۲۸۰۲	بَالِغَ الْکَعْبَةِ	پہنچایا جائے کعبہ
		تک
۲۸۰۳	وَبَالَ	وبال، شامت

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۸۰۴	عَادَ	پھر سے کیا
۲۸۰۵	سَیَّارَةٌ	مسافر (قافلہ)
۲۸۰۶	صَیْدُ الْبَرِّ	شکار خشکی کا
۲۸۰۷	بَیْتَ الْحَرَامِ	احترام کے لائق گھر
		ع
۲۸۰۸	بَحِیْرَةٌ	کان پھاڑ کر چھوڑ دیئے
		جانے والا جانور
۲۸۰۹	سَائِبَةٌ	سانڈ، جو غیر اللہ کی
		نیاز پر چھوڑا جائے
۲۸۱۰	وَصِیْلَةٌ	ایسی اونٹنی، جو ایک
		مادہ جننے کے بعد
		دوسری بار بھی مادہ
		جنے، یعنی مادہ ملائے
		مشرکین کا طریقہ تھا
		کہ ایسی اونٹنی کو
		غیر اللہ کے نام پر
		چھوڑ دیتے تھے
۲۸۱۱	حَام	دسؔ بچے جنا دینے
		والا اونٹ
۲۷۱۲	حَسْبُنَا	کافی ہے ہم کو
۲۷۱۳	وَجَدْنَا	پایا ہم نے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۸۱۴	اِثْنٰنِ	دو
۲۸۱۵	تَحْبِسُوْنَ	روک لوگے
۲۸۱۶	اِرْتَبْتُمْ	شک میں پڑو تم
۲۸۱۷	اٰثِمِیْنَ	گنہ گار لوگ
۲۸۱۸	عُثِرَ	اطلاع پائی جائے
۲۸۱۹	اِسْتَحَقَّا	مستحق ہوئے وہ
		دونوں
۲۸۲۰	اَوْلَیٰنِ	قریب کے لوگ
۲۸۲۱	اَدْنیٰ	بہت نزدیک
۲۸۲۲	تُرَدَّ	دُور کردی جائینگی،
		رد کردی جائینگی
		ع
۲۸۲۳	مَاذَا	کیا
۲۸۲۴	اُجِبْتُمْ	جواب دئے گئے تم
۲۸۲۵	مَھْدٌ	گہوارہ، بچپن
۲۸۲۶	کَھْلًا	ادھیڑ عمر
۲۸۲۷	طِیْنٌ	مٹی
۲۸۲۸	کَھَیْئَةِ	جیسے کہ صورت
۲۸۲۹	تَنْفُخُ	تو پھونکتا (تھا)
۲۸۳۰	تُبْرِئُ	تو اچھا کر دیتا
		(تھا)

نمبرشمار عربی اُردو

۲۸۳۱- اَکْمَہَ مادرزاد اندھے کو
۲۸۳۲- اَبْرَصَ کوڑھی کو
۲۸۳۳- کَفَفْتُ روک دیا مَیں نے

الربع

۲۸۳۴- مَائِدَۃٌ کھانے کا دسترخوان
ع ۱۵ ۵
۲۸۳۵- مَا قُلْتُ نہیں کہا مَیں نے
۲۸۳۶- مَا دُمْتُ جبتک رہا مَیں
۲۸۳۷- رَقِیْبٌ نگہبان
۲۸۳۸- فَوْزٌ کامیابی
ع ۱۶ ۶

سُورَۃ الانعام (۶)

۲۸۳۹- یَعْدِلُوْنَ برابر ٹھہراتے ہیں
۲۸۴۰- اَجَلٌ مُّسَمًّى وقتِ مقرر
۲۸۴۱- تَمْتَرُوْنَ تم شک کرتے ہو
۲۸۴۲- مُعْرِضِیْنَ اعراض کرنے والے

نمبرشمار عربی اُردو

تغافل کرنیوالے
۲۸۴۳- سَوْفَ عنقریب، جلد
۲۸۴۴- اَنْبٰٓؤُا خبریں
۲۸۴۵- قَرْنٍ زمانہ، ایک زمانہ ایک
وقت کے لوگ (جمع قُرُوْنٌ)
۲۸۴۶- مَكَّنَّا ہم نے طاقت دی
۲۸۴۷- مَكَّنَ ٹھکانہ دینا،
متمکن کرنا،
طاقت دینا،
جما دینا، جگہ دینا
۲۸۴۸- مِدْرَارًا زور کی بارش
۲۸۴۹- اَنْهٰرَ نہریں
۲۸۵۰- ذُنُوْبٌ گناہ
۲۸۵۱- اَنْشَاْنَا اُٹھایا ہم نے،
پیدا کیا ہم نے
۲۸۵۲- قِرْطَاسٌ کاغذ
۲۸۵۳- لَمَسَ چھونا
۲۸۵۴- مَلَكٌ فرشتہ
(جمع: مَلٰٓئِكَةٌ)
۲۸۵۵- لَبَسْنَا شبہ ڈالتے ہیں
۲۸۵۶- یَلْبِسُوْنَ شبہ کرتے ہیں

نمبرشمار عربی اُردو

۲۸۵۷- حَاقَ گھیر لیا
۲۸۵۸- سَخِرُوْا مسخری کی اُنھوں نے
۲۸۵۹- سَخِرَ ٹھٹھا کرنا، مسخری کرنا
ع ۱ ۷
۲۸۶۰- سِیْرُوْا سیر کرو
۲۸۶۱- عَاقِبَةٌ انجام
۲۸۶۲- مُكَذِّبِیْنَ جھٹلانے والے
۲۸۶۳- لِمَنْ کس کے لئے
۲۸۶۴- سَكَنَ بستا ہے، رہتا ہے
۲۸۶۵- فَاطِرٌ بنانے والا
۲۸۶۶- یُطْعِمُ کھلاتا ہے
۲۸۶۷- لَا یُطْعَمُ کھلایا نہیں جاتا
۲۸۶۸- اُمِرْتُ حکم دیا گیا مَیں
۲۸۶۹- یُصْرَفُ پھیرا جائے
۲۸۷۰- یَوْمَئِذٍ اُس دن
۲۸۷۱- كَاشِفَ کھولنے والا
دُور کرنے والا
۲۸۷۲- قَاهِرٌ قابو یافتہ، زبردست
۲۸۷۳- فَوْقَ اوپر
۲۸۷۴- اَیٌّ کونسی
ع ۲ ۱۰ ۸

نمبرشمار عربی اُردو

۲۸۷۵- اِفْتَرٰى جھوٹ باندھ لیا
۲۸۷۶- اَیْنَ کہاں
۲۸۷۷- تَزْعُمُوْنَ تم زعم کرتے تھے،
دعویٰ کرتے تھے
۲۸۷۸- لَمْ تَكُنْ نہ ہوگی
۲۸۷۹- فِتْنَتُهُمْ فتنہ بازی انکی،
بہانہ بازی انکی
۲۸۸۰- وَاللّٰهِ قسم اللہ کی
۲۸۸۱- مَا كُنَّا نہ تھے ہم
۲۸۸۲- یَسْتَمِعُ کان دھرتا ہے
۲۸۸۳- اَكِنَّةٌ حجاب،
آڑ
۲۸۸۴- فِقْهٌ سمجھنا
۲۸۸۵- وَقْرًا بوجھ
۲۸۸۶- یُجَادِلُوْنَ جھگڑتے ہیں،
جدال کرتے ہیں
۲۸۸۷- اَسَاطِیْرُ کہانیاں
۲۸۸۸- اَوَّلِیْنَ پہلے لوگ
۲۸۸۹- یَنْهَوْنَ منع کرتے ہیں
۲۸۹۰- یَنْئَوْنَ رُکے رہتے ہیں
(دُور رہتے ہیں)

نمبر شمار عربی اُردو

۲۸۹۱- وُقِفُوْا کھڑے کئے جائینگے
۲۸۹۲- یٰلَیْتَنَا اے کاش کہ ہم
۲۸۹۳- نُرَدُّ ہم پھیر دیئے جائیں
۲۸۹۴- نَکُوْنَ ہو جائیں ہم
۲۸۹۵- بَدَا ظاہر ہو گیا
۲۸۹۶- لَعَادُوْا البتہ وہی کرتے پھر سے
۲۸۹۷- مَبْعُوْثِیْنَ اٹھائے جانیوالے پھر سے
۲۸۹۸- اَلَیْسَ کیا نہیں ہے
ع ۹
۲۸۹۹- سَاعَۃُ قیامت
۲۹۰۰- بَغْتَۃً اچانک
۲۹۰۱- یٰحَسْرَتَنَا ہائے افسوس ہم پر
۲۹۰۲- فَرَّطْنَا تقصیر کی ہم نے، لاپرواہی کی ہم نے
۲۹۰۳- یَحْمِلُوْنَ اٹھاتے ہیں
۲۹۰۴- اَوْزَارٌ بوجھ (وِزْرٌ کی جمع)
۲۹۰۵- ظُهُوْرٌ پیٹھ (جمع)
۲۹۰۶- مَا یَزِرُوْنَ جو کچھ اٹھا رہے ہیں

نمبر شمار عربی اُردو

۲۹۰۷- لَهْوٌ مشغلہ، جی بہلانا
۲۹۰۸- یَجْحَدُوْنَ انکار کرتے ہیں
۲۹۰۹- کَبُرَ بھاری ہوا
۲۹۱۰- اِسْتَطَعْتَ ہو سکے تجھ سے
۲۹۱۱- تَبْتَغِیَ ڈھونڈے تو
۲۹۱۲- نَفَقًا سرنگ
۲۹۱۳- سُلَّمًا سیڑھی

النصف

۲۹۱۴- دَابَّۃٌ جاندار
۲۹۱۵- طَائِرٌ (طَیْرٌ) پرندہ
۲۹۱۶- یَطِیْرُ اڑتا ہے
۲۹۱۷- جَنَاحَیْهِ اپنے بازو پر
۲۹۱۸- اُمَمٌ امتیں (واحد: اُمَّۃٌ)
۲۹۱۹- مَنْ یَّشَاِ اللّٰهُ جسے اللہ چاہے
۲۹۲۰- اِیَّاهُ اسی کو
۲۹۲۱- یَکْشِفُ دور کر دیتا ہے
ع ۱۰
۲۹۲۲- یَتَضَرَّعُوْنَ ڈھیلے پڑیں وہ، گڑگڑائیں

نمبر شمار عربی اُردو

۲۹۲۳- لَوْلَا کیوں نہیں
۲۹۲۴- بَاْسُنَا عذاب ہمارا
۲۹۲۵- زُیِّنَ زینت دی گئی
۲۹۲۶- نَسُوْا بھول گئے وہ
۲۹۲۷- مَا ذُکِّرُوْا جس کی یاد دلائی گئی ان کو۔
۲۹۲۸- فَرِحُوْا خوش ہوگئے۔ اترانے لگے
۲۹۲۹- مُبْلِسُوْنَ ناامید ہوگئے
۲۹۳۰- قُطِعَ کاٹ ڈالی گئی
۲۹۳۱- دَابِرَ جڑ
۲۹۳۲- یَصْدِفُوْنَ وہ ہٹ جاتے ہیں، پلٹ جاتے ہیں
۲۹۳۳- خَزَائِنُ اللّٰهِ خزانے اللہ کے
۲۹۳۴- لَا اَعْلَمُ نہیں جانتا میں
۲۹۳۵- غَیْبٌ غیب، چھپی ہوئی
۲۹۳۶- لَا اَقُوْلُ نہیں کہتا میں
۲۹۳۷- هَلْ یَسْتَوِی کیا برابر ہیں
۲۹۳۸- اَعْمٰی اندھا
۲۹۳۹- بَصِیْرٌ دیکھنے والا
ع ۱۱

نمبر شمار عربی اُردو

۲۹۴۰- اَنْذِرْ خبر کر دے، ڈرا دے۔
۲۹۴۱- لَا تَطْرُدْ مت ہانک، مت دور کر
۲۹۴۲- غَدٰوۃٌ صبح
۲۹۴۳- عَشِیٌّ شام
۲۹۴۴- وَجْهَهٗ رضامندی اسکی (چہرہ)
۲۹۴۵- مَا عَلَیْکَ نہیں تجھ پر
۲۹۴۶- فَتَنَّا آزمائش میں ڈالا ہم نے
۲۹۴۷- تَسْتَبِیْنَ بیان ہو جائے، ظاہر ہو جائے۔
ع ۱۲
۲۹۴۸- نُهِیْتُ منع کر دیا گیا میں، روک دیا گیا میں
۲۹۴۹- تَسْتَعْجِلُوْنَ تم جلدی مچاتے ہو
۲۹۵۰- اِنِ الْحُکْمُ نہیں حکم
۲۹۵۱- خَیْرُ الْفَاصِلِیْنَ بہتر فیصلہ کرنیوالا
۲۹۵۲- مِفْتَاحٌ (واحد) کنجی
۲۹۵۳- مَفَاتِحُ (جمع) کنجیاں

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۹۵۴	مَاتَسۡقُطُ	نہیں گرتا
۲۹۵۵	وَرَقَۃٌ	پتّہ، ورق
۲۹۵۶	رَطۡبٌ	تر چیز
۲۹۵۷	یَابِسٌ	سوکھی چیز
۲۹۵۸	جَرَحۡتُمۡ	کمایا تم نے

ع ۵ ۱۳

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۹۵۹	حَفَظَۃٌ	نگراں، نگہبان
۲۹۶۰	لَایُفَرِّطُوۡنَ	نہیں کمی کرتے ہیں، نہیں تقصیر کرتے
۲۹۶۱	اَسۡرَعُ	بہت ہی جلد
۲۹۶۲	تَضَرُّعًا	گڑگڑاکر، عاجزی سے
۲۹۶۳	خُفۡیَۃً	چپکے سے، خوفزدہ ہوکر
۲۹۶۴	کَرۡبٌ	سختی، غم
۲۹۶۵	یَلۡبِسَ	بھڑا دے گا
۲۹۶۶	شِیَعًا	ٹولیاں، گروہ
۲۹۶۷	یُذِیۡقَ	چکھا دے گا
۲۹۶۸	لَسۡتُ	نہیں ہوں میں
۲۹۶۹	یَخُوۡضُوۡنَ	بحث کرتے ہیں (گھسنا)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۹۷۰	اِمَّا	اگر، جب بھی، یا
۲۹۷۱	یُنۡسِیَنَّکَ	بھلا دے تجھکو
۲۹۷۲	لَاتَقۡعُدۡ	مت بیٹھ
۲۹۷۳	بَعۡدَ الذِّکۡرٰی	نصیحت کے بعد
۲۹۷۴	ذَرۡ	چھوڑ
۲۹۷۵	غَرَّتۡ	فریب دیا
۲۹۷۶	اَنۡ تُبۡسَلَ	کہ پھنس جاتے، سونپا جائے
۲۹۷۷	شَفِیۡعٌ	شفاعت کرنیوالا
۲۹۷۸	تَعۡدِلۡ	بدلہ دیوے، معاوضہ
۲۹۷۹	کُلَّ عَدۡلٍ	سارے بدلے
۲۹۸۰	اُبۡسِلُوۡا	سونپے گئے، پھنس گئے
۲۹۸۱	شَرَابٌ	پینا
۲۹۸۲	حَمِیۡمٌ	گرم، کھولتا ہُوا
۲۹۸۳	اَلِیۡمٌ	دردناک

ع ۸ ۱۴

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۹۸۴	اَنَدۡعُوۡا	کیا ہم پکاریں
۲۹۸۵	نُرَدُّ	لوٹ جائیں ہم
۲۹۸۶	اَعۡقَابٌ	ایڑیاں
۲۹۸۷	اِسۡتَہۡوَتۡہُ	بے راہ کردیا اسکو

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۹۸۸	حَیۡرَان	حیران، سراسیمہ
۲۹۸۹	اَصۡحَاب	ساتھی، اصحاب
۲۹۹۰	اِئۡتِنَا	آ ہمارے پاس
۲۹۹۱	کُنۡ	ہوجاؤ
۲۹۹۲	فَیَکُوۡنَ	پس وہ ہوجاتے گا

الثلثة

نمبرشمار	عربی	اُردو
۲۹۹۳	یُنۡفَخُ	پھونکا جاتے گا
۲۹۹۴	صُوۡرٌ	نرسنگھا
۲۹۹۵	اٰذَرَ	حضرت ابراہیم علیہ السلام کے چچا یا باپ کا نام
۲۹۹۶	اَصۡنَامًا	بُت، مورتیں
۲۹۹۷	اَرٰىکَ	دیکھا میں نے تجھکو
۲۹۹۸	نُرِیۡ	دکھایا ہم نے
۲۹۹۹	مَلَکُوۡتَ	بادشاہی
۳۰۰۰	جَنَّ	ڈھانپ لیا
۳۰۰۱	رَاٰ	دیکھا اس نے
۳۰۰۲	کَوۡکَبًا	ستارہ
۳۰۰۳	اَفَلَ	چُھپ گیا
۳۰۰۴	اٰفِلِیۡنَ	چُھپ جانیوالے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۰۰۵	قَمَرٌ	چاند
۳۰۰۶	بَازِغًا	روشن، چمکتا ہُوا
۳۰۰۷	شَمۡسٌ	سورج
۳۰۰۸	وَجَّہۡتُ	رُخ کیا میں نے
۳۰۰۹	حَنِیۡفًا	یکسو
۳۰۱۰	فَرِیۡقَیۡنِ	دو فریق
۳۰۱۱	اَحَقُّ	زیادہ مستحق
۳۰۱۲	اَمۡنُ	امن
۳۰۱۳	لَمۡ یَلۡبِسُوۡا	نہیں ملایا، نہیں مخلوط کیا

ع ۹ ۱۳ ۱۵

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۰۱۴	اَشۡرَکُوۡا	شرک کرتے وہ
۳۰۱۵	وَکَّلۡنَا	مقرر کردیا ہم نے
۳۰۱۶	اِقۡتَدِہٗ	اقتدا کر، پیروی کر

ع ۱۰ ۸ ۱۶

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۰۱۷	مَاقَدَرُوۡا	نہیں قدر جانی انھوں نے
۳۰۱۸	قَرَاطِیۡسَ	ورق ورق
۳۰۱۹	خَوۡضٌ	بحث
۳۰۲۰	مُصَدِّقٌ	تصدیق کرنیوالی
۳۰۲۱	بَیۡنَ یَدَیۡ	آگے، پہلے سے

نمبر شمار عربی اُردو

۳۰۲۲۔ تُنْذِرَ تو خبردار کر دے
۳۰۲۳۔ اُمَّ الْقُرٰی بستیوں کی ماں، مرکزی بستی مراد مکہ مکرّمہ
۳۰۲۴۔ حَوْلَ اِردگِرد، آس پاس
۳۰۲۵۔ غَمَرَاتُ سختیاں
۳۰۲۶۔ بَاسِطُوْا آگے بڑھائے ہوئے
۳۰۲۷۔ هُوْن ذلّت، رسوائی
۳۰۲۸۔ جِئْتُمُوْنَا آگئے تم ہمارے پاس
۳۰۲۹۔ فُرَادٰی اکیلے، تنہا
۳۰۳۰۔ اَوَّلَ مَرَّةٍ پہلی بار
۳۰۳۱۔ خَوَّلْنَا دیا ہم نے
۳۰۳۲۔ زَعَمْتُمْ دعویٰ کیا تھا، تم نے (ز ع م)

ع ۱۱ / ۱۷

۳۰۳۳۔ فَالِقُ پھاڑنے والا
۳۰۳۴۔ اَلنَّوٰی گٹھلیاں
۳۰۳۵۔ اِصْبَاحُ صبح
۳۰۳۶۔ سَكَنًا راحت، آرام، سکون۔
۳۰۳۷۔ حُسْبَانًا پھرنے والے حساب سے
۳۰۳۸۔ تَقْدِيْر اندازہ

نمبر شمار عربی اُردو

۳۰۳۹۔ نُجُوْمُ تارے (واحد نَجْمٌ)
۳۰۴۰۔ اَنْشَاَ پیدا کیا
۳۰۴۱۔ مُسْتَقَرٌّ قرار گاہ
۳۰۴۲۔ مُسْتَوْدَعٌ سونپے جانے کی جگہ
۳۰۴۳۔ نَبَاتُ بُوٹیاں، نباتات
۳۰۴۴۔ خَضِرٌ سبز
۳۰۴۵۔ حَبًّا دانے
۳۰۴۶۔ مُتَرَاكِبًا ایک پر ایک، چڑھا ہُوا، تہ بتہ
۳۰۴۷۔ نَخْلٌ کھجور
۳۰۴۸۔ طَلْعٌ خوشے، گابھے
۳۰۴۹۔ قِنْوَانٌ گچھّے
۳۰۵۰۔ دَانِيَةٌ جُھکے ہوئے (مارے بوجھ کے)
۳۰۵۱۔ اَعْنَابٌ انگور
۳۰۵۲۔ رُمَّانٌ انار
۳۰۵۳۔ مُشْتَبِهًا ایک دوسرے سے ملتے جُلتے
۳۰۵۴۔ ثَمَرٌ پھل

نمبر شمار عربی اُردو

۳۰۵۵۔ اَثْمَرَ پھل دیوے
۳۰۵۶۔ يَنْعِهٖ پکنا پھل کا
۳۰۵۷۔ يَنْعٌ پکنا
۳۰۵۸۔ خَرَقُوْا پھاڑ نکالا
۳۰۵۹۔ بَنِيْنَ بیٹے
۳۰۶۰۔ بَنَاتٌ بیٹیاں
۳۰۶۱۔ تَعَالٰی بلند
۳۰۶۲۔ عَمَّا اس چیز سے
۳۰۶۳۔ يَصِفُوْنَ بیان کرتے ہیں، بات بناتے ہیں (و ص ف)

ع ۱۲ / ۱۸

۳۰۶۴۔ بَدِيْعٌ موجد
۳۰۶۵۔ اَنّٰى کہاں
۳۰۶۶۔ لَمْ تَكُنْ نہیں ہے
۳۰۶۷۔ صَاحِبَةٌ بیوی، ساتھ والی
۳۰۶۸۔ ذٰلِكُمْ یہ (وہ) یہ تو آپ کو معلوم ہی ہے کہ ذٰلِكَ کے معنیٰ یہ (وہ) کے ہوتے ہیں، لیکن

نمبر شمار عربی اُردو

جب یہ لفظ کسی کے سامنے براہِ خطاب استعمال ہوگا تو اس کا طریقہ یہ ہے کہ جیسے ایک آدمی کے سامنے ذٰلِكَ دو کیلئے ذٰلِكُمَا، جمع کیلئے ذٰلِكُمْ اسیطرح لفظ تِلْكَ (مؤنث کیلئے) بھی جیسے تِلْكَ، تِلْكُمَا

۳۰۶۹۔ وَكِيْلٌ کارساز
۳۰۷۰۔ لَا تُدْرِكُ نہیں پا سکتی
۳۰۷۱۔ اِدْرَاكٌ پالینا
۳۰۷۲۔ اَبْصَارٌ آنکھیں، بصارت (بصیرت)
۳۰۷۳۔ لَطِيْفٌ بہت باریک بیں
۳۰۷۴۔ دَرَسْتَ پڑھا دیا تو نے، درس دیدیا تو نے (درس)
۳۰۷۵۔ اَعْرِضْ منہ پھیر لے، کنارہ کش ہو جا

نمبرشمار عربی	اُردو
۳۰۷۶۔ لَاتَسُبُّوْا	مت بُرا کہو
۳۰۷۷۔ مَايُشْعِرُ	کیا سمجھ میں آتا ہے؟
۳۰۷۸۔ نُقَلِّبُ	ہم اُلٹا پھیر دیں گے
۳۰۷۹۔ اَفْئِدَةٌ	دل
۳۰۸۰۔ اَوَّلَ مَرَّةٍ	پہلی بار
۳۰۸۱۔ طُغْيَانٌ	سرکشی
۳۰۸۲۔ يَعْمَهُوْنَ	بھٹکے پھرتے ہیں

پارہ نمبر (۸)

نمبرشمار عربی	اُردو
۳۰۸۳۔ قُبُلًا	مدِّمقابل، سامنے
۳۰۸۴۔ يَجْهَلُوْنَ	جہالت کی باتیں کرتے ہیں
۳۰۸۵۔ عَدُوًّا	دشمن (جمع اَعْدَاءٌ)
۳۰۸۶۔ زُخْرُف	چکنی چپڑی باتیں
۳۰۸۷۔ غُرُوْرًا	فریب، دھوکہ
۳۰۸۸۔ ذَرْ	چھوڑ دے
۳۰۸۹۔ تَصْغٰى	جھکتے ہیں، مائل ہوتے ہیں

نمبرشمار عربی	اُردو
۳۰۹۰۔ يَقْتَرِفُوْا	وہ ارتکاب کرتے ہیں، کماتے ہیں
۳۰۹۱۔ مُقْتَرِفُوْنَ	کمائی کرنے والے
۳۰۹۲۔ اَبْتَغِیْ	چاہوں میں، ڈھونڈوں میں، تلاش کروں میں
۳۰۹۳۔ حَكَمًا	فیصلہ کرنے والا
۳۰۹۴۔ مُفَصَّلًا	بہت تفصیل والی
۳۰۹۵۔ تَمَّتْ	پوری ہوئی
۳۰۹۶۔ كَلِمَةٌ	بات
۳۰۹۷۔ صِدْقًا	سچائی
۳۰۹۸۔ عَدْلًا	راستی، انصاف
۳۰۹۹۔ مُبَدِّلَ	بدلنے والا
۳۱۰۰۔ يَخْرُصُوْنَ	اٹکل بازی کرتے ہیں
۳۱۰۱۔ ذُكِرَ	یاد کیا گیا
۳۱۰۲۔ فَصَّلَ	تفصیل سے بیان کر دیا
۳۱۰۳۔ يُوْحُوْنَ	خیال ڈالتے ہیں

ع ۱۴ ۱۱

نمبرشمار عربی	اُردو
۳۱۰۴۔ يَمْشِیْ	چلتا ہے
۳۱۰۵۔ اَكٰبِرَ	بڑے لوگ، سرغنہ

نمبرشمار عربی	اُردو
۳۱۰۶۔ مُجْرِمِيْهَا	جُرم کرنے والے (اس بستی کے)
۳۱۰۷۔ نُؤْتٰى	دئے جائیں ہم
۳۱۰۸۔ اَعْلَمُ	خوب جانتا ہے
۳۱۰۹۔ صَغَارٌ	ذلّت
۳۱۱۰۔ يَشْرَحْ	کھول دیتا ہے
۳۱۱۱۔ صَدْرٌ	سینہ
۳۱۱۲۔ ضَيِّقًا	تنگ
۳۱۱۳۔ حَرَجًا	خوب رُکا ہُوا
۳۱۱۴۔ كَاَنَّمَا	جیسے کہ
۳۱۱۵۔ يَصَّعَّدُ	چڑھتا ہے
۳۱۱۶۔ رِجْسٌ	گندگی، عذاب
۳۱۱۷۔ دَارُ السَّلَامِ	گھر سلامتی کا
۳۱۱۸۔ يٰمَعْشَرَ	اے جماعت
۳۱۱۹۔ اِسْتَمْتَعَ	فائدہ اُٹھایا
۳۱۲۰۔ بَلَغْنَا	پہنچے ہم
۳۱۲۱۔ اَجَّلْتَ	مقرر کیا تو نے
۳۱۲۲۔ مَثْوٰى	ٹھکانا

ع ۱۵ ۸ ۲

نمبرشمار عربی	اُردو
۳۱۲۳۔ يَاْتِكُمْ	آئے تمہارے پاس
۳۱۲۴۔ يَقُصُّوْنَ	بیان کرتے ہیں

نمبرشمار عربی	اُردو
۳۱۲۵۔ شَهِدْنَا	گواہی دی ہم نے
۳۱۲۶۔ مُهْلِكَ	ہلاک کرنے والا
۳۱۲۷۔ ذُوالرَّحْمَةِ	مہربانی کرنے والا
۳۱۲۸۔ يَسْتَخْلِفْ	جانشین کر دے
۳۱۲۹۔ لَاٰتٍ	البتہ ضرور آنیوالا ہے
۳۱۳۰۔ يَصِلُ	پہنچتا ہے
۳۱۳۱۔ يُرْدُوْ	ہلاک کر دیا
۳۱۳۲۔ يَلْبِسُوْا	مشتبہ کر دیا
۳۱۳۳۔ حِجْرٌ	اچھوتی
۳۱۳۴۔ اِفْتِرَاءٌ	جھوٹ موٹ لگا دینا
۳۱۳۵۔ ذُكُوْرٌ	مرد (واحد: ذَكَرٌ)
۳۱۳۶۔ وَصْفٌ	بیان کرنا
۳۱۳۷۔ سَفَهًا	بے وقوفی

ع ۱۶ ۱۱ ۳

الربع

نمبرشمار عربی	اُردو
۳۱۳۸۔ مَعْرُوْشَاتٍ	ٹٹیوں پر چڑھائے جانیوالے درخت، چھتری پر چڑھائے جانیوالے درخت

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۱۳۹	حَصَاد	کاٹنا
۳۱۴۰	حَمُولَۃً	بوجھ اٹھانیوالے جانور
۳۱۴۱	فَرْشًا	زمین کو لگے ہوئے چھوٹے قد کے جانور جو زمین کو لگے چلتے ہیں، یا جن کی کھالوں کو بچھانے کے کام میں لایا جاتا ہے۔
۳۱۴۲	ثَمٰنِیَۃٌ	آٹھ
۳۱۴۳	اَزْوَاجٌ	جوڑے
۳۱۴۴	ضَاْنٌ	بھیڑ
۳۱۴۵	مَعْزٌ	بکری
۳۱۴۶	ذَکَرَیْنِ	دو نر
۳۱۴۷	اُنْثَیَیْنِ	دو مادہ
۳۱۴۸	اشْتَمَلَتْ	لادے ہوئے، اُٹھائے ہوئے
۳۱۴۹	اَرْحَام	پیٹ
۳۱۵۰	اِبِلٌ	اونٹ

ع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۱۵۱	لَا اَجِدُ	نہیں پاتا میں
۳۱۵۲	مُحَرَّمًا	حرام کیا ہُوا

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۱۵۳	عَلٰی طَاعِمٍ	کھانے والے پر
۳۱۵۴	دَمًا	خون
۳۱۵۵	مَسْفُوحًا	بہتا ہُوا
۳۱۵۶	ذِیْ ظُفُرٍ	ناخن والے جانور
۳۱۵۷	غَنَمٌ	بھیڑ، بکری
۳۱۵۸	شُحُومٌ	چربی
۳۱۵۹	حَوَایَا	انتڑیاں
۳۱۶۰	اِخْتَلَطَ	مخلوط ہو، لگی ہو
۳۱۶۱	عَظْمٌ	ہڈی
۳۱۶۲	وَاسِعَۃٌ	کُشادگی
۳۱۶۳	تَخْرُصُوْنَ	تم اٹکل کرتے ہو
۳۱۶۴	اَلْحُجَّۃُ الْبَالِغَۃُ	دلیل پوری
۳۱۶۵	هَلُمَّ	لے آؤ

ع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۱۶۶	اِمْلَاق	افلاس، معاشی تنگی
۳۱۶۷	اِیَّاهُمْ	انکو بھی
۳۱۶۸	مَا ظَهَرَ	جو کچھ ظاہر ہے
۳۱۶۹	مَا بَطَنَ	جو کچھ پوشیدہ ہے
۳۱۷۰	اَشُدَّ	جوانی، مضبوطی
۳۱۷۱	اَوْفُوْا	پورا کرو
۳۱۷۱	کَیْلٌ	ناپ

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۱۷۲	مِیْزَانٌ	تول
۳۱۷۳	قِسْطٌ	انصاف

ع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۱۷۴	اَنْ تَقُوْلُوْا	کہ کہو گے
۳۱۷۵	دِرَاسَۃٌ	پڑھنا پڑھانا
۳۱۷۶	اَهْدٰی	خوب ہدایت یافتہ
۳۱۷۷	اَظْلَمُ	بہت ظالم
۳۱۷۸	صَدَفَ	پھر رہا، کترا کر چلا
۳۱۷۹	یَصْدِفُوْنَ	کترا کر چلتے ہیں
۳۱۸۰	لَسْتَ	نہیں ہے تو
۳۱۸۱	حَسَنَۃٌ	نیکی
۳۱۸۲	عَشْرُ اَمْثَال	دس گنی
۳۱۸۳	دِیْنًا قِیَمًا	دین مستحکم
۳۱۸۴	نُسُکٌ	قربانی
۳۱۸۵	مَحْیَایَ	زندگی میری
۳۱۸۶	مَمَاتِیْ	موت میری
۳۱۸۷	لَا تَزِرُ	نہ بوجھ اُٹھائے گا
۳۱۸۸	وَازِرَۃٌ	بوجھ اُٹھانیوالا
۳۱۸۹	وِزْرٌ	بوجھ
۳۱۹۰	مَرْجِعٌ	لوٹ کر جانیکی جگہ
۳۱۹۱	خَلٰئِفَ	جانشین

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۱۹۲	سَرِیْعُ الْعِقَابِ	جلد سزا دینے والا

ع

النصف

سُورَۃ الاعراف (۷)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۱۹۳	لَا یَکُنْ	نہ ہونا چاہیئے
۳۱۹۴	بَاْسُنَا	عذاب ہمارا
۳۱۹۵	حَرَجٌ	تنگی
۳۱۹۶	بَیَاتًا	رات
۳۱۹۷	قَائِلُوْنَ	دوپہر کے وقت سونے والے (قیلولہ)
۳۱۹۸	یَوْمَئِذٍ	اس دن
۳۱۹۹	ثَقُلَتْ	بھاری
۳۲۰۰	مَوَازِیْنَ	تول، وزن
۳۲۰۱	خَفَّتْ	ہلکا ہُوا
۳۲۰۲	مَعَایِشَ	سامان معیشت

نمبر شمار عربی اُردو

ع

۳۲۰۳۔ صٰغِرِیْنَ ذلیل لوگ، چھوٹے لوگ

۳۲۰۴۔ اَنْظِرْ مہلت دے

۳۲۰۵۔ یُبْعَثُوْنَ اُٹھائے جائیں گے

۳۲۰۶۔ مُنْظَرِیْنَ ڈھیل دئے گئے، منتظر رکھے گئے

۳۲۰۷۔ اَغْوَیْتَ بہکا دیا تو نے

۳۲۰۸۔ اَقْعُدَنَّ بیٹھ کر رہوں گا

۳۲۰۹۔ اَیْمَان داہنی جانب

۳۲۱۰۔ شَمَآئِل بائیں جانب

۳۲۱۱۔ لَاتَجِدُ نہ پائے گا تو

۳۲۱۲۔ مَذْءُوْمًا بُرے حال، مذمّت کیا ہُوا

۳۲۱۳۔ مَدْحُوْرًا دُور کیا ہوا، مردود

۳۲۱۴۔ اَمْلَئَنَّ بھر دُوں گا

۳۲۱۵۔ وُرِیَ چُھپایا گیا

۳۲۱۶۔ سَوْاٰتُ قابلِ حجاب، یا چُھپائی جانے کے لائق (شرم گاہ)

۳۲۱۷۔ قَاسَمَ قسم کھائی

نمبر شمار عربی اُردو

۳۲۱۸۔ دَلّٰی اُتار لیا

۳۲۱۹۔ بَدَتْ ظاہر ہوگئی

۳۲۲۰۔ یَخْصِفٰنِ رگڑنے لگے، چپکانے لگے (وہ دونوں)

۳۲۲۱۔ وَرَقُ پتے، ورق

ع

۳۲۲۲۔ رِیْشًا زینت

۳۲۲۳۔ لِبَاسُ التَّقْوٰی لباس پرہیزگاری کا

۳۲۲۴۔ لَایَفْتِنَنَّکُمُ نہ بہکا دے تم کو

۳۲۲۵۔ یَنْزِعُ اُتار لیا، کھینچ لیا

۳۲۲۶۔ قَبِیْلُهٗ قبیلہ اُس کا

۳۲۲۷۔ اَقِیْمُوْا سیدھا رکھو

۳۲۲۸۔ کُلِّ مَسْجِدٍ ہر سجدہ کے موقع پر، یعنی نماز کے وقت

۳۲۲۹۔ تَعُوْدُوْنَ دوبارہ پیدا کئے جاؤ گے۔

ع

۳۲۳۰۔ لَایَسْتَاْخِرُوْنَ نہیں پیچھے ہٹ سکیں گے۔

۳۲۳۱۔ لَایَسْتَقْدِمُوْنَ نہیں آگے نکل سکیں گے

نمبر شمار عربی اردو

۳۲۳۲۔ ضَلُّوْا کھو گئے، بھاگ گئے

۳۲۳۳۔ اُخْتَهَا بہن اُسکی ہمجنس

۳۲۳۴۔ ادَّارَکُوْا جمع ہوں گے

۳۲۳۵۔ لَاتُفَتَّحُ نہیں کھولے جائینگے

ع

۳۲۳۶۔ یَلِجَ داخل ہوجائے

۳۲۳۷۔ جَمَلُ اونٹ

۳۲۳۸۔ سَمِّ الْخِیَاط ناکہ سوئی کا

۳۲۳۹۔ غَوَاشٌ اوڑھنا

۳۲۴۰۔ نَزَعْنَا کھینچ لیں گے ہم، دُور کردیں گے ہم

۳۲۴۱۔ غِلٌّ ناخوشی، غبار

۳۲۴۲۔ نُوْدُوْا پکارے جائیں گے

الثلٰثة

۳۲۴۳۔ نَادٰی پکاریں گے

۳۲۴۴۔ نَعَمْ ہاں

۳۲۴۵۔ اَذَّنَ اعلان کرے گا

۳۲۴۶۔ مُؤَذِّنٌ اعلان کرنے والا

۳۲۴۷۔ عِوَجًا ٹیڑھا پن

۳۲۴۸۔ حِجَابٌ پردہ، اوٹ، آڑ

نمبر شمار عربی اُردو

۳۲۴۹۔ اَعْرَافُ اونچی جگہ، جنت اور دوزخ کی حدِ فاصل، جن لوگوں کی نیکیاں اور بدیاں برابر ہونگی، وہ اُس وقت تک اعراف کی جگہ ٹھہرائے جائیں گے جبتک کہ اہلِ جنّت اور اہلِ دوزخ اپنے اپنے مقامات میں جا ٹھہریں، آخرکار اہلِ اعراف بھی جنّت میں داخل ہوں گے۔

۳۲۵۰۔ سِیْمَا پہچان، نشانی

۳۲۵۱۔ یَطْمَعُوْنَ چاہت رکھتے ہونگے

۳۲۵۲۔ صُرِفَتْ پھیری جائے گی، چکرا جائے گی

۳۲۵۳۔ تِلْقَآءَ ملاقات

ع

۳۲۵۴۔ مَآ اَغْنٰی نہیں کام آیا

۳۲۵۵۔ لَایَنَالُ نہیں پہنچائے گا

نمبر شمار عربی اُردو

۳۲۵۶۔ اَفِیضُوْا ڈالدو، بہادو
۳۲۵۷۔ نَنْسٰی بُھلادیں گے ہم، نظرانداز کردیں گے
۳۲۵۸۔ هَلْ لَنَا کیا ہے ہمارے لئے
۳۲۵۹۔ نُرَدُّ پھیر دئے جائیں ہم
ع ۱۳
۳۲۶۰۔ سِتَّةِ اَيَّامٍ چھ ایّام
۳۲۶۱۔ يُغْشِى ڈھانک دیتا ہے
۳۲۶۲۔ يَطْلُبُ ڈھونڈتا ہے، پیچھے لگا آتا ہے
۳۲۶۳۔ حَثِيثًا جلدی جلدی
۳۲۶۴۔ مُسَخَّرٰتٍ قابو میں کئے ہوئے
۳۲۶۵۔ تَبٰرَكَ برکت والا
۳۲۶۶۔ تَضَرُّعًا عاجزی سے، گڑگڑا کر
۳۲۶۷۔ خُفْيَةً چپکے چپکے
۳۲۶۸۔ طَمَعًا طمع سے، اُمید سے
۳۲۶۹۔ رِيَاحَ ہوائیں،
۳۲۷۰۔ بُشْرًا خوشخبری، بشارت
۳۲۷۱۔ اَقَلَّتْ اُٹھاتی ہے
۳۲۷۲۔ سَحَابًا بادل

نمبر شمار عربی اُردو

۳۲۷۳۔ ثِقَالًا بھاری، بوجھل
۳۲۷۴۔ سُقْنٰهُ ہانک دیتے ہیں ہم چلا دیتے ہیں ہم
۳۲۷۵۔ بَلَدٍ مَّيِّتٍ مُردہ زمین، خشک بنجر علاقہ، یا مُردہ شہر۔
۳۲۷۶۔ اَلْبَلَدُ الطَّيِّبُ اچھا شہر، سُتھری زمین
۳۲۷۷۔ نَبَاتُ کھیتی باڑی
۳۲۷۸۔ نَكِدًا تھوڑی سی، ناقص
ع ۱۴
۳۲۷۹۔ رِسٰلٰتِ پیغامات (واحد: رِسَالَةٌ)
۳۲۸۰۔ اَنْصَحُ خیرخواہی کرتا ہوں (نَصِيحَةٌ: مصدر)
۳۲۸۱۔ عَجِبْتُمْ تعجّب لگا تم کو
۳۲۸۲۔ قَوْمًا عَمِينَ قوم اندھی
ع ۱۵
۳۲۸۳۔ عَادٌ قومِ عاد، جسکی طرف حضرت ہود علیہ السلام کو بھیجا گیا
۳۲۸۴۔ مَلَاُ سردار

نمبر شمار عربی اُردو

۳۲۸۵۔ سَفَاهَةٌ بے وقوفی
۳۲۸۶۔ نَظُنُّ ہم گمان کرتے ہیں
۳۲۸۷۔ نَاصِحٌ خیر خواہ
۳۲۸۸۔ زَادَ زیادہ کیا
۳۲۸۹۔ بَصْطَةً پھیلاؤ، کشادگی
۳۲۹۰۔ اٰلَاۗءَ نعمتیں، احسان
۳۲۹۱۔ وَقَعَ واقع ہُوا
۳۲۹۲۔ رِجْسٌ عذاب
۳۲۹۳۔ اَسْمَاۗءٍ نام (اِسْمٌ: واحد)
۳۲۹۴۔ سَمَّيْتُمُوْا نام دھر لیا ہے تم نے (مصدر: تَسْمِيَةٌ)
۳۲۹۵۔ دَابِرُ جڑ
ع ۱۶
۳۲۹۶۔ ثَمُوْدُ قوم ثمود، جنکی طرف حضرت صالحؑ کو بھیجا گیا
۳۲۹۷۔ نَاقَةٌ اونٹنی
۳۲۹۸۔ تَاْكُلُ کھاتے وہ
۳۲۹۹۔ بَوَّاَ جگہ دی
۳۳۰۰۔ سُهُوْلٌ نرمی، نرم زمین، سہولت

نمبر شمار عربی اُردو

۳۳۰۱۔ قُصُوْرٌ محل (قَصْرٌ: واحد)
۳۳۰۲۔ تَنْحِتُوْنَ تراش لیتے ہو
۳۳۰۳۔ جِبَالُ پہاڑ (جَبَلٌ: پہاڑ)
۳۳۰۴۔ بُيُوْتٌ گھر (بَيْتٌ: واحد)
۳۳۰۵۔ لَا تَعْثَوْا مت نافرمانی کرو
۳۳۰۶۔ اُسْتُضْعِفُوْا کمزور رکھے گئے
۳۳۰۷۔ مُرْسَلٌ بھیجا گیا
۳۳۰۸۔ عَقَرُوْا کاٹ دیا انھوں نے
۳۳۰۹۔ عَتَوْا حد سے نکل گئے
۳۳۱۰۔ اِئْتِنَا (د ب) لے آ ہمارے پاس
۳۳۱۱۔ تَعِدُ تو وعدہ کرتا ہے
۳۳۱۲۔ مُرْسَلِيْنَ بھیجے گئے پیغمبر
۳۳۱۳۔ رَجْفَةٌ زلزلہ
۳۳۱۴۔ جٰثِمِيْنَ اوندھے گرے ہوئے زانو کے بل
۳۳۱۵۔ تَوَلّٰى منہ پھیرا اُس نے
۳۳۱۶۔ تَاْتُوْنَ کرتے ہو (آتے ہو)
۳۳۱۷۔ مَا سَبَقَ نہیں پہلے کیا
۳۳۱۸۔ مِنْ اَحَدٍ کسی نے بھی

نمبرشمار عربی اُردو

۳۳۱۹۔ اُنَاسٌ لوگ
۳۳۲۰۔ یَتَطَهَّرُوْنَ پاک رہنا چاہتے ہیں۔
۳۳۲۱۔ غٰبِرِیْنَ پیچھے رہ جانیوالے
۳۳۲۲۔ اَمْطَرْنَا برسایا ہم نے
۳۳۲۳۔ مَطَرٌ برسانا (بارش)

ع ۱۲/۱۷

۳۳۲۴۔ مَدْیَنَ وہ علاقہ، جہاں حضرت شعیبؑ کو بھیجا گیا
۳۳۲۵۔ لَاتَبْخَسُوْا مت کم کرو
۳۳۲۶۔ اَشْیَآءَ چیزیں
۳۳۲۷۔ لَاتَقْعُدُوْا مت بیٹھو
۳۳۲۸۔ تُوْعِدُوْنَ وعدہ دیتے ہو، ڈراتے ہو۔ دھمکی دیتے ہو۔
۳۳۲۹۔ تَصُدُّوْنَ روکتے ہو
۳۳۳۰۔ کَثَّرَ بہت کر دیا تعداد بڑھادی

نمبرشمار عربی اُردو

پارہ نمبر (۹)

۳۳۳۱۔ لَتَعُوْدُنَّ البتہ پلٹ آؤ گے
۳۳۳۲۔ کٰرِهِیْنَ ناپسند کرنیوالے
۳۳۳۳۔ اِفْتَرَیْنَا باندھ لیا ہم نے
۳۳۳۴۔ عُدْنَا ہم پلٹ آئے
۳۳۳۵۔ لَمْ یَغْنَوْا نہیں بسے تھے
۳۳۳۶۔ اٰسٰی غم کروں میں، افسوس کروں میں

ع ۱۱/۱

۳۳۳۷۔ عَفَوْا خوب ہو گئے، بڑھ گئے۔
۳۳۳۸۔ اَمِنَ مطمئن ہو گئے
۳۳۳۹۔ نَآئِمُوْنَ سونے والے
۳۳۴۰۔ ضُحًی دن چڑھے
۳۳۴۱۔ مَکْرٌ تدبیر

ع ۱۲/۲

۳۳۴۲۔ حَقِیْقٌ ثابت ہوں جم کر

نمبرشمار عربی اُردو

۳۳۴۳۔ اَلْقٰی ڈالدیا
۳۳۴۴۔ ثُعْبَانٌ اژدہا، بڑا سانپ
۳۳۴۵۔ نَزَعَ کھینچ نکالا
۳۳۴۶۔ بَیْضَآءُ سفید، چمکتا ہوا

ع ۱۳/۳

۳۳۴۷۔ مَاذَا کیا؟
۳۳۴۸۔ اَرْجِهْ ڈھیل دے
۳۳۴۹۔ مَدَآئِن شہر
۳۳۵۰۔ حٰشِرِیْنَ اکٹھا کرنیوالے (ح ش ر)
۳۳۵۱۔ سٰحِرٌ جادوگر
۳۳۵۲۔ عَلِیْمٌ جاننے والا
۳۳۵۳۔ سَحَرَةٌ جادوگر لوگ
۳۳۵۴۔ اِمَّآ خواہ، یا
۳۳۵۵۔ اَنْ کہ
۳۳۵۶۔ تُلْقِیَ ڈالتا ہے تُو
۳۳۵۷۔ مُلْقِیْنَ ڈالنے والے
۳۳۵۸۔ اَلْقُوْا ڈالو تم
۳۳۵۹۔ سَحَرُوْا جادو کر دیا اُنھوں نے
۳۳۶۰۔ اَعْیُنَ آنکھیں
۳۳۶۱۔ اِسْتَرْهَبُوْا ڈرا دیا اُنھوں نے

نمبرشمار عربی اُردو

۳۳۶۲۔ جَآءُوْا لے آئے
۳۳۶۳۔ اَلْقِ ڈالدے تو
۳۳۶۴۔ تَلْقَفُ نگلنے لگا
۳۳۶۵۔ یَاْفِکُوْنَ بنایا تھا اُنھوں نے
۳۳۶۶۔ بَطَلَ جھوٹ ثابت ہُوا
۳۳۶۷۔ غُلِبُوْا مغلوب ہو گئے، ہار گئے
۳۳۶۸۔ هُنَالِكَ اس جگہ
۳۳۶۹۔ اُلْقِیَ ڈالے گئے
۳۳۷۰۔ اٰذَنَ میں اجازت دُوں حکم دُوں
۳۳۷۱۔ اُقَطِّعَنَّ کاٹ ڈالوں گا ضرور
۳۳۷۲۔ اُصَلِّبَنَّ سولی دُوں گا
۳۳۷۳۔ مُنْقَلِبُوْنَ پلٹ کر جانیوالے
۳۳۷۴۔ تَنْقِمُ عیب جانا تُو نے (ن ق م)
۳۳۷۵۔ اَفْرِغْ ڈالدے

ع ۱۴/۴

۳۳۷۶۔ تَذَرُ چھوڑتا ہے تو
۳۳۷۷۔ نُقَتِّلُ ہم قتل کریں گے
۳۳۷۸۔ نَسْتَحْیِ ہم زندہ چھوڑیں گے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۳۷۹	قَاهِرُوْنَ	ہرطرح کازور رکھنے والے
۳۳۸۰	اُوْذِيْنَا	ستائے گئے ہم
		ع ۱۵
۳۳۸۱	سِنِيْنَ	قحط سالی
۳۳۸۲	نَقْصٍ	نقصان
۳۳۸۳	لَنَا هٰذِهٖ	ہمارے لئے تو ہونا ہی چاہیئے۔
۳۳۸۴	يَطَّيَّرُوْا	نحوست بتائی، بدشگون لیا
۳۳۸۵	طٰٓئِرُ	بدشگونی، نحوست
۳۳۸۶	مَهْمَا	کیسی بھی، کچھ بھی
۳۳۸۷	جَرَادُ	ٹڈیاں
۳۳۸۸	قُمَّلَ	گھُن کا کیڑا
۳۳۸۹	ضَفَادِعَ	مینڈک
۳۳۹۰	رِجْزُ	عذاب
۳۳۹۱	كَشَفَ	کھول دینا، دُور کردینا
۳۳۹۲	بٰلِغُوْهُ	پہنچنے والے
۳۳۹۳	يَنْكُثُوْنَ	عہدشکنی کرتے تھے وہ
۳۳۹۴	يَمِّ	سمندر، دریا۔
۳۳۹۵	مَشَارِق	مشرقی جانب

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۳۹۶	مَغَارِب	مغربی جانب
۳۳۹۷	دَمَّرْنَا	ہلاک کردیا ہم نے
۳۳۹۸	يَعْرِشُوْنَ	اونچی عمارت بناتے تھے۔

الربع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۳۹۹	جَاوَزْنَا	پار کردیا ہم نے
۳۴۰۰	يَعْكُفُوْنَ	بیٹھے تھے جم کر
۳۴۰۱	مُتَبَّرٌ	تباہ ہونے والا
		ع ۱۶
۳۴۰۲	ثَلٰثِيْنَ	تیس ۳۰
۳۴۰۳	مِيْقَات	وقت کا تقرر، معیّن وقت
۳۴۰۴	اَرْبَعِيْنَ	چالیس ۴۰
۳۴۰۵	اُخْلُفْنِيْ	خلیفہ یا جانشین ہو رہنا میرا
۳۴۰۶	اَصْلِحْ	اصلاح رکھنا
۳۴۰۷	اَرِنِيْ	دِکھا مجھے
۳۴۰۸	لَنْ تَرٰىنِيْ	ہرگز نہیں دیکھ سکے گا تو مجھ کو۔
۳۴۰۹	تَجَلّٰى	تجلّی کی

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۴۱۰	دَكًّا	ریزہ ریزہ
۳۴۱۱	خَرَّ	گر پڑا
۳۴۱۲	صَعِقًا	بے ہوش ہوکر
۳۴۱۳	اَفَاقَ	ہوش میں آیا
۳۴۱۴	اَلْوَاحُ	تختیاں (لَوْحٌ : واحد)
۳۴۱۵	اُورِيْ	دِکھاؤں گا میں
۳۴۱۶	اَصْرِفُ	دُور پھینک دُوں گا میں (پھیر دونگا میں)
۳۴۱۷	رُشْدُ	بھلائی
۳۴۱۸	غَيُّ	سرکشی
		ع ۱۷
۳۴۱۹	حُلِيٌّ	زیورات
۳۴۲۰	جَسَدًا	بدن، جسم
۳۴۲۱	خُوَارٌ	آواز
۳۴۲۲	سُقِطَ	ٹوٹ کر گر گیا یا گرایا گیا۔
۳۴۲۳	غَضْبَانُ	غصّہ میں بھرا ہُوا
۳۴۲۴	اَسِفًا	رنجیدہ، افسوس کرتا ہُوا۔
۳۴۲۵	يَجُرُّ	کھینچ رہا تھا

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۴۲۶	اِبْنَ اُمَّ	بیٹے ماں کے، یعنی بھائی
۳۴۲۷	لَا تُشْمِتْ	مت خوش کر
		ع ۱۸
۳۴۲۸	سَكَتَ	ٹھنڈا ہُوا غصّہ، خاموش ہُوا۔
۳۴۲۹	نُسْخَةِ	لکھاوٹ
۳۴۳۰	يَرْهَبُوْنَ	ڈر رکھتے ہیں
۳۴۳۱	اِخْتَارَ	چُن لیا، منتخب کرلیا (مصدر: اِخْتِيَارٌ)
۳۴۳۲	سَبْعِيْنَ	ستّر
۳۴۳۳	اِيَّايَ	مجھ کو بھی
۳۴۳۴	فِتْنَتُكَ	تیری آزمائش، یا امتحان تیری طرف سے
۳۴۳۵	خَيْرُ الْغَافِرِيْنَ	سب سے اچھا بخشنے والوں میں سے
۳۴۳۶	هُدْنَا	راہ پکڑی ہم نے
۳۴۳۷	اُصِيْبُ	ڈال دیتا ہوں میں
۳۴۳۸	اَشَاءُ	چاہتا ہوں میں
۳۴۳۹	اُمِّيُّ	بے پڑھا
۳۴۴۰	مَكْتُوْبًا	لکھا ہُوا

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۴۴۱	یَضَعُ	اُتار دیتا ہے
۳۴۴۲	اِصْر	بوجھ
۳۴۴۳	اَغْلَال	طوق
۳۴۴۴	عَزَّر	قوّت دینا، ساتھ دینا۔
	ع ۱۹/۹	
۳۴۴۵	اِثْنَتَاعَشَرَ	بارہ ۱۲
۳۴۴۶	اَسْبَاطًا	بڑی بڑی جماعتیں، ٹولیاں۔
۳۴۴۷	اِنْبَجَسَتْ	پھوٹ نکلے
۳۴۴۸	عَیْنًا	چشمے، پانی کے سوت
	ع ۲۰/۱۰	
۳۴۴۹	حِیْتَان	مچھلیاں (حُوْتٌ : واحد)
۳۴۵۰	شُرَّعًا	ظاہر

النصف

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۴۵۱	تَعِظُوْنَ	نصیحت کرتے ہو
۳۴۵۲	مَعْذِرَۃً	عذر بیان کرنا
۳۴۵۳	بَئِیْسٍ	بُرا، خراب

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۴۵۴	عَتَوْا	سرکشی کی
۳۴۵۵	نُهُوْا	منع کیے گئے
۳۴۵۶	بَلَوْنَا	آزمایا ہم نے
۳۴۵۷	خَلَفَ	جانشین ہوئے
۳۴۵۸	خَلْفٌ	جانشین
۳۴۵۹	وَرِثُوْا	وارث ہوئے
۳۴۶۰	یَاْخُذُوْنَ	لیتے ہیں
۳۴۶۱	عَرَضَ	مال ومتاع، اسباب۔
۳۴۶۲	دَرَسُوْا	پڑھا اُنھوں نے
۳۴۶۳	یُمَسِّکُوْنَ	مضبوط پکڑتے ہیں
۳۴۶۴	نَتَقْنَا	اُٹھایا ہم نے، معلّق کر دیا۔
۳۴۶۵	ظُلَّۃٌ	چھتری، سائبان
۳۴۶۶	وَاقِعٌ	گرنے والا
	ع ۲۱/۱۱	
۳۴۶۷	اَلَسْتُ	کیا نہیں ہوں میں
۳۴۶۸	اَشْرَكَ	شرک کیا
۳۴۶۹	مُبْطِلُوْنَ	جھوٹے لوگ، باطل پرست
۳۴۷۰	اِنْسَلَخَ	نکل بھاگا

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۴۷۱	اَتْبَعَ	پیچھے لگا
۳۴۷۲	غٰوِیْنَ	گمراہ
۳۴۷۳	اَخْلَدَ	لگ کر، چپک کر بیٹھ گیا
۳۴۷۴	كَلْبٌ	کتّا
۳۴۷۵	تَحْمِلُ	لادے تو
۳۴۷۶	یَلْهَثْ	زبان لٹکائے گا، ہانپے گا
۳۴۷۷	مُهْتَدِیْ	ہدایت پانے والا
۳۴۷۸	ذَرَاْنَا	چھوڑے ہم نے
۳۴۷۹	اَضَلُّ	بہت بھکے ہوئے
۳۴۷۹ (الف)	حُسْنٰی	اچھے اچھے
	ع ۲۲/۱۲	
۳۴۸۰	نَسْتَدْرِجُ	ہم بتدریج کھینچ لیں گے۔
۳۴۸۱	اُمْلِیْ	ڈھیل دُوں گا میں
۳۴۸۲	كَیْدٌ	تدبیر
۳۴۸۳	مَتِیْنٌ	مضبوط
۳۴۸۴	جِنَّۃٌ	جنون
۳۴۸۵	اِقْتَرَبَ	قریب آ لگا
۳۴۸۶	اَیِّ حَدِیْثٍ	کونسی بات

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۴۸۷	هَادِیْ	ہدایت دینے والا
۳۴۸۸	اَیَّانَ	کب
۳۴۸۹	مُرْسٰهَا	اُس کا ٹھہرنا
۳۴۹۰	لَا یُجَلِّیْ	نہیں ظاہر کرے گا
۳۴۹۱	ثَقُلَتْ	بھاری ہوگئی
۳۴۹۲	بَغْتَۃً	اچانک
۳۴۹۳	كَاَنَّكَ	جیسے کہ تو، گویا کہ تو۔
۳۴۹۴	حَفِیٌّ	ٹوہ لگانے والا، تلاش کرنے والا۔
۳۴۹۵	لَا اَمْلِكُ	نہیں اختیار رکھتا میں
۳۴۹۶	لِنَفْسِیْ	لئے میری جان کے
۳۴۹۷	لَوْ كُنْتُ	اگر ہوتا میں
۳۴۹۸	اَعْلَمُ الْغَیْبَ	جانتا میں غیب کو
۳۴۹۹	اسْتَكْثَرْتُ	بہت جمع کر لیتا میں
	ع ۲۳/۱۳	
۳۵۰۰	یَسْكُنَ	تاکہ سکون حاصل کرے
۳۵۰۱	تَغَشّٰی	ڈھانک لیا، چھا گیا
۳۵۰۲	حَمَلَتْ	اُٹھا لیا
۳۵۰۳	حَمَلَ	بوجھ، حمل
۳۵۰۴	خَفِیْفًا	ہلکا

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۵۰۵	مَرَّتْ	چلنے لگی
۳۵۰۶	اَثْقَلَتْ	بوجھل ہوگئی
۳۵۰۷	دَعَوَا	پکارا اُن دونوں نے
۳۵۰۸	صَالِحًا	تندرست
۳۵۰۹	لَنَكُوْنَنَّ	ضرور ہم ہوں گے
۳۵۱۰	لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ	نہیں اختیار رکھتے، نہیں استطاعت رکھتے۔
۳۵۱۱	صَامِتُوْنَ	چُپ رہنے والے
۳۵۱۲	يَمْشُوْنَ	چلتے ہیں
۳۵۱۳	يَبْطِشُوْنَ	پکڑتے ہیں (ب ط ش)
۳۵۱۴	كِيْدُوْنِ	داؤ چلا دو مجھ پر
۳۵۱۵	يَتَوَلَّى	دوستی رکھتا ہے
۳۵۱۶	عُرْف	اچھی بھلی
۳۵۱۷	نَزْغٌ	وسوسہ
۳۵۱۸	اِسْتَعِذْ	تو پناہ مانگ
۳۵۱۹	طٰٓئِفٌ	وسوسہ آمیز چکر
۳۵۲۰	يَمُدُّوْنَ	کھینچتے ہیں
۳۵۲۱	لَا يُقْصِرُوْنَ	نہیں باز آتے، نہیں کمی کرتے

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۵۲۲	اِجْتَبَيْتَ	کھینچ لایا تُو
۳۵۲۳	قُرِئَ	پڑھا جائے
۳۵۲۴	اِسْتَمِعُوْا	دھیان لگا کر سنو
۳۵۲۵	اَنْصِتُوْا	چُپ ہو جاؤ
۳۵۲۶	دُوْنَ الْجَهْرِ	کم آواز سے
۳۵۲۷	غُدُوّ	صبح کو
۳۵۲۸	اٰصَال	شام

ع ۲۴ / ۱۸ / ۱۴

الثلثۃ

سورۃ الانفال (۸)

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۵۲۹	اَنْفَال	مال غنیمت
۳۵۳۰	ذَاتَ بَيْنِكُمْ	معاملات آپس کے تمہارے
۳۵۳۱	وَجِلَتْ	دہل جاتے ہیں، گھبرا جاتے ہیں۔
۳۵۳۲	كَمَا	جیسے کہ
۳۵۳۳	يُجَادِلُوْنَ	بحث کرتے ہیں، جدال کرتے ہیں
۳۵۳۴	تَبَيَّنَ	ظاہر ہو گیا
۳۵۳۵	كَاَنَّمَا	جیسے کہ جس طرح

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۵۳۶	يُسَاقُوْنَ	ہانکے جاتے ہیں
۳۵۳۷	اِحْدَى	کوئی ایک
۳۵۳۸	اَنَّهَا لَكُمْ	کہ وہ لئے تمہارے
۳۵۳۹	تَوَدُّوْنَ	تم چاہتے تھے (وَدَّ)
۳۵۴۰	غَيْرَ	سوا
۳۵۴۱	ذَاتِ الشَّوْكَةِ	شوکت والی ہتھیار والی۔
۳۵۴۲	يُحِقَّ	حق ثابت کرے گا
۳۵۴۳	يُبْطِل	باطل کر دے گا
۳۵۴۴	تَسْتَغِيْثُوْنَ	تم فریاد کر رہے تھے
۳۵۴۵	مُمِدٌّ	مدد کرنے والا
۳۵۴۶	مُرْدِفِيْن	سلسلہ وار چلے آنے والے۔

ع ۱۰ / ۱۵

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۵۴۷	نُعَاسُ	اونگھ
۳۵۴۸	يَرْبِطَ	باندھ دے، مضبوط کر دے
۳۵۴۹	اَعْنَاق	گردن (جمع : عُنُقٍ کی)
۳۵۵۰	كُلَّ بَنَانٍ	ہر جوڑ پر
۳۵۵۱	شَاقُّوْا	مخالفت کی اُنھوں نے
۳۵۵۲	زَحْفًا	مدِّمقابل
۳۵۵۳	مُتَحَرِّفًا	پینترا بدلنے والا
۳۵۵۴	مُتَحَيِّزًا	جگہ بدلنے والا (لڑائی کے وقت)
۳۵۵۵	رَمَيْتَ	پھینکا تو نے
۳۵۵۶	رَمٰى	پھینکا اس نے
۳۵۵۷	يُبْلِيَ	آزمائش کرے
۳۵۵۸	بَلَاءً	آزمائش
۳۵۵۹	مُوْهِن	کمزور کر دینے والا
۳۵۶۰	تَعُوْدُوْا	تم پھر کروگے
۳۵۶۱	نَعُدْ	ہم پھر کریں گے

ع ۲ / ۱۶

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۵۶۲	لَا تَوَلَّوْا	مت پھرو، مت اُلٹو۔
۳۵۶۳	شَرَّ الدَّوَابِّ	بدترین مخلوق (جانور)
۳۵۶۴	اِسْتَجِيْبُوْا	قبول کرلو
۳۵۶۵	يَحُوْلُ	حائل ہوتا ہے، آڑ بنتا ہے۔
۳۵۶۶	خَاصَّةً	خاص کر۔
۳۵۶۷	يَتَخَطَّفَ	اُچک لے جائے

نمبرشمار	عربی	اردو
۳۵۶۸	أٰوٰی	جگہ دی
۳۵۶۹	لَا تَخُوْنُوْا	مت خیانت کرو
	ع	
۳۵۷۰	یُثْبِتُوْا	قید کرلیویں
		(ث ب ت)
۳۵۷۱	اَمْطِرْ	برسادے تُو
۳۵۷۲	اَوْلِیَآءُ	والی
		(جمع ہے وَلِیٌّ کی)
۳۵۷۳	مُکَآءً	سیٹی بجانا
۳۵۷۴	تَصْدِیَۃً	تالیاں بجانا
۳۵۷۵	یَمِیْزَ	جُدا کردے گا
۳۵۷۶	یَرْکُمَ	اکھٹا کردے گا
	ع	
۳۵۷۷	اِنْ یَّنْتَهُوْا	اگر باز آجائیں
۳۵۷۸	سَلَفَ	ہوچکا، سو ہوچکا۔
۳۵۷۹	یَعُوْدُوْا	پھر کریں گے
۳۵۸۰	مَضَتْ	ہوگذری
۳۵۸۱	مَوْلٰی	دوست

پارہ نمبر (۱۰)

نمبرشمار	عربی	اردو
۳۵۸۱ (الف)	اِعْلَمُوْا	جان لو، سمجھ لو
۳۵۸۲	غَنِمْتُمْ	مالِ غنیمت لیا تم نے
۳۵۸۳	خُمُسَ	پانچواں حصّہ
۳۵۸۴	عُدْوَۃُ الدُّنْیَا	کنارے اِس پار
۳۵۸۵	عُدْوَۃُ الْقُصْوٰی	کنارے اُس پار
۳۵۸۶	اَلرَّکْبُ	سوار
۳۵۸۷	اَسْفَلَ	نیچے
۳۵۸۸	تَوَاعَدْتُّمْ	وعدہ مقرر کرتے تم
۳۵۸۹	مَنَامِكَ	تیرے خواب میں
۳۵۹۰	فَشِلْتُمْ	سُستی کرتے تم
		(ف ش ل)
۳۵۹۱	سَلَّمَ	سلامت رکھا، محفوظ رکھا
۳۵۹۲	یُقَلِّلُ	تھوڑا دِکھایا
		(قَلِیْلٌ سے)
	ع	

نمبرشمار	عربی	اردو
۳۵۹۳	تَذْهَبَ	جاتی رہے گی
۳۵۹۴	رِیْحُکُمْ	ہَوا تمہاری
۳۵۹۵	بَطَرًا	اترا کر (بَطَرٌ: اترانا: شیخی بتانا)
۳۵۹۶	جَارٌ	پڑوسی
۳۵۹۷	نَکَصَ	پھر گیا
	ع	
۳۵۹۸	حَرِیْقٌ	جلنے کا، تیز جلن
۳۵۹۹	ظَلَّامٌ	ظلم کرنے والا
۳۶۰۰	دَاْبِ	عادت
۳۶۰۱	لَمْ یَكُ	نہیں ہے وہ
۳۶۰۲	مُغَیِّرًا	بدلنے والا
۳۶۰۳	کُلَّ مَرَّۃٍ	ہر مرتبہ
۳۶۰۴	تَثْقَفَنَّ	تو پاجائے اُن پر، غالب آجائے
۳۶۰۵	حَرْبٌ	لڑائی
۳۶۰۶	شَرِّدْ	بھگادے، منتشر کرڈال
۳۶۰۷	تَخَافَنَّ	خوف کرے تو اندیشہ کرے
۳۶۰۸	اِنْبِذْ	پھینک دے تُو

نمبرشمار	عربی	اردو
	ع	
۳۶۰۹	رِبَاطِ الْخَیْلِ	بندھے ہوئے گھوڑے
۳۶۱۰	تُرْهِبُوْنَ	ڈرائے رکھو
۳۶۱۱	جَنَحُوْا	جُھک جائیں وہ
		(ج ن ح)
۳۶۱۲	اَلَّفَ	اُلفت ڈالدی
	ع	
۳۶۱۳	حَرِّضْ	رغبت دلا
۳۶۱۴	عِشْرُوْنَ	بیس ۲۰
۳۶۱۵	یَغْلِبُوْا	غالب آئیں گے
۳۶۱۶	مِائَتَیْنِ	دو سو ۲۰۰ (تثنیہ)
۳۶۱۷	مِائَۃٌ	ایک سو ۱۰۰
۳۶۱۸	اَلْفًا	ایک ہزار ۱۰۰۰
۳۶۱۹	اَلْئٰنَ	اب
۳۶۲۰	خَفَّفَ	تخفیف کردی
۳۶۲۱	ضَعْفًا	کمزوری
۳۶۲۲	اَلْفَیْنِ	دو ہزار ۲۰۰۰
۳۶۲۳	اَسْرٰی	قیدی
		(واحد: اسِیْرٌ)
۳۶۲۴	یُثْخِنَ	خونریزی کرے
۳۶۲۵	لَوْلَا	اگر نہ ہوتا

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۶۲۶	سَبَقَ	پہلے سے ہو چکا
		ع ۵
۳۶۲۷	اَمْكَنَ	قابو میں دیا اُس نے
۳۶۲۸	اٰوَوْا	جگہ دی انھوں نے
۳۶۲۹	وَلَایَۃٌ	تعلّق، ذمّہ داری
۳۶۳۰	اِسْتَنْصَرُوْا	مدد چاہیں وہ
۳۶۳۱	اُولُوا الْاَرْحَامِ	قرابت والے، رشتے دار
۳۶۳۲	اَوْلٰی	زیادہ حقدار

الربع

ع ۶

سُورَۃ التَّوْبَۃ (۹)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۶۳۳	بَرَاءَۃٌ	بیزاری کا اعلان
۳۶۳۴	سِیْحُوْا	چل پھر لو (مصدر: سِیَاحَۃٌ)
۳۶۳۵	اَرْبَعَۃَ اَشْهُرٍ	چار ماہ
۳۶۳۶	غَیْرُ مُعْجِزِی	نہیں عاجز کر سکتے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۶۳۷	مُخْزِی	رسوا کرنے والا
۳۶۳۸	اَذَانٌ	اعلان
۳۶۳۹	لَمْ یَنْقُصُوْا	نہ توڑا ہو، خراب نہ کیا ہو (ن ق ص)
۳۶۴۰	اِنْسَلَخَ	نکل جاتے
۳۶۴۱	اَشْهُرُ الْحُرُمِ	محترم مہینے
۳۶۴۲	اُحْصُرُوْا	گھیر لو
۳۶۴۳	اُقْعُدُوْا	بیٹھو
۳۶۴۴	مَرْصَدٌ	داؤگھات کی جگہ
۳۶۴۵	خَلُّوْا	چھوڑ دو، خالی کر دو
۳۶۴۶	اَحَدٌ	کوئی
۳۶۴۷	اِسْتَجَارَكَ	پناہ مانگی اُس نے تجھ سے۔
۳۶۴۸	اَجِرْ	پناہ دے تو
۳۶۴۹	مَاْمَنْ	جائے امن
		ع ۷
۳۶۵۰	یَظْهَرُوْا	غالب آجائیں وہ
۳۶۵۱	لَا یَرْقُبُوْا	نہیں لحاظ کریں گے (ر ق ب)
۳۶۵۲	اِلًّا	قرابت کا پاس

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۶۵۳	ذِمَّۃً	عہد کی ذمّے داری
۳۶۵۴	تَاْبٰی	انکار کیا، مانا نہیں
۳۶۵۵	نَكَثُوْا	توڑ دیا (ن ك ث)
۳۶۵۶	اَئِمَّۃَ	سردار، پیشوا (واحد: اِمَامٌ)
۳۶۵۷	هَمُّوْا	ارادہ کیا
۳۶۵۸	اَحَقُّ	بہت حقدار
۳۶۵۹	یَشْفِ	شفا دے گا
۳۶۶۰	غَیْظٌ	غصّہ
۳۶۶۱	تُتْرَكُوْا	چھوڑ دئے جاؤ گے
۳۶۶۲	وَلِیْجَۃٌ	دلی دوست، بھیدی
		ع ۸
۳۶۶۳	مَا كَانَ	نہیں ہے لائق
۳۶۶۴	یَعْمُرُوْا	آباد کریں (ع م ر)
۳۶۶۵	سِقَایَۃَ الْحَاجِّ	پانی پلانا حاجیوں کو
۳۶۶۶	عِمَارَۃً	خدمت کرنا، آباد کرنا
۳۶۶۷	لَا یَسْتَوٗنَ	نہیں برابر ہو سکتے
۳۶۶۸	اَعْظَمُ	بہت بڑا

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۶۶۹	فَائِزُوْنَ	کامیاب ہونیوالے
۳۶۷۰	نَعِیْمٌ مُقِیْمٌ	نعمت والا مقام
۳۶۷۱	اِسْتَحَبُّوْا	محبّت بتائیں وہ
۳۶۷۲	عَشِیْرَۃٌ	کنبہ، قبیلہ
۳۶۷۳	اِقْتَرَف	کمانا
۳۶۷۴	كَسَادَ	مندی، کساد بازاری
۳۶۷۵	مَسٰكِنَ	مکانات (مَسْكَنٌ کی جمع)
۳۶۷۶	اَحَبَّ	زیادہ پسند، محبوب
۳۶۷۷	تَرَبَّصُوْا	انتظار کرو
		ع ۹
۳۶۷۸	مَوَاطِنَ	مواقع، جگہ
۳۶۷۹	حُنَیْنٍ	مکّہ اور طائف کے درمیان ایک مقام کا نام جہاں ۸ھ میں جنگ ہوئی تھی۔
۳۶۸۰	ضَاقَتْ	تنگ ہو گئی
۳۶۸۱	رَحُبَتْ	کشادہ تھی
۳۶۸۲	مُدْبِرِیْنَ	پیٹھ پھیرنے والے
۳۶۸۳	سَكِیْنَۃٌ	تسلّی
۳۶۸۴	جُنُوْدًا	لشکر

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۶۸۵	نَجَسٌ	ناپاک
۳۶۸۶	عَامٌ	برس سال
۳۶۸۷	عَيْلَةً	معاشی بدحالی، تجارتی نقصان
۳۶۸۸	جِزْيَةَ	جزیہ: ایک خاص رقم جو خلافت علیٰ منہاج النبوۃ میں غیر مسلم شہریوں سے سالانہ وصول کی جاتی ہے اس محصول کے بعد ملکی سرحدوں کی حفاظت اور فوجی خدمات میں انھیں اور کچھ نہ کرنا پڑیگا
۳۶۸۹	عَنْ يَدٍ	اپنے ہاتھ سے
۳۶۹۰	صَاغِرُوْنَ	ذلیل، چھوٹے
		ع ۵
۳۶۹۱	يُضَاهِئُوْنَ	وہ نقل کرتے ہیں، یا ریس کرتے ہیں، کسی کی بات کیطرح

نمبر شمار	عربی	اردو
		خود بھی سر ملا کر بات کرنا۔
۳۶۹۲	اَحْبَارَ	علماء
۳۶۹۳	رُهْبَانَ	درویش
۳۶۹۴	يُطْفِئُوْا	بجھانا چاہتے ہیں (مصدر: اِطْفَاءٌ)
۳۶۹۵	يَأْبَى	نہیں قبول کرے گا، مانے گا نہیں
۳۶۹۶	يُظْهِرَ	غالب کردے گا

النصف

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۶۹۷	يَكْنِزُوْنَ	جمع کرتے ہیں (ک ن ز)
۳۶۹۸	ذَهَبٌ	سونا
۳۶۹۹	فِضَّةٌ	چاندی
۳۷۰۰	يُحْمٰى	تپایا جائے گا
۳۷۰۱	تُكْوٰى	داغ دیا جائے گا
۳۷۰۲	جِبَاهُ	پیشانیاں، ماتھے (واحد: جَبْهَةٌ)
۳۷۰۳	جُنُوْبٌ	کروٹیں (جَنْبٌ: واحد)

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۰۴	كَنْزٌ	خزانہ جمع کرنا
۳۷۰۵	عِدَّةٌ	گنتی
۳۷۰۶	اَرْبَعَةٌ	چار ۴
۳۷۰۷	حُرُمٌ	محترم مہینے یعنی ذیقعدہ، ذی الحجہ، محرّم اور رجب ان چار ماہوں میں حج کے ادب کے سبب جنگ کرنا منع ہے۔
۳۷۰۸	كَافَّةً	اکٹھے
۳۷۰۹	اَلنَّسِيْءُ	مہینوں کی گنتی آگے پیچھے کرنا۔
۳۷۱۰	يُوَاطِئُوْا	موافقت کریں
		ع ۱۱
۳۷۱۱	اِنْفِرُوْا	نکلو
۳۷۱۲	اِثَّاقَلْتُمْ	بوجل ہوجاتے ہو تم (ث ق ل)
۳۷۱۳	ثَانِيَ اثْنَيْنِ	دوسرا دو میں کا
۳۷۱۴	سُفْلٰى	نیچے
۳۷۱۵	عُلْيَا	اونچی
۳۷۱۶	خِفَافًا	ہلکے، تھوڑے

نمبر شمار	عربی	اردو
		سامان کے ساتھ۔
۳۷۱۷	ثِقَالًا	بھاری بہت سامان کے ساتھ
۳۷۱۸	عَرَضَ	اسباب، مال
۳۷۱۹	قَاصِدًا	درمیانی، معمولی سا، ہلکا سا۔
۳۷۲۰	بَعُدَتْ	دُور لگی
۳۷۲۱	شُقَّةٌ	مشقّت والی راہ، مراد مسافت
		ع ۱۲
۳۷۲۲	اَذِنْتَ	اجازت دی تُونے
۳۷۲۳	يَسْتَاْذِنُ	اجازت مانگتا ہے
۳۷۲۴	اِرْتَابَتْ	شک میں پڑگئے
۳۷۲۵	يَتَرَدَّدُوْنَ	متردد ہوتے، شک میں پڑگئے۔
۳۷۲۶	خُرُوْجٌ	نکلنا
۳۷۲۷	اَعَدُّوْا	تیار کرتے وہ
۳۷۲۸	عُدَّةً	سامان تیار کرنا
۳۷۲۹	اِنْبِعَاثٌ	اُٹھنا، کھڑا کرنا
۳۷۳۰	خَبَالًا	فساد، خرابی
۳۷۳۱	لَاَوْضَعُوْا	البتہ دوڑاتے

پارہ نمبر (۱۰)

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۳۲	سَمّٰعُوْنَ	بھیدی، چُھپ کر سننے والے۔
۳۷۳۳	خِلٰلَکُمْ	بیچ تمہارے
۳۷۳۴	قَلَّبُوْا	اُلٹ پلٹ کیا اُنھوں نے
۳۷۳۵	اِئْذَنْ	پروانگی دے، اجازت دے
۳۷۳۶	سَقَطُوْا	گر پڑے وہ
۳۷۳۷	تَسُؤْ	بُرا لگا
۳۷۳۸	فَرِحَ	خوش ہونا
۳۷۳۹	اِحْدٰی	ایک
۳۷۴۰	حُسْنَیَیْنِ	دو بھلائیاں
۳۷۴۱	طَوْعًا	خوشی سے
۳۷۴۲	کَرْهًا	ناخوشی سے
۳۷۴۳	نَفَقٰتِ	خرچ
۳۷۴۴	کُسَالٰی	کاہلی
۳۷۴۵	تَزْهَقَ	نکل جائے
۳۷۴۶	یَفْرَقُوْنَ	ڈرپوک (ڈرتے ہیں)
۳۷۴۷	مَلْجَاً	جائے پناہ
۳۷۴۸	مَغٰرٰتٍ	غار (جمع)
۳۷۴۹	مُدَّخَلاً	گھس کر چھپنے کی جگہ

سُورَۃُ التوبہ (۹)

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۵۰	یَجْمَحُوْنَ	سرکشی کرتے ہیں
۳۷۵۱	یَلْمِزُ	عیب لگاتا ہے
۳۷۵۲	اُعْطُوْا	دیئے جائیں
۳۷۵۳	یَسْخَطُوْنَ	ناراض ہوتے ہیں
۳۷۵۴	حَسْبُنَا	کافی ہیں ہم کو
۳۷۵۵	رٰغِبُوْنَ	رغبت کرنے والے

ع ۱۳

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۵۶	عٰمِلِیْنَ	کارکنان صدقات کسی کی ذمہ داری پر کام کرنیوالے
۳۷۵۷	مُؤَلَّفَةِ	الفت دلانا، یاد دلانے کیلئے
۳۷۵۸	رِقَابِ	گردن (چھڑانا)
۳۷۵۹	غٰرِمِیْنَ	قرضدار
۳۷۶۰	اِبْنُ السَّبِیْلِ	راہ کا مُسافر
۳۷۶۱	یُؤْذُوْنَ	ایذا دیتے ہیں
۳۷۶۲	اُذُنٌ	بات سننے والا، کان رکھنے والا

الثلثة

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۶۳	یُحَادِدُ	مخالفت کرے گا
۳۷۶۴	خَوْضُ	بحث کرنا
۳۷۶۵	لَعِبُ	کھیلنا

پارہ نمبر (۱۰)

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۶۶	لَا تَعْتَذِرُوْا	مت عذر بیان کرو

ع ۱۴

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۶۷	خَلَاقُ	حصّہ
۳۷۶۸	خُضْتُمْ	تم چال چلے
۳۷۶۹	مُؤْتَفِکٰتِ	الٹائی ہوئی بستیاں
۳۷۷۰	اَتَتْ	آئے
۳۷۷۱	جَنّٰتِ عَدْنٍ	باغات ہمیشہ کے

ع ۱۵

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۷۲	اُغْلُظْ	سختی کر
۳۷۷۳	نَقَمُ	عیب جاننا
۳۷۷۴	یَکُ	ہوگا
۳۷۷۵	اَعْقَبَ	لگا دیا
۳۷۷۶	اَخْلَفُوْا	خلاف کیا
۳۷۷۷	مُطَّوِّعِیْنَ	خوشی سے کرنیوالے
۳۷۷۸	جُهْدُ	محنت
۳۷۷۹	سَبْعِیْنَ	ستّر

ع ۱۶

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۸۰	مُخَلَّفُوْنَ	پیچھے رہ جانیوالے
۳۷۸۱	خِلٰفَ	پیچھے
۳۷۸۲	مَقْعَدُ	بیٹھنے پر
۳۷۸۳	حَرُّ	گرمی

سُورَۃُ التوبہ (۹)

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۸۴	یَضْحَکُوْا	ہنس لیں
۳۷۸۵ (الف)	یَبْکُوْا	رونا پڑے گا
۳۷۸۵ (ب)	خٰلِفِیْنَ	پیچھے رہ گئے بیٹھ جانے والے
۳۷۸۶	اُولُوا الطَّوْلِ	صاحبِ دولت
۳۷۸۷	خَوَالِفِ	خانہ نشین عورتیں جو گھر کے لوگ باہر جانے پر پیچھے گھر میں بیٹھی ہوں۔

ع ۱۷

نمبر شمار	عربی	اردو
۳۷۸۸	مُعَذِّرُوْنَ	عُذر بیان کرنیوالے
۳۷۸۹	اَعْرَابُ	دیہاتی لوگ
۳۷۹۰	نَصَحُوْا	خیرخواہی کی، خالص ہوئے۔
۳۷۹۱	اَحْمِلُ	سواری دُوں میں
۳۷۹۲	دَمْعُ	آنسو
۳۷۹۳	سَبِیْلُ	راہ، قانونی چارہ جوئی۔
۳۷۹۴	اَغْنِیَاءُ	دولتمند

پارہ نمبر (۱۱)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۷۹۵	یَعْتَذِرُوْنَ	عذر بیان کریں گے
۳۷۹۶	اِعْتَذِرُا	عذر کرنا، بہانہ کرنا
۳۷۹۷	اَخْبَار	خبریں
۳۷۹۸	اَجْدَرُ	بہت قریب، بہت ممکن
۳۷۹۹	مَغْرَمًا	جُرمانہ
۳۸۰۰	دَوَائِرُ	گردش (جمع)
۳۸۰۱	دَائِرَۃٌ	گردش، چکر
۳۸۰۲	قُرُبٰت	قربت، نزدیکی
۳۸۰۳	صَلَوٰتِ	دعائے خیر
۳۸۰۴	قُرْبَۃٌ	قربت

ع ۱۲ / ۱

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۸۰۵	سٰبِقُوْنَ	آگے بڑھ جانیوالے
۳۸۰۶	حَوْلَکُمْ	آس پاس تمہارے
۳۸۰۷	مَرَدُوْا	سرکشی کی اُنھوں نے۔ اَڑ گئے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۸۰۸	اِعْتَرَفُوْا	اعتراف کیا انھوں نے
۳۸۰۹	خَلَطُوْا	مِلے جُلے، کئے اُنھوں نے مخلوط
۳۸۱۰	صَلِّ	دُعا دے، رحمت بھیج
۳۸۱۱	سَکَنٌ	تسکین
۳۸۱۲	مُرْجَوْنَ	ڈھیل دیے گئے
۳۸۱۳	اِرْجَاءٌ	ڈھیل دینا
۳۸۱۴	اِرْصَادٌ	داؤ، گھات کی جگہ
۳۸۱۵	حَارَبَ	لڑائی کی
۳۸۱۶	لَاتَقُمْ	مت کھڑا ہو
۳۸۱۷	اَسَّسَ	بنیاد رکھی
۳۸۱۸	بُنْیَانٌ	عمارت
۳۸۱۹	شَفَا	کنارے
۳۸۲۰	جُرُفٍ	گھاٹی
۳۸۲۱	هَارٍ	گرنے والی
۳۸۲۲	اِنْهَارَبِهٖ	گرا، گر پڑا، اسکے ساتھ ڈھ گیا، منہدم ہوگیا۔
۳۸۲۳	لَایَزَالُ	نہیں ٹلے گا
۳۸۲۴	بَنَوْا	بنایا اُنھوں نے

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۸۲۵	رِیْبَۃٌ	کھٹکا

ع ۱۳ / ۲

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۸۲۶	حَامِدُوْنَ	حمد کرنے والے
۳۸۲۷	سَائِحُوْنَ	پھرنیوالے خدا کی راہ میں
۳۸۲۸	نَاهُوْنَ	منع کرنے والے
۳۸۲۹	اَوَّاهٌ	دردمند، نرم دل
۳۸۳۰	حَلِیْمٌ	تحمل والا، باوقار
۳۸۳۱	سَاعَۃِ الْعُسْرَۃِ	وقت تنگی کا
۳۸۳۲	ثَلٰثَۃَ	تین ۳
۳۸۳۳	خُلِّفُوْا	پیچھے چھوڑ دیے گئے
۳۸۳۴	ضَاقَتْ	تنگ ہوگئی
۳۸۳۵	رَحُبَتْ	کُشادہ ہوئی

ع ۱۴ / ۳

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۸۳۶	ظَمَاٌ	پیاس
۳۸۳۷	نَصَبٌ	محنت، تھکن
۳۸۳۸	مَخْمَصَۃٌ	بھوک
۳۸۳۹	یَطَئُوْنَ	چلتے ہیں (روندنا)
۳۸۴۰	مَوْطِئًا	قدم بڑھانا
۳۸۴۱	نَیْلًا	پہنچنا، پہنچکر
۳۸۴۲	وَادِیًا	میدان، وادی

ع ۱۵ / ۴

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۸۴۳	یَلُوْنَکُمْ	تمہارے آس پاس ملے ہوئے نزدیک رہتے ہیں۔
۳۸۴۴	غِلْظَۃٌ	سختی

الربع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۳۸۴۵	یُفْتَنُوْنَ	آزمائش میں ڈالے جاتے ہیں۔
۳۸۴۶	کُلَّ عَامٍ	ہر سال
۳۸۴۷	صَرَفَ	پھیر دیا
۳۸۴۸	عَزِیْزٌ	بھاری
۳۸۴۹	عَنِتُّمْ	تکلیف میں پڑو تم
۳۸۵۰	رَءُوْفٌ	شفقت کرنیوالا
۳۸۵۱	حَسْبِیَ	کافی ہے مجھ کو
۳۸۵۲	اَلْعَرْشِ الْعَظِیْمِ	بڑا بھاری تخت سلطنت

ع ۱۶ / ۵

نمبر شمار عربی اُردو

سورۃ یونس (۱۰)

۳۸۵۳۔ قَدَمَ صِدْقٍ قدم راستی اور صداقت کا۔
۳۸۵۴۔ یَبْدَؤُا پہلی بار پیدا کرتا ہے
۳۸۵۵۔ خَلْقَ مخلوق، پیدائش
۳۸۵۶۔ یُعِیْدُ دوسری بار پیدا کرتا ہے۔
۳۸۵۷۔ ضِیَآءً چمکدار، روشنی
۳۸۵۸۔ قَدَّرَ مقرر کر دی
۳۸۵۹۔ مَنَازِلَ منزل (جمع)
۳۸۶۰۔ عَدَدَ گنتی
۳۸۶۱۔ سِنِیْنَ برس، سال
۳۸۶۲۔ لَایَرْجُوْنَ نہیں اُمید رکھتے
۳۸۶۳۔ دَعْوٰی پکار، دُعا
۳۸۶۴۔ تَحِیَّتُہُمْ ملاقات کی دُعا
ع
۳۸۶۵۔ یُعَجِّلُ جلدی کرے

نمبر شمار عربی اُردو
۳۸۶۶۔ اِسْتِعْجَال جلدی مانگنا
۳۸۶۷۔ جَنْبِہٖ کروٹ پر اس کی
۳۸۶۸۔ مُسْرِفِیْنَ حد سے نکل جانیوالے
۳۸۶۹۔ اِئْتِ لے آ
۳۸۷۰۔ غَیْرِ ھٰذَآ سوا اِس کے
۳۸۷۱۔ بَدِّلْ بدل دے
۳۸۷۲۔ اَدْرٰکُمْ تمکو خبر دیتا
۳۸۷۳۔ لَبِثْتُ رہا ہیں
۳۸۷۴۔ عُمُرًا عمر کا ایک حصّہ
ع
۳۸۷۵۔ جَرَیْنَ جاری ہوتی ہیں
۳۸۷۶۔ عَاصِفٌ تیز آندھی
۳۸۷۷۔ یَبْغُوْنَ بغاوت کرتے ہیں، سرکشی کرتے ہیں۔
۳۸۷۸۔ نَبَاتُ رُوئیدگی
۳۸۷۹۔ زُخْرُف چمک دمک
۳۸۸۰۔ حَصِیْدًا کٹی ہوئی
۳۸۸۱۔ لَایَرْہَقُ نہیں چھائیگی (رہق)
۳۸۸۲۔ رَہَقَ چھا جانا، لپٹ جانا
۳۸۸۳۔ قَتَرٌ سیاہی
۳۸۸۴۔ عَاصِمٌ بچانے والا

نمبر شمار عربی اُردو
۳۸۸۵۔ اُغْشِیَتْ اُڑھا دئے گئے، لپیٹ دئے گئے
۳۸۸۶۔ قِطَعًا ٹکڑے پرت کے پرت (واحد: قِطْعَۃٌ)
۳۸۸۷۔ مُظْلِمًا اندھیری
۳۸۸۸۔ مَکَانَکُمْ ٹھہرنا ہے تمکو
۳۸۸۹۔ زَیَّلْ پھوٹ ڈالنا، جدائی ڈالنا
۳۸۹۰۔ اِیَّانَا ہم کو ہی
۳۸۹۱۔ ھُنَالِکَ اس جگہ
۳۸۹۲۔ تَبْلُوْا آزمالے گا
۳۸۹۳۔ اَسْلَفَتْ پہلے کر چکا

النصف

ع
۳۸۹۴۔ اَمَّنْ یا کون ہے؟
۳۸۹۵۔ حَقَّتْ حق بات ثابت ہوئی
۳۸۹۶۔ لَایَہِدِّیْ نہیں راہ سوجھتی اس کو۔
ع
۳۸۹۷۔ لَمْ یَلْبَثُوْا نہیں رہے وہ

نمبر شمار عربی اُردو
۳۸۹۸۔ سَاعَۃً مِّنَ النَّہَارِ ایک گھڑی دن بھر کی
۳۸۹۹۔ یَتَعَارَفُوْنَ پہچان لیں گے
۳۹۰۰۔ مَتٰی کب
۳۹۰۱۔ بَیَاتًا رات کو، راتوں رات
۳۹۰۲۔ مَاذَا کس چیز کی
۳۹۰۳۔ یَسْتَنْبِئُوْنَ خبر پوچھتے ہیں
۳۹۰۴۔ اِیْ ہاں
۳۹۰۵۔ وَرَبِّیْ قسم میرے رب کی
ع
۳۹۰۶۔ نَدَامَۃٌ ندامت
۳۹۰۷۔ اَلَآ یاد رکھو، خبردار ہو جاؤ
۳۹۰۸۔ آٰللّٰہُ اَذِنَ کیا اللہ نے اجازت دی ہے، حکم دیا ہے
ع
۳۹۰۹۔ مَاتَکُوْنُ نہیں ہوتا تو
۳۹۱۰۔ شَاْنٌ حال، کام
۳۹۱۱۔ تُفِیْضُوْنَ شروع کرتے ہو
۳۹۱۲۔ مَایَعْزُبُ نہیں چھپا ہوا
۳۹۱۳۔ اَصْغَر زیادہ چھوٹی

اردو	عربی	نمبر شمار
اٹکل کی بات کرتے ہیں۔	یَخْرُصُوْنَ	۳۹۱۴

الثلثة

ع

اردو	عربی	نمبر شمار
میرا رہنا	مَقَامِیْ	۳۹۱۵
نصیحت	تَذْكِیْرِ	۳۹۱۶
رنج وغم	غُمَّةً	۳۹۱۷
ڈرائے جانیوالے	مُنْذَرِیْنَ	۳۹۱۸
تو پھیر دے، اُلٹ دے (ل ف ت)	تَلْفِتَ	۳۹۱۹
بڑائی، سرداری	كِبْرِیَاءُ	۳۹۲۰

ع

اردو	عربی	نمبر شمار
البتہ بہت چڑھ گیا تھا (بلند)	لَعَالٍ	۳۹۲۱
جگہ بناؤ تم دونوں	تَبَوَّآ	۳۹۲۲
مٹادے (ط م س)	اِطْمِسْ	۳۹۲۳
سختی ڈال	اُشْدُدْ	۳۹۲۴
قبول کرلی گئی	اُجِیْبَتْ	۳۹۲۵

اردو	عربی	نمبر شمار
مت اتباع کرنا اتباع کرنا ہی مت	لَا تَتَّبِعٰنِ	۳۹۲۶
پالیا	اَدْرَكَ	۳۹۲۷
جسم	بَدَنٌ	۳۹۲۸

ع

اردو	عربی	نمبر شمار
جگہ	مُبَوَّاَ	۳۹۲۹
پڑھتے ہیں	یَقْرَءُوْنَ	۳۹۳۰
نہیں کام آیا	مَا تُغْنِیْ	۳۹۳۱
ڈرانیوالے (واحد: نَذِیْرٌ)	نُذُرٌ	۳۹۳۲

ع

اردو	عربی	نمبر شمار
رد کرنیوالا، پھیرنے والا	رَادَّ	۳۹۳۳

ع

سورة هود (۱۱)

اردو	عربی	نمبر شمار
مضبوط ومحکم کی گئی۔	اُحْكِمَتْ	۳۹۳۴
تفصیل سے بیان کی گئی۔	فُصِّلَتْ	۳۹۳۵
نزدیک سے، پاس سے	مِنْ لَّدُنْ	۳۹۳۶
دے گا	یُؤْتِ	۳۹۳۷
دوہرا کرلیتے ہیں۔	یَثْنُوْنَ	۳۹۳۸
لپیٹتے ہیں	یَسْتَغْشُوْنَ	۳۹۳۹
کپڑے (واحد: ثَوْبٌ)	ثِیَاب	۳۹۴۰

پارہ نمبر (۱۲)

اردو	عربی	نمبر شمار
ڈھیل دی ہم نے	اَخَّرْنَا	۳۹۴۱
مدت گنی ہوئی	اُمَّةٍ مَّعْدُوْدَةٍ	۳۹۴۲
کس نے روک لیا	مَا یَحْبِسُ	۳۹۴۳
نہیں دور ہوگا، نہیں فرصت دیگا، نہیں پھیرا جائیگا۔	لَیْسَ مَصْرُوْفًا	۳۹۴۴

ع

اردو	عربی	نمبر شمار
ناامید	یَئُوْسٌ	۳۹۴۵
ناشکرا	كَفُوْرٌ	۳۹۴۶
نعمتیں	نَعْمَاءَ	۳۹۴۷
اترانے والا	فَرِحٌ	۳۹۴۸
شیخی بگھارنیوالا	فَخُوْرٌ	۳۹۴۹
چھوڑ دینے والا	تَارِكٌ	۳۹۵۰
تنگ ہو رہا ہے	ضَائِقٌ	۳۹۵۱
بنائی ہوئی	مُفْتَرَیٰتٍ	۳۹۵۲
ہم پورا دیں گے	نُوَفِّ	۳۹۵۳

نمبر شمار	عربی	اُردو
۳۹۵۴	لَا یُبْخَسُوْنَ	نہیں کم دیے جائیں گے۔ (ب، خ، س)
۳۹۵۵	صَنَعُوْا	بنایا اُنھوں نے (ص، ن، ع)
۳۹۵۶	اَحْزَابُ	گروہ، جماعتیں (واحد: حِزْبٌ)
۳۹۵۷	لَا تَكُ	مت ہو
۳۹۵۸	مِرْیَۃٌ	شک
۳۹۵۹	یُعْرَضُوْنَ	پیش کر دیے جائیں گے (ع ر ض)
۳۹۶۰	اَشْهَاد	گواہ (واحد: شَهِیْدٌ)
۳۹۶۱	لَا جَرَمَ	نہیں شک
۳۹۶۲	اَخْسَرُوْنَ	بہت نقصان اُٹھانے والے
۳۹۶۳	اَخْبَتُوْا	عاجزی کی جُھک گئے۔
۳۹۶۴	یَسْتَوِیٰنِ	برابر رہے دونوں

ع ۲ / ۱۲

نمبر شمار	عربی	اُردو
۳۹۶۵	اَرَاذِلُ	رذیل لوگ
۳۹۶۶	بَادِیَ الرَّاْیِ	ظاہر دیکھنے میں
۳۹۶۷	عُمِّیَتْ	چُھپائی گئی، اندھاپن چھا گیا
۳۹۶۸	نُلْزِمُ	لازم کر دیں ہم، لگادیں۔
۳۹۶۹	طَارِدُ	ہانکنے والا، دُور کرنے والا
۳۹۷۰	طَرْدٌ	ہانکنا، دُور بھگانا
۳۹۷۱	تَزْدَرِیْ	حقیر دیکھتی ہیں
۳۹۷۲	اِجْرَام	جُرم (مصدر) گناہ
۳۹۷۳	اِجْرَامِیْ	میرے گناہ

ع ۳ / ۱۱

نمبر شمار	عربی	اُردو
۳۹۷۴	لَا تَبْتَئِسْ	مت غم کر
۳۹۷۵	اِصْنَعْ	بنا، تیار کر (صَنْعَۃٌ: بنانا)
۳۹۷۶	اَعْیُنِنَا	ہماری نگرانی میں (ہماری آنکھیں)
۳۹۷۷	لَا تُخَاطِبْ	مت بات کر
۳۹۷۸	یَحِلُّ	اُترے گا
۳۹۷۹	فَارَ	جوش مارا

نمبر شمار	عربی	اُردو
۳۹۸۰	تَنُّوْر	نان پکانے کا چولھا
۳۹۸۱	اِرْكَبُوْا	سوار ہو جاؤ (مادہ: ر ك ب)
۳۹۸۲	مَجْرٖهَا	چلنا اُس کا
۳۹۸۳	مُرْسٰهَا	تھمنا، ٹھہرنا اُس کا
۳۹۸۴	مَعْزِلٍ	کنارے
۳۹۸۵	اٰوِیْ	جگہ لوں گا میں
۳۹۸۶	حَالَ	حائل ہُوا
۳۹۸۷	اِبْلَعِیْ	نِگل جا
۳۹۸۸	اَقْلِعِیْ	تھم جا
۳۹۸۹	غِیْضَ	خشک ہُوا، سوکھ گیا
۳۹۹۰	اِسْتَوَتْ	آٹھہری
۳۹۹۱	جُوْدِیِّ	ایک پہاڑ کا نام
۳۹۹۲	بُعْدًا	دُوری رحمت سے یا لعنت ہو

الربع

نمبر شمار	عربی	اُردو
۳۹۹۳	اَعِظُ	نصیحت کرتا ہوں میں (و ع ظ)
۳۹۹۴	اِهْبِطْ	اُتر

ع ۴ / ۱۴

نمبر شمار	عربی	اُردو
۳۹۹۵	عَاد	قومِ عاد، جس کی طرف حضرت ہودؑ کو بھیجا گیا
۳۹۹۶	تَارِكِیْ	چھوڑنے والے
۳۹۹۷	اِعْتَرٰ	پیش آیا، معاملہ کیا
۳۹۹۸	نَاصِیَۃٌ	پیشانی
۳۹۹۹	جَحَدَ	انکار کرنا
۴۰۰۰	عَنِیْد	ضدّی، سرکش
۴۰۰۱	اُتْبِعُوْا	پیچھے لگائے گئے

ع ۵ / ۱۱

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۰۰۲	اِسْتَعْمَرَ	آباد کیا
۴۰۰۳	مُجِیْب	دُعا قبول کرنیوالا
۴۰۰۴	مَرْجُوًّا	ہونہار، جس پر اُس کی قوم کوئی اُمید لگائے بیٹھی ہو کہ بڑا ہو کر یہ کوئی عظیم کارنامہ انجام دیگا
۴۰۰۵	تَخْسِیْر	نقصان، ٹوٹا خسارہ۔
۴۰۰۶	عَقَرُوْا	کاٹ ڈالا اُنھوں نے
۴۰۰۷	غَیْرُ مَكْذُوْب	نہیں جھوٹ ہو سکتا

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۰۰۸	صَیْحَۃٌ	زور کی آواز
۴۰۰۹	جٰثِمِیْنَ	اوندھے گرے ہوئے
۴۰۱۰	لَمْ یَغْنَوْا	نہیں رہے وہ
	ع ۶	
۴۰۱۱	مَا لَبِثَ	نہیں دیر کی
۴۰۱۲	حَنِیْذٍ	تلا ہُوا
۴۰۱۳	لَا تَصِلُ	نہیں پہنچتا
۴۰۱۴	نَکِرَ	انجان ہُوا
۴۰۱۵	اَوْجَسَ	چھپایا
۴۰۱۶	خِیْفَۃً	ڈر، خوف
۴۰۱۷	ضَحِکَتْ	ہنس پڑی
۴۰۱۸	وَرَآءِ	پیچھے
۴۰۱۹	یٰوَیْلَتٰی	ہائے افسوس
۴۰۲۰	ءَ	کیا
۴۰۲۱	اَلِدُ	مَیں جنُوں گی
۴۰۲۲	عَجُوْزٌ	بُڑھیا
۴۰۲۳	بَعْلِیْ	شوہر میرا
۴۰۲۴	شَیْخًا	بڑی عمر کا بوڑھا
۴۰۲۵	اَھْلَ الْبَیْتِ	اے گھر کے لوگو
۴۰۲۶	ذَھَبَ	گیا
۴۰۲۷	الرَّوْعُ	گھبراہٹ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۰۲۸	مُنِیْبٌ	رُجوع ہونے والا
۴۰۲۹	غَیْرُ مَرْدُوْد	نہیں رد کیا جا سکتا
۴۰۳۰	سِیْٓءَ	ناخوش ہُوا
۴۰۳۱	ضَاقَ	تنگ ہُوا
۴۰۳۲	ذَرْعًا	دل میں
۴۰۳۳	عَصِیْبٌ	بھاری، سخت
۴۰۳۴	یُھْرَعُوْنَ	دوڑے آئے
۴۰۳۵	ضَیْفِیْ	مہمان میرے
۴۰۳۶	رَجُلٌ رَّشِیْدٌ	آدمی اچھا
۴۰۳۷	نُرِیْدُ	ہم چاہتے ہیں
۴۰۳۸	رُکْنٍ شَدِیْدٍ	قلعہ مضبُوط، مستحکم پناہ گاہ
۴۰۳۹	لَنْ یَّصِلُوْٓا	نہیں پہنچ سکیں گے
۴۰۴۰	قِطْعٍ مِّنَ الَّیْلِ	رات کا ایک حصّہ
۴۰۴۱	لَا یَلْتَفِتْ	نہ پیچھے مُڑے
۴۰۴۲	عَالِیَھَا	اوپر کا حصّہ اُس کا
۴۰۴۳	سَافِلَھَا	نیچے اُس کے
۴۰۴۴	سِجِّیْلٍ	کنکر، پتھراؤ کنکریوں کا
۴۰۴۵	مَنْضُوْد	تہ بتہ
۴۰۴۶	مُسَوَّمَۃً	نشان لگے ہوئے

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۰۴۷	بَعِیْدٍ	دُور
	ع ۷	

النصف

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۰۴۸	وَدُوْدٌ	دوستی رکھنے والا (مصدر: وُدٌّ) چاہنے والا
۴۰۴۹	مَا نَفْقَہُ	نہیں سمجھے ہم اسکو
۴۰۵۰	رَھْطُکَ	برادری تیری، خاندان تیرا۔
۴۰۵۱	رَجَمْنٰکَ	پتھر سے مار ڈالتے ہم
۴۰۵۲	رَھْطٌ	برادری، خاندان
۴۰۵۳	اَعَزُّ	بہت عزیز
۴۰۵۴	ظِھْرِیًّا	پس پُشت پیٹھ پیچھے
۴۰۵۵	اِرْتَقِبُوْٓا	منتظر رہو
۴۰۵۶	رَقِیْبٌ	انتظار کرنیوالا
	ع ۸	
۴۰۵۷	اَوْرَدَ	لاکھڑا کیا
۴۰۵۸	وِرْدُ	گھاٹ
۴۰۵۹	مَوْرُوْدُ	لاکھڑا کرنے کی جگہ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۰۶۰	رِفْدُ	بخشش، انعام
۴۰۶۱	مَرْفُوْدُ	دیجانیوالی بخشش
۴۰۶۲	حَصِیْد	جڑ کٹی ہوئی
۴۰۶۳	تَتْبِیْبٌ	ہلاکت، بربادی
۴۰۶۴	یَوْمٌ مَّشْھُوْدٌ	دن حاضری کا
۴۰۶۵	شَقِیٌّ	بدبخت (جمع: اَشْقِیَآءُ)
۴۰۶۶	سَعِیْدٌ	نیک بخت (جمع: سُعَدَآءُ)
۴۰۶۷	زَفِیْرٌ	چیخ و پکار
۴۰۶۸	شَھِیْقٌ	دھاڑنا
۴۰۶۹	مَا دَامَتْ	جب تک قائم رہے یا رہیں گے
۴۰۷۰	فَعَّالٌ	کرنے والا
۴۰۷۱	عَطَآءً	بخشش، انعام
۴۰۷۲	غَیْرَ مَجْذُوْذٍ	نہیں کاٹی جائیگی
۴۰۷۳	لَا تَکُ	مت ہو جا
۴۰۷۴	مِرْیَۃٌ	شک
۴۰۷۵	غَیْرَ مَنْقُوْصٍ	نہیں کم ہوگا
	ع ۹	
۴۰۷۶	لَا تَطْغَوْا	مت سرکشی کرو

نمبر شمار | عربی | اُردو

۴۰۷۷۔ لَا تَرْكَنُوْٓا مت جُھکو
۴۰۷۸۔ طَرَفَيِ دونوں سرے
۴۰۷۹۔ زُلَفًا مِّنَ الَّيْلِ کچھ رات کا حصّہ
۴۰۸۰۔ حَسَنٰتِ نیکیاں
۴۰۸۱۔ سَيِّاٰتِ بُرائیاں
۴۰۸۲۔ اُولُوْا بَقِيَّةٍ سمجھ دار لوگ، با اثر لوگ۔
۴۰۸۳۔ اُتْرِفُوْا دولت دیئے گئے
۴۰۸۴۔ نُثَبِّتُ ہم ثابت رکھتے ہیں
۴۰۸۵۔ فُؤَادَكَ دل تیرا

ع ۱۰

سُورۃ یُوسُف (۱۲)

۴۰۸۶۔ اَحَدَ عَشَرَ گیارہ
۴۰۸۷۔ رُءْيَا خواب
۴۰۸۸۔ تَاْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ خلاصہ، خواب کی تعبیر یا اہم باتوں کا خلاصہ۔

ع ۱۱

نمبر شمار | عربی | اُردو

۴۰۸۹۔ عُصْبَةٌ جماعت، ٹولی
۴۰۹۰۔ اِطْرَحُوْهُ ڈالدو، چھوڑدو
۴۰۹۱۔ يَخْلُ خالی ہوجائے گا
۴۰۹۲۔ غَيٰبَتِ گہرائی والا
۴۰۹۳۔ جُبِّ کنواں
۴۰۹۴۔ يَلْتَقِطْ اُٹھالے گا
۴۰۹۵۔ بَعْضُ السَّيَّارَةِ کوئی قافلہ، راہ گیر
۴۰۹۶۔ غَدًا کل صبح
۴۰۹۷۔ يَرْتَعْ شکم سیر ہوکر کھائے
۴۰۹۸۔ ذِئْبُ بھیڑیا
۴۰۹۹۔ عِشَآءً رات کو
۴۱۰۰۔ يَبْكُوْنَ روتے ہوئے
۴۱۰۱۔ نَسْتَبِقُ ہم دوڑ رہے (تھے)

الثلثة

۴۱۰۲۔ سَوَّلَتْ بات بنائی
۴۱۰۳۔ جَمِيْلٌ بہت اچھا (خوبصورت)
۴۱۰۴۔ مُسْتَعَان مدد مانگی گئی ہے، یا مدد دینے والا ہے۔
۴۱۰۵۔ تَصِفُوْنَ تم بیان کرتے ہو

نمبر شمار | عربی | اُردو

۴۱۰۶۔ وَارِدَ آگے چلنے والا، پنہارا
۴۱۰۷۔ اَدْلٰى لٹکایا
۴۱۰۸۔ دَلْوٌ ڈول
۴۱۰۹۔ يٰبُشْرٰى واہ، خوشخبری بہت خوب
۴۱۱۰۔ غُلٰمٌ لڑکا (جمع: غِلْمَانٌ)
۴۱۱۱۔ بِضَاعَةٌ پونجی
۴۱۱۲۔ بَخْسٍ ناقص، تھوڑا سا، کم
۴۱۱۳۔ دَرَاهِم درہم کی جمع، (مراد اُس وقت کا سکّہ)
۴۱۱۴۔ زَاهِدِيْنَ بے رغبت

ع ۱۲

۴۱۱۵۔ اَكْرِمِيْ عزت سے رکھ
۴۱۱۶۔ رَاوَدَتْ پھسلایا (اُس عورت نے)
۴۱۱۷۔ غَلَّقَتْ بند کرلیا (اُس عورت نے)
۴۱۱۸۔ اَبْوَاب دروازے
۴۱۱۹۔ هَيْتَ لَكَ تجھ ہی سے کہتی ہوں

نمبر شمار | عربی | اُردو

یا تجھ پر فدا ہوں۔
۴۱۲۰۔ مَعَاذَ اللّٰهِ اللہ کی پناہ
۴۱۲۱۔ قَدَّتْ پھاڑ ڈالا (اُس عورت نے)
۴۱۲۲۔ اَلْفَيَا پایا اُن دونوں نے
۴۱۲۳۔ سَيِّدَهَا اس کے شوہر کو (آقا، سردار)
۴۱۲۴۔ لَدَا نزدیک
۴۱۲۵۔ مَا جَزَآءُ کیا سزا ہے؟
۴۱۲۶۔ يُسْجَنَ قید کردیا جائے (س ج ن)
۴۱۲۷۔ قُدَّ پھاڑا گیا (فعل ماضی مجہول)
۴۱۲۸۔ قُبُل آگے سے
۴۱۲۹۔ دُبُر پیچھے سے

ع ۱۳

۴۱۳۰۔ نِسْوَةٌ خواتین
۴۱۳۱۔ تُرَاوِدُ بہلاتی ہے، پھسلاتی ہے
۴۱۳۲۔ فَتٰى جوان، خادم

پارہ نمبر (۱۲)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۳۳	شَغَفَ	بیٹھ گیا ہے، پیوست ہو گیا ہے
۴۱۳۴	مُتَّكَاً	تکیہ دار مسندیں
۴۱۳۵	سِكِّيْنًا	چاقو، چھری
۴۱۳۶	اَكْبَرْنَ	بڑا جانا (اُن عورتوں نے)
۴۱۳۷	حَاشَ لِلّٰهِ	بزرگی تو بس اللہ کو ہے
۴۱۳۸	لُمْتُنَّنِي	ملامت کی تھی تم نے مجھے۔
۴۱۳۹	اِسْتَعْصَمَ	بچ کے رہا، بے داغ رہا (ع ص م)

ع ۱۴

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۴۰	سِجْن	قید خانہ
۴۱۴۱	فَتَيٰنِ	دو جوان
۴۱۴۲	اَعْصِرُ	نچوڑتا ہوں (ع ص ر)
۴۱۴۳	خُبْزًا	روٹیاں
۴۱۴۴	مُتَفَرِّقُوْنَ	جُدا جُدا، متفرق
۴۱۴۵	يُصْلَبُ	سُولی دیا جائے گا (صَلِيْبٌ: سُولی)

سُورۃ یوسف (۱۲)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۴۶	نَاجٍ	نجات پانے والا۔ بچنے والا۔
۴۱۴۷	بِضْعَ سِنِيْنَ	چند سال

ع ۱۵

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۴۸	بَقَرَاتٍ	گائیں (واحد: بَقَرَةٌ)
۴۱۴۹	سِمَانٍ	موٹی (سَمِيْنٌ: موٹا)
۴۱۵۰	سَبْعَ	سات
۴۱۵۱	عِجَافٍ	دُبلی، لاغر
۴۱۵۲	يٰبِسٰتٍ	خشک، سوکھی
۴۱۵۳	تَعْبُرُوْنَ	تم تفسیر بیان کرتے ہو، تعبیر بیان کرتے ہو۔
۴۱۵۴	اَضْغَاثُ اَحْلَامٍ	پریشان خیالات، پراگندہ خواب
۴۱۵۵	اِدَّكَرَ	یاد کیا
۴۱۵۶	بَعْدَ اُمَّةٍ	ایک مدّت کے بعد
۴۱۵۷	تَزْرَعُوْنَ	کھیتی کرو گے تم
۴۱۵۸	دَاَبًا	مسلسل
۴۱۵۹	تُحْصِنُوْنَ	تم حفاظت سے رکھو گے
۴۱۶۰	يُغَاثُ	مینہ برسایا جائے گا

پارہ نمبر (۱۳)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۶۱	يَعْصِرُوْنَ	شیرا نچوڑیں گے، ہر چیز کا خوب رس نکالیں گے۔

ع ۱۶

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۶۲	مَابَالُ	کیا حال ہے
۴۱۶۳	حَصْحَصَ	کھُل گیا
۴۱۶۴	لَمْ اَخُنْ	نہیں خیانت کی میں نے

پارہ نمبر (۱۳)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۶۵	مَا اُبَرِّئُ	نہیں بَری کہتا ہیں
۴۱۶۶	اَمَّارَةٌ	حکم دینے والا (ا م ر)
۴۱۶۷	اَسْتَخْلِص	میں خالص کرونگا
۴۱۶۸	مَكِيْنٌ اَمِيْنٌ	مرتبے والا، امانت دار۔
۴۱۶۹	خَزَائِنُ الْاَرْضِ	ملکی خزانے

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۷۰	جَهَّزَ	سامان تیار کیا

سُورۃ یوسف (۱۲)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۷۱	جَهَازٌ	سامان
۴۱۷۲	مُنْزِلِيْنَ	مہمان نواز
۴۱۷۳	فِتْيَان	جوان (سپاہی)
۴۱۷۴	بِضَاعَتَهُمْ	اُن کی پونجی
۴۱۷۵	رِحَال	کجاوے، اونٹوں پر سامان لادنے کے تھیلے۔
۴۱۷۶	نَكْتَلْ	ناپ کرلادیں گے ہم
۴۱۷۷	مَا نَبْغِيْ	کیا چاہیئے ہم کو
۴۱۷۸	نَمِيْرُ	اناج لائیں گے
۴۱۷۹	كَيْلَ بَعِيْرٍ	ایک اونٹ بھر غلّہ
۴۱۸۰	مَوْثِقًا	قول و قرار
۴۱۸۱	مَا اُغْنِيْ	نہیں کام آؤنگا میں
۴۱۸۲	حَاجَةٌ	حاجت، ارمان

ع ۸

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۱۸۳	اٰوٰى	جگہ دی
۴۱۸۴	سِقَايَةَ	پانی پینے کا پیالہ
۴۱۸۵	رَحْلٌ	کجاوہ
۴۱۸۶	اَيَّتُهَا الْعِيْرُ	اے قافلے والو
۴۱۸۷	سٰرِقُوْنَ	چوری کرنیوالے (س ر ق)

پارہ نمبر (۱۳)

نمبر شمار عربی	اردو
۴۱۸۸۔ اَقْبَلُوْا	مقابل ہوتے، سامنے منہ کرکے آئے
۴۱۸۹۔ مَاذَا	کیا؟
۴۱۹۰۔ تَفْقِدُوْنَ	گم پاتے ہو تم
۴۱۹۱۔ نَفْقِدُ	ہم گم پاتے ہیں
۴۱۹۲۔ صُوَاعَ	گلاس پانی پینے کا، شاہی پیالہ بڑا
۴۱۹۳۔ حِمْلُ بَعِيْرٍ	ایک اونٹ بھر غلّہ
۴۱۹۴۔ زَعِيْمٌ	ضامن
۴۱۹۵۔ بَدَاَ	شروع کیا
۴۱۹۶۔ اَوْعِيَة	برتن، سامان، خرجیاں (واحد: وِعَاءٌ)
۴۱۹۷۔ كِدْنَا	تدبیر بتائی ہم نے
۴۱۹۸۔ دِيْنِ الْمَلِكِ	شاہی قانون

ع

نمبر شمار عربی	اردو
۴۱۹۹۔ خَلَصُوْا	الگ بیٹھے
۴۲۰۰۔ نَجِيًّا	مصلحت، مشورہ
۴۲۰۱۔ لَنْ اَبْرَحَ	ہرگز نہیں ہٹوں گا
۴۲۰۲۔ فَرَّطْتُّمْ	تم نے قصور کیا
۴۲۰۳۔ عِيْرُ	کارواں

سورۃ یوسف (۱۲)

نمبر شمار عربی	اردو
۴۲۰۴۔ سَوَّلَتْ	بات بنائی
۴۲۰۵۔ تَوَلّٰى	منہ پھیرا اس نے
۴۲۰۶۔ يٰاَسَفٰى	ہائے افسوس
۴۲۰۷۔ اِبْيَضَّتْ	سفید ہوگئی
۴۲۰۸۔ تَفْتَؤُا تَذْكُرُ	تو تذکرہ کرتا ہی رہے گا۔
۴۲۰۹۔ حَرَضًا	مضمحل، بے کار
۴۲۱۰۔ اَشْكُوْا	شکایت پیش کرتا ہوں
۴۲۱۱۔ بَثِّىْ	بے قراری میری
۴۲۱۲۔ تَحَسَّسُوْا	خبر نکالو، ڈھونڈو
۴۲۱۳۔ رَّوْحِ اللّٰهِ	رحمت اللہ کی
۴۲۱۴۔ مُزْجٰىة	تھوڑی سی
۴۲۱۵۔ تَصَدَّقْ	صدقہ کر
۴۲۱۶۔ اٰثَرَكَ	پسند کیا تجھ کو
۴۲۱۷۔ لَا تَثْرِيْبَ	کوئی ملامت نہیں

ع

نمبر شمار عربی	اردو
۴۲۱۸۔ تُفَنِّدُوْنِ	بہکا ہوا کہتے ہو مجھے

الربع

نمبر شمار عربی	اردو
۴۲۱۹۔ عَرْش	تخت
۴۲۲۰۔ بَدْوِ	جنگل، صحرا

پارہ نمبر (۱۳)

نمبر شمار عربی	اردو
۴۲۲۰۔ اَلْحِق	ملادے، شامل کردے
۴۲۲۱۔ لَدَيْهِمْ	نزدیک اُن کے
۴۲۲۲۔ حَرَصْتَ	حرص کرے تو

ع

نمبر شمار عربی	اردو
۴۲۲۳۔ غَاشِيَةَ	ڈھانکنے والا، چھا جانے والا
۴۲۲۴۔ رِجَالًا	آدمی (جمع)

ع

سورۃ رعد (۱۳)

نمبر شمار عربی	اردو
۴۲۲۵۔ عَمَدٍ	ستون (عِمَاد: جمع)
۴۲۲۶۔ مَدَّ	کھینچ بچھایا
۴۲۲۷۔ قِطَعٌ	قطع، مراد ہے کھیتی کے مختلف ٹکڑے یا خطّے۔
۴۲۲۸۔ مُتَجٰوِرٰتٌ	نزدیک، آس پاس

سورۃ رعد (۱۳)

نمبر شمار عربی	اردو
۴۲۲۹۔ صِنْوَانٌ	تنہ دار، ایک درخت سے نکلی ہوئی دو شاخیں
۴۲۳۰۔ غَيْرُ صِنْوَانٍ	غیر تنہ دار
۴۲۳۱۔ اَغْلٰل	طوق
۴۲۳۲۔ اَعْنَاق	گردنیں
۴۲۳۳۔ مَثُلٰت	عبرتناک سزائیں

ع

نمبر شمار عربی	اردو
۴۲۳۴۔ تَغِيْضُ	کم ہوتا ہے
۴۲۳۵۔ مُتَعَال	بلند، اعلیٰ
۴۲۳۶۔ مُسْتَخْفٍ	چھپنے والا
۴۲۳۷۔ سَارِبٌ	چلنے والا (س ر ب)
۴۲۳۸۔ مُعَقِّبٰتٌ	پہرے دار، یکے بعد دیگرے آنے والے
۴۲۳۹۔ وَالٍ	کارساز
۴۲۴۰۔ يُنْشِئُ	وہ اٹھاتا ہے
۴۲۴۱۔ سَحَاب	بادل
۴۲۴۲۔ ثِقَال	بھاری
۴۲۴۳۔ اَلرَّعْدُ	گرجنے والا بادل کی گھن گرج

نمبر شمار عربی اُردو

۴۲۴۴۔ شَدِیْدُالْمِحَال شدید قوّت والا، سخت پکڑ والا

۴۲۴۵۔ بَاسِطٌ پھیلانے والا (ب س ط)

۴۲۴۶۔ کَفَّیْہِ دو ہتھیلیاں اُسکی

۴۲۴۷۔ فَا مُنہ (فُوْ : منہ)

۴۲۴۸۔ ظِلَال سائے، پرچھائیاں

۴۲۴۹۔ سَالَتْ بہ نکلے

۴۲۵۰۔ اَوْدِیَۃٌ ندی نالے

۴۲۵۱۔ اِحْتَمَلَ اُٹھایا

۴۲۵۲۔ سَیْلُ سیلاب، پانی، بہاؤ

۴۲۵۳۔ زَبَدًا جھاگ

۴۲۵۴۔ رَابِیًا چڑھا ہُوا

۴۲۵۵۔ یُوْقِدُوْنَ تپاتے ہیں، گرم کرتے ہیں، بھٹی لگاتے ہیں

۴۲۵۶۔ حِلْیَۃٌ گہنے، زیورات

۴۲۵۷۔ جُفَآءً ناکارہ

۴۲۵۸۔ یَمْکُثُ رہتا ہے، ٹھہر جاتا ہے

ع ۲/۸

نمبر شمار عربی اُردو

النصف

۴۲۵۹۔ یَصِلُوْنَ ملا کر، جوڑ کر چلتے ہیں

۴۲۶۰۔ یَدْرَءُوْنَ ٹال دیتے ہیں (د ر أ)

۴۲۶۱۔ عُقْبَی الدَّارِ پچھلا گھر

۴۲۶۲۔ نِعْمَ بہت اچھا

۴۲۶۳۔ یَنْقُضُوْنَ توڑ دیتے ہیں

ع ۳/۹

۴۲۶۴۔ تَطْمَئِنُّ اطمینان پکڑتے ہیں

۴۲۶۵۔ طُوْبٰی خوشحالی

۴۲۶۶۔ سُیِّرَتْ چلائے جاتے ہیں

۴۲۶۷۔ قُطِّعَتْ کاٹ دی جاتی

۴۲۶۸۔ کُلِّمَ بات کرا دی جاتی

۴۲۶۹۔ قَارِعَۃٌ سخت مصیبت

۴۲۷۰۔ تَحُلُّ اُترے گا

ع ۴/۱۰

۴۲۷۱۔ اَمْلَیْتُ مہلت دی میں نے

۴۲۷۲۔ سَمُّوْا نام رکھ لو

۴۲۷۳۔ اَشَقُّ بہت شاق، تکلیف دِہ

نمبر شمار عربی اُردو

۴۲۷۴۔ وَاقٍ بچانے والا

۴۲۷۵۔ اُکُلُ میوہ

۴۲۷۶۔ دَائِمٌ ہمیشہ

۴۲۷۷۔ عُقْبٰی انجام

۴۲۷۸۔ یَفْرَحُوْنَ خوش ہوتے ہیں

ع ۵/۱۱

۴۲۷۹۔ یَمْحُوْا مٹا دیتا ہے، محو کر دیتا ہے

۴۲۸۰۔ اُمُّ الْکِتَابِ مرکزی کتاب، اصل کتاب

۴۲۸۱۔ نَقْص گھٹانا، کم کرنا

۴۲۸۲۔ اَطْرَاف کنارے

۴۲۸۳۔ لَا مُعَقِّبَ نہیں پیچھا کرنیوالا، نہیں ٹالنے والا

ع ۶/۱۲

نمبر شمار عربی اُردو

سورۃ ابراھیم (۱۴)

۴۲۸۴۔ اَیَّامِ اللّٰہِ معاملات اللہ کے

ع ۱/۱۳

الثلثۃ

۴۲۸۵۔ سُبُلَنَا راہیں ہماری (سَبِیْلُ : واحد)

۴۲۸۶۔ اٰذَیْتُمُوْنَا تکلیف یا اذیت دی تم نے ہمکو۔

ع ۲/۱۴

۴۲۸۷۔ خَابَ نامُراد ہُوا

۴۲۸۸۔ عَنِیْد ضدّی

۴۲۸۹۔ یُسْقٰی پلایا جائے گا

۴۲۹۰۔ صَدِیْد پیپ

۴۲۹۱۔ یَتَجَرَّعُ گھونٹ گھونٹ پئے گا، اٹک اٹک کر پئے گا (جُرْعَۃٌ گھونٹ)

پارہ نمبر (۱۳)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۲۹۲	لَایَکَادُ	نہیں قریب ہوگا، نہیں ممکن ہوگا
۴۲۹۳	یُسِیْغُ	گلے سے اُترے گا
۴۲۹۴	رَمَاد	راکھ
۴۲۹۵	اِشْتَدَّتْ	سخت چلے زور کی
۴۲۹۶	یَوْمٍ عَاصِفٍ	سخت آندھی کا دن
۴۲۹۷	بَرَزُوْا	سامنے ہوں گے بے نقاب ہونگے،
۴۲۹۸	تَبَعًا	تابع محکوم۔
۴۲۹۹	مُغْنُوْنَ	کفایت کرنیوالے، کام آنے والے
۴۳۰۰	جَزِعْنَا	بے چینی بتائیں ہم
۴۳۰۱	مَحِیْص	خلاصی

ع ۳/۹ ۱۵

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۰۲	مُصْرِخٌ	فریاد کو پہونچنے والا
۴۳۰۳	اَصْلٌ	جڑ (اُصُوْل : جمع)
۴۳۰۴	ثَابِتٌ	پکّی، مضبوط
۴۳۰۵	فَرْعٌ	ڈالی، شاخ (فُرُوْع : جمع)
۴۳۰۶	اِجْتُثَّتْ	اُکھڑا اُکھڑا بیقرار

سورۃ ابراہیم (۱۴)

ع ۴/۱۶

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۰۷	اَحَلُّوْا	اُتارا انھوں نے
۴۳۰۸	دَارَالْبَوَارِ	گھر ہلاکت کا
۴۳۰۹	خِلٰل	دوستی
۴۳۱۰	دَائِبَیْنِ	پھرنے والے
۴۳۱۱	لَاتُحْصُوْا	نہیں گن سکوگے

ع ۵/۱۷

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۱۲	اجْنُبْنِیْ	دُور رکھ مجھ کو
۴۳۱۳	اَسْکَنْتُ	بسایا میں نے
۴۳۱۴	وَادٍ	میدان، وادی
۴۳۱۵	غَیْرِذِیْ ذَرْعٍ	بغیر کھیتی والی، ناقابلِ زراعت
۴۳۱۶	مُحَرَّم	قابلِ احترام
۴۳۱۷	تَهْوِیْ	جُھکنے لگیں، مائل ہوں
۴۳۱۸	کِبَرٌ	بُڑھاپا

ع ۶/۱۸

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۱۹	تَشْخَصُ	چڑھی رہ جائیں گی
۴۳۲۰	مُهْطِعِیْنَ	دوڑتے ہوں گے
۴۳۲۱	مُقْنِعِیْ	اونچا کئے ہوئے
۴۳۲۲	طَرْف	نگاہ، نظریں

پارہ نمبر (۱۴)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۲۳	اَفْئِدَۃ	دل (واحد : فُؤَاد)
۴۳۲۴	هَوَاءٌ	بدحواس، اُدھر لٹکے ہوئے۔
۴۳۲۵	تُبَدَّلُ	بدل دیجائیگی
۴۳۲۶	مُقَرَّنِیْنَ	جکڑے ہوں گے
۴۳۲۷	اَصْفَاد	زنجیریں
۴۳۲۸	سَرَابِیْلُ	کرتے
۴۳۲۹	قَطِرَانٍ	گندھک

ع ۱۱/۱۹

پارہ نمبر (۱۴)

سورۃ الحجر (۱۵)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۳۰	رُبَمَا	بار بار
۴۳۳۱	یُلْهِ	غافل کردے (الهاء : غافل کرنا)
۴۳۳۲	لَوْمَا	کیوں نہیں

سورۃ الحجر (۱۵)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۳۳	شِیَع	گروہ
۴۳۳۴	نَسْلُکُ	ہم چلا دیتے ہیں (س ل ك)
۴۳۳۵	ظَلُّوْا	چھا جائیں، ہو جائیں
۴۳۳۶	یَعْرُجُوْنَ	چڑھتے ہوتے
۴۳۳۷	سُکِّرَتْ	چکراگئی
۴۳۳۸	مَسْحُوْرُوْنَ	سحر کئے گئے

ع ۱/۱

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۳۹	بُرُوْجًا	تاروں کے محلات
۴۳۴۰	اِسْتَرَقَ	چوری چھپے سُن لیا (س ر ق)
۴۳۴۱	شِهَابٌ	شعلہ
۴۳۴۲	مَدَدْنَا	کھینچ بچھایا ہم نے
۴۳۴۳	رَوَاسِیَ	پہاڑ
۴۳۴۴	مَوْزُوْن	باوزن، بارونق
۴۳۴۵	لَوَاقِحَ	بوجھل کر دینے والی

ع ۲/۲

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۴۶	صَلْصَال	کھنکھناتی ہوئی مٹّی
۴۳۴۷	حَمَاٍ مَسْنُوْنٍ	گارا، کیچڑ، سڑی ہوئی مٹّی
۴۳۴۸	سَمُوْم	گرم لپٹیں
۴۳۴۹	جُزْءٌ	حصّہ (جمع : اَجْزَاء)

نمبرشمار عربی اُردو

ع

۴۳۵۰۔ اٰمِنِیْنَ امن سے
۴۳۵۱۔ غِلٍّ خفگی
۴۳۵۲۔ سُرُرٍ تخت
(واحد : سَرِیْرٌ)
۴۳۵۳۔ مُتَقٰبِلِیْنَ آمنے سامنے
۴۳۵۴۔ نَصَبٌ محنت، تھکن
۴۳۵۵۔ نَبِّئْ خبر دے
(فعل امر)
۴۳۵۶۔ وَجِلُوْنَ ڈرتے ہیں
۴۳۵۷۔ وَجَلٌ ڈر لگنا، گھبراہٹ ہونا
۴۳۵۸۔ فَبِمَ پس کس چیز کا، پس کس چیز سے
۴۳۵۹۔ قٰنِطِیْنَ نااُمید لوگ
۴۳۶۰۔ قَنَطَ نااُمیدی، مایوسی
۴۳۶۱۔ مَاخَطْبُ کیا معاملہ ہے
۴۳۶۲۔ غٰبِرِیْنَ عذاب میں رہ جانے والے
ع
۴۳۶۳۔ قَوْمٌ مُّنْکَرُوْنَ قوم انجان
۴۳۶۴۔ یَمْتَرُوْنَ شک کرتے ہیں
۴۳۶۵۔ اَسْرِ لیجا (فعل امر)

نمبرشمار عربی اُردو

۴۳۶۶۔ اِمْضُوْا چلے چلو
۴۳۶۷۔ مَقْطُوْعٌ کاٹ دی جائیگی
۴۳۶۸۔ لَاتَفْضَحُوْنِ مت رسوا کرو مجھے
۴۳۶۹۔ لَعَمْرُكَ قسم تیری جان کی
۴۳۷۰۔ مُشْرِقِیْنَ سورج نکلتے ہی (روشنی کرتے ہیں)
۴۳۷۱۔ مُتَوَسِّمِیْنَ صاحبِ فراست
۴۳۷۲۔ بِسَبِیْلٍ مُّقِیْمٍ آباد سڑک
۴۳۷۳۔ اَصْحٰبُ الْاَیْکَۃِ بَن والے
۴۳۷۴۔ اِمَامٍ مُّبِیْنٍ صاف راستہ جو سامنے کھلے طور پر دکھائی دے۔
ع
۴۳۷۵۔ یَنْحِتُوْنَ تراشتے
(ن ح ت)
۴۳۷۶۔ مَثَانِیْ دُہرائی جانیوالی
۴۳۷۷۔ لَاتَمُدَّنَّ مت لمبی کر
۴۳۷۸۔ اِخْفِضْ بچھا دے
۴۳۷۹۔ جَنَاحَ بازُو
(جمع : اَجْنِحَۃٌ)
۴۳۸۰۔ مُقْتَسِمِیْنَ بانٹنے والے

نمبرشمار عربی اُردو

۴۳۸۱۔ عِضِیْنَ ٹکڑے، اجزاء

الربع

۴۳۸۲۔ اِصْدَعْ آشکارا کردے، کھول کر سُنا دے
۴۳۸۳۔ یَقِیْنُ یقین، موت
موت کے وقت جب چھپی ہوئی چیز یقین میں تبدیل ہوجاتی ہے اِس لئے یہاں موت کے معنی میں یہ لفظ استعمال ہُوا ہے۔
ع

سورۃ النحل (۱۶)

۴۳۸۴۔ نُطْفَۃٍ ٹپکتی بوند
۴۳۸۵۔ خَصِیْمٌ جھگڑنے والا
۴۳۸۶۔ دِفْءٌ اسباب گرمی، جاڑہ کے موسم میں بنائے جانیوالے گرم کپڑے۔

نمبرشمار عربی اُردو

۴۳۸۷۔ تُرِیْحُوْنَ تم شام کو چرا کر واپس لاتے ہو۔
(اِرَاحَۃٌ: (مصدر) شام کو جانوروں کو چرا کر واپس لانا)
۴۳۸۸۔ خَیْلٌ گھوڑے
۴۳۸۹۔ بِغَالٌ خچر
(واحد : بَغْلٌ)
۴۳۹۰۔ حَمِیْرُ گدھے
(واحد: حِمَارٌ)
۴۳۹۱۔ قَصْدُ السَّبِیْلِ سیدھا راستہ
۴۳۹۲۔ جَائِرٌ حق سے پھرنیوالا، کج، ٹیڑھا
ع
۴۳۹۳۔ تُسِیْمُوْنَ تم مویشی چراتے ہو
۴۳۹۴۔ اَلْوَانٌ رنگ (جمع)
۴۳۹۵۔ طَرِیًّا تازہ
۴۳۹۶۔ تَسْتَخْرِجُوْا نکالتے ہو

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۳۹۷	حِلْيَةً	گہنا، زیورات
۴۳۹۸	مَوَاخِرَ	پانی کو چیرنے والی
۴۳۹۹	اَنْ	کہ
۴۴۰۰	تَمِيْدَ	ہل جائے، ڈھلک جائے
۴۴۰۱	عَلٰمٰتٍ	نشانیاں
۴۴۰۲	اَيَّانَ	کب

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۰۳	مُنْكِرَةٌ	انکار، انجان ہونا
۴۴۰۴	لَاجَرَمَ	نہیں شک
۴۴۰۵	اَسَاطِيْرُ	کہانیاں
۴۴۰۶	اَوْزَارَ	بوجھ (واحد: وِزْرٌ)

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۰۷	بُنْيَان	عمارت
۴۴۰۸	قَوَاعِدَ	نیو، بنیاد عمارت کی
۴۴۰۹	خَرَّ	گرادیا
۴۴۱۰	سَقْفُ	چھت
۴۴۱۱	تُشَاقُّوْنَ	تم جھگڑتے تھے، مخالفت کرتے تھے
۴۴۱۲	ظَالِمِيْ	ظلم کرنے والے

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۱۳	طَيِّبِيْنَ	پاکیزہ، ستھرے لوگ
۴۴۱۴	حَاقَ	اُلٹ پڑا، گھیر لیا

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۱۵	جَهْدَ اَيْمَانِ	سخت قسمیں

ع

النصف

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۱۶	اَهْلَ الذِّكْرِ	اہلِ نصیحت
۴۴۱۷	زُبُر	قرآن سے پہلے کی چھوٹی کتابیں
۴۴۱۸	يَخْسِفَ	دھنسا دے گا
۴۴۱۹	تَقَلُّبَ	چلت پھرت
۴۴۲۰	تَخَوُّفٍ	چُپکے سے
۴۴۲۱	يَتَفَيَّؤُا	جُھکتے ہیں، پھرتے ہیں
۴۴۲۲	دَاخِرُوْنَ	عاجز (جمع)

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۲۳	وَاصِبًا	لازم، ہمیشہ کو
۴۴۲۴	تَجْئَرُوْنَ	تم فریاد کرتے ہو
۴۴۲۵	مُسْوَدًّا	کالا، سیاہ
۴۴۲۶	كَظِيْمٌ	غمگین، غصہ پی جانے والا

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۲۷	يَتَوَارٰى	چھپا پھرتا ہے
۴۴۲۸	يُمْسِكُ	لئے رہے، تھامے رہے۔
۴۴۲۹	هُوْن	ذلّت
۴۴۳۰	يَدُسُّ	گاڑ دے گا
۴۴۳۱	تُرَاب	مٹّی

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۳۲	تَصِفُ	بیان کرتی ہے
۴۴۳۳	اَلْسِنَةٌ	زبانیں (واحد: لِسَانٌ)
۴۴۳۴	مُفْرَطُوْنَ	بڑھا دیئے گئے، چلا دیئے گئے

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۳۵	فَرْث	گوبر
۴۴۳۶	لَبَنًا	دُودھ
۴۴۳۷	سَائِغًا	حلق میں آسانی سے اُترنے والا۔
۴۴۳۸	سَكَر	نشہ والی چیز
۴۴۳۹	نَحْلٌ	شہد کی مکھی
۴۴۴۰	ذُلُلًا	نرمی سے
۴۴۴۱	اَرْذَلُ	ناکارہ

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۴۲	لِكَيْلَا	تاکہ نہیں

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۴۳	فُضِّلُوْا	فضیلت دئے گئے۔
۴۴۴۴	رَادِّيْ	پھیر دینے والے
۴۴۴۵	بَنِيْنَ	بیٹے
۴۴۴۶	حَفَدَةً	پوتے (واحد: حَفِيْدٌ)
۴۴۴۷	لَاتَضْرِبُوْا	مت بیان کرو (ض ر ب)
۴۴۴۸	عَبْدًا مَّمْلُوْكًا	غلام پرائے بس کا
۴۴۴۹	اَبْكَم	گونگا
۴۴۵۰	كَلٌّ	بوجھ، وبالِ جان
۴۴۵۱	اَيْنَمَا	جہاں کہیں بھی
۴۴۵۲	يُوَجِّهْهُّ	بھیجتا ہے اُس کو

ع

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۵۳	لَمْحِ الْبَصَرِ	جھپکنا آنکھ کا
۴۴۵۴	جَوٌّ	فضا، آسمان اور زمین کا درمیانی حصّہ
۴۴۵۵	سَكَنًا	رہنے کی جگہ
۴۴۵۶	جُلُوْد	چمڑے (واحد: جِلْدٌ)

پارہ نمبر (۱۴)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۵۷	تَسْتَخِفُّوْنَ	ہلکا پاتے ہو
۴۴۵۸	ظَعْنِ	کوچ کرنا
۴۴۵۹	اَصْوَاف	اُون (واحد : صُوْفٌ)
۴۴۶۰	اَوْبَار	اونٹ کے یا بھیڑ کے بال (واحد وَبَرٌ)
۴۴۶۱	اَشْعَار	بال بھیڑ بکریوں کے یا روئیں۔ (واحد شَعْرٌ)
۴۴۶۲	اَثَاثًا	سامان، اسباب
۴۴۶۳	اَكْنَانًا	پناہ کی جگہ

ع ۱۱ / ۱۷

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۶۴	يُسْتَعْتَبُوْنَ	عذر قبول کئے جائیں

الثلثة

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۶۵	تِبْيَانًا	صاف بیان کرنے والی۔

ع ۱۲ / ۶ / ۱۸

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۶۶	تَوْكِيْد	مضبوطی
۴۴۶۷	كَفِيْلًا	ضامن
۴۴۶۸	غَزْلٌ	سوت کا کاتنا۔

سورة النحل (۱۶)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۶۹	اَنْكَاثًا	ریزہ ریزہ، ٹکڑے ٹکڑے
۴۴۷۰	اَرْبٰى	بڑھی ہوئی
۴۴۷۱	تَزِلَّ	ڈگمگا جائے گا، پھسل جائے گا
۴۴۷۲	يَنْفَدُ	ختم ہو جائے گا (ن ف د)
۴۴۷۳	بَاقٍ	رہنے والا، باقی

ع ۱۳ / ۱۱ / ۱۵

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۷۴	اَعْجَمِيٌّ	غیر عربی
۴۴۷۵	اُكْرِهَ	زبردستی کیا گیا
۴۴۷۶	اِسْتَحَبُّوْا	دوست رکھا اُنھوں نے
۴۴۷۷	فُتِنُوْا	آزمائش میں ڈالے گئے

ع ۱۴ / ۱۰ / ۲۰

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۷۸	لِبَاسَ الْجُوْعِ	بھوک کا لباس

ع ۱۵ / ۹ / ۲۱

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۷۹	لَمْ يَكُ	نہیں ہوا
۴۴۸۰	عَاقَبْتُمْ	بدلہ لو تم، ایذا دو
۴۴۸۱	عُوْقِبْتُمْ	ایذا دئے گئے تم

ع ۱۶ / ۹ / ۲۲

پارہ نمبر (۱۵)

پارہ نمبر (۱۵)

سورۂ بنی اسرائیل (۱۷)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۸۲	اَسْرٰى	لے گیا (اَسْرٰى، اِسْرَاءً) رات کو لیجانا
۴۴۸۳	مَسْجِدِ الْحَرَامِ	مسجد مکہ مکرمہ (بیت اللہ)
۴۴۸۴	مَسْجِدِ الْاَقْصٰى	مسجد بیت المقدس
۴۴۸۵	بَاْسٍ شَدِيْدٍ	جنگجو سخت
۴۴۸۶	جَاسُوْا	گھس پڑے
۴۴۸۷	خِلٰلَ الدِّيَارِ	بیچ گھروں کے
۴۴۸۸	كَرَّةً	غلبہ
۴۴۸۹	نَفِيْرًا	جماعت، لشکر
۴۴۹۰	اَسَاْتُمْ	بُرائی کی تم نے
۴۴۹۱	يُتَبِّرُوْا	ویران کردیں گے
۴۴۹۲	تَتْبِيْرًا	ویران کرنا، خوب کچل کر تباہ کر دینا

سورۂ بنی اسرائیل (۱۷)

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۹۳	عُدْتُّمْ	تم کروگے (عَادَ، يَعُوْدُ، عَوْدًا) لوٹنا، دوبارہ کرنا)
۴۴۹۴	عُدْنَا	ہم بھی وہی کرینگے
۴۴۹۵	حَصِيْرًا	قید خانہ

ع ۱

نمبر شمار	عربی	اردو
۴۴۹۶	مَحَوْنَا	چھائیں ڈال دی ہم نے ڈھانک دیا، اندھیرا کردیا (مٹانا)
۴۴۹۷	اَلْزَمْنَا	لگا دیا ہم نے
۴۴۹۸	طٰٓئِرَ	نامۂ عمل
۴۴۹۹	مَنْشُوْرًا	کھلی ہوئی
۴۵۰۰	اَمَرْنَا	حکم بھیج دیتے ہیں ہم
۴۵۰۱	دَمَّرَ	تباہ کرنا، غارت کرنا
۴۵۰۲	تَدْمِيْرًا	خوب تباہ کرنا
۴۵۰۳	عَاجِلَةٌ	جلدی ہونیوالی، دُنیا۔
۴۵۰۴	مَذْمُوْمًا	بُرے حال، مذمت کیا ہُوا

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۵۰۵	مَدۡحُوۡرًا	دھکّے دیا ہُوا، دھتکارا ہُوا
۴۵۰۶	مَشۡکُوۡرًا	قدردانی کی گئی
۴۵۰۷	مَحۡظُوۡرًا	رُکی ہوئی، بند
۴۵۰۸	تَفۡضِيۡلًا	فضیلت، بزرگی
۴۵۰۹	مَخۡذُوۡلًا	ہلاکت میں چھوڑا ہُوا
		ع
۴۵۱۰	قَضٰی	حکم دیا، فیصلہ کیا
۴۵۱۱	اِيَّاهُ	صرف اسی کو
۴۵۱۲	کِلٰهُمَا	وہ دونوں
۴۵۱۳	لَاتَنۡهَرۡ	مت جھڑک
۴۵۱۴	کَرِيۡمًا	باادب، عزّت سے
۴۵۱۵	ذُلّ	انکساری
۴۵۱۶	رَبَّيٰنِیۡ	پالا ان دونوں نے مجھ کو۔
۴۵۱۷	صَغِيۡرًا	چھوٹے پن میں
۴۵۱۸	اَوَّابِيۡنَ	رجوع ہونے والے
۴۵۱۹	اٰتِ	دے
۴۵۲۰	لَاتُبَذِّرۡ	مت فضول خرچ کر
۴۵۲۱	تَبۡذِيۡرًا	فضول خرچی کرنا
۴۵۲۲	مُبَذِّرِيۡنَ	فضول خرچی کرنیوالے

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۵۲۳	تَرۡجُوۡا	تُو امید رکھتا ہے
۴۵۲۴	مَيۡسُوۡرًا	آسان
۴۵۲۵	مَغۡلُوۡلَةً	تنگ بندھا ہُوا
۴۵۲۶	مَلُوۡمًا	ملامت کیا ہُوا
۴۵۲۷	مَحۡسُوۡرًا	پچھتایا ہُوا، ہارا ہُوا
		ع
۴۵۲۸	اِمۡلَاق	تنگدستی، مفلسی
۴۵۲۹	خِطۡئًا	خطا، گناہ
۴۵۳۰	مَنۡصُوۡرًا	مدد دیا جائے گا
۴۵۳۱	قِسۡطَاسُ	ترازو
۴۵۳۲	لَاتَقۡفُ	مت پیچھے چل
۴۵۳۳	لَاتَمۡشِ	مت چل
۴۵۳۴	مَرَحًا	اکڑتا ہُوا
۴۵۳۵	طُوۡلًا	لمبائی
۴۵۳۶	مَكۡرُوۡهًا	ناپسند
۴۵۳۷	اِلٰهًا اٰخَرَ	معبود دُوسرا
۴۵۳۸	تُلۡقٰی	ڈالدیا جائے گا تُو
۴۵۳۹	اَصۡفٰی	منتخب کیا، پسند کیا
		ع
۴۵۴۰	مَسۡتُوۡرًا	چھپا ہُوا

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۵۴۱	اَكِنَّةً	حجاب، پردہ
۴۵۴۲	وَقۡرًا	بوجھ، ڈاٹ

الربع

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۵۴۳	عِظَامًا	ہڈیاں (واحد: عَظۡمٌ)
۴۵۴۴	رُفَاتًا	گلی ہوئی، بوسیدہ
۴۵۴۵	جَدِيۡد	نیا
۴۵۴۶	يُنۡغِضُوۡنَ	سر مٹکاتے ہیں (مصدر: اِنۡغَاضٌ سرمٹکانا، مُنڈی ہلادینا)
		ع
۴۵۴۷	يَنۡزَغُ	جھگڑا یا وسوسہ ڈالدیتا ہے۔
۴۵۴۸	زَعَمۡتُمۡ	دعویٰ کرتے تھے تم (گمان کرنا)
۴۵۴۹	تَحۡوِيۡلًا	بدل ڈالنا
۴۵۵۰	مَحۡذُوۡرًا	ڈرنے کے لائق
۴۵۵۱	مَسۡطُوۡرًا	لکھا ہُوا
۴۵۵۲	تَخۡوِيۡفًا	خوف دلانے کو

نمبر شمار	عربی	اُردو
۴۵۵۳	مَلۡعُوۡنَةً	لعنت کیا گیا
		ع
۴۵۵۴	كَرَّمۡتَ	بڑائی دی، بزرگی دی تُونے۔
۴۵۵۵	اَخَّرۡتَ	ڈھیل دی تُونے
۴۵۵۶	اَحۡتَنِكَنَّ	قابو میں لے کر چٹ کرجاؤں گا۔ (ح ن ك)
۴۵۵۷	مَوۡفُوۡرًا	پوری، وافر
۴۵۵۸	اِسۡتَفۡزِزۡ	بہکادے، بچکادے
۴۵۵۹	اَجۡلِبۡ	کھینچ بُلا
۴۵۶۰	خَيۡل	سوار (گھوڑا)
۴۵۶۱	رَجِل	پیادے
۴۵۶۲	شَارِكۡ	شریک ہوجا
۴۵۶۳	عِدۡ	وعدہ دے
۴۵۶۴	يُزۡجِیۡ	چلاتا ہے، چلنے دیتا ہے
۴۵۶۵	تَارَةً	اور بار، دوبارہ
۴۵۶۶	قَاصِفًا	سخت طوفان
۴۵۶۷	تَبِيۡعًا	پیچھا کرنے والا

نمبرشمار عربی اُردو

ع ۷

۴۵۶۸۔ کِدْتَّ قریب تھا تو

۴۵۶۹۔ تَرْکَنُ جُھک جاتا

۴۵۷۰۔ اَذَقْنَا چکھاتے ہم

(ذ و ق)

۴۵۷۱۔ ضِعْفَ دوگنا

ع ۸

۴۵۷۲۔ دُلُوْكِ الشَّمْسِ سورج کا ڈھلنا

۴۵۷۳۔ غَسَقِ اندھیری، تاریکی

۴۵۷۴۔ تَہَجَّدْ تہجّد ادا کر، جاگ اُٹھ

۴۵۷۵۔ نَافِلَۃً زائد، نفل

۴۵۷۶۔ مَقَامًا مَّحْمُوْدًا مقام تعریف کے قابل۔

۴۵۷۷۔ زَھَقَ گُم ہوگیا، گیا گذرا

۴۵۷۸۔ زَھُوْقًا گُم ہونے والا

۴۵۷۹۔ نَا دُور کرلیا، پھیرلیا

۴۵۸۰۔ جَانِب کروٹ

۴۵۸۱۔ شَاكِلَۃ طریقہ، شکل

ع ۹

۴۵۸۲۔ ظَھِیْرًا مددگار

نمبرشمار عربی اُردو

۴۵۸۳۔ یَنْبُوْعًا چشمہ

۴۵۸۴۔ تَفْجِیْرًا پھاڑ کر نکالنا

۴۵۸۵۔ تُسْقِطَ گرادے تو

(س ق ط)

۴۵۸۶۔ کِسَفًا ٹکڑا

۴۵۸۷۔ قَبِیْلًا مدِّمقابل

۴۵۸۸۔ زُخْرُفٍ چمکدار، آرائش، سونا

۴۵۸۹۔ تَرْقٰی چڑھ جائے تو

۴۵۹۰۔ رُقِیّ چڑھنا

ع ۱۰

۴۵۹۱۔ مُطْمَئِنِّیْنَ آرام سے، بستے اطمینان سے

۴۵۹۲۔ بَشَرٌ آدمی

۴۵۹۳۔ خَبَتْ بجھنے لگے، دھیمی ہونے لگے

۴۵۹۴۔ سَعِیْرًا دہکتی آگ

النصف

۴۵۹۵۔ قَتُوْرًا تنگ دل، کنجوس

ع ۱۱

۴۵۹۶۔ مَثْبُوْرًا ہلاک ہونے والا

نمبرشمار عربی اُردو

۴۵۹۷۔ یَسْتَفِزَّھُمْ چین نہ لینے دے گا اُن کو۔

۴۵۹۸۔ لَفِیْفًا لپیٹ کر

۴۵۹۹۔ فَرَقْنٰا جُدا جُدا بیان کیا ہم نے

۴۶۰۰۔ مُکْثٍ ٹھہر ٹھہر کر، وقفہ دے کر

۴۶۰۱۔ یَخِرُّوْنَ گر پڑتے ہیں

۴۶۰۲۔ سُجَّدًا سجدہ کرتے ہوئے

۴۶۰۳۔ اَذْقَان ٹھوڑیاں

۴۶۰۴۔ یَبْکُوْنَ روتے ہیں

(ب ك ی)

۴۶۰۵۔ [illegible] جس نام سے بھی

۴۶۰۶۔ لَا تَجْھَرْ بڑی آواز نہ کر

۴۶۰۷۔ لَا تُخَافِتْ مت چپکے چپکے سے

۴۶۰۸۔ بَیْنَ درمیانی

۴۶۰۹۔ ذٰلِكَ اُس کے (وہ)

۴۶۱۰۔ سَبِیْلًا راہ

(جمع : سُبُلٌ)

۴۶۱۱۔ ذُلّ ذلّت

ع ۱۲

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ الکھف (۱۸)

۴۶۱۲۔ مَاكِثِیْنَ رہنے والے

۴۶۱۳۔ بَاخِعٌ ہلاک کرنے والا

۴۶۱۴۔ اٰثَار پیچھے

۴۶۱۵۔ صَعِیْدًا جُرُزًا زمین بنجر

۴۶۱۶۔ اَلْکَھْف غار

۴۶۱۷۔ رَقِیْم کھودی ہوئی، کھوہ

۴۶۱۸۔ فِتْیَۃٌ نوجوانوں کی ٹولی

۴۶۱۹۔ ھَیِّئْ تیار کردے

۴۶۲۰۔ حِزْبَیْنِ دوگروہ (تثنیہ)

۴۶۲۱۔ اَحْصٰی خوب گننے والا

۴۶۲۲۔ لَبِثُوْا رہے وہ

۴۶۲۳۔ اَمَدًا مدّت

ع ۱۳

۴۶۲۴۔ رَبَطْنَا باندھ دیا ہم نے

۴۶۲۵۔ شَطَطًا بات بے جا، شرارت آمیز

۴۶۲۶۔ اِعْتَزَلْتُمُوْ یکسو ہوتے تم، الگ ہوتے تم

پارہ نمبر (۱۵)

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۲۶	اِعْتَزَلَ	یکسو ہونا، الگ ہونا
۴۶۲۷	فَاْوٗ	پناہ لو، جگہ پکڑو
۴۶۲۸	یُهَیِّئْ	درست کردے گا
۴۶۲۹	مِرْفَقًا	آرام کا سبب
۴۶۳۰	طَلَعَتْ	طلوع ہوتا ہے
۴۶۳۱	تَزٰوَرُ	جھک جاتا ہے
۴۶۳۲	ذَاتَ الْیَمِیْنِ	داہنی طرف
۴۶۳۳	غَرَبَتْ	غروب ہوتا ہے
۴۶۳۴	تَقْرِضُ	کترا جاتا ہے
۴۶۳۵	ذَاتَ الشِّمَالِ	بائیں طرف
۴۶۳۶	فَجْوَۃ	میدان، کشادہ جگہ
۴۶۳۷	مُرْشِدًا	راہ بتانے والا

ع ۵ ۱۴

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۳۸	اَیْقَاظًا	جاگتے ہوئے
۴۶۳۹	رُقُوْدٌ	سوتے ہوئے
۴۶۴۰	نُقَلِّبُ	کروٹ بدلا دی ہم نے۔
۴۶۴۱	بَاسِطٌ	پسارا ہوا، پھیلانے والا
۴۶۴۲	ذِرَاعَیْهِ	دونوں ہاتھ اسکے
۴۶۴۳	وَصِیْدِ	دہلیز، چوکھٹ

سُوْرَۃُ الْکَهْفِ (۱۸)

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۴۴	اِطَّلَعْتَ	جھانکے تُو
۴۶۴۵	وَلَّیْتَ	پلٹ جائے تُو
۴۶۴۶	فِرَارًا	بھاگ کر
۴۶۴۷	مُلِئْتَ	بھر دیا جائے تُو
۴۶۴۸	وَرِقِ	سِکّہ
۴۶۴۹	یَتَلَطَّفْ	باریک تدبیر کرتا ہوا
۴۶۵۰	یُشْعِرَنَّ	جتا دے کوئی
۴۶۵۱	اَعْثَرْنَا	اطلاع دی ہم نے
۴۶۵۲	مِرَآءً	بحث کرنا

ع ۳ ۵ ۱۵

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۵۳	مُلْتَحَدًا	جگہ پناہ کی
۴۶۵۴	اَغْفَلْنَا	ہم نے غافل پایا
۴۶۵۵	فُرُطًا	حد سے گذرا ہُوا

الثلٰثۃ

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۵۶	سُرَادِقُ	قناتیں، پرت
۴۶۵۷	یَسْتَغِیْثُوْا	فریاد کریں وہ
۴۶۵۸	یُغَاثُوْا	فریادرسی کیجائیگی اُن کی
۴۶۵۹	مُهْلُ	پگھلا ہُوا تانبا
۴۶۶۰	یَشْوِیْ	بھُون ڈالے گا

پارہ نمبر (۱۵)

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۶۱	مُرْتَفَقًا	فائدہ اُٹھانیکی جگہ
۴۶۶۲	یُحَلَّوْنَ	پہنائے جائیں گے
۴۶۶۳	اَسَاوِرَ	کنگن
۴۶۶۴	ثِیَابًا	کپڑے (واحد: ثَوْبٌ)
۴۶۶۵	سُنْدُسٍ	باریک ریشم
۴۶۶۶	اِسْتَبْرَقٍ	موٹا ریشم
۴۶۶۷	اَرَائِكِ	مسہریاں، تخت (واحد: اَرِیْکَۃٌ)

ع ۴ ۱۶

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۶۸	حَفَفْنَا	گھیر دیا ہم نے
۴۶۶۹	کِلْتَا	پورا دیا دونوں نے
۴۶۷۰	خِلٰلَهُمَا	ان دونوں کے بیچ میں
۴۶۷۱	یُحَاوِرُ	سوال جواب کرتا تھا
۴۶۷۲	اَعَزُّ	بہت غالب
۴۶۷۳	نَفَرًا	مجمع، لوگ، تعداد
۴۶۷۴	اَنْ تَبِیْدَ	کہ ہلاک ہو جائیگا
۴۶۷۵	اَقَلَّ	کمتر، تھوڑا
۴۶۷۶	حُسْبَانًا	چکر، پھرنے والا، گردش
۴۶۷۷	صَعِیْدًا زَلَقًا	چٹیل میدان، زمین پھسلتی

سُوْرَۃُ الْکَهْفِ (۱۸)

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۷۸	غَوْرًا	خشک
۴۶۷۹	وَلَایَۃُ	اختیار، حکم چلانا

ع ۵ ۱۷

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۸۰	هَشِیْمًا	چُورہ چُورہ
۴۶۸۱	اَمَلًا	آرزو
۴۶۸۲	بَارِزَۃً	صاف نکلی ہوئی، ظاہر
۴۶۸۳	لَنْ نُغَادِرَ	نہیں چھوڑینگے ہم
۴۶۸۴	عُرِضُوْا	پیش کئے جائیں گے
۴۶۸۵	وُضِعَ	رکھ دیا جائے گا
۴۶۸۶	مُشْفِقِیْنَ	پھٹے پڑتے ہونگے
۴۶۸۷	لَا یُغَادِرُ	نہیں چھوڑا

ع ۵ ۱۸

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۸۸	عَضُدًا	دست بازُو
۴۶۸۹	مَوْبِقًا	ہلاکت
۴۶۹۰	مُوَاقِعُوْا	گرنے والے

ع ۴ ۱۹

نمبرشمار	عربی	اردو
۴۶۹۱	جَدَلًا	جھگڑنے والا
۴۶۹۲	یُدْحِضُوْا	**بچلا دیویں** (د ح ض)
۴۶۹۳	مَوْئِلًا	جائے پناہ

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۶۹۴۔ لَآ اَبْرَحُ	نہیں رُکنے کا میں
۴۶۹۵۔ مَجْمَعَ الْبَحْرَیْنِ	دو سمندروں کے ملنے کی جگہ۔
۴۶۹۶۔ اَمْضِیَ	چلتے رہوں گا
۴۶۹۷۔ حُقُبًا	لمبی مدت تک
۴۶۹۸۔ حُوْتٌ	مچھلی (جمع: حِیْتَانٌ)
۴۶۹۹۔ سَرَبًا	چلنا
۴۷۰۰۔ اَوَیْنَا	جگہ لی ہم نے
۴۷۰۱۔ صَخْرَۃ	پتھر
۴۷۰۲۔ قَصَصًا	نشان دیکھتے ہوئے ع
۴۷۰۳۔ اِمْرًا	بھاری
۴۷۰۴۔ لَا تُرْهِقْ	مت ڈال
۴۷۰۵۔ اِنْطَلَقَا	چلے دونوں
۴۷۰۶۔ شَیْئًا اِمْرًا	عجیب بات

پارہ نمبر (۱۶)

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۷۰۶۔ لَنْ تَسْتَطِیْعَ	نہیں کرسکے گا تو
۴۷۰۷۔ اِسْتَطْعَمَا	کھانا طلب کیا اُن دونوں نے۔ (ط ع م)
۴۷۰۸۔ اَبَوْا	انکار کیا انھوں نے
۴۷۰۹۔ یُضَیِّفُوْا	ضیافت کریں، مہمانی کریں
۴۷۱۰۔ جِدَارًا	دیوار
۴۷۱۱۔ غَصْبًا	چھین لینا، غصب کرنا
۴۷۱۲۔ رَهَقَ	لپیٹ دینا، اثر ڈالنا ع
۴۷۱۳۔ سَبَبًا	راہ
۴۷۱۴۔ حَمِئَۃ	کیچڑ
۴۷۱۵۔ نُکْرًا	انجان، ایسا کہ کبھی نہ دیکھا۔

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۷۱۶۔ سِتْرًا	پردہ، آڑ
۴۷۱۷۔ لَدَیْهِ	پاس اس کے
۴۷۱۸۔ سَدَّیْنِ	دو دیواریں اونچی، یا دو پہاڑیاں
۴۷۱۹۔ یَاْجُوْجَ وَمَاْجُوْجَ	دو قوموں کے نام، وحشی اور غارت گر لوگ۔
۴۷۲۰۔ خَرْجًا	محصول، مال خراج، خرچی، باجھ، چندہ
۴۷۲۱۔ سَدًّا	آڑ
۴۷۲۲۔ اَعِیْنُوْا	ساتھ دو (مصدر: اِعَانَۃٌ)
۴۷۲۳۔ رَدْمًا	آہنی دیوار
۴۷۲۴۔ زُبَرَ الْحَدِیْدِ	تختے لوہے کے
۴۷۲۵۔ سَاوٰی	برابر کردیا
۴۷۲۶۔ صَدَفَیْنِ	دونوں سرے، دو
۴۷۲۷۔ اُنْفُخُوْا	دھونکو، پھونکو (ن ف خ)

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۷۲۸۔ قِطْرًا	تانبا گلایا ہوا
۴۷۲۹۔ مَا اسْطَاعُوْا	نہیں سکے
۴۷۳۰۔ مَا اسْتَطَاعُوْا	نہیں کرسکے
۴۷۳۱۔ نَقْبًا	سوراخ
۴۷۳۲۔ یَمُوْجُ	موج مارے گا (کثرت کی وجہ سے)
۴۷۳۳۔ عَرْضًا	پیش کرنا
۴۷۳۴۔ غِطَآءٌ	پردہ ع
۴۷۳۵۔ نُزُلًا	مہمانی
۴۷۳۶۔ اَخْسَرِیْنَ	بہت خسارہ میں رہنے والے
۴۷۳۷۔ صُنْعًا	کام
۴۷۳۸۔ فِرْدَوْس	جنت کا اعلیٰ مقام۔
۴۷۳۹۔ حِوَلًا	جگہ بدلنا
۴۷۴۰۔ مِدَادًا	روشنائی
۴۷۴۱۔ نَفِدَ	ختم ہونا ع

نمبر شمار عربی اردو

سورۃ مریم (۱۹)

۴۷۴۲۔ خَفِیًّا آہستہ
۴۷۴۳۔ وَهَنَ سُست ہونا، کمزور ہونا
۴۷۴۴۔ اِشْتَعَلَ شعلہ مارا، (نہایت چمکدار سفید بال ہونے پر شعلہ کیطرح معلوم ہوتے ہیں)
۴۷۴۵۔ رَأْسُ سَر (جمع: رُؤُسُ)
۴۷۴۶۔ شَيْبًا بڑھاپا
۴۷۴۷۔ شَقِيًّا محروم، بے نصیب
۴۷۴۸۔ مَوَالِيَ وارث
۴۷۴۹۔ عَاقِرًا بانجھ
۴۷۵۰۔ سَمِيًّا ہم نام
۴۷۵۱۔ عِتِيًّا بے حد، بے انتہا
۴۷۵۲۔ هَيِّنٌ آسان

نمبر شمار عربی اردو

۴۷۵۳۔ لَمْ تَكُ نہیں تھا تُو
۴۷۵۴۔ صَبِيًّا بچپن

ع

۴۷۵۵۔ اِنْتَبَذَتْ علیحدہ چلی گئی
۴۷۵۶۔ تَمَثَّلَ صورت پکڑی

الربع

۴۷۵۷۔ قَصِيًّا دُور الگ ہٹ کر
۴۷۵۸۔ مَخَاضُ دردِزہ
۴۷۵۹۔ جِذْعِ النَّخْلَةِ کھجور کے تنے
۴۷۶۰۔ نَسْيًا مَّنْسِيًّا بھولی بسری بھولی بھلائی
۴۷۶۱۔ سَرِيًّا نہر، چشمہ، جاری پانی
۴۷۶۲۔ هُزِّي ہلا (لا ن)
۴۷۶۳۔ رُطَبًا جَنِيًّا کھجور تازی
۴۷۶۴۔ قَرِّي ٹھنڈی رکھ
۴۷۶۵۔ اِنْسِيًّا آدمی
۴۷۶۶۔ فَرِيًّا عجیب
۴۷۶۷۔ مَهْدُ گود، پالنا، جھولا۔

نمبر شمار عربی اردو

۴۷۶۸۔ مَادُمْتُ جبتک رہوں میں
۴۷۶۹۔ بَرًّا نیک سُلوک
۴۷۷۰۔ مَشْهَدُ حاضری کا موقع، عدالت کی گواہی کی جگہ۔
۴۷۷۱۔ اَسْمِعْ کیا ہی سننے والا
۴۷۷۲۔ اَبْصِرْ کیا ہی دیکھنے والا

ع

۴۷۷۳۔ مَلِيًّا مدّت تک
۴۷۷۴۔ حَفِيًّا مہربان
۴۷۷۵۔ اَعْتَزِلُ چھوڑتا ہوں

ع

۴۷۷۶۔ اَضَاعُوا ضائع کردیا اُنھوں نے
۴۷۷۷۔ غَيًّا بڑی خرابی
۴۷۷۸۔ مَأْتِيًّا آنے والا (ا ت ی)
۴۷۷۹۔ نَسِيًّا بھولنے والا
۴۷۸۰۔ اِصْطَبِرْ صبر سے جم جا (ص ب ر)

ع

۴۷۸۱۔ جِثِيًّا اوندھے گرے ہوتے

نمبر شمار عربی اردو

۴۷۸۲۔ اَوْلٰى زیادہ لائق
۴۷۸۳۔ صِلِيًّا داخل ہونا
۴۷۸۴۔ حَتْمًا لازمی
۴۷۸۵۔ نَدِيًّا مجلس، محفل
۴۷۸۶۔ رِءْيًا دکھاوا، نمود
۴۷۸۷۔ مَرَدًّا پھر آنے میں
۴۷۸۸۔ فَرْدًا اکیلا
۴۷۸۹۔ ضِدًّا مخالف

ع

۴۷۹۰۔ اَزًّا بدکانا
۴۷۹۱۔ وَفْدًا مہمان
۴۷۹۲۔ وِرْدًا پیاسے (اترنا)
۴۷۹۳۔ اِدًّا بھاری
۴۷۹۴۔ هَدًّا کانپ کر
۴۷۹۵۔ وُدًّا محبّت
۴۷۹۶۔ لُدًّا جھگڑالو
۴۷۹۷۔ رِكْزًا کھٹکا، آہٹ

النصف

ع

نمبرشمار	عربی	اُردو

سورۂ طٰہٰ (۲۰)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۷۹۸	تَشْقٰی	رنج اُٹھائے تُو
۴۷۹۹	عُلٰی	بُلند
۴۸۰۰	ثَرٰی	گیلی مٹّی
۴۸۰۱	اُمْکُثُوْا	ٹھہرو
۴۸۰۲	اٰنَسْتُ	دیکھا مَیں نے
۴۸۰۳	قَبَسٌ	انگارا، شعلہ
۴۸۰۴	اِخْلَعْ	اُتار ڈال
۴۸۰۵	نَعْلَیْ	جوتیاں (تثنیہ)
۴۸۰۶	طُوًی	ایک مقدّس وادی کا نام جہاں حضرت موسیٰؑ پر وحی کی گئی۔
۴۸۰۷	اِخْتَرْتُ	پسند کیا مَیں نے (مصدر: اِخْتِیَارٌ)
۴۸۰۸	اَکَادُ	قریب ہوں مَیں
۴۸۰۹	اُخْفِیْ	پوشیدہ رکھوں گا
۴۸۱۰	تَرْدٰی	ہلاک ہو جائے تُو
۴۸۱۱	اَتَوَکَّؤُ	سہارا لیتا ہوں

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۸۱۲	اَھُشُّ	پتّے جھاڑتا ہوں
۴۸۱۳	غَنَمِیْ	بکریاں میری
۴۸۱۴	مَاٰرِبُ	کام
۴۸۱۵	حَیَّةٌ	سانپ
۴۸۱۶	سِیْرَةَ	حالت
۴۸۱۷	اُضْمُمْ	ملائے
۴۸۱۸	بَیْضَاءَ	سفید

ع ۱

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۸۱۹	اِشْرَحْ	کُشادہ کر دے
۴۸۲۰	اُحْلُلْ	کھول دے
۴۸۲۱	عُقْدَةً	گانٹھ، گرہ
۴۸۲۲	اُشْدُدْ	مضبُوط کر
۴۸۲۳	اَزْرِیْ	قوّت میری
۴۸۲۴	اَشْرِکْ	ساتھ کر دے
۴۸۲۵	کَیْ	تاکہ (حرفِ ناصب)
۴۸۲۶	اَقْذِفِیْ	ڈال دے (ق ذ ف)
۴۸۲۷	تُصْنَعَ	پرورش پائے تُو
۴۸۲۸	عَیْنِیْ	میری نگرانی (میری آنکھ)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۸۲۹	اَدُلُّ	خبر دُوں مَیں
۴۸۳۰	تَقَرَّ	ٹھنڈی ہوئی
۴۸۳۱	فُتُوْنًا	آزمانا
۴۸۳۲	اَصْطَنَعْتُ	منتخب کیا مَیں نے
۴۸۳۳	لِنَفْسِیْ	میرے لئے
۴۸۳۴	لَاتَنِیَا	مت غفلت کرو (تم دونوں)
۴۸۳۵	یَفْرُطَ	زیادتی کرے گا، ہاتھ ڈالے گا۔
۴۸۳۶	اَعْطٰی	دیا
۴۸۳۷	مَابَالُ	کیا حال
۴۸۳۸	شَتّٰی	مختلف، الگ الگ
۴۸۳۹	اِرْعَوْا	چَراؤ، چُگاؤ جانوروں کو
۴۸۴۰	اُولِی النُّھٰی	اہلِ عقل، صاحبِ فہم

ع ۲

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۸۴۱	تَارَةً اُخْرٰی	دوبارہ، دوسری بار
۴۸۴۲	مَکَانًا سُوًی	مقام ہموار
۴۸۴۳	یَوْمُ الزِّیْنَةِ	زینت کا دن،

نمبرشمار	عربی	اُردو
		خاص تہوار کا دن
۴۸۴۴	ضُحًی	دِن چڑھے
۴۸۴۵	یُسْحِتَ	فنا کر دے گا
۴۸۴۶	خَابَ	نامُراد ہُوا
۴۸۴۷	مُثْلٰی	مثالی راہ
۴۸۴۸	اِسْتَعْلٰی	غالب رہا
۴۸۴۹	حِبَالٌ	رسّیاں (واحد: حَبْلٌ)
۴۸۵۰	عِصِیٌّ	لاٹھیاں (واحد: عَصَا)
۴۸۵۱	یُخَیَّلُ	خیال بندھایا گیا
۴۸۵۲	اَوْجَسَ	چھُپایا

الثلثہ

ع ۳

نمبرشمار	عربی	اُردو
۴۸۵۳	یَبَسًا	خشک راہ
۴۸۵۴	دَرَکًا	تعاقب کرنا، پانا
۴۸۵۵	ھَوٰی	گر پڑا
۴۸۵۶	اَثَرِیْ	میرے پیچھے
۴۸۵۷	سَامِرِیْ	زمانۂ موسیٰ میں ایک آدمی کا نام جو بڑا

پارہ نمبر (۱۶)

نمبر شمار عربی اُردو

شعبدہ باز تھا۔
۴۸۵۸۔ طَالَ زیادہ ہوا، طویل ہوا
۴۸۵۹۔ جَسَدًا جسم
۴۸۶۰۔ خُوَارٌ آواز
ع ۱۳
۴۸۶۱۔ یَابْنَؤُمَّ اے بیٹے میری ماں کے، یعنی میرے بھائی
۴۸۶۲۔ لِحْیَۃٌ ڈاڑھی
۴۸۶۳۔ لَمْ تَرْقُبْ نہیں انتظار کیا تو نے
۴۸۶۴۔ قَبَضْتُ بھر لیا میں نے (پکڑ لیا میں نے)
۴۸۶۵۔ قَبْضَۃً مٹھی بھرنا
۴۸۶۶۔ لَامِسَاسَ مت ہاتھ لگاؤ
۴۸۶۷۔ ظَلْتَ چھا گیا، بیٹھ گیا تو
۴۸۶۸۔ عَاکِفًا بیٹھا ہوا
۴۸۶۹۔ نُحَرِّقَنَّ ہم جلا ڈالیں گے
(ح ر ق)
۴۸۷۰۔ نَنْسِفَنَّ اُڑا دینا
۴۸۷۱۔ زُرْقًا کیری آنکھیں، نیلی آنکھیں، شدّتِ درد کی وجہ سے

سورۃ طٰہٰ (۲۰)

نمبر شمار عربی اُردو

چکرا کر آنکھوں کا نیلی پڑ جانا ایسے موقع پر کہا جاتا ہے
۴۸۷۲۔ یَتَخَافَتُوْنَ آہستہ آہستہ کہتے ہوں گے۔
۴۸۷۳۔ اَمْثَلُ زیادہ اچھا
ع ۱۴
۴۸۷۴۔ قَاعًا میدان
۴۸۷۵۔ صَفْصَفًا صاف، چٹیل
۴۸۷۶۔ اَمْتًا اُونچان
۴۸۷۷۔ هَمْسًا پاؤں کی آہٹ
۴۸۷۸۔ عَنَتْ جھکے ہونگے، ذلیل ہونگے
۴۸۷۹۔ هَضْمًا توڑنا، حق مارنا
۴۸۸۰۔ یُحْدِثُ نیا کر دیوے وہ
۴۸۸۱۔ عَزْمًا پختگی
ع ۱۵
۴۸۸۲۔ لَاتَجُوْعَ نہ بھوکا رہے گا تو
(ج و ع)
۴۸۸۳۔ لَاتَعْرٰی نہیں بے لباس رہیگا تو
(ع ر ی)
۴۸۸۴۔ لَاتَظْمَؤُ نہیں پیاسا رہیگا تو
(ظ م ء)

پارہ نمبر (۱۷)

نمبر شمار عربی اُردو

۴۸۸۵۔ لَاتَضْحٰی نہیں دھوپ لگے گی تجھے۔
۴۸۸۶۔ ضَنْکًا تنگی، بدحالی
ع ۱۶
۴۸۸۷۔ لِزَامًا چمٹنے والا
۴۸۸۸۔ زَهْرَۃَ آرائش، رونق
۴۸۸۹۔ نَفْتِنَ ہم آزمالیں
ع ۱۷

پارہ نمبر (۱۷)

سورۃ الانبیاء (۲۱)

۴۸۹۰۔ مُحْدَثٍ نیا جدید
۴۸۹۱۔ لَاهِیَۃً غفلت، بے دھیان
ع ۱
۴۸۹۲۔ قَصَمْنَا ہلاک کیا ہم نے، غارت کر دیا
۴۸۹۳۔ اَحَسُّوْا — احساس کیا اُنھوں نے

سورۃ الانبیاء (۲۱)

نمبر شمار عربی اُردو

۴۸۹۴۔ یَرْکُضُوْنَ بھاگنے لگے بدحواس ہو کر۔
(ر ک ض)
۴۸۹۵۔ رَکْضٌ ایڑ لگا کر بھاگنا، بدحواس ہو کر
۴۸۹۶۔ مَازَالَتْ ہمیشہ رہا، نہیں ختم ہوا
۴۸۹۷۔ حَصِیْدًا جڑ سے کٹی ہوئی
۴۸۹۸۔ خَامِدِیْنَ بجھے ہوئے
۴۸۹۹۔ لَایَسْتَحْسِرُوْنَ نہیں تھکتے
(ح س ر)
۴۹۰۰۔ لَایَفْتُرُوْنَ نہیں اُکتاتے
۴۹۰۱۔ فَسَدَتَا بگڑ جاتے، لڑ پڑتے
۴۹۰۲۔ هَاتُوْا لے آؤ
ع ۲
۴۹۰۳۔ رَتْقًا بند ملے ہوئے
۴۹۰۴۔ فَتَقْنَا کھول دیا ہم نے
۴۹۰۵۔ فِجَاجًا کشادہ
۴۹۰۶۔ سَقْفًا چھت
۴۹۰۷۔ یَسْبَحُوْنَ تیر رہے ہیں
۴۹۰۸۔ خُلْدَ ہمیشہ رہنا

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۰۹۔ اِنْ مِتَّ	اگر مرجائے تُو
	(م و ت)
۴۹۱۰۔ لَا يَكُفُّوْنَ	نہیں روک سکیں گے
۴۹۱۱۔ تَبْهَتُ	بدحواس کردے گی
۴۹۱۲۔ بَهْتُ	بدحواس کرنا
	(ب ھ ت)

ع

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۱۳۔ مَنْ	کون ؟
۴۹۱۴۔ يَكْلَؤُ	نگہبانی کرتا ہے
۴۹۱۵۔ يُصْحَبُوْنَ	ساتھ دیئے جائیں گے
۴۹۱۶۔ نَفْحَةٌ	جھونکا، بھنک
۴۹۱۷۔ خَرْدَلٌ	رائی
۴۹۱۸۔ ضِيَآءً	روشنی

ع

الربع

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۱۹۔ تَمَاثِيْلُ	مورتیں، صورتیں
	(م ث ل)
۴۹۲۰۔ جُذٰذًا	ٹکڑے ٹکڑے
۴۹۲۱۔ فَتًى	جوان
۴۹۲۲۔ يَنْطِقُوْنَ	بولتے ہیں (ن ط ق)

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۲۳۔ نُكِسُوْا	اُلٹے کیے گئے
۴۹۲۴۔ حَرِّقُوْهُ	آگ میں جلادو
۴۹۲۵۔ كُوْنِيْ	ہوجا
۴۹۲۶۔ بَرْدًا	ٹھنڈی

ع

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۲۷۔ كَرْب	بھاری، سخت، غم
۴۹۲۸۔ نَفَشَتْ	چگ لیا
۴۹۲۹۔ غَنَم	ریوڑ بکریوں کا، بکری
۴۹۳۰۔ فَهَّمْنَا	سمجھ دی ہم نے، فہم دیا۔
۴۹۳۱۔ صَنْعَةَ	کاریگری
۴۹۳۲۔ لَبُوْسٍ	لباس، پہناوا، جنگی لباس
۴۹۳۳۔ تُحْصِنَ	حفاظت رکھے، بچائے
۴۹۳۴۔ عَاصِفَةً	سخت
۴۹۳۵۔ يَغُوْصُوْنَ	غوطہ لگاتے ہیں غواصی کرتے تھے
۴۹۳۶۔ ذَاالنُّوْنِ	مچھلی والے (یونس علیہ السلام)

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۳۷۔ اَصْلَحْنَا	درست رکھا ہم نے
۴۹۳۸۔ اَحْصَنَتْ	حفاظت رکھی
۴۹۳۹۔ فَرْج	ناموس، عفّت، شرم گاہ، عصمت

ع

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۴۰۔ كُفْرَان	ناقدری
۴۹۴۱۔ حَدَب	بلندی، اُونچائی
۴۹۴۲۔ يَنْسِلُوْنَ	دَوڑتے ہیں
۴۹۴۳۔ شَاخِصَةٌ	پھٹی ہوئی
۴۹۴۴۔ حَصَبُ	ایندھن
۴۹۴۵۔ وَارِدُوْنَ	پاس آنے والے، گھاٹ پر آنے والے
۴۹۴۶۔ زَفِيْرٌ	چیخنا، دھاڑنا
۴۹۴۷۔ مُبْعَدُوْنَ	دُور رکھے جائیں گے
۴۹۴۸۔ حَسِيْس	کھٹکا، آہٹ
۴۹۴۹۔ فَزَع	حادثہ
۴۹۵۰۔ نَطْوِيْ	ہم لپیٹ لیں گے
۴۹۵۱۔ طَيّ	لپیٹنا
۵۹۵۲۔ سِجِلّ	لکھے ہوتے مضمون کا کاغذ، قبالہ
۴۹۵۳۔ اٰذَنْتُ	خبر دی میں نے

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۵۴۔ اِنْ اَدْرِيْ	نہیں میں جانتا

ع

النصف

سورۃ الحج (۲۲)

نمبرشمار عربی	اُردو
۴۹۵۵۔ تَذْهَلُ	بھول جائے گی
	(ذ ھ ل)
۴۹۵۶۔ مُرْضِعَةٍ	دُودھ پلانیوالی
۴۹۵۷۔ تَضَعُ	ڈال دے گی
۴۹۵۸۔ ذَاتِ حَمْلٍ	حمل والی
۴۹۵۹۔ سُكٰرٰى	نشے میں، نشے والے
۴۹۶۰۔ مَرِيْدٍ	سرکش
۴۹۶۱۔ تَوَلَّاهُ	دوستی کی
۴۹۶۲۔ عَلَقَةٍ	خون کا لوتھڑا
۴۹۶۳۔ مُضْغَةٍ	بوٹی
۴۹۶۴۔ مُخَلَّقَةٍ	پوری بنی ہوئی
۴۹۶۵۔ نُقِرُّ	ہم قرار دیتے ہیں

پارہ نمبر (۱۷)

نمبر شمار عربی	اُردو
۴۹۶۶۔ طِفْلاً	بچّہ
۴۹۶۷۔ اَرْذَلِ الْعُمُرِ	ناکاری عمر
۴۹۶۸۔ هَامِدَةً	خشک، سوکھی
۴۹۶۹۔ اِهْتَزَّتْ	اُبھرتی ہے (ہلنا)
۴۹۷۰۔ رَبَتْ	پھولتی ہے، تازی ہوتی ہے
۴۹۷۱۔ زَوْجٍ بَهِيجٍ	خوش منظر قسم، جوڑے بارونق، جوڑے خوشنما
۴۹۷۲۔ ثَانِيَ	موڑنے والا
۴۹۷۳۔ عِطْف	شانہ

ع

نمبر شمار عربی	اُردو
۴۹۷۴۔ حَرْف	کنارے
۴۹۷۵۔ سَبَبٌ	رسّی
۴۹۷۶۔ دَوَابّ	جاندار
۴۹۷۷۔ خَصْمٰنِ	جھگڑنے والے دوفریق
۴۹۷۸۔ اِخْتَصَمُوْ	جھگڑا کیا اُنھوں نے
۴۹۷۹۔ قُطِّعَتْ	کاٹ رکھے گئے
۴۹۸۰۔ ثِيَاب	کپڑے

سُورَۃُ الحج (۲۲)

نمبر شمار عربی	اُردو
۴۹۸۱۔ يُصَبُّ	ڈالا جائے گا
۴۹۸۲۔ يُصْهَرُ	گل جائے گا
۴۹۸۳۔ مَقَامِعُ	گھن، ہتھوڑے
۴۹۸۴۔ حَدِيْد	لوہا

ع

نمبر شمار عربی	اُردو
۴۹۸۵۔ لُؤْلُؤٌ	موتی
۴۹۸۶۔ حَرِيْرٌ	ریشم
۴۹۸۷۔ عَاكِفُ	رہنے والا، مقامی
۴۹۸۸۔ بَاد	باہر سے آنیوالا
۴۹۸۹۔ اِلْحَادٌ	بے دینی، شرک، الحاد۔

ع

نمبر شمار عربی	اُردو
۴۹۹۰۔ ضَامِر	دُبلے اُونٹ
۴۹۹۱۔ فَجٍّ عَمِيْقٍ	راستے دُور دراز کے
۴۹۹۲۔ بَهِيْمَةِ الْاَنْعَامِ	چرنیوالے جانور
۴۹۹۳۔ كُلُوْا	کھاؤ
۴۹۹۴۔ اَطْعِمُوْا	کھلاؤ
۴۹۹۵۔ اَلْبَائِسُ	بُھوکا
۴۹۹۶۔ يَقْضُوْا	ٹھیک کریں (کرنا)
۴۹۹۷۔ تَفَثٌ	مَیل کچیل

پارہ نمبر (۱۷)

نمبر شمار عربی	اُردو
۴۹۹۸۔ بَيْتِ الْعَتِيْقِ	گھر قدیم
۴۹۹۹۔ تَخْطَفُ	اُچک لے جاتے ہے
۵۰۰۰۔ تَهْوِيْ	گرا دیتا ہے
۵۰۰۱۔ سَحِيْق	بہت دُور

ع

نمبر شمار عربی	اُردو
۵۰۰۲۔ مُخْبِتِيْن	گردن جُھکا دینے والے۔
۵۰۰۳۔ بُدْن	اُونٹ
۵۰۰۴۔ صَوَافّ	قطار سے لگے ہوئے
۵۰۰۵۔ وَجَبَتْ	گر پڑیں
۵۰۰۶۔ قَانِعَ	بے سوال
۵۰۰۷۔ مُعْتَرّ	بے قرار سائل
۵۰۰۸۔ لُحُوْم	گوشت (واحد، لَحْمٌ)
۵۰۰۹۔ خَوَّان	خیانت کرنیوالا

ع

الثلثة

نمبر شمار عربی	اُردو
۵۰۱۰۔ اُذِنَ	اجازت دی گئی
۵۰۱۱۔ يُقٰتَلُوْنَ	لڑائی کئے جاتے ہیں، مارے جاتے ہیں

سُورَۃُ الحج (۲۲)

نمبر شمار عربی	اُردو
۵۰۱۲۔ هُدِّمَتْ	ڈھا دئے جاتے، منہدم کر دئے جاتے۔
۵۰۱۳۔ صَوَامِعُ	خلوت خانے، خانقاہیں، مدرسے
۵۰۱۴۔ بِيَعٌ	نصاریٰ کے عبادت خانے، گرجے
۵۰۱۵۔ صَلَوٰت	یہود کے عبادتخانے کلیسا
۵۰۱۶۔ اَمْلَيْتُ	ڈھیل دی مَیں نے
۵۰۱۷۔ نَكِيْرُ	عذاب
۵۰۱۸۔ بِئْر	کنواں
۵۰۱۹۔ مُعَطَّلَة	ناکارہ، خالی، بیکار
۵۰۲۰۔ قَصْر	محل (جمع : قُصُوْر)
۵۰۲۱۔ مَشِيْد	اُونچے، مضبوط، مزیّن، مُنقّش، بُلند
۵۰۲۲۔ تَعْمَى	اندھی ہوگئی

ع

نمبر شمار عربی	اُردو
۵۰۲۳۔ تَمَنّىٰ	تمنّا کی
۵۰۲۴۔ تُخْبِتَ	عاجزی کریں

نمبر شمار عربی اُردو

۵۰۲۵۔ عَقِيْمٌ بانجھ، بے برکت

ع ۹ ۱۴

۵۰۲۶۔ مُخْضَرَّةٌ سبز

ع ۷ ۱۵

۵۰۲۷۔ اَنْ تَقَعَ کہ گر پڑیں

۵۰۲۸۔ يَسْطُوْنَ حملہ کر دیں گے

ع ۸ ۱۶

۵۰۲۹۔ ذُبَابًا مکھی

۵۰۳۰۔ يَسْلُبْ چھین لیوے

۵۰۳۱۔ لَا يَسْتَنْقِذُوْا نہ چھڑا سکیں

۵۰۳۲۔ اِسْتِنْقَاذْ چھڑا لینا

ع ۹ ۱۷

پارہ نمبر (۱۸)

سورۃ المؤمنون (۲۳)

۵۰۳۳۔ فُرُوْج شرمگاہیں

(فرج : واحد)

۵۰۳۴۔ غَيْرُ مَلُوْمِيْنَ نہیں ملامت کئے گئے

نمبر شمار عربی اُردو

۵۰۳۵۔ عٰدُوْنَ حد سے نکل جانیوالے

۵۰۳۶۔ رٰعُوْنَ رعایت کرنیوالے، خیال رکھنے والے

۵۰۳۷۔ سُلٰلَةٌ خلاصہ

۵۰۳۸۔ كَسَوْنَا پہنا دیا ہم نے

۵۰۳۹۔ طَرَآئِقَ راہیں

(واحد : طَرِيْقَةٌ)

۵۰۴۰۔ ذَهَاب لیجانیکو

۵۰۴۱۔ دُهْنٌ چکنائی

۵۰۴۲۔ صِبْغٌ سالن

ع ۲۲

۵۰۴۳۔ اِسْتَوَيْتَ سوار ہو جائے تو

(برابر ہونا)

۵۰۴۴۔ مُبْتَلِيْنَ آزمائش کرنیوالے

ع ۲ ۲

۵۰۴۵۔ اَتْرَفْنَا دولت دی ہم نے

۵۰۴۶۔ اِتْرَافٌ دولت دینا، عیش دینا

۵۰۴۷۔ هَيْهَاتَ ناممکن، ہو نہیں سکتا

۵۰۴۸۔ غُثَآءً خس و خاشاک، ریزہ ریزہ

نمبر شمار عربی اُردو

۵۰۴۹۔ تَتْرَا یکے بعد دیگرے، مسلسل

۵۰۵۰۔ رَبْوَةٌ بلند جگہ

ع ۱۸ ۳

۵۰۵۱۔ زُبُرًا ٹکڑے

۵۰۵۲۔ غَمْرَةٌ غفلت، چکّر

۵۰۵۳۔ جُئْرٌ فریاد کرنا

۵۰۵۴۔ تَنْكِصُوْنَ اُلٹے بھاگے تم

(ن ك ص)

۵۰۵۵۔ سٰمِرًا افسانہ گوئی کرنا

۵۰۵۶۔ تَهْجُرُوْنَ بیہودہ بکواس کی تم نے

الربع

۵۰۵۷۔ نٰكِبُوْنَ مُڑ جانیوالے (ن ک ب)

۵۰۵۸۔ لَجُّوْا اَڑے رہے

ع ۴ ۴

۵۰۵۹۔ يُجِيْرُ پناہ دیتا ہے

۵۰۶۰۔ لَا يُجَارُ عَلَيْهِ نہیں پناہ دی جا سکتی اس کے خلاف

ع ۱۵ ۵

۵۰۶۱۔ هَمَزٰتِ وسوسہ، چھیڑ چھاڑ، اکسادا

نمبر شمار عربی اُردو

۵۰۶۲ قَآئِلٌ کہنے والا

۵۰۶۳۔ اَنْسَاب رشتے، ناطے

۵۰۶۴۔ تَلْفَحُ جھلس دے گی

۵۰۶۵۔ كٰلِحُوْنَ بدشکل

۵۰۶۶۔ عَآدِّيْنَ گنتی کرنے والے

۵۰۶۷۔ عَبَثًا بے فائدہ

ع ۲۶ ۶

سورۃ النور (۲۴)

۵۰۶۸۔ اِجْلِدُوْا کوڑے لگاؤ تم

۵۰۶۹۔ جَلْدَةً کوڑے، دُرّے

۵۰۷۰۔ رَاْفَةٌ رحم، مہربانی

۵۰۷۱۔ يَرْمُوْنَ تہمت لگاتے ہیں

۵۰۷۲۔ ثَمٰنِيْنَ اسّی ۸۰

۵۰۷۳۔ يَدْرَؤُا ہٹ سکتا ہے

ع ۱ ۷

۵۰۷۴۔ اِفْكٌ جھوٹ، بہتان

۵۰۷۵۔ اَفَضْتُمْ شروع کیا تم نے

نمبر شمار عربی اُردو

۵۰۷۶۔ تَلَقَّوْنَ لیتے رہے تم بات کو
۵۰۷۷۔ هَيِّنًا آسان
۵۰۷۸۔ تَشِيْعَ پھیل جائے

ع

النصف

۵۰۷۹۔ لَا يَأْتَلِ نہ قسم کھائیں
۵۰۸۰۔ اِئْتَلٰى قسم کھانا
۵۰۸۱۔ مُبَرَّءُوْنَ بَری ہیں

ع

۵۰۸۲۔ تَسْتَاْنِسُوْا اجازت حاصل کرلو
۵۰۸۳۔ غَيْرَ مَسْكُوْنَةٍ بغیر سکونت والے جہاں کوئی رہتا بستا نہ ہو
۵۰۸۴۔ غَضٌّ نیچی رکھنا
۵۰۸۵۔ لَا يُبْدِيْنَ نہ ظاہر کریں
۵۰۸۶۔ بُعُوْلَة شوہر
۵۰۸۷۔ غَيْرِ اُولِى الْاِرْبَةِ ایسے مرد جو عورتوں کی حاجت نہ رکھتے ہوں۔
۵۰۸۸۔ طِفْلٌ بچّہ

نمبر شمار عربی اُردو

۵۰۸۹۔ عَوْرٰت چھپی باتیں
۵۰۹۰۔ اَيَامٰى بیوہ عورتیں یا مرد
۵۰۹۱۔ اِمَاءٌ لونڈیاں (واحد: اَمَة)
۵۰۹۲۔ فَتَيٰت باندیاں
۵۰۹۳۔ بِغَاءٌ بدکاری
۵۰۹۴۔ تَحَصُّنًا پاک دامن، محفوظ
۵۰۹۵۔ عَرَضَ اسباب

ع

۵۰۹۶۔ مِشْكٰوة طاق
۵۰۹۷۔ مِصْبَاح فانوس، چراغ
۵۰۹۸۔ زُجَاجَةٌ شیشہ
۵۰۹۹۔ كَوْكَبٌ تارہ
۵۱۰۰۔ دُرِّيٌّ چمکدار
۵۱۰۱۔ يُوْقَدُ روشن کیا جائے
۵۱۰۲۔ زَيْت تیل
۵۱۰۳۔ يُضِيْءُ خوب روشن ہوجائے
۵۱۰۴۔ تُرْفَعَ بلند کئے جائیں
۵۱۰۵۔ تَتَقَلَّبُ اُلٹ جائیں گے
۵۱۰۶۔ سَرَاب چمکتی ریت۔ جو دُور سے پانی کی طرح چمکے

نمبر شمار عربی اُردو

اور اُس پہ پانی کا دھوکا ہو۔
۵۱۰۷۔ قِيْعَةٌ میدان
۵۱۰۸۔ ظَمْاٰنُ پیاسا
۵۱۰۹۔ لُجِّيّ گہرا، عمیق
۵۱۱۰۔ لَمْ يَكَدْ نہیں قریب ہُوا

ع

۵۱۱۱۔ رُكَامًا تہ بتہ، ایک پر ایک
۵۱۱۲۔ وَدْق بارش
۵۱۱۳۔ خِلٰل بیچ
۵۱۱۴۔ بَرَد ٹھنڈا، اولوں کی سردی۔
۵۱۱۵۔ سَنَا چمک
۵۱۱۶۔ مُذْعِنِيْنَ گردن نیچی کرنیوالے مُنڈیاں ہلاتے ہوئے
۵۱۱۷۔ يَحِيْفَ ناانصافی کرے گا

ع

الثلثه

۵۱۱۸۔ يَسْتَخْلِفَنَّ خلافت دے گا
۵۱۱۹۔ مُعْجِزِيْنَ عاجز کرنے والے

نمبر شمار عربی اُردو

ع

۵۱۲۰۔ يَسْتَاْذِنُ اجازت حاصل کرلیوے۔
۵۱۲۱۔ اِسْتِيْذَان اجازت حاصل کرنا
۵۱۲۲۔ حُلُم حدِ بلوغ
۵۱۲۳۔ تَضَعُوْنَ اُتار رکھتے ہو
۵۱۲۴۔ ظَهِيْرَة دوپہر
۵۱۲۵۔ اَطْفَال لڑکے
۵۱۲۶۔ قَوَاعِدَ بیٹھ جانیوالی بڑی عمر کی عورتیں جو نکاح کی خواہش نہ رکھتی ہوں۔
۵۱۲۷۔ مُتَبَرِّجَات زینت کا اظہار کرنیوالیاں۔
۵۱۲۸۔ اَعْرَج لنگڑا
۵۱۲۹۔ اَعْمَام چچا (جمع)
۵۱۳۰۔ عَمٌّ چچا (واحد)
۵۱۳۱۔ عَمّٰت پھوپھیاں (واحد: عَمَّةٌ)
۵۱۳۲۔ اَخْوَال ماموں (جمع) (واحد: خَال)

نمبر شمار	عربی	اُردو
		ع
۵۱۳۳	شَأْنٌ	کام
۵۱۳۴	یَتَسَلَّلُوْنَ	کھسک جاتے ہیں
۵۱۳۵	تَسَلَّلَ	کھسک جانا
۵۱۳۶	لِوَاذًا	نظر بچا کر
		ع

سورۃ الفرقان (۲۵)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۱۳۷	نُشُوْرًا	جی اُٹھنا
۵۱۳۸	اَعَانَ	اِعانت کی
۵۱۳۹	تُمْلٰی	اِملا کروائی جاتی ہیں
۵۱۴۰	یَمْشِیْ	چلتا ہے
۵۱۴۱	اَسْوَاق	بازار (واحد: "سُوْق")
		ع
۵۱۴۲	قُصُوْرًا	محل
۵۱۴۳	تَغَیُّظًا	جوش، غصّہ
۵۱۴۴	ضَیِّقًا	تنگ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۱۴۵	مُقَرَّنِیْنَ	جکڑے ہوتے، ایک ساتھ کئی کئی بندھے ہوتے۔
۵۱۴۶	ثُبُوْرًا	ہلاکت، ناس، بربادی، کمبختی۔
۵۱۴۷	اَضْلَلْتُمْ	گمراہ کیا تم نے
۵۱۴۸	بُوْرًا	برباد، غارت ہونیوالے
		ع

پارہ نمبر (۱۹)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۱۴۹	حِجْرًا	آڑ، پناہ گاہ، بند
۵۱۵۰	هَبَاءً	ریت
۵۱۵۱	مَنْثُوْرًا	پراگندہ
۵۱۵۲	مَقِیْلًا	دوپہر کے وقت آرام کرنا۔ قیلولہ کرنا
۵۱۵۳	غَمَام	بدلی

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۱۵۴	یَعَضُّ	کاٹ کھاتے گا
۵۱۵۵	مَهْجُوْرًا	چھوڑا ہُوا
۵۱۵۶	تَرْتِیْلًا	تھم تھم کر
۵۱۵۷	تَفْسِیْرًا	تفسیر، کھول کر وضاحت
		ع
۵۱۵۸	دَمَّرَ	ہلاک کرنا
۵۱۵۹	اَصْحَابَ الرَّسِّ	کنویں والے
۵۱۶۰	تَتْبِیْرًا	توڑ پھوڑ کر دینا
		ع
۵۱۶۱	ظِلٌّ	سایہ
۵۱۶۲	دَلِیْلًا	علامت
۵۱۶۳	سُبَاتًا	آرام کا سبب
۵۱۶۴	مَرَجَ	ملا دیا
۵۱۶۵	عَذْبٌ	میٹھا
۵۱۶۶	فُرَاتٌ	پیاس بجھانیوالا
۵۱۶۷	مِلْحٌ	کڑوا (نمکین)
۵۱۶۸	اُجَاج	تیز، چھاتی جلا دینے والا
۵۱۶۹	بَرْزَخٌ	آڑ
۵۱۷۰	نَسَبًا	ناطے، خاندان

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۱۷۱	صِهْرًا	سسرال
		ع
۵۱۷۲	سِرَاج	چراغ
۵۱۷۳	خِلْفَة	آگے پیچھے آنیوالے
۵۱۷۴	یَمْشُوْنَ	چلتے ہیں
۵۱۷۵	هَوْنًا	آہستگی، پُروقار طریقے پر
۵۱۷۶	یَبِیْتُوْنَ	رات بسر کرتے ہیں
۵۱۷۷	غَرَامًا	پُوری تباہی
۵۱۷۸	یَقْتُرُوْا	تنگی کی
۵۱۷۹	قَوَامًا	معتدل، درمیانی
۵۱۸۰	مُهَانًا	رُسوا، ذلیل
۵۱۸۱	غُرْفَة	بالاخانے
۵۱۸۲	مَا یَعْبَؤُا	نہیں پرواہ کرنا
۵۱۸۲	لِزَامًا	لازم ہونے والا، چپکنے والا۔
		ع

الربع

نمبر شمار عربی اُردو

سورۃ الشعراء (۲۶)

۵۱۸۳۔ خٰضِعِیْنَ نیچی گردن ڈالنے والے۔

ع

۵۱۸۴۔ وَلِیْدًا بچپن، (لڑکا)
۵۱۸۵۔ مَسْجُوْنِیْنَ قیدی لوگ
۵۱۸۶۔ ثُعْبَان اژدہا

ع

۵۱۸۷۔ اَرْجِہْ ڈھیل دے
۵۱۸۸۔ لَاضَیْرَ کوئی حرج نہیں

ع

۵۱۸۹۔ شِرْذِمَۃٌ جماعت، گروہ، ٹولی۔
۵۱۹۰۔ غَآئِظُوْنَ غصّہ میں لانیوالے
۵۱۹۱۔ حٰذِرُوْنَ بچاؤ کرنیوالے
۵۱۹۲۔ مُشْرِقِیْنَ صبح کے موقع پر، پَو پھٹتے ہی

نمبر شمار عربی اُردو

۵۱۹۳۔ مُدْرَکُوْنَ پکڑے جانیوالے
۵۱۹۴۔ کَلَّا ہرگز نہیں
۵۱۹۵۔ اِنْفَلَقَ پھٹ گیا
۵۱۹۶۔ طَوْد پہاڑ
۵۱۹۷۔ اَزْلَفْنَا نزدیک کردیا، ہم نے ملادیا

ع

۵۱۹۸۔ اَقْدَمُوْنَ قدیم، پہلے لوگ
۵۱۹۹۔ یَسْقِیْنِ پانی پلاتا ہے مجھے
۵۲۰۰۔ اَلْحِقْ ملادے
۵۲۰۱۔ اُزْلِفَتْ نزدیک کردی جائے گی
۵۲۰۲۔ بُرِّزَتْ ظاہر کردی جائیگی
۵۲۰۳۔ کُبْکِبُوْا اوندھے ڈالے گئے
۵۲۰۴۔ صَدِیْقٌ دوست
۵۲۰۵۔ حَمِیْمٌ دلسوزی کرنیوالا

ع

۵۲۰۶۔ اَرْذَلُوْنَ کم درجے کے لوگ، ذلیل آدمی
۵۲۰۷۔ طَارِدُ ہانکنے والا، دُور رکھنے والا

نمبر شمار عربی اُردو

۵۲۰۸۔ مَرْجُوْمِیْنَ سنگسار کئے گئے

النصف

ع

۵۲۰۹۔ مَشْحُوْن بھری ہوئی
۵۲۱۰۔ تَبْنُوْنَ بناتے ہو تم
۵۲۱۱۔ رِیْع اونچے مقام
۵۲۱۲۔ مَصَانِعَ کاریگری (کارخانے)
۵۲۱۳۔ بَطَشْتُمْ پکڑا تم نے
۵۲۱۴۔ اَمَدَّ امداد کی

ع

۵۲۱۵۔ هٰهُنَا یہاں
۵۲۱۶۔ هَضِیْمٌ بوجھ کے مارے ٹوٹے پڑتا ہے
۵۲۱۷۔ فٰرِهِیْنَ اترانے والے

ع

۵۲۱۸۔ ذُکْرَان مرد (جمع)
۵۲۱۹۔ قَالِیْنَ سخت نفرت کرنے والے
۵۲۲۰۔ عَجُوْزٌ بڑھیا

نمبر شمار عربی اُردو

ع

۵۲۲۱۔ اَیْکَۃ بن والے، بنواسی، اصحاب الایکہ، ایک قوم کا نام، جو گھنے جنگلات میں بستی تھی۔
۵۲۲۲۔ جِبِلَّۃٌ مخلوقات
۵۲۲۳۔ اَسْقِطْ گرادے

ع

۵۲۲۴۔ اَعْجَمِیْنَ غیر عربی
۵۲۲۵۔ سَلَکْنَا چلادیا ہم نے
۵۲۲۶۔ مَعْزُوْلُوْنَ روک دیئے گئے۔
۵۲۲۷۔ اِنْتَصَرُوْا بدلہ لیا
۵۲۲۸۔ مُنْقَلَب جگہ پھرنے کی

ع

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ النمل (۲۷)

۵۲۲۹۔ تُلَقّیٰ سکھایا جاتا ہے، ڈالا جاتا ہے

الثلثۃ

۵۲۳۰۔ شِهَاب شعلہ
۵۲۳۱۔ قَبَسٌ انگارہ
۵۲۳۲۔ تَصْطَلُوْنَ سینکو تم
۵۲۳۳۔ بُوْرِكَ برکت دی گئی۔
۵۲۳۴۔ تَهْتَزُّ ہلتا ہُوا
۵۲۳۵۔ جَآنٌّ سانپ
۵۲۳۶۔ لَمْ يُعَقِّبْ نہیں پیچھے مڑا
۵۲۳۷۔ جَيْب گریبان
ع
۵۲۳۸۔ مَنْطِق بولی
۵۲۳۹۔ يُوْزَعُوْنَ جمع کرلیے جاتے ہیں
۵۲۴۰۔ وَادِالنَّمْلِ میدان چیونٹیوں کا
۵۲۴۱۔ نَمْلَةٌ چیونٹی

نمبرشمار عربی اُردو

۵۲۴۲۔ لَا يَحْطِمَنَّ نہ کچل ڈالے
۵۲۴۳۔ تَبَسَّمَ مسکرادیا
(مصدر: تَبَسُّمٌ)
۵۲۴۴۔ ضَاحِكًا ہنستا ہُوا
۵۲۴۵۔ اَوْزِعْ توفیق دے
۵۲۴۶۔ تَفَقَّدَ حاضری لی، خبر لی
۵۲۴۷۔ هُدْهُدْ ایک پرند،
۵۲۴۸۔ سَبَا مُلک سبا ایک ملک کا نام۔
۵۲۴۹۔ خَبْءَ چھپی ہوئی چیز
۵۲۵۰۔ اَلْقِهْ ڈال دے
ع
۵۲۵۱۔ قَاطِعَة قطعی فیصلہ
۵۲۵۲۔ هَدِيَّةٌ تحفہ
۵۲۵۳۔ عِفْرِيْتٌ قوی ہیکل
۵۲۵۴۔ يَرْتَدَّ پھر آوے، لَوٹ آوے
۵۲۵۵۔ طَرْفُ نگاہ، پلک
۵۲۵۶۔ نَكِّرُوْا انجان کردو، بدل دو
۵۲۵۷۔ اَهٰكَذَا اسی طرح

نمبرشمار عربی اُردو

۵۲۵۸۔ لُجَّة گہرا پانی
۵۲۵۹۔ كَشَفَت کھول دیا
۵۲۶۰۔ سَاقَيْ پنڈلیاں (تثنیہ)
(واحد: سَاقٌ)
۵۲۶۱۔ مُمَرَّدٌ منڈھا ہُوا، جڑا ہُوا
۵۲۶۲۔ قَوَارِيْرُ شیشے
ع
۵۲۶۳۔ رَهْطٌ جتھے دار
۵۲۶۴۔ تَقَاسَمُوْا قسم کھاؤ
۵۲۶۵۔ نُبَيِّتَنَّ ہم رات کو مار ڈالیں گے۔
۵۲۶۶۔ مَهْلِكَ ہلاکت کا وقت
ع
۵۲۶۷۔ اِصْطَفٰى منتخب کیا
۵۲۶۸۔ ءَآللّٰهُ کیا اللہ؟

نمبرشمار عربی اُردو

پارہ نمبر (۲۰)

۵۲۶۹۔ حَدَائِقَ باغات
(واحد: حَدِيْقَةٌ)
۵۲۷۰۔ ذَاتَ بَهْجَةٍ بارونق
۵۲۷۱۔ رَوَاسِيَ پہاڑ
۵۲۷۲۔ حَاجِزًا آڑ، حدِفاصل
۵۲۷۳۔ اِدّٰرَكَ ہار مان گیا، تھک کر مختلف ہوگیا
ع
۵۲۷۴۔ رَدِفَ لگا پیچھے
۵۲۷۵۔ تُكِنُّ پوشیدہ ہے
۵۲۷۶۔ نَقُصُّ بیان کرتا ہے
ع
۵۲۷۷۔ اَمَّاذَا یا کیا
۵۲۷۸۔ فَزِعَ بے ہوش
۵۲۷۹۔ دَاخِرِيْنَ ذلیل
۵۲۸۰۔ جَامِدَة جمے ہوئے
۵۲۸۱۔ كُبَّتْ اوندھے ڈالے گئے
ع

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ القصص (۲۸)

۵۲۸۲۔ هَامَانَ فرعون کے وزیر کا نام

۵۲۸۳۔ اَرْضِعِيْ دُودھ پلا

۵۲۸۳۔ اِلْتَقَطَ اُٹھالیا

۵۲۸۴۔ فٰرِغًا خالی صبر سے

۵۲۸۵۔ قُصِّيْ خبر نکال

۵۲۸۶۔ جُنُبٍ دُور سے، کروٹ سے

۵۲۸۷۔ اَدُلُّ خبر دُوں

ع

الرّبع

۵۲۸۸۔ اِسْتِغَاثَةٌ فریاد کرنا

۵۲۸۹۔ اِسْتَغَاثَ فریاد کی

۵۲۹۰۔ وَكَزَ گھونسہ مارا

۵۲۹۱۔ يَتَرَقَّبُ بھید لیتا ہُوا، خطرہ بھانپتا ہُوا

نمبرشمار عربی اُردو

۵۲۹۲۔ اَمْسِ کل (گذشتہ)

۵۲۹۳۔ يَسْتَصْرِخُ پکارتا ہے چیختا ہے

۵۲۹۴۔ يَبْطِشَ ہاتھ بڑھایا (پکڑنا)

۵۲۹۵۔ اَقْصَى دُور، کنارے

۵۲۹۶۔ يَسْعٰى دوڑتے ہوئے

۵۲۹۷۔ يَأْتَمِرُوْنَ مشورہ کرتے ہیں، حکم جاری کرنے والے ہیں۔

ع

۵۲۹۸۔ تَوَجَّهَ رُخ کیا، ہولیا

۵۲۹۹۔ تِلْقَآءَ طرف

۵۳۰۰۔ تَذُوْدٰنِ وہ دو عورتیں الگ رُکی کھڑی ہیں

۵۳۰۱۔ يُصْدِرَ پھیرتے جاتے

۵۳۰۲۔ رِعَاءُ چرواہے (جمع دَاعِی کی)

۵۳۰۳۔ اِسْتِحْيَاءٍ شرماتے ہوئے

۵۳۰۴۔ اِسْتَاْجِرْ مزدُور رکھ لے، نوکر رکھ لے

نمبرشمار عربی اُردو

۵۳۰۵۔ اِحْدٰی کوئی ایک

۵۳۰۶۔ هَاتَيْنِ یہ دونوں

۵۳۰۷۔ حِجَجٍ برس (واحد: حِجَّةٌ)

۵۳۰۸۔ اَيَّمَا جونسی بھی، کوئی بھی

ع

۵۳۰۹۔ سَارَ لے چلا

۵۳۱۰۔ جَذْوَةٍ چنگاری

۵۳۱۱۔ شَاطِئِ کنارے

۵۳۱۲۔ بُقْعَةِ مقام

۵۳۱۳۔ ذٰنِكَ یہ دو

۵۳۱۴۔ اَفْصَحُ زیادہ فصیح، رَواں

۵۳۱۵۔ رِدْاً ساتھی، تائید کرنے والا

۵۳۱۶۔ نَشُدُّ ہم مضبوط کر دینگے

۵۳۱۷۔ عَضُدًا بازُو، قوّت

۵۳۱۸۔ لَا يَصِلُوْنَ نہ پہنچ سکیں گے

۵۳۱۹۔ اَوْقِدْ آگ تیار کر، بھٹّی لگا

۵۳۲۰۔ مَقْبُوْحِيْنَ بُرائی کیے گئے، قباحت سے دیکھے گئے

نمبرشمار عربی اُردو

ع

۵۳۲۱۔ طَاوَلَ دراز ہوئی، طویل ہوئی

۵۳۲۲۔ ثَاوِيًا رہنے والا

ع

۵۳۲۳۔ وَصَّلْنَا پے درپے کیا ہم نے، لگاتار بھیجا ہم نے

النصف

۵۳۲۴۔ لَا نَبْتَغِيْ ہم نہیں چاہتے

۵۳۲۵۔ نُتَخَطَّفْ اُچک لیے جائیں ہم

۵۳۲۶۔ بَطِرَتْ اِترا گئی، اِترانے لگی۔

ع

۵۳۲۷۔ يَخْتَارُ پسند کرتا ہے

۵۳۲۸۔ خِيَرَةُ اختیار

۵۳۲۹۔ سَرْمَدًا ہمیشہ

۵۳۳۰۔ ضِيَآءٍ روشنی

ع

۵۳۳۱۔ تَنُوْءُ تھکا دی

۵۳۳۲۔ خَسَفْنَا دھنسا دیا ہم نے

پارہ نمبر (۲۰)

نمبر شمار عربی اُردو

۵۳۳۳۔ وَيْكَاَنَّ تعجب ہے کہ، بات یوں ہے کہ

ع

۵۳۳۴۔ فَرَضَ فرض کیا، حکم کیا

۵۳۳۵۔ رَآدٌّ لوٹانے والا

۵۳۳۶۔ مَعَاد واپس جانے کی جگہ مقامِ عظمت

۵۳۳۷۔ تَرْجُوْا اُمید کرتا ہے تو

ع

الثلثة

سورة العنكبوت (۲۹)

۵۳۳۸۔ لَاٰتٍ ضرور آنے والا

۵۳۳۹۔ اُوْذِيَ ستایا جاتا ہے

ع

۵۳۴۰۔ يُنْشِئُ پیدا کرتا ہے (مصدر: اِنْشَاءٌ)

سُورۃ العنکبوت (۲۹)

نمبر شمار عربی اُردو

۵۳۴۱۔ تُقْلَبُوْنَ لوٹا۔ تم جاؤ گے

ع

۵۳۴۲۔ حَرِّقُوْا جلاڈالو

۵۳۴۳۔ نَادِي مجلس

ع

۵۳۴۴۔ سِيْئَ ناخوش ہُوا

۵۳۴۵۔ ذَرْعًا دل میں

۵۳۴۶۔ رَجْفَة زلزلہ، بھونچال

۵۳۴۷۔ مُسْتَبْصِرِيْنَ بصارت رکھنے والے ہوشیار

۵۳۴۸۔ صَيْحَه دھماکہ، ہولناک آواز

۵۳۴۹۔ عَنْكَبُوْت مکڑی

۵۳۵۰۔ اَوْهَن بہت کمزور

ع

یہاں تک اللہ نے آپ کو اپنی کتاب کے الفاظ یاد کرا دیئے یہ اس کا فضل ہے اب تک رکوع کے نمبر دیئے جاتے تھے لیکن اب چونکہ آگے الفاظ کم ہوتے جائینگے اس لئے رکوع کے نمبر دینا ممکن نہیں اب پاؤ آدھے پون کے نشانات حسبِ سابق دیئے جائینگے جو صرف پارے کے نشانات ہوں گے۔ (مؤلف)

پارہ نمبر (۲۱)

نمبر شمار عربی اُردو

پارہ نمبر (۲۱)

۵۳۵۱۔ تَنْهٰى روکے رکھتی ہے منع کرتی ہے

۵۳۵۲۔ لَاتَخُطُّ نہیں لکھتا تو (مصدر: خَطٌّ)

سورة الروم (۳۰)

۵۳۵۳۔ غُلِبَت مغلوب کر دیئے گئے، دب گئے

۵۳۵۴۔ اَدْنَى الْاَرْضِ قریبی موقعہ، علاقہ یا مُلک، سرحد کے قریب لگتی زمین۔

۵۳۵۵۔ سَيَغْلِبُوْنَ اب غالب ہونگے، عنقریب غالب ہوں گے۔

سُورۃ الرّوم (۳۰)

نمبر شمار عربی اُردو

۵۳۵۶۔ اَثَارُوْا بویا، جوتا

۵۳۵۷۔ عَمَرُوْا آباد کیا، بارونق بنایا۔

۵۳۵۸۔ رَوْضَة باغ

۵۳۵۹۔ يُحْبَرُوْنَ بناؤ کرائے جائیں گے آؤ بھگت کی جائیگی استقبال کیا جائیگا

۵۳۶۰۔ تُمْسُوْنَ شام کرتے ہو (مَسَاءٌ: شام)

۵۳۶۱۔ تُظْهِرُوْنَ دوپہر کرتے ہو (ظُهْرٌ: دوپہر)

۵۳۶۲۔ تَنْتَشِرُوْن چلتے پھرتے ہو پھیلے ہوتے ہو

۵۳۶۳۔ اَهْوَنُ بہت آسان

الربع

۵۳۶۴۔ مُنِيْبِيْنَ رجوع ہونیوالے

۵۳۶۵۔ وَجْهَ اللّٰهِ اللہ کی رضا

۵۳۶۶۔ رِبَا سُود، بیاج

۵۳۶۷۔ يَرْبُوَ بڑھ جائے

۵۳۶۸۔ لَايَرْبُوْا نہیں بڑھ سکتا

نمبر شمار عربی اردو

۵۳۶۹۔ یَصَّدَّعُوْنَ جُدا جُدا ہوں گے

۵۳۷۰۔ یُمَھِّدُوْنَ آراستہ کر رہے ہیں، سنوارتے ہیں

۵۳۷۱۔ تُثِیْرُ اُٹھاتی ہے

۵۳۷۲۔ وَدْقٌ بارش

۵۳۷۳۔ مُصْفَرًّا زرد

۵۳۷۴۔ ضُعْفٌ ناتوانی، کمزوری

۵۳۷۵۔ شَیْبَۃٌ بڑھاپا

۵۳۷۶۔ یُسْتَعْتَبُوْنَ عذر قبول کئے جائیں (ع ت ب)

۵۳۷۷۔ لَا یَسْتَخِفَّنَّ نہ برداشت کرنے پائیں اُچھال نہ دیں

نمبر شمار عربی اردو

سورۃ لقمان (۳۱)

۵۳۷۸۔ لَھْوَالْحَدِیْثِ غافل کرنے والی بات۔

۵۳۷۹۔ عَمَدٌ ستون

النصف

۵۳۸۰۔ خَرْدَلٌ رائی

۵۳۸۱۔ صَخْرَۃٌ پتھر

۵۳۸۲۔ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ہمت کے کام

۵۳۸۳۔ لَا تُصَعِّرْ مت موڑ، گال نہ پُھلا

۵۳۸۴۔ خَدٌّ گال

۵۳۸۵۔ مُخْتَالٌ شیخی بگھارنے والا

۵۳۸۶۔ اِقْصِدْ درمیانی چال کر

۵۳۸۶ (الف)۔ اَنْکَرَ بہت ناپسند

۵۳۸۷۔ صَوْتٌ آواز (جمع: اَصْوَات)

۵۳۸۸۔ اَسْبَغَ پورا کیا

نمبر شمار عربی اردو

۵۳۸۹۔ مُقْتَصِدٌ اعتدال پر، درمیانی راہ پر

۵۳۹۰۔ خَتَّارٌ عہد کو توڑنے والا

۵۳۹۱۔ جَازٍ کفایت کرنے والا کام آنے والا

۵۳۹۲۔ غَیْثٌ بارش، مینہ

۵۳۹۳۔ غَدًا آنے والا کل

۵۳۹۴۔ مَا تَدْرِیْ نہیں جانتا

سورۃ السجدۃ (۳۲)

۵۳۹۵۔ تَتَجَافٰی علیحدہ ہوتی ہیں

۵۳۹۶۔ نَسُوْقُ ہم پہنچاتے ہیں ہم ہانک دیتے ہیں۔

الثلثۃ

نمبر شمار عربی اردو

سورۃ الاحزاب (۳۳)

۵۳۹۷۔ جَوْفٌ پہلو، سینہ

۵۳۹۸۔ اَوْلٰی بہت تعلق کا حقدار

۵۳۹۹۔ مَسْطُوْرًا لکھا ہوا (س ط ر)

۵۴۰۰۔ حَنَاجِرَ نرخرے، گلے

۵۴۰۱۔ اُبْتُلِیَ آزمایا گیا

۵۴۰۲۔ یَثْرِبُ مدینہ طیبہ کا پرانا نام

۵۴۰۳۔ اَقْطَارٌ اطراف (واحد: قُطْرٌ)

۵۴۰۴۔ مَا تَلَبَّثُوْا نہیں ٹھہریں

۵۴۰۵۔ مُعَوِّقِیْنَ روکنے والے، رُکاوٹ ڈالنے والے

۵۴۰۶۔ ھَلُمَّ چلے آؤ

۵۴۰۷۔ اَشِحَّۃً بخیلی، کنجوسی

۵۴۰۸۔ تَدُوْرُ گھومتی ہے، چکراتی ہیں

پارہ نمبر (۲۲)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۴۰۹	حِدَاد	تیز تیز
۵۴۱۰	بَادُوْنَ	باہر رہنے والے، بادیہ نشین، جنگل میں رہنے والے
۵۴۱۱	اَعْرَابْ	دیہاتی، گنوار
۵۴۱۲	نَحْبُ	نذر، منّت، ارمان۔
۵۴۱۳	صَیَاصِی	قلعے، گڑھی
۵۴۱۴	قَذَفَ	ڈالدیا
۵۴۱۵	تَطَؤُ	قدم رکھا تم نے
۵۴۱۶	سَرَاحًا	رخصت کرنا

پارہ نمبر (۲۲)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۴۱۷	تَبَرُّج	بناؤ سنگھار
۵۴۱۸	وَطَرًا	حاجت
۵۴۱۹	زَوَّجْنَا	بیاہ کردیا ہم نے
۵۴۲۰	اَدْعِیَاء	منہ بولے، لے پالک

سُوْرَۃُ الاحزاب (۳۳)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۴۲۱	اٰبَاءَ	باپ
۵۴۲۲	یُصَلِّیْ	رحمت بھیجتا ہے
۵۴۲۳	دَعْ	نظرانداز کردے
۵۴۲۴	اَفَاءَ	پھیر دیا، مالِ غنیمت دیا
۵۴۲۵	تُرْجِیْ	ڈھیل دیوے تو
۵۴۲۶	تُؤْوِیْ	توجگہ دیتا ہے، واپس طلب کرلیتا ہے۔
۵۴۲۷	عَزَلْتَ	ایک طرف کردیا تونے، کنارے کردیا۔
۵۴۲۸	رَقِیْبًا	نگہبان
۵۴۲۹	اِنَا	پکنا (دکھانے کا پکنا)
۵۴۳۰	مُسْتَاْنِسِیْنَ	جی لگاکر بیٹھنے والے۔
۵۴۳۱	یُصَلُّوْنَ	رحمت بھیجتے ہیں
۵۴۳۲	صَلُّوْا	درود بھیجو، رحمت بھیجو
۵۴۳۳	سَلِّمُوْا	سلام بھیجو

پارہ نمبر (۲۲)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۴۳۴	تَسْلِیْمًا	فرمانبردار بن کر
۵۴۳۵	یُدْنِیْنَ	نزدیک کریں، لٹکالیں، گھونگھٹ نکالیں
۵۴۳۶	جَلَابِیْب	چادریں
۵۴۳۷	مُرْجِفُوْنَ	افواہ پھیلانیوالے
۵۴۳۸	نُغْرِیَنَّ	ہم مسلّط کردیں گے
۵۴۳۹	لَایُجَاوِرُوْنَ	نہیں پڑوس میں رہ سکیں گے۔
۵۴۴۰	مَلْعُوْنِیْنَ	لعنت کئے ہوئے، پھٹکارے ہوئے
۵۴۴۱	ثُقِفُوْا	پائے جائیں
۵۴۴۲	تَقْتِیْلًا	کچل کر مار دئے گئے

الرّبع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۴۴۳	مَایُدْرِیْكَ	تجھے کیا معلوم
۵۴۴۴	سَادَتَنَا	ہمارے سردار
۵۴۴۵	کُبَرَاءَنَا	ہمارے بڑے
۵۴۴۶	سَدِیْدًا	سیدھی، ٹھیک

سُورہ سَبا (۳۴)

سَبَا (۳۴) سُورۃ

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۴۴۷	لَایَعْزُبُ	نہیں پوشیدہ
۵۴۴۸	مُمَزَّقٌ	ریزہ ریزہ
۵۴۴۹	اَوِّبِیْ	رجوع ہوجاؤ
۵۴۵۰	اَلَنَّا	نرم کردیا ہم نے
۵۴۵۱	سٰبِغٰت	زرہیں، کوَچ
۵۴۵۲	قَدِّرْ	پکّا کرو، مضبوط صحیح اندازہ رکھو
۵۴۵۳	سَرْد	جوڑنا
۵۴۵۴	غُدُوُّهَا	صبح کی سیر اس کی
۵۴۵۵	رَوَاحُهَا	شام کی سیر اس کی
۵۴۵۶	اَسَلْنَا	بہادیا ہم نے
۵۴۵۷	عَیْنَ الْقِطْرِ	پگھلے ہوئے تانبے کا چشمہ
۵۴۵۸	مَحَارِیْب	بڑے بڑے قلعے اونچی محراب والی عمارتیں۔
۵۴۵۹	تَمَاثِیْل	تصویریں،

نمبر شمار	عربی	اُردو
		ڈِزائن، نقشے (واحد: تِمثَال)
۵۴۶۰۔	جِفَان	لگن، تھال، بڑے پیالے
۵۴۶۱۔	جَوَاب	تالاب، حوض
۵۴۶۲۔	قُدُوْر	دیگیں (قِدْرٌ: واحد)
۵۴۶۳۔	رَاسِیٰت	ایک جگہ گڑی ہوئی، رکھی ہوئی
۵۴۶۴۔	مِنْسَاَتَہ	عصا اُس کا
۵۴۶۵۔	سَیْلَ الْعَرِم	بہاؤ، زور کا سیلاب
۵۴۶۶۔	ذَوَاتَیْ	والے (دونوں باغ)
۵۴۶۷۔	اُکُل	میوہ (دو باغ میوہ دار)
۵۴۶۸۔	خَمْطٍ	بدمزہ، کڑوے
۵۴۶۹۔	اَثْلٍ	جھاؤ، جھاگ
۵۴۷۰۔	سِدْرٌ	بیر
۵۴۷۱۔	فُزِّعَ	گھبراہٹ دُور کی گئی
۵۴۷۲۔	اَلْحَقْتُمْ	ملایا تم نے

النصف

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۴۷۳۔	مَوْقُوْفُوْنَ	کھڑے کیے جائیں گے
۵۴۷۴۔	غُرُفَات	بالاخانے
۵۴۷۵۔	یُخْلِفُ	عوض دیتا ہے، بدلہ دیتا ہے
۵۴۷۶۔	مِعْشَار	دسواں حصّہ عُشر۔
۵۴۷۷۔	یَقْذِفُ	ڈال دیتا ہے، چوٹ لگاتا ہے پھینک دیتا ہے
۵۴۷۸۔	فَزِعُوْا	گھبرا گئے
۵۴۷۹۔	لَا فَوْتَ	نہیں بچنے کا موقعہ (نہیں چھوٹ ہے)
۵۴۸۰۔	تَنَاوُش	پہونچ، ہاتھ آنا، حصول۔
۵۴۸۱۔	اَشْیَاع	ہم خیال گروہ، پیشوا، پیش رو

سورۃ الفاطر (۳۵)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۴۸۲۔	اُولِیْ اَجْنِحَۃ	زیادہ پر، پنکھ والے (واحد: جَنَاحٌ)
۵۴۸۳۔	یَصْعَدُ	پہنچتا ہے
۵۴۸۴۔	یَبُوْرُ	ہلاک ہوجائے گا
۵۴۸۵۔	عَذْبٌ	میٹھا، ہلکا اور خوشگوار پانی، خوشگوار، لذیذ زُود ہضم کھانا۔
۵۴۸۶۔	فُرَاتٌ	نفیس وشیریں میٹھا پانی۔
۵۴۸۷۔	طَرِیًّا	تازہ
۵۴۸۸۔	قِطْمِیر	کھجور کی گٹھلی کا چھلکا

الثلثہ

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۴۸۹۔	مُثْقَلَۃ	بوجھ والی
۵۴۹۰۔	حَرُوْرُ	دھوپ
۵۴۹۱۔	خَلَا	ہو گزرا

نمبر شمار	عربی	اُردو
۵۴۹۲۔	جُدَدٌ	ٹکڑے، حصّے
۵۴۹۳۔	بِیْضٌ	سفید
۵۴۹۴۔	حُمْرٌ	سُرخ
۵۴۹۵۔	غَرَابِیْبُ	بھجنگ گہرے سیاہ
۵۴۹۶۔	سُوْد	کالے
۵۴۹۷۔	لَنْ تَبُوْرَ	ہرگز برباد نہ ہوگی
۵۴۹۸۔	لُغُوْب	تھکان
۵۴۹۹۔	یَصْطَرِخُوْنَ	چیخ ماریں گے (ص ر خ)
۵۵۰۰۔	مَقْتًا	ناراضی
۵۵۰۱۔	اَنْ تَزُوْلَا	کہ ڈھلک نہ جائیں
۵۵۰۲۔	زَالَتَا	ڈھلک گئے دونوں

نمبرشمار عربی اُردو

یٰسٓ (۳۶) سُورۃ یاسین

۵۵۰۳۔ مُقْمَحُوْنَ جکڑی ہوئی گردن والے۔
۵۵۰۴۔ آثَار نشانیاں
۵۵۰۵۔ اَحْصَیْنَا شمار کر رکھا ہم نے
۵۵۰۵۔ اِمَامٍ مُّبِیْنٍ سامنے واضح
۵۵۰۶۔ عَزَّزْنَا قوّت دی ہم نے

پارہ نمبر (۲۳)

۵۵۰۷۔ لَایُنْقِذُوْنِ نہیں چُھڑا سکیں گے مجھے۔
۵۵۰۸۔ لَدَیْنَا ہمارے نزدیک
۵۵۰۹۔ نَسْلَخُ اُتار لیتے ہیں
۵۵۱۰۔ مُظْلِمُوْنَ اندھیرے میں رہ گئے وہ۔

نمبرشمار عربی اُردو

۵۵۱۱۔ تَقْدِیْرُ اندازہ
۵۵۱۲۔ عَادَ ہوگیا (لوٹنا)
۵۵۱۳۔ عُرْجُوْن شاخ، ٹہنی
۵۵۱۴۔ قَدِیْم قدیم، پرانی
۵۵۱۵۔ یَسْبَحُوْنَ تیرتے ہیں
۵۵۱۶۔ صَرِیْخ فریادرس
۵۵۱۷۔ یَخِصِّمُوْنَ لڑتے جھگڑتے ہوں گے وہ۔
۵۵۱۸۔ تَوْصِیَۃ وصیت کرنا
۵۵۱۹۔ اَجْدَاث قبریں
۵۵۲۰۔ یَنْسِلُوْنَ دوڑتے ہوں گے
۵۵۲۱۔ مَرْقَدٌ سونے کی جگہ، خواب گاہ، قبر
۵۵۲۲۔ فِیْ شُغُلٍ مشغلوں میں
۵۵۲۳۔ فٰکِھُوْنَ لذّت حاصل کرنے والے
۵۵۲۴۔ فَاکِھَۃٌ میوہ
۵۵۲۵۔ اِمْتَازُوْا جُدا ہو جاؤ
۵۵۲۶۔ جِبِلًّا مخلوقات، بھاری گروہ
۵۵۲۷۔ اِصْلَوْا داخل ہو جاؤ

نمبرشمار عربی اُردو

۵۵۲۸۔ طَمَسَ مٹا دینا، ملیا میٹ کر دینا۔
۵۵۲۹۔ مَسْخ صورت بدل دینا۔
۵۵۳۰۔ نُنَکِّسْ ہم کُبڑا بنا دیتے ہیں۔
۵۵۳۱۔ مَایَنْبَغِیْ نہیں مناسب، نہیں لائق
۵۵۳۲۔ ذَلَّلْنَا تابع کر دیا ہم نے، قابو میں دیا ہم نے
۵۵۳۳۔ رُکُوْب سواری
۵۵۳۴۔ رَمِیْم بوسیدہ، گلی ہوئی
۵۵۳۵۔ اَخْضَر گہری سبز
۵۵۳۶۔ تُوْقِدُوْنَ تم روشن کرتے ہو، جلاتے ہو۔

نمبرشمار عربی اُردو

الصّٰفّٰت (۳۷) سورۃ

۵۵۳۷۔ زٰجِرٰات روکنے، منع کرنے، دفع کرنے، ڈانٹنے والی۔
۵۵۳۸۔ زَجْرًا ڈانٹنا، روکنا، منع کرنا، دفع کرنا
۵۵۳۹۔ تٰلِیٰت تلاوت کرنیوالے
۵۵۴۰۔ دُحُوْرًا دھکّے دیے جانا
۵۵۴۱۔ وَاصِب دائمی
۵۵۴۲۔ ثَاقِبٌ چمکتا ہُوا
۵۵۴۳۔ لَازِب چپکتی
۵۵۴۴۔ دٰخِرُوْنَ ذلیل ہونیوالے

الرّبع

۵۵۴۵۔ سُرُرٌ تخت (سَرِیْرٌ: واحد)
۵۵۴۶۔ مُتَقَابِلِیْنَ آمنے سامنے
۵۵۴۷۔ کَاْسٌ پیالہ، جام

پارہ نمبر (۲۳)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۵۴۸	غَوْلٌ	سرچکرانا، دَردِسر
۵۵۴۹	يُنْزَفُوْنَ	مدہوش، بدمست
۵۵۵۰	قٰصِرٰتُ	نیچی رکھنے والیاں
۵۵۵۱	طَرْف	نگاہ
۵۵۵۲	بَيْض	بیضے، سفید انڈے
۵۵۵۳	مَكْنُوْن	حفاظت میں رکھے ہوئے۔
۵۵۵۴	مَدِيْنُوْنَ	جزادیئے جانیوالے
۵۵۵۵	تُرْدِيْنِ	ہلاک کیا تھا تونے مجھے۔
۵۵۵۶	مُحْضَرِيْنَ	گرفتار شدہ لوگ
۵۵۵۷	زَقُّوْم	سینڈھ کا درخت
۵۵۵۸	مَالِئُوْنَ	بھرنے والے
۵۵۵۹	شَوْبًا	مِلَونی، ملاکر
۵۵۶۰	حَمِيْمٌ	کھولتا ہُوا پانی
۵۵۶۱	يُهْرَعُوْنَ	دوڑنے لگے
۵۵۶۲	مُنْذِرِيْنَ	ڈرانے والے
۵۵۶۳	مُنْذَرِيْنَ	جن کو ڈرایا گیا
۵۵۶۴	مُجِيْبُوْنَ	قبول کرنیوالے
۵۵۶۵	كَرْبٌ	سختی
۵۵۶۶	سَقِيْمٌ	بیمار

سُوْرَةُ الصّٰفّٰت (۳۷)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۵۶۷	فَرَاغَ	پس ٹوٹ پڑا
۵۵۶۸	يَزِفُّوْنَ	دوڑے ہوئے
۵۵۶۹	تَنْحِتُوْنَ	تم تراشتے ہو
۵۵۷۰	اَسْلَمَا	دونوں فرمانبردار ہوتے۔
۵۵۷۱	تَلَّ	پچھاڑ دیا
۵۵۷۲	جَبِيْن	ماتھے کے بَل
۵۵۷۳	مُسْتَبِيْن	مفصّل بیان کرنے والی۔
۵۵۷۴	بَعْلاً	سامی قوم کے ایک بُت کا نام۔
۵۵۷۵	اَبَقَ	بھاگ گیا
۵۵۷۶	سَاهَمَ	قرعہ میں شریک ہُوا
۵۵۷۷	مُدْحَضِيْنَ	دھکیلے گئے
۵۵۷۸	اِلْتَقَمَ	لقمہ کرلیا، نگل لیا
۵۵۷۹	حُوْتٌ	مچھلی (جمع: حِيْتَانٌ)
۵۵۸۰	عَرَآءِ	بغیر گھاس والی بیابان جگہ

النصف

پارہ نمبر (۲۳)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۵۸۱	يَقْطِيْنَ	بیل دار درخت کدّو کی بیل۔
۵۵۸۲	فٰتِنِيْنَ	بہکانے میں کامیاب
۵۵۸۲	صَالَ	جانے والا، داخل ہونے والا
۵۵۸۳	صَافُّوْنَ	صف باندھنے والے
۵۵۸۴	سَاحَتُ	آنگن، علاقہ، میدان

سُورة ص (۳۸)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۵۸۵	لَاتَ	نہیں تھا
۵۵۸۶	حِيْنَ	وقت
۵۵۸۷	مَنَاص	خلاصی کا
۵۵۸۸	اِخْتِلَاق	گھڑی ہوئی بات
۵۵۸۹	يَرْتَقُوْا	وہ چڑھ جائیں گے
۵۵۹۰	مَهْزُوْم	شکست کھاتے ہوتے
۵۵۹۱	اَوْتَاد	میخیں، کھونٹیاں
۵۵۹۲	عِقَابُ	عذاب، پکڑ

سُوْرَہ ص (۳۸)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۵۵۹۳	فَوَاق	ڈھیل
۵۵۹۴	قِطّ	حصّہ
۵۵۹۵	ذَالْاَيْدِ	ہاتھ والا، طاقت ور۔
۵۵۹۶	فَصْلَ الْخِطَاب	فیصلہ کُن تقریر
۵۵۹۷	تَسَوَّرُوْا	دیوار چڑھ آتے
۵۵۹۸	مِحْرَاب	حضرت داؤد علیہ السّلام کی قیام گاہ کے لئے یہ لفظ استعمال کیا گیا ہے۔
۵۵۹۹	فَزِعَ	ڈرگیا
۵۶۰۰	لَاتُشْطِطْ	ناانصافی مت کر
۵۶۰۱	تِسْعٌ وَّتِسْعُوْنَ	نو ۹ اور نوّے ۹۰ تِسْعٌ وَّتِسْعُوْنَ یعنی ننانوے ۹۹
۵۶۰۲	نَعْجَةٌ	دُنبی، بھیڑ
۵۶۰۳	اَكْفِلْنِيْ	سونپ دے مجھے
۵۶۰۴	عَزَّ	دباؤ ڈالا
۵۶۰۵	خُلَطَآءِ	ساجھی
۵۶۰۶	فُجَّار	بدکار

نمبرشمار	عربی	اردو
۵۶۰۷	عُرِضَ	پیش کئے گئے
۵۶۰۸	صِفٰنٰتُ الْجِیَاد	اعلیٰ نسل کے ابلق گھوڑے، ایک پاؤں پر کھڑے ہونیوالے
۵۶۰۹	تَوَارَت	چھپ گیا (سورج)
۵۶۱۰	مَسْحًا	ہاتھ پھیرا
۵۶۱۱	سُوْق	پنڈلیاں
۵۶۱۲	اَعْنَاق	گردنیں
۵۶۱۳	جَسَدًا	جسم، دھڑ
۵۶۱۴	رُخَآءً	ملائم، نرم
۵۶۱۵	حَیْثُ اَصَابَ	جہاں پہنچنا چاہا
۵۶۱۶	بَنَّآءٍ	عمارت بنانیوالا
۵۶۱۷	غَوَّاصٍ	غوطہ خور
۵۶۱۸	زُلْفٰی	تقرّب، نزدیکی
۵۶۱۹	حُسْنَ مَاٰب	اچھّا ٹھکانہ
۵۶۲۰	نُصُب	تکلیف، ایذا
۵۶۲۱	اُرْکُضْ	پیر مار
۵۶۲۲	مُغْتَسَلٌ	نہانے کا پانی
۵۶۲۳	ضِغْثًا	جھاڑو، سینکوں کا مٹھا

نمبرشمار	عربی	اردو
۵۶۲۴	لَا تَحْنَثْ	قسم نہ توڑ
۵۶۲۵	اَخْیَار	بہتر لوگ، نیک لوگ
۵۶۲۶	اَتْرَاب	ہم عمر

الثلثة

نمبرشمار	عربی	اردو
۵۶۲۷	نَفَاد	ختم
۵۶۲۸	غَسَّاق	پیپ زخموں کا دھوون۔
۵۶۲۹	مُقْتَحِمٌ	داخل ہونیوالی
۵۶۳۰	لَا مَرْحَبًا	خوشی نہ ہو، ناس ہو
۵۶۳۱	صَالُوْا	داخل ہوئے
۵۶۳۲	اَشْرَارٌ	شریر (جمع)
۵۶۳۳	سِخْرِیًّا	ہنسی میں اُڑایا
۵۶۳۴	مَلَاِ الْاَعْلٰی	سردار، اعلیٰ افسر بُلند مرتبہ والے
۵۶۳۵	مُتَکَلِّفِیْنَ	بناوٹ کرنیوالے۔

نمبرشمار عربی اُردو

(۳۹) الزمر سورۃ

نمبرشمار	عربی	اردو
۵۶۳۶	یُکَوِّرُ	لپیٹتا ہے
۵۶۳۷	خَوَّلَ	سامان دیا
۵۶۳۸	مَبْنِیَّةٌ	بنے بنائے
۵۶۳۹	سَلَکَ	چلایا، جاری کیا
۵۶۴۰	یَنَابِیْع	چشمے
۵۶۴۱	یَهِیْجُ	خشک ہوتا ہے، زور پر آتا ہے
۵۶۴۲	حُطَامًا	ریزہ ریزہ
۵۶۴۳	مُتَشَابِهًا	ملتے جلتے، یکساں
۵۶۴۴	مَثَانِیَ	بار بار دہرائی جانے کے قابل
۵۶۴۵	تَقْشَعِرُّ	رونگٹے کھڑے ہوجاتے ہیں۔
۵۶۴۶	تَلِیْنُ	نرم ہوجاتے ہیں
۵۶۴۷	غَیْرَ ذِیْ عِوَجٍ	بن ٹیڑھ والا، سیدھا، کوئی کجی نہیں

نمبرشمار	عربی	اردو
۵۶۴۸	مُتَشَاکِسُوْنَ	باہم جھگڑنیوالے ضدا ضدی کرنیوالے
۵۶۴۹	سَلَمًا	پورا مسلّم، ایک کا
۵۶۵۰	مَیِّتٌ	میّت، مرنیوالا
۵۶۵۱	مَیِّتُوْنَ	مرنے والے

پارہ نمبر (۲۴)

نمبرشمار	عربی	اردو
۵۶۵۲	اِشْمَاَزَّتْ	نفرت کرتے ہیں
۵۶۵۳	یٰحَسْرَتٰی	ہائے افسوس
۵۶۵۴	فَرَّطَ	تقصیر کرنا
۵۶۵۵	جَنْبِ اللّٰهِ	خدا کے بارے میں۔
۵۶۵۶	مَقَالِیْد	کنجیاں
۵۶۵۷	مَطْوِیّٰت	لپٹے ہوئے
۵۶۵۸	صَعِقَ	بے ہوش ہونا
۵۶۵۹	اَشْرَقَتْ	چمک اُٹھے گی۔

نمبرشمار عربی اُردو

۵۶۶۰۔ وُضِعَ رکھدیا گیا (سامنے) (فعل مجہول)
۵۶۶۱۔ جاۤئَ لایا جائے گا، حاضر کیا جائے گا
۵۶۶۲۔ سِیْقَ ہانک دیا جائے گا
۵۶۶۳۔ زُمَرًا گروہ، ٹولی
۵۶۶۴۔ خَزَنَۃ چوکیدار، داروغہ
۵۶۶۵۔ طِبْتُمْ خوشحال رہے تم
۵۶۶۶۔ حَاۤفِّیْنَ حلقہ باندھے ہوں گے۔

الربع

(۴۰) المومن سورۃ

۵۶۶۷۔ ذِی الطَّوْلِ انعام دینے والا
۵۶۶۸۔ تَلَاقِ ملاقات
۵۶۶۹۔ بٰرِزُوْنَ موجود ہوں گے
۵۶۷۰۔ یُطَاعُ کہا مانا جائے

نمبرشمار عربی اُردو

۵۶۷۱۔ اٰزِفَۃٌ قریب آنیوالی
۵۶۷۲۔ وَاقٍ بچانے والا
۵۶۷۳۔ ظٰھِرِیْنَ غالب ہونیوالے
۵۶۷۴۔ یَوْمَ التَّنَادِ دن آوازوں کا، (اس دن کثرت سے آوازیں ہونگی)
۵۶۷۵۔ تَبَابٍ ہلاکت

النصف

۵۶۷۶۔ اُفَوِّضُ سپرد کرتا ہوں
۵۶۷۷۔ مُسِیْئُ بُرے کام کرنے والا۔
۵۶۷۸۔ سَلٰسِلُ زنجیریں
۵۶۷۹۔ یُسْحَبُوْنَ گھسیٹے جائیں گے
۵۶۸۰۔ یُسْجَرُوْنَ جھونک دئے جائیں گے۔

نمبرشمار عربی اُردو

(۴۱) السجدۃ سورۃ حٰم

الثلثۃ

۵۶۸۱۔ غَیْرُ مَمْنُوْنٍ نہیں موقوف ہونے والا
۵۶۸۲۔ اَقْوَات قوت
۵۶۸۳۔ دُخَانٌ دھواں
۵۶۸۴۔ طَاۤئِعِیْنَ خوشی سے کرنیوالے
۵۶۸۵۔ صَرْصَرًا تندوتیز، زوردار آندھی، جس میں صرصر کی آواز ہوتی ہے۔
۵۶۸۶۔ یُوْزَعُوْنَ ترتیب سے کھڑے کئے جائیں گے
۵۶۸۷۔ تَسْتَتِرُوْنَ چھپ سکتے تم
۵۶۸۸۔ یَسْتَعْتِبُوْا توبہ کریں
۵۶۸۹۔ مُعْتَبِیْنَ توبہ یا عذر قبول کئے جانیوالے

نمبرشمار عربی اُردو

۵۶۹۰۔ قَیَّضْنَا مقرر کر دیا ہم نے
۵۶۹۱۔ قُرَنَاۤءَ ہم نشین
۵۶۹۲۔ الْغَوْا شور مچاؤ
۵۶۹۳۔ اَسْوَاَ بدتر
۵۶۹۴۔ اَسْفَلِیْنَ نیچ، گرے ہوئے خوب ذلیل ہونے والے۔
۵۶۹۵۔ مَاتَشْتَھِیْ جو چاہے، جو خواہش ہو
۵۶۹۶۔ نَزْغٌ وسوسہ
۵۶۹۷۔ لَایَسْئَمُوْنَ نہیں اُکتاتے، نہیں تھکتے
۵۶۹۸۔ خَاشِعَۃٌ دبی ہوئی
۵۶۹۹۔ ذُوْعِقَابٍ عذاب دینے والا۔

نمبر شمار عربی اُردو

پارہ نمبر (۲۵)

۵۷۰۰۔ اَکْمَامُ غلاف، خول
۵۷۰۱۔ اٰذَنّٰا بتادیا ہم نے
۵۷۰۲۔ عَرِیْض لمبی، چوڑی
۵۷۰۳۔ اٰفَاق گردونواح، آس پاس

سورۃ الشوریٰ (۴۲)

۵۷۰۴۔ یَتَفَطَّرْنَ پھٹ پڑیں گے
۵۷۰۵۔ یَذْرَؤُ پھیلاتا ہے
۵۷۰۶۔ شَرَعَ مقرر کیا
۵۷۰۷۔ کَبُرَ بھاری ہو
۵۷۰۸۔ دَاحِضَۃٌ باطل، بچلی ہوئی
۵۷۰۹۔ یُمَارُوْنَ جھگڑتے ہیں
۵۷۱۰۔ مَوَدَّۃٌ دوستی، چاہت

نمبر شمار عربی اُردو

۵۷۱۱۔ یَمْحُ مٹادیتا ہے
۵۷۱۲۔ غَیْث بارش، مینہ

الربع

۵۷۱۳۔ جَوَار چلنے والے جہاز
۵۷۱۴۔ اَعْلَام اونچے پہاڑ
۵۷۱۵۔ یَظْلَلْنَ ہوجائیں
۵۷۱۶۔ رَوَاکِدَ تھمے ہوئے
۵۷۱۷۔ یُوْبِقَ ہلاک کردے گا
۵۷۱۸۔ شُوْرٰی مشورہ
۵۷۱۹۔ نَکِیْرُ انکار
۵۷۲۰۔ یُزَوِّجُ ملا کردیتا، جمع کردیتا، جوڑا دیتا ہے
۵۷۲۱۔ عَقِیْمًا بانجھ
۵۷۲۲۔ تَصِیْرُ پھیرے جائیں گے

نمبر شمار عربی اُردو

الزخرف (۴۳) سورۃ

۵۷۲۳۔ اُمُّ الْکِتَاب مرکزی کتاب
۵۷۲۴۔ صَفْحًا ہٹا لینا
۵۷۲۵۔ بَطْشًا سخت پکڑ
۵۷۲۶۔ مَضٰی ہوگذری
۵۷۲۷۔ تَسْتَوٗوْا سوار ہوجاؤ تم
۵۷۲۸۔ مُقْرِنِیْنَ قابو میں لینے والے
۵۷۲۹۔ جُزْءًا حصّہ، پارہ
۵۷۳۰۔ یُنَشَّؤُا آرائش کی جاتی ہے
۵۷۳۱۔ حِلْیَۃٌ زیورات، گہنے
۵۷۳۲۔ مُسْتَمْسِکُوْنَ مضبوطی سے پکڑنے والے۔
۵۷۳۳۔ مُقْتَدُوْنَ پیروی کرنے والے
۵۷۳۴۔ بَرَآءٌ بیزار، الگ
۵۷۳۵۔ فَطَرَ پیدا کیا
۵۷۳۶۔ قَرْیَتَیْنِ دو بستیاں
۵۷۳۷۔ سُخْرِیًّا کام میں لانا، مسخّر کرنا

نمبر شمار عربی اُردو

۵۷۳۸۔ سُقُفًا چھت
۵۷۳۹۔ فِضَّۃٌ چاندی
۵۷۴۰۔ مَعَارِج سیڑھیاں
۵۷۴۱۔ یَظْھَرُوْنَ چڑھتے اُترتے
۵۷۴۲۔ زُخْرُفًا چمک دمک سونے کی
۵۷۴۳۔ یَعْشُ اندھا بنتا ہے، آنکھ چُراتے۔
۵۷۴۴۔ بُعْد دُوری
۵۷۴۵۔ مُشْتَرِکُوْنَ آپس میں ساتھی شرکت کرنیوالے
۵۷۴۶۔ مُقْتَرِنِیْنَ پَرا باندھ کر، اَردلی بن کر
۵۷۴۷۔ اِسْتَخَفَّ سبک کردیا، گھبرادیا
۵۷۴۸۔ اٰسَفُوْا غصّہ دلایا اُنھوں نے
۵۷۴۹۔ یَصِدُّوْنَ تالیاں بجاتے ہیں، غل مچاتے ہیں
۵۷۵۰۔ یَخْلُفُوْنَ جانشین رہتے
۵۷۵۱۔ لَاتَمْتَرُنَّ مت شک کرو
۵۷۵۲۔ اَخِلَّاءُ دوست (واحد: خَلِیْلٌ)

نمبرشمار عربی اُردو

۵۷۵۳. صِحَاف بڑی رکابیاں، تھال

۵۷۵۴. اَکْوَاب آب خورے

۵۷۵۵. تَلَذُّ لذت چاہیں

۵۷۵۶. لَایُفَتَّرُ نہیں ہلکا کیا جائیگا
نہیں سُست ہوگا

۵۷۵۷. اَبْرَمُوْا اُنھوں نے مقرّر کیا

۵۷۵۸. مُبْرِمُوْنَ مقرّر کرنے والے

سورۃ الدخان (۴۴)

۵۷۵۹. یُفْرَقُ جُدا کیا جاتا ہے

۵۷۶۰. اِرْتَقِبْ منتظر رہ

۵۷۶۱. دُخَانٌ دھواں

۵۷۶۲. مُعَلَّمٌ سِکھایا ہُوا

۵۷۶۳. عَائِدُوْنَ پھر کرنیوالے

۵۷۶۴. اَدُّوْا ساتھ بھیج دو

الثلثۃ

۵۷۶۵. اَسْرِ لے چل

نمبرشمار عربی اُردو

۵۷۶۶. رَهْوًا خشک،

۵۷۶۷. فٰکِهِیْنَ خوشحال،
مزہ کرنے والے

۵۷۶۸. مَابَکَتْ نہیں رونا آیا

۵۷۶۹. مُنْشَرِیْنَ جِلاتے جانیوالے
زندہ کئے جانیوالے

۵۷۷۰. مَوْلًی دوست

۵۷۷۱. مُهْلِ پگھلایا ہُوا تانبا،
تیل کی تلچھٹ

۵۷۷۲. یَغْلِیْ جوش مارتا ہے

۵۷۷۳. غَلْیٌ جوش مارنا

۵۷۷۴. اَعْتِلُوْا گھسیٹو

۵۷۷۵. سَوَآءِ الْجَحِیْمِ بیچوں بیچ جہنّم
کے

۵۷۷۶. صُبُّوْا ڈالدو،
اُنڈیلو۔

۵۷۷۷. ذُقْ چکھ

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ الجاثیہ (۴۵)

۵۷۷۸. یُصِرُّ اصرار کرتا ہے،
ضد کرتا ہے

۵۷۷۹. اِجْتَرَحُوْا کرتے ہیں

۵۷۸۰. دَهْرٌ گردش،
زمانہ

۵۷۸۱. جَاثِیَةٌ زانؤوں کے بل
گری ہوئی

۵۷۸۲. نَسْتَنْسِخُ ہم لکھواتے ہیں،
(مصدر: اِسْتِنْسَاخ)

۵۷۸۳. مَانَدْرِیْ ہم نہیں جانتے

۵۷۸۴. مُسْتَیْقِنِیْنَ یقین کرنیوالے

۵۷۸۵. اِسْتِیْقَانٌ مصدر
(یقین)

نمبرشمار عربی اُردو

پارہ نمبر (۲۶)

سورۃ احقاف (۴۶)

۵۷۸۶. اَثْرَةٌ دلیل، نشان

۵۷۸۷. بِدْعًا نیا، انوکھا

۵۷۸۸. کُرْهًا تکلیف

۵۷۸۹. ثَلٰثُوْنَ تیس ۳۰

۵۷۹۰. نَتَجَاوَزُ ہم درگذر کریں گے

۵۷۹۱. اَذْهَبْتُمْ لے چکے تم

۵۷۹۲. اَحْقَافٌ ریگستان

۵۷۹۳. عَارِضًا بادل، گھٹا

۵۷۹۴. مُسْتَقْبِلَ سامنے آنیوالا

۵۷۹۵. اَوْدِیَةٌ وادیاں، میدان
ندی نالے

۵۷۹۶. قُرْبَانًا تقرب کا ذریعہ
پہنچ

۵۷۹۷. نَفَرًا جماعت، ٹولی،
گروہ

نمبر شمار عربی اُردو

۵۷۹۸۔ یُجِرْکُم پناہ دے گا تم کو
۵۷۹۹۔ لَمْ یَعْیَ وہ نہیں تھکا

الربع

(۴۷) مُحَمَّد سُورۃ

۵۸۰۰۔ اَضَلَّ بے راہ کر دیا
۵۸۰۱۔ کَفَّرَ دُور کر دیا
۵۸۰۲۔ اَصْلَحَ درست کر دیا
۵۸۰۳۔ بَالَ حال، کیفیت
۵۸۰۴۔ ضَرْبَ الرِّقَابِ گردنیں مارنا
۵۸۰۵۔ اَثْخَنْتُمُ خوب کُچل ڈالا ہو تم نے۔
۵۸۰۶۔ ثَخُن خونریزی کرنا، کُچل ڈالنا
۵۸۰۷۔ وِثَاق قید کرنا، باندھنا
۵۸۰۸۔ فِدَاءً فدیہ لے کر چھوڑ دینا
۵۸۰۹۔ عَرَّفَ پہچان کرا دی

نمبر شمار عربی اُردو

۵۸۱۰۔ تَعْسًا گر کر ہلاک ہونا
۵۸۱۱۔ غَیْرِ اٰسِن بِن بگڑا ہُوا، کبھی نہ بگڑنیوالا
۵۸۱۲۔ خَمْر (انگوری) شراب
۵۸۱۳۔ عَسَلٌ شہد
۵۸۱۴۔ اَمْعَاء انتڑیاں
۵۸۱۵۔ اٰنِفًا ابھی ابھی
۵۸۱۶۔ اَشْرَاط علامتیں
۵۸۱۷۔ مَغْشِیّ بے ہوشی چھا گئی ہو
۵۸۱۸۔ اَوْلٰی خرابی
۵۸۱۹۔ اَقْفَال تالے (قُفْلٌ کی جمع)
۵۸۲۰۔ سَوَّلَ بات بنائی، چکمہ دیا
۵۸۲۱۔ اَمْلٰی دُور کی سُجھائی
۵۸۲۲۔ اِسْرَار آہستہ، پوشیدہ مشورہ، خفیہ، چُھپا بھید
۵۸۲۳۔ اَضْغَانْ بدنیتی
۵۸۲۴۔ لَحْنِ الْقَوْل طرزِ کلام، بات کا ڈھب
۵۸۲۵۔ لَنْ یَّتِرَ نہیں کمی کرے گا
۵۸۲۶۔ یُحْفِ تنگ کرے

نمبر شمار عربی اُردو

(۴۸) اَلْفَتْح سُورۃ

۵۸۲۷۔ تَقَدَّمَ پہلے ہو چکا
۵۸۲۸۔ تَاَخَّرَ پیچھے ہُوا
۵۸۲۹۔ ظَانِّیْنَ گمان کرنے والے، اٹکل کرنے والے
۵۸۳۰۔ تُعَزِّرُوْا تم ساتھ دو، تم قوّت دو
۵۸۳۱۔ تُوَقِّرُوْا تم ادب کرو
۵۸۳۲۔ مَغَانِمَ مالِ غنیمت

النصف

۵۸۳۳۔ اَظْفَرَ قابو دیا
۵۸۳۴۔ اَلْهَدْیَ قربانی کے جانور
۵۸۳۵۔ مَعْکُوْفًا رُکا ہُوا
۵۸۳۶۔ تَطَئُوْا کچل ڈالو گے
۵۸۳۷۔ مَعَرَّةٌ تکلیف، خرابی
۵۸۳۸۔ تَزَیَّلُوْا جُدا ہو جاتے
۵۸۳۹۔ حَمِیَّةٌ غلط خیالات، عار، نادانی کی ضد۔

نمبر شمار عربی اُردو

۵۸۴۰۔ اَلْزَمَ لازم کر دیا، لگائے رکھا
۵۸۴۱۔ مُحَلِّقِیْنَ منڈوانیوالے (ح ل ق)
۵۸۴۲۔ مُقَصِّرِیْنَ کتروانے والے (ق ص ر)
۵۸۴۳۔ سِیْمَا نشانی، بانا
۵۸۴۴۔ شَطْءَ پٹھا، سوئی کونپل
۵۸۴۵۔ اٰزَرَ قوّت پکڑی، کمر مضبوط ہوئی
۵۸۴۶۔ اِسْتَغْلَظَ موٹا ہُوا
۵۸۴۷۔ سُوْق کھیتی کی جڑیں، نال، ڈنٹھل

سورۃ الحجرات (۴۹)

نمبر شمار	عربی	اردو
۵۸۴۸	اِمۡتَحَنَ	خاص کرلیا جانچ لیا
۵۸۴۹	تَفِیۡٓءَ	پھر آئیں، رجوع ہوجائیں

الثلثۃ

نمبر شمار	عربی	اردو
۵۸۵۰	لَاتَلۡمِزُوۡٓا	مت عیب لگاؤ
۵۸۵۱	لَاتَنَابَزُوۡا	مت برے نام دھرو۔
۵۸۵۲	لَاتَجَسَّسُوۡا	جاسوسی نہ کرو
۵۸۵۳	لَایَغۡتَبۡ	نہ غیبت کریں
۵۸۵۴	لَایَلِتۡ	نہیں کم کرے گا

سورۃ ق (۵۰)

نمبر شمار	عربی	اردو
۵۸۵۵	مَرِیۡجٍ	اُلجھن میں ڈالنے والا۔
۵۸۵۶	فُرُوۡجٍ	شگاف
۵۸۵۷	بٰسِقٰتٍ	لمبی لمبی، اونچی
۵۸۵۸	نَضِیۡدٌ	تہ بتہ، گوندھے ہوتے
۵۸۵۹	عَیِیۡنَا	ہم تھک گئے
۵۸۶۰	حَبۡلِ الۡوَرِیۡدِ	رگِ گردن
۵۸۶۱	عَتِیۡدٌ	تیار
۵۸۶۲	سَکۡرَۃُ	بے ہوشی، جاں کنی، سکرات
۵۸۶۳	تَحِیۡدُ	تو کنارہ کرتا ہے، بھاگتا ہے
۵۸۶۴	غِطَآءَ	پردہ
۵۸۶۵	هَلِ امۡتَلَاۡتِ	کیا بھر گئی تو
۵۸۶۶	نَقَّبُوۡا	چھان ڈالا

سورۃ الذّٰریٰت (۵۱)

نمبر شمار	عربی	اردو
۵۸۶۷	ذٰرِیٰتٍ	بکھیرنے والیاں
۵۸۶۸	ذَرۡوًا	بکھیرنا
۵۸۶۹	وِقۡرًا	بوجھل
۵۸۷۰	جٰرِیٰتٍ	چلنے والیاں
۵۸۷۱	مُقَسِّمٰتٍ	تقسیم کرنے والیاں
۵۸۷۲	حُبُكِ	راہیں، جالی دار
۵۸۷۳	خَرّٰصُوۡنَ	اٹکل مارنے والے
۵۸۷۴	یُفۡتَنُوۡنَ	گرفتار کئے جائیں گے۔
۵۸۷۵	یَهۡجَعُوۡنَ	سوتے تھے
۵۸۷۶	صَرَّۃٍ	حسرت
۵۸۷۷	صَکَّتۡ	ہاتھ مارا

پارہ نمبر (۲۷)

نمبر شمار	عربی	اردو
۵۸۷۸	رُکۡنِ	رکن سلطنت، طاقت
۵۸۷۹	ذَنُوۡبًا	(برے دن کی) باری (یا پانی بھرا ڈول) یا پاپ کا گھڑا بھر گیا انجام، نتیجہ، برے دن

سورۃ الطّور (۵۲)

نمبر شمار	عربی	اردو
۵۸۸۰	رَقٍّ	ملائم کاغذ
۵۸۸۱	مَنۡشُوۡرٍ	کھلا ہوا
۵۸۸۲	بَیۡتِ الۡمَعۡمُوۡرِ	آباد گھر
۵۸۸۳	مَسۡجُوۡرِ	جھونکا ہوا اُبلتا ہوا،

نمبر شمار عربی اُردو

سُلگ جانے والا
موجزن۔
۵۸۸۴۔ دَافِعٌ ہٹانے والا
۵۸۸۵۔ مَوْرًا تھرتھرانا
۵۸۸۶۔ دَعًّا دھکّے دینا
۵۸۸۷۔ مَا اَلَتْنَا نہیں کم کیا ہم نے
۵۸۸۸۔ رَهِيْنٌ گرفتار
۵۸۸۹۔ رَيْبَ الْمَنُوْنِ حادثہ موت
۵۸۹۰۔ اَحْلَامُ عقلیں
۵۸۹۱۔ طَاغُوْنَ سرکش
۵۸۹۲۔ تَقَوَّلَ بات بنایا ہوتا وہ
۵۸۹۳۔ مُصَيْطِرُوْنَ ذمّے دار، داروغہ (جمع)
۵۸۹۴۔ مُثْقَلُوْنَ بوجھ سے دبے ہوئے۔
۵۸۹۵۔ اَعْيُنِنَا ہماری نگرانی میں
۵۸۹۶۔ اِدْبَار پیچھے جانا، پیٹھ دینا۔

نمبر شمار عربی اُردو

سُورَۃ النجم (۵۳)

۵۸۹۷۔ هَوٰى گرا
۵۸۹۸۔ ذُوْ مِرَّةٍ طاقت ور
۵۸۹۹۔ دَنَا نزدیک ہُوا
۵۹۰۰۔ تَدَلّٰى اُتر آیا
۵۹۰۱۔ قَابَ قَوْسَيْنِ دو کمانیں
۵۹۰۲۔ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى بیری کا درخت جو آخری حد پر عالمِ مادی اور عالمِ آخرت کے درمیان حدِ فاصل ہے۔
۵۹۰۳۔ ضِيْزٰى بے ڈھنگی
۵۹۰۴۔ تَسْمِيَةٌ نام رکھنا
۵۹۰۵۔ مَبْلَغ رسائی، لیاقت، پہنچ۔

الربع

۵۹۰۶۔ لَمَمَ چھوٹے گناہ

نمبر شمار عربی اُردو

۵۹۰۷۔ اَجِنَّةٌ بچّے
۵۹۰۸۔ جَنِيْنٌ وہ بچّہ جو ماں کے پیٹ میں ہو۔
۵۹۰۹۔ اَكْدٰى بُلند کر دیا
۵۹۱۰۔ اَوْفٰى پوری پوری
۵۹۱۱۔ اَضْحَكَ ہنسایا
۵۹۱۲۔ اَبْكٰى رُلایا
۵۹۱۳۔ اَمَاتَ مارا
۵۹۱۴۔ اَحْيٰى جلایا
۵۹۱۵۔ تُمْنٰى منی ڈالی جاتی ہے
۵۹۱۶۔ نَشْاَةَ پیدائش
۵۹۱۷۔ اَغْنٰى غنی کر دیا، محتاجی دُور کی، مالدار کر دیا
۵۹۱۸۔ اَقْنٰى خزانے والا کر دیا
۵۹۱۹۔ شِعْرٰى ایک ستارہ کا نام جو سورج سے کئی گنا بڑا ہے۔
۵۹۲۰۔ اَطْغٰى بہت زیادہ سرکش
۵۹۲۱۔ مُؤْتَفِكَة اُلٹائی ہوئی بستیاں
۵۹۲۲۔ اَهْوٰى پھینک مارا
۵۹۲۳۔ سٰمِدُوْنَ غفلت کرنیوالے

نمبر شمار عربی اُردو

سورۃ القمر (۵۴)

۵۹۲۴۔ مُسْتَمِرٌّ پہلے سے چلا آنیوالا
۵۹۲۵۔ مُزْدَجَرٌ کافی ڈانٹ
۵۹۲۶۔ تَوَلَّ منہ پھیرے
۵۹۲۷۔ نُكُر اَن دیکھی، انجان ناپہچان۔
۵۹۲۸۔ اُزْدُجِرُ ڈانٹا گیا
۵۹۲۹۔ مُنْهَمِر بکثرت برسایا ہُوا
۵۹۳۰۔ دُسُر میخیں
۵۹۳۱۔ كُفِرَ ناقدری کی گئی
۵۹۳۲۔ مُدَّكِرٌ نصیحت حاصل کرنے والا۔
۵۹۳۳۔ تَنْزِعُ اُکھاڑ پھینکا
۵۹۳۴۔ اَعْجَاز ڈالیاں
۵۹۳۵۔ مُنْقَعِرُ کٹی ہوئی
۵۹۳۶۔ سُعُر جنون، بے عقلی
۵۹۳۷۔ اَشِرُ بہت شریر

نمبرشمار عربی اُردو

۵۹۳۸۔ مُحْتَضَرٌ باری باری سے حاضری
۵۹۳۹۔ تَعَاطٰی پکڑا
۵۹۴۰۔ عَقَرَ کاٹ ڈالا
۵۹۴۱۔ هَشِيْم رَوندا ہوا، چورہ، پامال۔
۵۹۴۲۔ مُحْتَظِرُ کانٹوں کی سوکھی پُرانی باڑ۔
۵۹۴۳۔ حَاصِبًا پتھّروں کی بارش
۵۹۴۴۔ سَحَر اخیر شب، رات کا پچھلا حصّہ
۵۹۴۵۔ اَدْھٰی بہت سخت
۵۹۴۶۔ اَمَرُّ بہت کڑوی
۵۹۴۷۔ سَقَر آگ، تیز جلن
۵۹۴۸۔ لَمْحٌ بِالْبَصَرِ چھپکنا آنکھ کا
۵۹۴۹۔ اَشْيَاع جماعتیں، گروہ
۵۹۵۰۔ مُسْتَطَرٌ لکھا ہُوا
۵۹۵۱۔ مَقْعَدِ صِدْقٍ مقام عمدہ
۵۹۵۲۔ مَلِيْكٍ بادشاہ
۵۹۵۳۔ مُقْتَدِر قدرت والا

نمبرشمار عربی اُردو

(۵۵) سُوْرَةُ الرَّحْمٰن

۵۹۵۴۔ حُسْبَان گردش کرنیوالے حساب سے
۵۹۵۵۔ اَنَام خلقت
۵۹۵۶۔ ذُوالْعَصْفِ بھوسے والا (غلّہ)
۵۹۵۷۔ رَيْحَانٌ غذا خوشبودار
۵۹۵۸۔ اٰلَآءِ نعمتیں
۵۹۵۹۔ فَخَّار ٹھیکرا
۵۹۶۰۔ يَلْتَقِيٰنِ لگے ہوئے مل کر بھڑکر چلنے والے
۵۹۶۱۔ بَرْزَخٌ آڑ
۵۹۶۲۔ لَا يَبْغِيٰنِ نہیں بڑھ سکتے، پار نہیں کرسکتے
۵۹۶۳۔ لُؤْلُؤُ موتی
۵۹۶۴۔ مَرْجَانُ مونگے
۵۹۶۵۔ مُنْشَئٰتِ اُونچی کشتیاں

النصف

نمبرشمار عربی اُردو

۵۹۶۶۔ ذُوالْجَلٰلِ عظمت والا
۵۹۶۷۔ شَاْنٍ کام
۵۹۶۸۔ ثَقَلٰنِ دوخلقتیں بھاری بھرکم (جنّ وانس)
۵۹۶۹۔ تَنْفُذُوْا نکل بھاگ سکو
۵۹۷۰۔ اَقْطَار حدُود، کنارے
۵۹۷۱۔ سُلْطٰن زور، اقتدار
۵۹۷۲۔ شُوَاظ شعلے، بے دھویں کی آگ، بھیانک گرم آگ۔
۵۹۷۳۔ نُحَاسٌ تانبا گلا ہوا گرم
۵۹۷۴۔ وَرْدَةٌ سرخ چمڑا
۵۹۷۵۔ دِھَان تیل کی تلچھٹ
۵۹۷۶۔ نَوَاصِیْ پیشانی (واحد: نَاصِيَةٌ)
۵۹۷۷۔ اَقْدَامُ قدم (جمع)
۵۹۷۸۔ حَمِيْم گرم پانی
۵۹۷۹۔ اٰنٍ شدید حرارت، کھولتا لاوا
۵۹۸۰۔ ذَوَاتَا اَفْنَانٍ کثیر شاخوں والے دوباغ

نمبرشمار عربی اُردو

۵۹۸۱۔ بَطَائِنُ استر، اندر کا حصّہ
۵۹۸۲۔ اِسْتَبْرَق دبیز ریشمی کپڑا چمکدار
۵۹۸۳۔ جَنَا منتخب شدہ میوہ
۵۹۸۴۔ دَانٍ نزدیک، ہاتھ کے قریب
۵۹۸۵۔ طَمَثَ چھونا، نزدیک ہونا
۵۹۸۶۔ يَاقُوْت جواہر، قیمتی پتّھر
۵۹۸۷۔ مُدْهَامَّتٰنِ گہرے سبز ہرے بھرے دوباغ
۵۹۸۸۔ نَضَّاخَتٰنِ جوش مارنیوالے دوچشمے
۵۹۸۹۔ رُمَّان انار
۵۹۹۰۔ خَيْرٰتٌ حِسَان خوب صورت اور خوب سیرت
۵۹۹۱۔ رَفْرَفٍ فرش کے استعمال کا باریک کپڑا باریک ریشمی کپڑا
۵۹۹۲۔ خُضْرٌ سبز
۵۹۹۳۔ عَبْقَرِيٌّ قالین

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ الواقعۃ (۵۶)

۵۹۹۴۔ وَاقِعَةٌ واقع ہونیوالی
۵۹۹۵۔ خَافِضَةٌ نیچا کردینے والی
۵۹۹۶۔ رَافِعَةٌ بلند کردینے والی
۵۹۹۷۔ رُجَّتُ ہلائی جائے گی
۵۹۹۸۔ رَجًّا جھٹکا دینا، ہلا دینا
۵۹۹۹۔ بَسًّا ریزہ ریزہ کرکے اُڑا دینا
۶۰۰۰۔ هَبَآءً غبار کا ریزہ
۶۰۰۱۔ مُنْبَثًّا پراگندہ
۶۰۰۲۔ اَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ داہنی طرف والے اچھے لوگ۔
۶۰۰۳۔ اَصْحَابُ الْمَشْئَمَةِ بائیں طرف والے بُرے لوگ، خراب لوگ
۶۰۰۴۔ ثُلَّةٌ بڑی تعداد
۶۰۰۵۔ مَوْضُوْنَةٌ سونے کے تاروں سے بنے ہوئے تخت

نمبرشمار عربی اُردو

۶۰۰۶۔ مُخَلَّدُوْنَ ہمیشہ رہنے والے
۶۰۰۷۔ اَبَارِيْق آفتابے، لوٹے
۶۰۰۸۔ لَا يُصَدَّعُوْنَ نہیں سر دُکھائے جائیں گے۔
۶۰۰۹۔ تَاْثِيْمًا گناہ کی بات
۶۰۱۰۔ مَخْضُوْد بے کانٹے کی
۶۰۱۱۔ طَلْح کیلے
۶۰۱۲۔ مَنْضُوْد تہ بہ تہ
۶۰۱۳۔ مَمْدُوْد لمبا سایہ
۶۰۱۴۔ مَسْكُوْب جھرنوں کا بہتا پانی
۶۰۱۵۔ اَبْكَارًا کنواریاں
۶۰۱۶۔ عُرُبًا پارسا عورتیں، جو خاوند پر عاشق ہوں۔
۶۰۱۷۔ اَتْرَابًا ہم عمر، نوجوان عورتیں
۶۰۱۸۔ يَحْمُوْم بھیانک سیاہ دھواں
۶۰۱۹۔ يُصِرُّوْنَ اصرار کرتے ہیں
۶۰۲۰۔ حِنْث گناہ
۶۰۲۱۔ شُرْبَ الْهِيْم پینا پیاسے اونٹوں کی طرح

نمبرشمار عربی اُردو

۶۰۲۲۔ حُطَامًا ریزہ ریزہ
۶۰۲۳۔ تَفَكَّهُوْنَ باتیں بناتے رہ جاؤ گے تم
۶۰۲۴۔ مُغْرَمُوْنَ قرض دار ہوگئے
۶۰۲۵۔ مُزْن بدلی
۶۰۲۶۔ تُوْرُوْنَ تم روشن کرتے ہو
۶۰۲۷۔ مُقْوِيْن مسافر جنگل و صحرا

الثلثة

۶۰۲۸۔ مَوَاقِعِ النُّجُوْمِ ستاروں کا چھپنا
۶۰۲۹۔ مُطَهَّرُوْنَ ستھرے لوگ
۶۰۳۰۔ مُدْهِنُوْنَ بات کو سرسری اور معمولی سمجھنے والے، خاص اہمیت نہ دینے والے
۶۰۳۱۔ غَيْرَ مَدِيْنِيْنَ حساب نہیں دیئے جانے والے
۶۰۳۲۔ رَوْحٌ راحت
۶۰۳۳۔ رَيْحَان خوشبودار رزق
۶۰۳۴۔ تَصْلِيَة داخل ہونا
۶۰۳۵۔ جَحِيْم دوزخ، آگ کا گڑھا

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ الحدید (۵۷)

۶۰۳۶۔ مُسْتَخْلَفِيْنَ قائم مقام، خلیفہ
۶۰۳۷۔ نَقْتَبِسْ ہم روشنی حاصل کریں۔
۶۰۳۸۔ اِلْتَمِسُوْا ڈھونڈ لاؤ
۶۰۳۹۔ سُوْر دیوار، اوٹ
۶۰۴۰۔ قِبَلَ طرف
۶۰۴۱۔ اَلَمْ يَاْنِ کیا وقت نہیں آیا
۶۰۴۲۔ طَالَ دراز ہوئی
۶۰۴۳۔ اَمَدُ مدّت
۶۰۴۴۔ تَفَاخُرُ فخر، بڑائی
۶۰۴۵۔ تَكَاثُرُ کثرت
۶۰۴۶۔ عَرْض چوڑان، وسعت
۶۰۴۷۔ نَبْرَاَ ہم پیدا کرتے ہیں
۶۰۴۸۔ لَا تَاْسَوْا مت غم کرو
۶۰۴۹۔ فَاتَ جاتی رہی
۶۰۵۰۔ قَفَّيْنَا پیچھے لاتے ہم
۶۰۵۱۔ رَهْبَانِيَّة ترکِ دُنیا، گوشہ گیری

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۰۵۲	رِعَایَة	نگاہ رکھنا
۶۰۵۳	کِفْلَیْنِ	دو حصّے

پارہ نمبر (۲۸)

سورۃ المُجَادَلَۃ (۵۸)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۰۵۴	تَشْتَکِیْ	شکایت کرتی ہے
۶۰۵۵	تَحَاوُر	سوال وجواب، گفتگو،
۶۰۵۶	یُظَاهِرُوْنَ	ظہار کرتے ہیں (اپنی بیوی کو زمانۂ جاہلیت میں جو شخص یہ کہتا تھا کہ تو مجھ پر میری ماں کی پیٹھ کی طرح ہے تو وہ عورت مستقل طور پر اس مرد سے علیحدہ سمجھی جاتی اسی کو ظہار کہا گیا ہے)
۶۰۵۷	اَلّٰٓئِیْ	وہ عورتیں جو (اسم موصولہ)
۶۰۵۸	یَتَمَآسَّا	ہاتھ لگائیں ایک دوسرے کو وہ
۶۰۵۹	شَهْرَیْنِ	دو مہینے
۶۰۶۰	مُتَتَابِعَیْنِ	لگاتار، مسلسل
۶۰۶۱	سِتِّیْنَ	ساٹھ
۶۰۶۲	یُحَآدُّوْنَ	مخالفت کرتے ہیں
۶۰۶۳	کُبِتُوْا	ہلاک کئے گئے
۶۰۶۴	کُبِتَ	ہلاک کیا گیا
۶۰۶۵	اَحْصٰی	گن رکھا ہے
۶۰۶۶	مَعْصِیَتُ	نافرمانی
۶۰۶۷	حَیَّوْا	دعا سلام کرتے ہیں
۶۰۶۸	تَفَسَّحُوْا	جگہ کھول دو، کشادگی سے بیٹھو
۶۰۶۹	فَسَّح	کشادگی
۶۰۷۰	اُنْشُزُوْا	اُٹھ کھڑے ہو جاؤ
۶۰۷۱	جُنَّة	ڈھال
۶۰۷۲	اِسْتَحْوَذَ	مسلّط ہو گیا، غالب آیا

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۰۷۳	حِزْبُ	گروہ، جماعت
۶۰۷۴	اَذَلِّیْنَ	بہت ذلیل
۶۰۷۵	یُوَآدُّوْنَ	دوستی کرتے ہیں

سورۃ الحَشر (۵۹)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۰۷۶	مَانِعَةُ	بچانے والی
۶۰۷۷	حُصُوْن	قلعے (واحد: حِصْنٌ)
۶۰۷۸	قَذَفَ	ڈال دیا
۶۰۷۹	یُخْرِبُوْنَ	خراب کرتے ہیں
۶۰۸۰	اِعْتَبِرُوْا	عبرت حاصل کرو
۶۰۸۱	جَلَآءَ	جلا وطن کرنا
۶۰۸۲	لِیْنَة	تنہ دار درخت
۶۰۸۳	اَوْجَفْتُمْ	دوڑائے تم نے
۶۰۸۴	دُوْلَةً	ہاتھوں ہاتھ لینا
۶۰۸۵	اَغْنِیَاء	غنی، مالدار
۶۰۸۶	حَاجَة	خلش، رشک حاجت
۶۰۸۷	یُؤْثِرُوْنَ	ایثار کرتے ہیں، مقدم رکھتے ہیں
۶۰۸۸	خَصَاصَة	تنگدستی، محتاجی
۶۰۸۹	یُوْقَ	بچایا گیا
۶۰۹۰	شُحَّ	بخیلی، کنجوسی، حرص، کھٹک

الربع

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۰۹۱	نَافَقُوْا	منافق ہو گئے
۶۰۹۲	رَهْبَة	ڈر
۶۰۹۳	قُرًی مُحَصَّنَة	بستیاں محفوظ
۶۰۹۴	شَتّٰی	مختلف، متفرق پھٹے ہوئے
۶۰۹۵	وَبَال	سزا، وبال
۶۰۹۶	خَاشِعًا	دب جانیوالا
۶۰۹۷	مُتَصَدِّعًا	پھٹ جانیوالا
۶۰۹۸	مُهَیْمِن	نگہبانی کرنے والا
۶۰۹۹	مُتَکَبِّر	بڑائی والا

نمبر شمار عربی اُردو

سورة الممتحنة (٦٠)

٦١٠٠۔ تُلْقُوْنَ ملاقات کرتے ہو تم
٦١٠١۔ بُرَءٰٓؤُا بےزار ہیں
٦١٠٢۔ عَادَيْتُمْ عداوت رکھتے ہو تم
٦١٠٣۔ ظَاهَرُوْا مددگاری کی
٦١٠٤۔ اِمْتَحِنُوْا امتحان کر لو، پرکھ لو جانچ کر لو۔
٦١٠٥۔ لَا تُمْسِكُوْا مت قائم رکھو نہ تھامے رہو
٦١٠٦۔ عِصَمِ الْكَوَافِرِ کافر عورتوں سے تعلقات ناموس رشتۂ نکاح
٦١٠٧۔ فَاتَ ہاتھ سے نکل گئی

النصف

نمبر شمار عربی اُردو

سورة الصّف (٦١)

٦١٠٨۔ مَقْتًا ناراضی
٦١٠٩۔ بُنْيَان عمارت
٦١١٠۔ مَرْصُوْص سیسہ پلائی ہوئی

سورة الجمعة (٦٢)

٦١١١۔ اَسْفَار کتابیں بہت ساری۔
٦١١٢۔ اِنْفَضُّوْا دوڑے جاتے ہیں

نمبر شمار عربی اُردو

سورة المنافقون (٦٣)

٦١١٣۔ اَجْسَام جسم، بدن (جمع)
٦١١٤۔ خُشُبٌ لکڑیاں
٦١١٥۔ مُسَنَّدَة سہارے سے لگی ہوئی۔
٦١١٦۔ صَيْحَة آواز
٦١١٧۔ لَوَّوْا موڑتے ہیں
٦١١٨۔ يَنْفَضُّوْا بھاگ جائیں، منتشر ہو جائیں

سورة التغابن (٦٤)

٦١١٩۔ تَغَابُنُ ہار جیت

نمبر شمار عربی اُردو

سورة الطلاق (٦٥)

٦١٢٠۔ يُحْدِثُ نئی بات
٦١٢١۔ فَارِقُوْا جُدا کر دو
٦١٢٢۔ ذَوَىْ عَدْلٍ دو انصاف پسند آدمی
٦١٢٣۔ بَالِغُ پہنچے گا، کر کے رہیگا
٦١٢٤۔ اُولَاتِ حَمْلٍ حمل والیاں
٦١٢٥۔ وُجْد مقدور، حیثیت
٦١٢٥ (الف)۔ يَضَعْنَ حمل رکھ دیں، یعنی بچہ جَن لیں
٦١٢٦۔ تَعَاسَرْتُمْ تنگی کرو تم
٦١٢٧۔ تُرْضِعُ دُودھ پلائے گی
٦١٢٨۔ اُخْرٰى دوسری
٦١٢٩۔ ذُوْسَعَةٍ صاحب وسعت
٦١٣٠۔ عَتَتْ سرکشی کی

نمبرشمار عربی	اُردو

(۶۶) سورة التحریم

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۱۳۱۔ تَبْتَغِیْ	تُوچاہتا ہے
۶۱۳۲۔ تَحِلَّةَ	کھولنا، حلال کرنا
۶۱۳۳۔ اَسَرَّ	چُھپاکر کہا
۶۱۳۴۔ اَظْهَرَ	ظاہر کردیا
۶۱۳۵۔ عَرَّفَ	بتلادیا
۶۱۳۶۔ اَعْرَضَ	ٹال دیا
۶۱۳۷۔ صَغَتْ	مائل ہوئے
۶۱۳۸۔ تَظٰهَرَا	کارروائی کروگی تم دونوں
۶۱۳۹۔ تٰٓئِبٰتٍ	توبہ کرنیوالیاں
۶۱۴۰۔ سٰٓئِحٰتٍ	روزہ رکھنے والیاں
۶۱۴۱۔ ثَيِّبٰتٍ	بیوہ شوہر دیکھی ہوئی
۶۱۴۲۔ اَبْكَارًا	کنواریاں
۶۱۴۳۔ غِلَاظٌ	سخت دل
۶۱۴۴۔ نَصُوْحًا	خالص جسمیں خیرخواہی ہو
۶۱۴۵۔ اِبْنِ	بنادے، تیار کردے
۶۱۴۶۔ فَرْجَ	ناموس جسم

نمبرشمار عربی	اُردو

پارہ نمبر (۲۹)

(۶۷) سورة الملک

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۱۴۷۔ طِبَاقًا	اُوپر تلے
۶۱۴۸۔ تَفٰوُتٍ	فرق، چُوک
۶۱۴۹۔ فُطُوْرٍ	شگاف، خلل
۶۱۵۰۔ كَرَّتَيْنِ	دوبارہ
۶۱۵۱۔ خَاسِئًا	ذلیل
۶۱۵۲۔ حَسِيْرٌ	تھکی ہوئی
۶۱۵۳۔ رُجُوْمًا	مارنا
۶۱۵۴۔ شَهِيْقًا	چیخنا، دہاڑنا
۶۱۵۵۔ تَفُوْرُ	جوش مارتی ہے
۶۱۵۶۔ تَمَيَّزُ	پھٹ جائے گی
۶۱۵۷۔ سُحْقًا	لعنت
۶۱۵۸۔ ذَلُوْلًا	نرم
۶۱۵۹۔ مَنَاكِبِ	راستے
۶۱۶۰۔ تَمُوْرُ	تھرتھرانے لگی
۶۱۶۱۔ لَجُّوْا	لگ گئے، اڑ گئے

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۱۶۲۔ مُكِبًّا	اوندھا گرا ہُوا
۶۱۶۳۔ اَهْدٰى	زیادہ ہدایت یافتہ
۶۱۶۴۔ زُلْفَةً	نزدیک
۶۱۶۵۔ سِيْٓئَتْ	بگڑجائیں گے
۶۱۶۶۔ يُجِيْرُ	پناہ دے گا
۶۱۶۷۔ اَصْبَحَ	ہوگیا
۶۱۶۸۔ غَوْرًا	خشک
۶۱۶۹۔ مَعِيْنٍ	جاری

(۶۸) سورة القلم

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۱۷۰۔ وَالْقَلَمِ	قسم ہے قلم کی
۶۱۷۱۔ يَسْطُرُوْنَ	لکھتے ہیں
۶۱۷۲۔ خُلُقٍ عَظِيْمٍ	اخلاق کا اعلیٰ مقام
۶۱۷۳۔ مَفْتُوْنُ	فتنہ والا، دیوانہ
۶۱۷۴۔ دَهَنَ	سُست ہونا ڈھیلا پڑنا، نرم ہونا
۶۱۷۵۔ حَلَّافٍ	بہت قسم کھانیوالا
۶۱۷۶۔ هَمَّازٍ	طعنے دینے والا

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۱۷۷۔ مَشَّآءٍ	چال چلنے والا
۶۱۷۸۔ نَمِيْمٍ	چغلی کھانیوالا
۶۱۷۹۔ عُتُلٍّ	بدخو، اُجڈ
۶۱۸۰۔ زَنِيْمٍ	بدنصیب، بداصل
۶۱۸۱۔ نَسِمُهٗ	ہم داغ دیں گے
۶۱۸۲۔ خُرْطُوْمِ	ناک، سونڈ
۶۱۸۳۔ لَايَسْتَثْنُوْنَ	نہیں انشاء اللہ کہا اُنھوں نے، نہیں استثناء کرتے ہیں۔
۶۱۸۴۔ طَآئِفٌ	پھرنے والا
۶۱۸۵۔ نَآئِمُوْنَ	سونے والے
۶۱۸۶۔ صَرِيْمِ	جڑ سے کٹا ہُوا
۶۱۸۷۔ تَنَادَوْا	پکارنے لگے
۶۱۸۸۔ صَارِمِيْنَ	کاٹنے والے
۶۱۸۹۔ حَرْدٍ	بخیلی
۶۱۹۰۔ اَوْسَطُ	بیچ والا
۶۱۹۱۔ يَتَلَاوَمُوْنَ	الزام دینے لگے
۶۱۹۲۔ يُكْشَفُ	کھولدیا جائیگا
۶۱۹۳۔ سَاقٍ	ساق کی تجلی (پنڈلی)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۱۹۴	صَاحِبِ الْحُوْتِ	مچھلی والا (یونس علیہ السلام)
۶۱۹۵	مَكْظُوْم	غم سے بھرا ہوا
۶۱۹۶	تَدَارَكَ	پالیا
۶۱۹۷	نُبِذَ	ڈالدیا گیا
۶۱۹۸	عَرَاء	بن درخت والی جگہ چٹیل میدان
۶۱۹۹	يُزْلِقُوْنَ	پھسلادیں گے

الرّبع

سورة الحَاقّة (۶۹)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۲۰۰	اَلْحَاقَّةُ	حق ہونیوالی
۶۲۰۱	طَاغِيَة	حد سے زیادہ
۶۲۰۲	حُسُوْمًا	جڑ سے کٹ گئی
۶۲۰۳	صَرْعٰى	گری ہوئی
۶۲۰۴	رَابِيَة	بلند چڑھی ہوئی
۶۲۰۵	تَعِيَ	یاد رکھے
۶۲۰۶	وَاعِيَة	یاد رکھنے والی
۶۲۰۷	نَفْخَةٌ	پھونک
۶۲۰۸	دَكَّةٌ	توڑ پھوڑ کر دیا جانا
۶۲۰۹	وَاهِيَةٌ	سُست، کمزور
۶۲۱۰	اَرْجَاء	کنارے
۶۲۱۱	خَافِيَة	پوشیدہ
۶۲۱۲	هَاؤُمُ	تم دیکھ لو
۶۲۱۳	كِتَابِيَة	عمل نامہ میرا
۶۲۱۴	عِيْشَة	عیش بہترین
۶۲۱۵	قُطُوْف	میوے کے گچھے
۶۲۱۶	دَانِيَة	جھکے ہوئے
۶۲۱۷	خَالِيَة	گذرے ہوئے
۶۲۱۸	لَمْ اُوْتَ	نہ دیا جاتا میں
۶۲۱۹	لَمْ اَدْرِ	نہ جانتا میں
۶۲۲۰	قَاضِيَة	تمام کردینے والی
۶۲۲۱	سُلْطٰنِيَهْ	سلطنت میری
۶۲۲۲	غُلُّوْا	طوق پہنادو
۶۲۲۳	صَلُّوْا	داخل کرو
۶۲۲۴	سِلْسِلَة	زنجیر
۶۲۲۵	ذَرْعُهَا	پیمائش اس کی
۶۲۲۶	سَبْعُوْنَ	ستّر

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۲۲۷	ذِرَاعًا	ہاتھ
۶۲۲۸	اُسْلُكُوْا	جکڑدو، گھسیٹو
۶۲۲۹	لَا يَحُضُّ	نہیں رغبت دلاتا
۶۲۳۰	غِسْلِيْن	زخموں کا دھووَن بہتی پیپ۔
۶۲۳۱	كَاهِنٌ	فال بتانے والا
۶۲۳۲	تَقَوَّلَ	بات لگا دیتا
۶۲۳۳	اَقَاوِيْل	بعض باتیں
۶۲۳۴	وَتِيْن	رگِ دل، ناڑ
۶۲۳۵	حٰجِزِيْنَ	بچانے والے

سورة المَعَارج (۷۰)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۲۳۶	خَمْسِيْن	پچاس
۶۲۳۷	اَلْف	ہزار
۶۲۳۸	سَنَة	سال
۶۲۳۹	عِهْن	دُھنی ہوئی اُون
۶۲۴۰	فَصِيْلَةٌ	کُنبہ، قبیلہ
۶۲۴۱	تُؤْوِيْه	جگہ دیا تھا اُسکو
۶۲۴۲	لَظٰى	شعلے مارتی ہوئی
۶۲۴۳	نَزَّاعَةً	اُدھیڑ دینے والی
۶۲۴۴	شَوٰى	منہ کی کھال، کلیجہ۔
۶۲۴۵	اَوْعٰى	بند رکھا، روک لیا۔
۶۲۴۶	هَلُوْعًا	جی کا کچّا
۶۲۴۷	جَزُوْعًا	گھبرانے والا
۶۲۴۸	مَنُوْعًا	منع کرنے والا
۶۲۴۹	دَائِمُوْنَ	قائم، لگاتار، مسلسل۔
۶۲۵۰	عِزِيْن	ٹولی پر ٹولی
۶۲۵۱	مَسْبُوْقِيْن	عاجز ہونے والے
۶۲۵۲	يُوْفِضُوْنَ	وہ دوڑتے ہیں

سورة نوح (۷۱)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۲۵۳	اَصَرُّوْا	ڈھٹائی بتائی اُنھوں نے، ضد کی
۶۲۵۴	وَقَارًا	عظمت، بزرگی
۶۲۵۵	اَطْوَارًا	طرح طرح
۶۲۵۶	بِسَاطًا	بچھونا، کشادہ
۶۲۵۷	وَدًّا	قوم نوح کے پانچ بزرگوں کے نام جنکی یہ لوگ پرستش کیا کرتے تھے
۶۲۵۸	سُوَاعًا	
۶۲۵۹	یَغُوْثَ	
۶۲۶۰	یَعُوْقَ	
۶۲۶۱	نَسْرًا	
۶۲۶۲	دَیَّارًا	بسنے والا
۶۲۶۳	تَبَارًا	ہلاک کر ڈالنا

النصف

سورة الجن (۷۲)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۲۶۴	شَطَطًا	زیادتی کی بات
۶۲۶۵	رَهَقًا	بد دماغی
۶۲۶۶	مُلِئَتْ	بھری ہوئی
۶۲۶۷	حَرَسًا	چوکیدار
۶۲۶۸	مَقَاعِدَ	بیٹھنے کی جگہ
۶۲۶۹	رَصَدًا	تیار، گھات میں لگا ہُوا
۶۲۷۰	قِدَدًا	الگ الگ، مختلف
۶۲۷۱	هَرَبًا	بھاگ کر
۶۲۷۲	بَخْسًا	کمی، حق تلفی
۶۲۷۳	قٰسِطُوْنَ	بد راہ لوگ، حق سے پھرے ہوئے
۶۲۷۴	تَحَرَّوْا	قصد کیا، راستہ ڈھونڈ لیا
۶۲۷۵	حَطَبًا	ایندھن
۶۲۷۶	غَدَقًا	وافر، چھلکتا ہُوا
۶۲۷۷	صَعَدًا	سخت

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۲۷۸	لِبَدًا	بھیڑ لگا کر
۶۲۷۹	لَنْ يُّجِيْرَ	نہیں پناہ دے سکے گا۔
۶۲۸۰	اَقَلَّ	بہت تھوڑے
۶۲۸۱	رَصَدًا	سامانِ حفاظت، نگہبان۔

سورة المزمل (۷۳)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۲۸۲	مُزَّمِّلُ	کپڑا لپیٹنے والا
۶۲۸۳	نَاشِئَةَ	اُٹھنا رات کو، نیند توڑ کر
۶۲۸۴	وَطْئًا	روندنا، کچلنا (نفس کا)
۶۲۸۵	اَقْوَمُ قِيْلًا	بہت سیدھی بات
۶۲۸۶	سَبْحًا	کام، مشغلہ، مصروفیت
۶۲۸۷	تَبْتِيْلًا	کٹ کر آجانا، منقطع ہو کر آنا
۶۲۸۸	مَهِّلْ	مہلت دے
۶۲۸۹	اَنْكَالًا	بیڑیاں
۶۲۹۰	ذَا غُصَّةٍ	گلے میں پھنس جانے والا۔
۶۲۹۱	كَثِيْبًا مَّهِيْلًا	بکھری ہوئی ریت
۶۲۹۲	وَبِيْلًا	بھاری
۶۲۹۳	شِيْبًا	بوڑھے
۶۲۹۴	مُنْفَطِرٌ	پھٹ جانیوالا
۶۲۹۵	ثُلُثَيْ	دو تہائی
۶۲۹۶	يَضْرِبُوْنَ فِي الْاَرْضِ	چلتے ہیں زمین میں

سورة المدثر (۷۴)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۲۹۷	مُدَّثِّرُ	کپڑا اوڑھنے والا
۶۲۹۸	قُمْ	کھڑا ہو جا
۶۲۹۹	اَنْذِرْ	ڈر سنا
۶۳۰۰	كَبِّرْ	بڑائی بیان کر
۶۳۰۱	رُجْزَ	گندگی
۶۳۰۲	اُهْجُرْ	چھوڑ دے، دُور ہو جا

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۳۰۳۔ نُقِرَ	پھونکا جائے گا، آواز دی جائے گی
۶۳۰۴۔ نَاقُوْر	صور، نرسنگھ، سختی؟
۶۳۰۵۔ تَمْھِیْدًا	آراستہ کرنا
۶۳۰۶۔ اُرْھِقُ	چڑھادُوں گا میں
۶۳۰۷۔ صَعُوْد	دوزخ کا پہاڑ، بڑی اونچی چڑھائی
۶۳۰۸۔ عَبَسَ	تیوری چڑھائی
۶۳۰۹۔ بَسَرَ	منہ بنانا
۶۳۱۰۔ یُؤْثَر	نقل کیا جاتا ہے، ہوتا آرہا ہے
۶۳۱۱۔ لَوَّاحَۃٌ	جُھلس دینے والی
۶۳۱۲۔ تِسْعَۃَ عَشَر	انیس 19
۶۳۱۳۔ اَسْفَرَ	روشن ہوئی
۶۳۱۴۔ رَھِیْنَۃ	گرفتار، بندھا ہُوا
۶۳۱۵۔ نَخُوْضُ	ہم بحث کرتے ہیں
۶۳۱۶۔ خَائِضِیْنَ	بحث کرنیوالے
۶۳۱۷۔ حُمُرٌ	گدھے (جمع)
۶۳۱۸۔ مُسْتَنْفِرَۃ	بِدکے ہوئے (جنگلی)
۶۳۱۹۔ فَرَّتْ	فرار ہوئے، بھاگ گئے

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۳۲۰۔ قَسْوَرَۃ	شیر
۶۳۲۱۔ اَھْلُ التَّقْوٰی	ڈرنے کے لائق، جس کا ڈر رکھنا چاہیئے۔
۶۳۲۲۔ اَھْلُ الْمَغْفِرَۃ	مغفرت کرنیوالا

الثلٰثۃ

سورۃ القیٰمۃ (۷۵)

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۳۲۳۔ لَوَّامَۃ	ملامت کرنیوالی
۶۳۲۴۔ بَرِقَ	پتھرا جائیں گی، چندھیا جائیں گی
۶۳۲۵۔ خَسِفَ	بے نور ہو جائے گا
۶۳۲۶۔ مَفَرّ	جگہ فرار ہونیکی
۶۳۲۷۔ لَا وَزَرْ	نہیں جگہ پناہ کی
۶۳۲۸۔ مَعَاذِیْر	حیلے، بہانے، عُذر
۶۳۲۹۔ نَاضِرَۃ	بارونق، تازگی والے

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۳۳۰۔ بَاسِرَۃ	خشک، سوکھا، بے رونق۔
۶۳۳۱۔ فَاقِرَۃ	کمر توڑ دینے والا معاملہ
۶۳۳۲۔ تَرَاقِیَ	ہنسلی، جہاں جان اٹکتی ہے۔
۶۳۳۳۔ رَاق	جھاڑ پھونک کرنے والا۔
۶۳۳۴۔ اِلْتَفَّتْ	لپٹ جائے گی
۶۳۳۵۔ سَاق	پنڈلی
۶۳۳۶۔ مَسَاق	چلنا
۶۳۳۷۔ یَتَمَطّٰی	اکڑتا ہُوا
۶۳۳۸۔ اَوْلٰی	بڑی خرابی
۶۳۳۹۔ سُدًی	بے کار
۶۳۴۰۔ یُمْنٰی	ٹپکائی جاتی ہے۔

سورۃ الدھر (۷۶)

نمبرشمار عربی	اُردو
۶۳۴۱۔ دَھْر	زمانہ
۶۳۴۲۔ مَذْکُوْرًا	قابلِ ذکر
۶۳۴۳۔ اَمْشَاج	ملا جُلا
۶۳۴۴۔ سَلٰسِل	زنجیریں
۶۳۴۵۔ اَغْلَال	طوق
۶۳۴۶۔ مِزَاج	ملونی
۶۳۴۷۔ مُسْتَطِیْرًا	پھیل جانے والا، عام۔
۶۳۴۸۔ اَسِیْرًا	قیدی
۶۳۴۹۔ عَبُوْسًا	اُداسی
۶۳۵۰۔ قَمْطَرِیْرًا	سخت — معنی نہیں تھے
۶۳۵۱۔ سُرُوْرًا	خوشی، سرور
۶۳۵۲۔ شَمْسًا	دھوپ
۶۳۵۳۔ زَمْھَرِیْرًا	جاڑا
۶۳۵۴۔ دَانِیَۃ	جُھکے ہوئے، قریب
۶۳۵۵۔ قُطُوْف	میووں کے گچھے خوشے۔

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۳۵۶	تَذْلِیْلاً	اختیار میں نزدیک
۶۳۵۷	اٰنِیَۃ	برتن
۶۳۵۸	قَوَارِیْرَا	شیشے
۶۳۵۹	تَقْدِیْرًا	اندازہ
۶۳۶۰	زَنْجَبِیْلاً	سونٹھ
۶۳۶۱	سَلْسَبِیْلاً	جنّت کے ایک رَواں دَواں چشمے کا نام۔
۶۳۶۲	مَنْثُوْرًا	بکھرے ہوئے
۶۳۶۳	اَسْرَ	جوڑ، بند

سورۃ المُرسلٰت (۷۷)

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۳۶۴	مُرْسَلَات	بھیجی جانیوالی ہَوائیں۔
۶۳۶۵	عُرْفًا	نرمی سے، نفع پہنچانے کیلئے
۶۳۶۶	عَصْفًا	زور سے

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۳۶۷	فَرْقًا	جُدا کرنا
۶۳۶۸	مُلْقِیٰت	ڈالنے والے
۶۳۶۹	طُمِسَتْ	مٹا دئے جائیں گے
۶۳۷۰	فُرِجَتْ	کھولدئے جائیں گے
۶۳۷۱	نُسِفَتْ	اُڑا دئے جائیں گے
۶۳۷۲	اُقِّتَتْ	وقت پر لائے جائیں گے۔
۶۳۷۳	اُجِّلَتْ	ملتوی رکھا گیا تھا، وقت کے لئے مقرر کیا گیا تھا۔
۶۳۷۴	کِفَاتًا	سمیٹنے والی
۶۳۷۵	شٰمِخٰتٍ	بُلند، بہت اونچے
۶۳۷۶	فُرَاتًا	پیاس بجھانیوالا میٹھا پانی۔
۶۳۷۷	اِنْطَلِقُوْا	چلے چلو
۶۳۷۸	ثَلٰثِ شُعَبٍ	تین شاخیں
۶۳۷۹	لَاظَلِیْلٍ	نہیں سایہ دیگا
۶۳۸۰	لَهَبٌ	شعلہ مارتی ہوئی آگ۔
۶۳۸۱	تَرْمِیْ	برساتی ہے، پھینکتی ہے

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۳۸۲	شَرَرٌ	چنگاریاں
۶۳۸۳	جِمٰلَتٌ	اونٹوں کی قطاریں
۶۳۸۴	صُفْرٌ	زرد، پیلے رنگ کے۔

پارہ نمبر (۳۰)

سورۃ النبا (۷۸)

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۳۸۵	عَمَّ	کس چیز کی ؟
۶۳۸۶	نَوْم	نیند
۶۳۸۷	سُبَاتًا	آرام کا سبب
۶۳۸۸	لِبَاسًا	پردہ
۶۳۸۹	وَهَّاجًا	روشن
۶۳۹۰	مُعْصِرَات	رَس بھری ہوئی بدلیاں
۶۳۹۱	ثَجَّاجًا	بکثرت
۶۳۹۲	اَلْفَافًا	گنجان، گھنے
۶۳۹۳	سَرَابًا	ریت
۶۳۹۴	مِرْصَاد	گھات
۶۳۹۵	مَاٰبًا	ٹھکانہ

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۳۹۶	لٰبِثِیْنَ	رہنے والے
۶۳۹۷	اَحْقَابًا	بے انتہا، بے مدّت لمبا وقت، لگاتار
۶۳۹۸	غَسَّاقًا	پیپ بہتی ہوئی
۶۳۹۹	وِفَاقًا	موافق، پوری
۶۴۰۰	حَدَائِقُ	باغ (واحد: حَدِیْقَۃٌ)
۶۴۰۱	دِهَاقًا	بھرے ہوئے چھلکتے ہوئے
۶۴۰۲	صَوَابًا	ٹھیک، مناسب

سورۃ النّٰزعٰت (۷۹)

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۴۰۳	نّٰزِعٰت	زور سے کھینچنے والے۔
۶۴۰۴	غَرْقًا	ڈُوب کر، غوطہ لگا کر
۶۴۰۵	نَشْطًا	بند کھولدینا
۶۴۰۶	سَبْحًا	تیرنا

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۴۰۷	سَبْقًا	آگے
۶۴۰۸	رَاجِفَةُ	کانپنے والی، تھرتھرادینے والی
۶۴۰۹	تَتْبَعُ	پیچھے آئے گی
۶۴۱۰	رَادِفَةُ	پیچھے لگی ہوئی
۶۴۱۱	وَاجِفَةٌ	دھڑکتے ہوئے۔
۶۴۱۲	مَرْدُوْدُوْنَ	پھیرے جانیوالے
۶۴۱۳	حَافِرَةِ	پہلی حالت، الٹے پاؤں
۶۴۱۴	نَخِرَةً	گلی ہوئی، بوسیدہ کھوکھلی۔
۶۴۱۵	سَاهِرَةِ	میدان
۶۴۱۶	سَمْكَ	موٹاپا، بلندی
۶۴۱۷	اَغْطَشَ	ڈھانک دیا
۶۴۱۸	ضُحٰى	صبح، دھوپ ظاہر ہونا، دن کا ابتدائی چڑھاؤ
۶۴۱۹	دَحٰهَا	بچھادیا اس کو
۶۴۲۰	مَرْعٰى	چراگاہ، چارہ
۶۴۲۱	اَرْسٰى	گاڑ دیا
۶۴۲۲	طَآمَّةُ	آفت

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۴۲۳	فِيْمَ اَنْتَ	کیا تعلق ہے تجھے تُو کس بات میں
۶۴۲۴	عَشِيَّةً	ایک شام
۶۴۲۵	ضُحٰهَا	اس کی صبح

سورة عبس (۸۰)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۴۲۶	تَصَدّٰى	تُو فکر کرتا ہے
۶۴۲۷	تَلَهّٰى	تُو غفلت کرتا ہے
۶۴۲۸	اَيْدِىْ سَفَرَةٍ	ہاتھ سے لکھنے والے
۶۴۲۹	كِرَامٍ	بزرگ، عظمت والے
۶۴۳۰	بَرَرَةٍ	نیکوکار
۶۴۳۱	قُتِلَ	مارا گیا، قتل کیا گیا
۶۴۳۲	مَا اَكْفَرَهٗ	کیسا ناشکری کرتا ہے وہ، کیوں ناشکری کرتا ہے
۶۴۳۳	اَقْبَرَ	گاڑ دیا

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۴۳۴	لَمَّا يَقْضِ	نہیں پورا کیا
۶۴۳۵	صَبًّا	ڈالنا
۶۴۳۶	شَقًّا	پھاڑنا
۶۴۳۷	قَضْبًا	ترکاری
۶۴۳۸	غُلْبًا	گھنے، گنجان
۶۴۳۹	اَبًّا	گھاس
۶۴۴۰	صَاخَّةُ	کان پھوڑنے والی
۶۴۴۱	ضَاحِكَةٌ	ہنستے ہوئے
۶۴۴۲	مُسْتَبْشِرَةٌ	خنداں، شاداں

سورة التكوير (۸۱)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۴۴۳	كُوِّرَتْ	لپیٹ لیا جائے گا
۶۴۴۴	اِنْكَدَرَتْ	جھڑ پڑیں گے
۶۴۴۵	عِشَارُ	دس ماہ کی حاملہ اونٹنی
۶۴۴۶	عُطِّلَتْ	چھٹی پھریں گی
۶۴۴۷	سُجِّرَتْ	بھڑکا دیا جائے گا
۶۴۴۸	زُوِّجَتْ	جوڑے ملائے جائیں گے

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۴۴۹	مَوْءٗدَةُ	زندہ گاڑی ہوئی
۶۴۵۰	كُشِطَتْ	کھال اُتار دی جائیگی
۶۴۵۱	خُنَّسِ	چھپ جانے والے ٹھٹھک کر
۶۴۵۲	الْجَوَارِ	چلنے والے
۶۴۵۳	كُنَّسِ	تھم رہنے والے
۶۴۵۴	عَسْعَسَ	جانے لگے
۶۴۵۵	تَنَفَّسَ	دم لیا، سانس لیا
۶۴۵۶	مَكِيْنٍ	مرتبہ والا
۶۴۵۷	مُطَاعٍ	کہا مانا جاتا ہے
۶۴۵۸	ثَمَّ	وہاں
۶۴۵۹	بِضَنِيْنٍ	بخیل، لوبھی؟

سورة الانفطار (۸۲)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۴۶۰	اِنْتَثَرَتْ	جھڑ جائیں گے
۶۴۶۱	فُجِّرَتْ	بہہ پڑیں گے
۶۴۶۲	بُعْثِرَتْ	اکھاڑ دی جائیں گی

الرّبع

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ التطفیف (۸۳)

۶۴۶۳۔مُطَفِّفِیۡنَ ناپ تول میں کمی کرنے والے۔
۶۴۶۴۔اِکۡتَالُوۡا ناپ کرلیا اُنھوں نے
۶۴۶۵۔یَسۡتَوۡفُوۡنَ پورا لیتے ہیں
۶۴۶۶۔کَالُوۡا ناپ کردیا انھوں نے
۶۴۶۷۔یُخۡسِرُوۡنَ کم کرتے ہیں، نُقصان کرتے ہیں
۶۴۶۸۔مَرۡقُوۡم درج کیا ہُوا
۶۴۶۹۔رَانَ زنگ لگ گیا ہے
۶۴۷۰۔مَحۡجُوۡبُوۡنَ روک دیئے جائیں گے
۶۴۷۱۔رَحِیۡق خالص شراب
۶۴۷۲۔مَخۡتُوۡم مہر لگی ہوئی
۶۴۷۳۔خِتٰم مُہر
۶۴۷۴۔مِسۡك مُشک
۶۴۷۵۔مُتَنَافِسُوۡنَ رغبت کرنیوالے
۶۴۷۶۔تَسۡنِیۡم جنّت کے ایک چشمے کا نام

نمبرشمار عربی اُردو

۶۴۷۷۔یَتَغَامَزُوۡنَ آنکھیں مٹکاتے ہیں۔
۶۴۷۸۔فَکِهِیۡن باتیں بناتے ہیں، دل لگی کرتے ہیں
۶۴۷۹۔ھَلۡ خوب (کیا)
۶۴۸۰۔ثُوِّبَ بدلہ مل گیا

سورۃ الانشقاق (۸۴)

۶۴۸۱۔اِنۡشَقَّتۡ پھٹ جائے گا
۶۴۸۲۔اَذِنَتۡ (حکم) سُنے گا
۶۴۸۳۔حُقَّتۡ لائق ہے
۶۴۸۴۔مُدَّتۡ کھینچ لی جائے گی
۶۴۸۵۔تَخَلَّتۡ خالی ہوجائے گی
۶۴۸۶۔کَادِحٌ محنت کرنیوالا
۶۴۸۷۔کَدۡحًا محنت کرنا، کوشش کرنا
۶۴۸۸۔لَنۡ یَّحُوۡرَ نہیں پھرے گا
۶۴۸۹۔شَفَقَ کنارۂ آسمان کی وہ

نمبرشمار عربی اُردو

سُرخی جو غروب آفتاب کے بعد ہوتی ہے۔
۶۴۹۰۔وَسَقَ اِکٹّھا کیا، سمیٹ لیا
۶۴۹۱۔اِتَّسَقَ پورا ہُوا
۶۴۹۲۔یُوۡعُوۡنَ وہ چُھپا کر دل میں رکھتے ہیں۔
(مصدر: اِیۡعَاءٌ)

سورۃ البروج (۸۵)

۶۴۹۳۔اُخۡدُوۡد خندق
۶۴۹۴۔قُعُوۡد آس پاس بیٹھے تھے۔
۶۴۹۵۔وَدُوۡد چاہنے والا

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ الطارق (۸۶)

۶۴۹۶۔طَارِق رات کو آنیوالا، ستارہ
۶۴۹۷۔دَافِق اُچھلتا ہُوا
۶۴۹۸۔صُلۡب مرد کے پیٹھ کی ہڈّی
۶۴۹۹۔تَرَائِبۡ سینے کی ہڈی
۶۵۰۰۔تُبۡلٰی آزمائی جائے گی، جانچ کی جائے گی
۶۵۰۱۔سَرَائِرُ بھید کی باتیں
۶۵۰۲۔ذَاتِ الرَّجۡع بارش برسانیوالا، یا چکّر مارتے والا
۶۵۰۳۔ذَاتِ الصَّدۡع پھٹ جانیوالی
۶۵۰۴۔ھَزۡل بے فائدہ
۶۵۰۵۔رُوَیۡدًا تھوڑا

سورۃ الاعلیٰ (۸۷)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۵۰۶	مَرْعٰی	چارہ
۶۵۰۷	غُثَآءً	سوکھی گھاس
۶۵۰۸	اَحْوٰی	سیاہ مائل
۶۵۰۹	یَتَجَنَّبُ	ایک طرف رہے گا، الگ رہے گا، اجتناب کرے گا
۶۵۱۰	اَشْقٰی	بڑا بدبخت (اسم تفضیل)
۶۵۱۱	یَصْلٰی	داخل ہوگا

سورۃ الغاشیۃ (۸۸)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۵۱۲	غَاشِیَۃ	چھاجانے والی
۶۵۱۳	نَاصِبَۃ	مصیبت جھیلنے والے۔
۶۵۱۴	اٰنِیَۃ	کھولتا ہُوا
۶۵۱۵	ضَرِیْعٌ	جھاڑ، جھنکاڑ کانٹے دار
۶۵۱۶	لَایُسْمِنُ	نہیں فربہ کریگا، جسم کو طاقت نہ ملے گی۔
۶۵۱۷	مَوْضُوْعَۃ	رکھے ہوئے، موجود
۶۵۱۸	نَمَارِقُ	غالیچے
۶۵۱۹	مَصْفُوْفَۃ	لائن سے لگے ہوئے
۶۵۲۰	زَرَابِیُّ	مسندیں، نفیس بچھونے
۶۵۲۱	مَبْثُوْثَۃ	پھیلے ہوئے، بچھائے ہوئے
۶۵۲۲	نُصِبَت	کھڑے کیے گئے
۶۵۲۳	سُطِحَتْ	بچھائی گئی
۶۵۲۴	مُصَیْطِرٌ	داروغہ
۶۵۲۵	اِیَاب	آنا، لَوٹنا

النصف

سورۃ الفجر (۸۹)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۵۲۶	شَفْع	جُفت، جوڑا، مثلاً ۲، ۴، ۶، ۸ وغیرہ
۶۵۲۷	وَتْر	تنہا، طاق، جو برابر تقسیم نہ ہوں مثلاً ۱، ۳، ۵، ۷، ۹ وغیرہ۔
۶۵۲۸	ذِیْ حِجْر	صاحبِ عقل
۶۵۲۹	اِرَمَ	ایک قوم کا نام
۶۵۳۰	ذَاتِ الْعِمَاد	ستونوں والے
۶۵۳۱	جَابُوْا	تراشا انھوں نے
۶۵۳۲	صَبَّ	ڈالدیا
۶۵۳۳	سَوْط	کوڑا
۶۵۳۴	لَاتَحَاضُّوْنَ	نہیں اُبھارا تم نے رغبت نہیں دلائی
۶۵۳۵	تُرَاث	میراث کا مال
۶۵۳۶	اَکْلًا لَّمًّا	کھانا جم کر سمیٹ کر کھانا
۶۵۳۷	حُبًّا جَمًّا	محبّت کرنا جم کر، خوب محبّت کرنا
۶۵۳۸	جِآیْٓءَ	لایا جائے گا
۶۵۳۹	وَثَاق	قید کرنا، باندھنا
۶۵۴۰	مُطْمَئِنَّۃ	اطمینان والی

سورۃ البلد (۹۰)

نمبرشمار	عربی	اُردو
۶۵۴۱	حِلٌّ	جو احرام سے نکل آیا داخل ہونے والا اُترنے والا
۶۵۴۲	کَبَد	مشقّت میں ڈالا ہُوا
۶۵۴۳	لُبَد	خوب
۶۵۴۴	شَفَتَیْن	دو ہونٹ
۶۵۴۵	نَجْدَیْنِ	دو راہیں
۶۵۴۶	لَااقْتَحَمَ	نہیں گذرا، نہیں بیٹھا
۶۵۴۷	عَقَبَۃ	گھاٹی

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۵۴۸	فَكُّ	چھڑا دینا
۶۵۴۹	ذِیْ مَسْغَبَۃ	بھوکا، فاقہ والا
۶۵۵۰	ذَا مَقْرَبَۃ	قرابت دار
۶۵۵۱	ذَا مَتْرَبَۃ	خاک آلود
۶۵۵۲	مُؤْصَدَۃ	بند کی ہوئی، موندی ہوئی

سورۃ الشمس (۹۱)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۵۵۳	تَلٰھَا	پیچھے ہُوا اس کے
۶۵۵۴	جَلّٰی	روشن کیا
۶۵۵۵	طَحٰی	بچھا دیا
۶۵۵۶	دَسّٰی	گاڑ دیا
۶۵۵۷	سُقْیٰ	پانی پلانا اور اسکی باری
۶۵۵۸	دَمْدَمَ	ہلاکت ڈالی
۶۵۵۹	عُقْبٰی	پچھاڑی کرنا، پیچھا کرنا

سورۃ اللیل (۹۲)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۵۶۰	شَتّٰی	مختلف، الگ الگ
۶۵۶۱	عُسْرٰی	تنگی
۶۵۶۲	تَرَدّٰی	برباد ہوگا، گڑھے میں گرے گا
۶۵۶۳	تَلَظّٰی	شعلہ مارتی ہوئی
۶۵۶۴	اَشْقٰی	بڑا بدبخت
۶۵۶۵	اَتْقٰی	خوب پرہیزگار، اللہ سے بہت زیادہ ڈرنے والا۔

سورۃ الضحیٰ (۹۳)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۵۶۶	ضُحٰی	دن کا چڑھنا، دھوپ روشن ہوجانا۔
۶۵۶۷	سَجٰی	قرار پکڑے، چھا جاتے
۶۵۶۸	مَا وَدَّعَ	نہیں چھوڑا
۶۵۶۹	مَا قَلٰی	نہیں ناخوش رہا
۶۵۷۰	عَآئِلًا	نادار، تنگدست
۶۵۷۱	لَا تَقْھَرْ	مت سختی کر
۶۵۷۲	لَا تَنْھَرْ	مت جھڑک
۶۵۷۳	حَدِّثْ	بیان کر

سورۃ الم نشرح (۹۴)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۵۷۴	وَضَعْنَا	اُتار دیا ہم نے
۶۵۷۵	اَنْقَضَ	توڑ دیا
۶۵۷۶	ظَھْرَكَ	پیٹھ تیری
۶۵۷۷	اِنْصَبْ	محنت کر
۶۵۷۸	اِرْغَبْ	رغبت کر

سورۃ التین (۹۵)

نمبر شمار	عربی	اُردو
۶۵۷۹	تِیْن	انجیر
۶۵۸۰	تَقْوِیْم	ترکیب، سانچہ
۶۵۸۱	اَسْفَل	بہت نیچے
۶۵۸۲	سَافِلِیْن	سب سے نیچے

نمبرشمار	عربی	اردو

سورة العلق (۹۶)

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۵۸۳	عَلَقَ	جما ہُوا خون
۶۵۸۴	اَکْرَم	بڑا اکرم والا
۶۵۸۵	رُجْعٰی	لَوٹنا، پلٹنا، پھر کر جانا
۶۵۸۶	نَسْفَعًا	ہم ضرور گھسیٹیں گے۔
۶۵۸۷	نَاصِیَة	پیشانی
۶۵۸۸	نَادِیَ	ہم مجلس
۶۵۸۹	زَبَانِیَة	ڈھکیلنے والے فرشتے، رگیدنے والے۔

نمبرشمار	عربی	اردو

سورة القدر (۹۷)

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۵۹۰	لَیْلَةُ الْقَدْرِ	شبِ قدر، مرتبہ اندازہ والی رات

الثلثة

سورة البیّنة (۹۸)

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۵۹۱	مُنْفَکِّیْنَ	باز آنیوالے
۶۵۹۲	قَیِّمَة	مضبُوط، دُرست
۶۵۹۳	شَرُّ الْبَرِیَّة	بدترین مخلوق
۶۵۹۴	خَیْرُ الْبَرِیَّه	بہترین مخلوق

نمبرشمار	عربی	اردو

سورة الزلزال (۹۹)

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۵۹۵	زِلْزَال	زلزلہ، بھونچال
۶۵۹۶	مَالَهَا	کیا ہُوا اُس کو (زمین کو)
۶۵۹۷	تُحَدِّثُ	بیان کرے گی
۶۵۹۸	یَصْدُرُ	نکلنے لگے گا
۶۵۹۹	اَشْتَاتًا	متفرق، الگ الگ

نمبرشمار	عربی	اردو

سورة العٰدیٰت (۱۰۰)

نمبرشمار	عربی	اردو
۶۶۰۰	عٰدِیٰت	دوڑنے والے گھوڑے۔
۶۶۰۱	ضَبْحًا	ہانپ کر
۶۶۰۲	مُوْرِیٰت	آگ جھاڑنیوالے
۶۶۰۳	قَدْحًا	ٹاپ مارنا
۶۶۰۴	مُغِیْرٰات	غارت گری کرنے والے
۶۶۰۵	اَثَرْنَ	اُڑاتے ہیں
۶۶۰۶	نَقْعًا	گردوغبار
۶۶۰۷	وَسَطْنَ	بیچ میں گھُس جاتی ہے۔
۶۶۰۸	کَنُوْد	ناشکرا
۶۶۰۹	بُعْثِرَ	نکال لیا جائے گا
۶۶۱۰	حُصِّلَ	حاصل کرلیا جائیگا

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ القارعۃ (۱۰۱)

۶۶۱۱۔ اَلْقَارِعَۃ کھڑکھڑاہٹ
۶۶۱۲۔ فَرَاش پتنگے، پروانے
۶۶۱۳۔ مَبْثُوث پراگندہ
۶۶۱۴۔ مَنْفُوش دُھنا ہُوا
۶۶۱۵۔ اُمُّہٗ ٹھکانا اُس کا
(اُمّ۔ اصل معنیٰ ماں)
۶۶۱۶۔ نَارٌ حَامِیَۃ دہکتی آگ

سورۃ التکاثر (۱۰۲)

۶۶۱۷۔ اَلْھٰی غافل کر دیا
۶۶۱۸۔ تَکَاثُرُ کثرت
۶۶۱۹۔ زُرْتُمُ دیکھ لیا تم نے
۶۶۲۰۔ مَقَابِرَ قبریں

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ العصر (۱۰۳)

۶۶۲۱۔ وَ قسم
(واؤ قسمیہ ہے)
۶۶۲۲۔ عَصْر زمانہ، وقت، ڈھلتا ہُوا دن
۶۶۲۳۔ تَوَاصَوْ وصیت کی

سورۃ الھمزۃ (۱۰۴)

۶۶۲۴۔ ھُمَزَۃ عیب لگانیوالا
۶۶۲۵۔ لُمَزَۃ طعنہ دینے والا
۶۶۲۶۔ اَخْلَدَ ہمیشہ رہے گا
۶۶۲۷۔ یُنْبَذَنَّ ڈال دیا جائے گا
۶۶۲۸۔ حُطَمَۃ روند ڈالنے والی آگ
۶۶۲۹۔ مُوْقَدَۃ سُلگائی ہوئی

نمبرشمار عربی اُردو

۶۶۳۰۔ تَطَّلِعُ خبرے ڈالے گی
۶۶۳۱۔ اَفْئِدَۃ دل
(واحد: فُؤَادٌ)
۶۶۳۲۔ مُمَدَّدَۃ لمبے لمبے

سورۃ الفیل (۱۰۵)

۶۶۳۳۔ اَصْحٰبُ الْفِیْل ہاتھی والے
۶۶۳۴۔ اَلْفِیْل ہاتھی
۶۶۳۵۔ تَضْلِیْل سراپا غلط
۶۶۳۶۔ اَبَابِیْل جُھنڈ کے جُھنڈ پرندوں کے
۶۶۳۷۔ عَصْف بھوسا
۶۶۳۸۔ مَاْکُوْل کھایا ہُوا

نمبرشمار عربی اُردو

سورۃ قریش (۱۰۶)

۶۶۳۹۔ اِیْلٰف اُلفت دلانا
۶۶۴۰۔ رِحْلَۃ سفر
۶۶۴۱۔ شِتَآء جاڑا
۶۶۴۲۔ صَیْف گرمی

سورۃ الماعون (۱۰۷)

۶۶۴۳۔ یَدُعُّ دھکے دیتا ہے
۶۶۴۴۔ سَاھُوْنَ غفلت برتنے والے
۶۶۴۵۔ مَاعُوْن تھوڑی سی چیز، روزانہ استعمال کی چھوٹی اشیاء

نمبرشمار عربی اُردو

سورة الکوثر (۱۰۸)

۶۶۴۶۔ اَلْكَوْثَرُ کثرت
۶۶۴۷۔ اِنْحَرْ قربانی کر
۶۶۴۸۔ شَانِئَكَ تیرادشمن
۶۶۴۹۔ اَبْتَرُ بےنام ونشان

سورة الکافرون (۱۰۹)

۶۶۵۰۔ لَآاَعْبُدُ نہیں مَیں عبادت کرتا ہوں۔
۶۶۵۱۔ مَاتَعْبُدُوْنَ جسکی تم عبادت کرتے ہو۔
۶۶۵۲۔ مَآاَعْبُدُ جسکی مَیں عبادت کرتا ہوں۔
۶۶۵۳۔ مَاعَبَدْتُّمْ جسکی تم عبادت کرتے رہے ہو
۶۶۵۴۔ عَابِدٌ عبادت کرنے والا

نمبرشمار عربی اُردو

سورة النصر (۱۱۰)

۶۶۵۵۔ اَفْوَاجًا فوج درفوج
۶۶۵۶۔ اسْتَغْفِرْ مغفرت کی درخواست کر۔

سورة اللھب (۱۱۱)

۶۶۵۷۔ تَبَّتْ ٹوٹ گئے، ہلاک ہوگئے
۶۶۵۸۔ تَبَّ ہلاک ہُوا
۶۶۵۹۔ مَآاَغْنٰی نہیں کام آیا
۶۶۶۰۔ ذَاتَ لَهَبٍ شعلہ مارتی ہوئی
۶۶۶۱۔ حَمَّالَةَ اُٹھانیوالی
۶۶۶۲۔ حَطَبِ ایندھن، لکڑیاں
۶۶۶۳۔ جِيْدِ گردن
۶۶۶۴۔ مَسَدٌ خوب بٹی ہوئی

نمبرشمار عربی اُردو

سورة الاخلاص (۱۱۲)

۶۶۶۵۔ اَحَدٌ اکیلا
۶۶۶۶۔ اَلصَّمَدُ بے احتیاج، جس کو کسی کی ضرورت نہ ہو لیکن سب کو اُس کی ضرورت ہو
۶۶۶۷۔ لَمْ يَلِدْ نہیں جنا کسی کو
۶۶۶۸۔ لَمْ يُوْلَدْ نہیں جنا گیا
۶۶۶۹۔ كُفُوًا برابری کا

سورة الفلق (۱۱۳)

۶۶۷۰۔ اَعُوْذُ پناہ پکڑتا ہوں
۶۶۷۱۔ فَلَقِ صبح، رات کی تاریکی کو چیرنے والی صبح۔

نمبرشمار عربی اُردو

۶۶۷۲۔ غَاسِقٍ اندھیرا کرنیوالی
۶۶۷۳۔ وَقَبَ چھاجائے
۶۶۷۴۔ نَفّٰثٰتِ پھونکنے والیاں
۶۶۷۵۔ عُقَدِ گنڈے، گانٹھیں

سورة الناس (۱۱۴)

۶۶۷۶۔ مَلِكِ بادشاہ (جمع: مُلُوْك)
۶۶۷۷۔ اَلْخَنَّاس چُھپنے والا (پیچھے ہٹنا) پیچھے ہٹنے والا
۶۶۷۸۔ يُوَسْوِسُ وسوسہ ڈالتا ہے